

Áhrif ótíðar

Sauðfjárbændur glíma enn við bein og langvinn áhrif ótíðar síðasta árs.

6

Pögli meirihlutinn

Meirihluti almennings um víðan heim vill meiri loftslagsaðgerðir.

18

Sæðingamaðurinn

Kúabændur eru þakklátir fyrir það starf sem frjótæknar vinna.

30

Í fjósinu í Haga í Skeiða- og Gnúpverjahreppi. Á þeim bæ búa Kristín Eva Einarsdóttir og Sigurður Kristmundsson ásamt börnum sínum, Loga Steini, 5 ára, Elmu Katrínu, 7 ára og Stefáni Braga, sem fæddist 12. febrúar. Áhrif Hvammsvirkjunar verða mikil í Haga þar sem landbúnaðarland mun fara undir lón eða landfyllingu. Mótvægisáðgerðir eiga að tryggja búsetu en hafa verið á ís í átján ár. – Sjá nánar á bls. 32–33. Mynd / Ástvaldur Lárússon

Sjálfbærari garðyrkja

Garðyrkjubændur horfa til framtíðar með áherslur á sjálfbærni og biðla til stjórnvalda um hvata inn í næstu búvörusamninga til raunverulegrar framleiðsluaukningar.

Axel Sæland, formaður garðyrkjudeildar Bændasamtaka Íslands, segir að sóknarfæri séu víða til sjálfbærari og aukinnar garðyrkjuframleiðslu.

Opinber stuðningur fékkst nýlega til innleiðingar á LED-ljósum sem getur dregið verulega úr raforkunotkun og -kostnaði í greininni.

Garðyrkjubændur eru stofnaðili að verkefni sem gengur út á að reisa lífgas- og áburðarver í uppsveitum Árnessýslu, nálægt Reykholti. Þar stendur til að framleiða koltvísýring, lífrænan áburð, rafmagn og hita úr garðyrkjuafskurði frá garðyrkjubændum og kúamykju frá kúabændum með loftfirrðri gerjun. Með því að fara þá leið með sinn garðyrkjuúrgang geta bændur losnað við kostnað og eiga auk þess aðgengi að koltvísýringi á hagstæðu verði, sem er nauðsynlegur í framleiðsluferli ylraektarbænda.

Axel segir að vitundarvakning hafi orðið að undanfögnu um nauðsyn þess að áburðarefni séu betur nýtt og ekki síst í landbúnaði. Um helmings sparnaður er á hans stöð með endurvinnslukerfi á áburðarvatni og mikilvægt sé að fleiri hugi að þeim kostum sem þeim geti fylgt, bæði umhverfislega og fjárhagslega. /smh

– Sjá nánar á bls. 20–21

Geo Salmo:

Um helmingi starfsfólks sagt upp

Fimm hefur verið sagt upp hjá landeldisfyrirtækinu Geo Salmo í Þorlákshöfn, eða um helmingi starfsfólks. Jens Thordarson, forstjóri fyrirtækisins, segir ástæðu uppsagnanna fyrst og fremst vera þá að teygst hafi á verkefnum hjá félaginu.

„En undirbúningsvinnu undir framkvæmdir er að mestu lokið. Við höfðum byggt upp frábært teymi á undanförunum árum til þess að leiða uppbyggingu félagsins, en þegar hægir á og uppbygging frestast er ekki réttlæt看legt að viðhalda þeim hópi.“

Mun starfsfólkið verða ráðið aftur? „Teymi GeoSalmo hefur verið skipað úrvalsfólki og að sjálfsögðu væri frábært að fá hópinn saman á ný en ég geri ráð fyrir því að

þegar kallið kemur verði fólk komið í aðra vinnu, en hafi það áhuga eru dyrnar alltaf opnar.“

Undirbúningi fyrsta áfanga lokið

Jens segir að félagið hafi lokið öllum undirbúningi fyrir uppbyggingu fyrsta áfanga fiskeldisstöðvar sinnar í Þorlákshöfn. „Þar með talið höfum við tryggt okkur fiskeldissérfræðinga í sérflokki, öll leyfi og þau aðföng (sér í lagi orku) sem nauðsynleg eru til rekstrarins. Eins hefur félagið lokið verkfræðihönnun fiskeldisstöðvarinnar í samstarfi við leiðandi aðila á því sviði, Artec Aqua í Noregi. Eins er félagið í fullum gangi að vinna að uppbyggingu seiðastöðvar félagsins á Laugum í Landsveit og stefnt er að því að rekstur þar hefjist í haust. Því er fyrirtækið nú tilbúið að

hefja uppbyggingu áframeldisstöðvar sinnar.“

13 milljarða vantar

Jens segir að fjármagnsmarkaðir hafi verið hægir en hluthafar félagsins hafi staðið þétt við bakið á því og félagið hefur einnig tryggt sér lánsfjármagn til verkefnisins. „Stjórnendur félagsins vinna nú að hlutafjáruakningu þar sem markmiðið er að geta lokið fyrsta áfanga fiskeldisstöðvarinnar þar sem framleiða á 7.800 tonn af laxi árlega.“

Hvað vantar mikið fjármagn til þess að halda áfram?

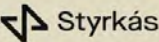
„Heildarfjárförðir í verkefninu er um 30 milljarðar króna, en þar af vantar um 13 milljarða

til að ljúka fjármögnun félagsins.“ Innlendir fjárfestar eiga, að sögn Jens, meirihluta í félaginu en í hluthafahóp félagsins eru fimm önnur þjóðerni.

Gert er ráð fyrir að framleiðsla hefjist árið 2027 og í fyrsta áfanga verður hún um 7.800 tonn af slægðum laxi árlega. „Félagið hefur tryggt sér leyfi og aðföng fyrir framleiðslu upp undir 25.000 tonn á ársgrundvelli en á lóð félagsins í Þorlákshöfn mætti vel byggja upp frekari starfsemi, allt upp í 90.000 tonna ársframleiðslu,“ segir Jens og enn fremur að útflutningsverðmæti yrðu í fyrsta áfanga um 8–9 milljarðar króna á ári en full starfsemi gæti vel nálgast 100 milljarða í árleg útflutningsverðmæti.

Fjallað er um stöðu og horfur í landeldi á síðu 20 og 21 í blaðinu í dag. /ph

Þjónusta við uppbyggingu

www.Styrkas.is

Mynd / ESB

Full aðild talin styrkja rödd Íslands innan SP

Ísland er nú aðili að milliríkja-nefnd Sameinuðu þjóðanna um líffjölbreytni og vistkerfisþjónustu. Ráðherra umhverfis-, orku- og loftslagsmála, Jóhann Páll Jóhannsson, staðfesti nýlega aðild Íslands að IPBES, milliríkjanefnd Sameinuðu þjóðanna, um líffræðilega fjölbreytni og vistkerfisþjónustu (e. Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services).

IPBES er alþjóðlegur vettvangur sem sameinar vísindamenn og stjórnvöld með það að markmiði að stuðla að betri ákvörðunum varðandi líffræðilega fjölbreytni og vistkerfisþjónustu.

Íslenskar áherslur á dagskrá

Segir í tilkynningu ráðuneytisins að Ísland hafi hingað til aðeins verið áheyrnaraðili en með fullri aðild skapist tækifæri til að styrkja framlag Íslands á alþjóðavettvangi og koma íslenskum áherslum betur á dagskrá, m.a. varðandi málefni norðurslóða. Aðildin er sögð mikilvægt framfaraskref í þágu líffræðilegrar fjölbreytni. Með þátttökunni gefist tækifæri til að efla sess líffræðilegrar fjölbreytni í íslenskri stjórnsýslu í krafti baklandsins sem IPBES gefi. Virk þátttaka Íslands í alþjóðlegum vísindarannsóknum og dýpra alþjóðasamstarf séu lykillinn

að því að hámarka árangur Íslands í þessum efnum.

Veitir áreiðanlegar upplýsingar

IPBES var stofnað árið 2012 og starfar á svipaðan hátt og milliríkja-nefnd um loftslagsbreytingar; IPCC (e. Intergovernmental Panel on Climate Change). IPBES er, skv. tilkynningunni, einn helsti vettvangur alþjóðlegra vísindasamfélagsins til að safna, greina og koma á framfæri grundvallarupplýsingum um stöðu líffræðilegrar fjölbreytni og veita ráðgjöf á því sviði. IPBES vinnur að því að veita stjórnvöldum og öðrum aðilum áreiðanlegar og vísindalega uppbyggðar upplýsingar um ástand náttúruauðlinda og áhrif mannlegra athafna á líffræðilega fjölbreytni og vistkerfi, ásamt ráðleggingum um hvernig bæta megi þessa stöðu. Fókus IPBES er á líffræðilega fjölbreytni og hvernig við getum verndað náttúruauðlindir sem eru mikilvægar fyrir lífsgæði okkar og þróun. /sá

Mynd / Bbl

Hagnaður hjá Sölufélaginu

Samkvæmt ársreikningi var hagnaður ársins 2024 rúmar 140 milljónir. Í samanburði var hagnaðurinn rúmar 82 milljónir árið 2023.

„Við höfum leitað allra leiða til að finna hagræðingu og laga til í rekstrinum,“ segir Gunnlaugur Karlsson, forstjóri Sölufélags garðyrkjumanna, aðspurður um bætta afkomu. Félagið hafi meðal annars keypt sér búnað til að auka sjálfvirkni og afköst. „Stærsti hluti rekstrarins er auðvitað launakostnaður, fyrir utan vörukaupin, sem eru í tilfelli Sölufélagsins nokkuð svipuð milli ára.“

Árið byrjar rólega

Rekstrartekjur Sölufélags garðyrkjumanna og dótturfélaga fyrir gjöld og skatta voru tæpir sjö milljarðar. „Vissulega er þetta ekki mikil afkoma miðað við veltu,“ segir Gunnlaugur. „Við höfum alltaf horft til þess að ná allavega eitt prósent hagnaði og við erum aðeins yfir því núna. Meginmarkmið Sölufélags garðyrkjumanna er ekki að skila hagnaði fyrir höfuðstöðvarnar í Reykjavík, heldur að tryggja að eigendur félagsins, sem eru bændurnir, hafi eitthvað úr sínum rekstri.“

Gunnlaugur segir árið byrja rólega út af uppskerubresti í fyrrihaust. „Gulræturnar kláruðust snemma og hvítkálið var búið fyrir áramót. Vöruflæðið er mun minna

núna en á sama tíma og í fyrra,“ segir hann. Því megi gera ráð fyrir minni hagnaði í ár en í fyrra.

Stærsta áskorunin fyrir greinina sé hins vegar mikil hækkun á raforkuverði. „Ég met stöðuna þannig að atvinnugreinin sé í stórhættu. Við erum að fá símtöl frá bændum sem eru að hugsa um að hætta að lýsa gróðurhúsin og framleiða vörur þá rétt yfir sumartímenn. Þá verður þessi atvinnugrein komin áratugi aftur í tímann og við verðum ekki samkeppnishæf við innfluttar vörur. Þetta er árás á fæðuöryggi þjóðarinnar.“

Sturlaðar verðhækkanir á orku

„Af hverju er rafmagnið að hækka? spyr maður. Þetta er ekki út af Úkraínustríðinu eða orkupökkunum, heldur er þetta mannanna verk. Landsvirkjun svarar því til að það sé skortur á orku og það þurfi að virkja meira, en það breytir því ekki að heimilin og fyrirtækin í landinu taka bara fimmtán prósent af heildarorkunni, þannig að 85 prósent er eyrnamerkt stóriðju. Hér er enginn orkuskortur, heldur er búið að selja meira til stóriðju en heppilegt getur talist.

Þeir sem eru í smásölu á rafmagni geta ekkert gert annað en að hækka því að verðið sem þeir fá í heildsölu frá Landsvirkjun er miklu herra en nokkurn tímann áður. Við erum að

Gunnlaugur Karlsson.

Svo bætist flutningskostnaðurinn ofan á það, en hann hefur líka hækkað langt umfram verðlagsþróun og það er engin leið að skilja af hverju. Bóndi sem notar eitt megavatt í rafmagn og er með 4.500 klukkustunda nýtingu borgar sextíu milljónir á ári í flutningsgjöld til Rarik. Þá er rafmagnið sjálft ekki innfalið í því verði,“ segir Gunnlaugur.

Hagnaðurinn skattlagning

Hann bendir á að Rarik miði gjaldskrá sína við íbúafjölda, ekki notkun. „Ég get ekki trúað því að það sé eitthvað dýrara að tengja aðila sem notar rafmagn á við þúsund heimili þótt hann sé ekki í þéttbýli. Þetta gerir það að verkum að uppbygging í sveitum landsins verður þeim mun minni. Ef þú skoðar ársreikninga Landsvirkjunar og Rarik þá sérðu eitthvað sem stenst ekki skoðun. Þetta er ofurhagnaður sem er að stórum hluta fenginn frá fyrirtækjum og heimilum, ekki stóriðju. Allur hagnaður umfram það sem getur talist eðlilegt er ekkert annað en skattlagning.“ /ál

Sprayfo lambamjólk

10 kg

Lambamjólkurduftið frá Sprayfo er auðugt af undanrennudufti og leysist mjög vel við blöndun

Inniheldur steinefnablöndu sem sérstaklega er sniðin að þörfum lamba

Vara fyrir vandláta bændur

LIFLAND

Reykjavík - Borgarnes - Blönduós - Akureyri - Selfoss - Hvolsvöllur

MAST: Alvarlegar athugasemdir við gjaldskrá – Tímagjald á að hækka um 30%

Hækkun á gjaldskrá Matvælastofnunar var í umsagnarferli í samráðsgátt stjórnvalda í aprílmánuði. BÍ og SAFL gera alvarlegar athugasemdir við fyrirhugaðar hækkanir.

Atvinnuvegaráðuneytið birti 2. apríl til umsagnar drög að breytingu á gjaldskrá Matvælastofnunar í samræmi við ákvæði 25. gr. laga um matvæli nr. 93/1995. Með breytingunni er lögð til 30% hækkun á annars vegar almennu tímagjaldi fyrir eftirlit, úr 10.162 kr. í 13.211 kr., og hins vegar á tímagjaldi fyrir heilbrigðissskoðun sláturdýra og tengda þjónustu, úr 8.099 í 10.529 kr. Fyrir eftirlit og aðrar skoðanir sem héraðsdýralæknar og aðrir dýralæknar og eftirlitsmenn sem starfa við umdæmisstofur stofnunarinnar sinna skal greitt tímagjald.

Ný málsgrein bætist við 10. gr. gjaldskrárinnar sem heimilar Matvælastofnun (MAST) að innheimta þjónustugjöld vegna raunkostnaðar við útgáfu starfsleyfa dýralækna og heilbrigðisstarfsmanna dýra.

Fyrst þurfi að laga til innan MAST

Samráðsferlinu lauk 30. apríl. Forsvarsmenn Bændasamtaka Íslands (BÍ) og Samtaka fyrirtækja í landbúnaði (SAFL) gera í umsögn alvarlegar athugasemdir við fyrirhugaða 30% hækkun tímagjalds og telja einhlítt að fara verði í nauðsynlegar kerfisbreytingar og hagræðingu innan

MAST áður en gripið sé til gjaldskrárhækkana. Félagsmenn samtakanna hafi þungar áhyggjur af þróun eftirlitsgjalda frá því að nýtt fyrirkomulag gjaldskrár tók gildi sl. sumar, sem átti að fela í sér aukinn skýrleika en hafi á hinn bóginn frekar falið í sér meira ógagnsæi og minni fyrirsjáanleika fyrir þjónustuþega. Hækkun nú, án hagræðingar, gangi gegn ábyrgri stjórnsýslu.

Áframhaldandi gagnrýni

Fyrir rúmu ári var gjaldskrá Matvælastofnunar breytt með þeim hætti að horfið var frá kílóagjaldi og farið í tímagjald, og gjaldaliðum fækkað úr 70 í 2. Hafði það m.a. í för með sér að eftirlitsgjald jókst verulega, mest hjá alifuglasláturhúsum. Urðu talsverð átök um þær breytingar og sömuleiðis um boðaðar gjaldskrárhækkanir innan ársins, sem síðan voru dregnar til baka. Segja BÍ og SAFL að fyrirkomulag gjaldskrárinnar sé ósanngjarnt og óskilvirk. Gjaldtaka án umbóta dragi úr samkeppnishæfni, trausti og getu landbúnaðar til að þróast með sjálfbærum og arðbærum hætti. /sá

LAND CRUISER 250

KOMDU OG REYNSLUAKTU **LAND CRUISER 250**
HJÁ VIÐURKENNDUM SÖLUÐILUM.

SÖLURÁÐGJAFAR OKKAR TAKA VEL Á MÓTI ÞÉR.

TOYOTA FÖRUM LENGRA

Toyota Kaptúni
Kauptúni 6
570 5070

Toyota Akureyri
Baldursnesi 1
460 4300

Toyota Reykjanesbæ
Njarðarbraut 19
420 6600

Toyota Selfossi
Fossnesi 14
480 8000

2016
UMFHVERFISVERÐLAUN ATVINNULÍFSINS
UMHVERFISFYRIRTÆKI ÁRSINS

Billinn í þessari auglýsingu endurspeglar ekki endilega þann búnað sem kann að vera tilgreindur. Fyrirvari við 7 ára ábyrgð: Ökutækinu skal viðhaldið samkvæmt vörulýsingu og leiðbeiningum framleiðandans og ber eigandi kostnaðinn við slíkt viðhald. Sé það ekki gert getur það valdið ógildingu ábyrgðar varðandi hluti sem þarfnast viðhalds. 7 ára ábyrgð gildir eingöngu um bíla sem fluttir eru inn af Toyota á Íslandi ehf. 12 mánaða vegaaðstoð fylgir öllum nýjum Toyota bílum. Birt með fyrirvara um villur. Sjá nánar á www.toyota.is

SEALION 7

4x4 Staðalbúnaður, brot af því besta:

- 91,3 kWh rafhlaða
- 1500 kg dráttargeta
- 578 lítra farangursrými
- Drægni: 502-615 km (WLTP)
- 230 kWh hraðhleðsla 10-80% á 24 min

Verð: 8.890.000 kr
Orkusjóður: -900.000 kr

7.990.000 kr

www.byd.is - soludeild@vatt.is

Vatt ehf. / Skeifunni 17 / Sími 568 5100

Bændablaðið

Ritstjóri: Þröstur Helgason (ábm.) throstur@bondi.is – Sími: 563 0300
Blaðamenn: Ástvaldur Lárusson astvaldur@bondi.is – Hulda Finnisdóttir hulda@bondi.is
Sigrún Pétursdóttir sigrunpeturs@bondi.is – Sigurður Már Harðarson smh@bondi.is
Steinunn Ásmundsdóttir steinunn@bondi.is
Auglýsingastjóri: Þórdís Una Gunnarsdóttir thordis@bondi.is – Sími: 866 3855
Vefur blaðsins: www.bbl.is – Netfang blaðsins: bbl@bondi.is
Frágangur fyrir prentun: Sigrún Pétursdóttir – Prentun: Landsprent ehf.
Upplag: 33.000 Dreifing: Landsprent og Íslandspóstur. ISSN 1025-5621

Tækifærin blasa við

Tækifærin blasa við í íslenskum landbúnaði. Á síðustu áratugum hefur verið byggð upp frumframleiðsla á matvælum hér á landi sem á sér vart sinn líka í hinum vestræna heimi, bæði hvað varðar heilnæmi, hreinleika og hollustu gagnvart mönnum og umhverfi.

Ef rétt er á haldið er ljóst að á næstu árum verður hægt að auka framleiðslu í ýmsum búgreinum og gera hana sjálfbærari. Innlendur markaður kallar til dæmis á aukna framleiðslu á íslensku grænmeti. Sem stendur nær markaðs-hlutdeild þess ekki 50% hér á landi. Þarna er augljóst tækifæri til sóknar.

Aukin framleiðsla hjá íslenskum garðyrkjubændum gagnast ekki bara þeim heldur og neytendum og vistkerfinu öllu. Íslenskt grænmeti kemur ferskt á markað, er framleitt með hreinu íslensku vatni, endurnýjanlegri orku, auk þess sem kolefnislosun þess er minni en innflutts grænmetis. Aukin framleiðsla á íslensku grænmeti styrkir þar að auki fæðuöryggi í landinu og skapar fleiri störf vítt og breitt um landið.

Stærsta tækifærið sem blasir við er þó einfaldlega að gera íslenskum bændum kleift að búa betur.

Ef þetta á að verða að veruleika þarf umfram allt skýrari stefnumörkun af hálfu ríkisins og aðgerðir sem miða að því að gera garðyrkjubændum kleift að auka framleiðslu og nýsköpun. Tryggja þarf framboð á raforku til bændna á stöðugu verði sem atvinnugreinin ræður við að greiða. Um leið þarf að koma upp gegnsæju og áreiðanlegu styrkjakerfi sem bændur geta sótt í til

þess að endurnýja búnað sem sparar orku og lagt út í aðra nýsköpun.

Enn fremur þarf að auðvelda nýliðun í greininni, meðal annars með því að afnema hamlandi reglur á borð við þær að nýliðar megi einungis kaupa bú sem þegar eru í rekstri. Nýjum garðyrkjubændum er með öðrum orðum meinað að starta búum með nýjum húsum og nýjum tækjum og auka þannig líkur á að betri árangur náist í ræktuninni. Óljóst er hverjum þetta fyrirkomulag gagnast.

Þetta eru bara örfá dæmi um það sem mætti gera til þess að auka framleiðslu íslenskra garðyrkjubændna og gera hana hagkvæmari okkur öllum til góða. En tækifærin liggja víðar. Við sjáum þau til dæmis í landeldinu, í aukinni skógrækt og í heilnæmri frumframleiðslu matvæla sem neytendur kalla í æ ríkari mæli á.

Stærsta tækifærið sem blasir við er þó einfaldlega að gera íslenskum bændum kleift að búa betur. Að þeir fái sanngjarnara endurgjald fyrir framleiðslu sína. Að hagnaðurinn af rekstrinum verði ásættalegur og þeim þar með gert auðveldara fyrir að leggja út í enn frekari nýsköpun og þróun á sínum búskap. Framtíð íslensks landbúnaðar er svo undir því komin að atvinnugreinin verði meira aðlaðandi fyrir ungt fólk sem hefur áhuga á að leggja hana fyrir sig. Á meðan afkoman er ekki betri en raun ber vitni er landbúnaður ekki samkeppnishæf atvinnugrein.

Þetta er auðvitað stóra verkefnið, nú þegar bændur eru að hefja viðræður við ríkið um nýja búvörusamninga. Niðurstaðan verður að vera sú að bændum verði gert kleift að búa betur. Afurðirnar sem þeir skila af sér eru framúrskarandi. Þeir hafa á undanföllum áratugum tekist á við auknar kröfur sem snúa að umhverfis- og loftslagsmálum með góðum árangri. Á sama tíma hafa íslenskir bændur þurft að sýna mikla útsjónarsemi í rekstri enda hefur stuðningur ríkisins við atvinnugreinina dregist saman um ríflega 60% frá árinu 1998, eins og formaður Bændasamtakanna hefur bent á.

Takist að efla hag bændna með nýjum búvörusamningum er augljóst að enn frekari tækifæri munu blasa við í íslenskum landbúnaði.

Þröstur Helgason

Skýring:

Langvarandi áhrif ótíðarinnar koma í ljós

Sigurður Már Harðarson
smh@bondi.is

Sauðfjárbændur glíma enn við veruleg áhrif af ótíðinni á síðasta ári. Að vori var ljóst að talsvert kal var í túnnum á Norðurlandi og svo gekk óveður yfir í byrjun júní með kulda og hvassviðri. Bein áhrif og langvinn verða á bændur og bústofna þeirra, sem mun meðal annars skila sér í mun færri lömbum á komandi sauðburði.

Aðbúnaður kinda fyrstu vikurnar eftir burð 2024 – og þá sérstaklega í kuldakastinu fyrstu vikuna í júní – hafði mikil áhrif á undirbúning þeirra fyrir frjósemi næsta árs.

Beinu áhrifin á bústofninn voru þau að bæði misstu bændur gripi vegna þess að þeir náðust ekki inn í hús áður en óveðrið skall á, auk þess sem slæmt ástand túna leiddi til lakari heffings. Þau áhrif höfðu svo sitt að segja um fjölda og vænleika lamba – að minni afurðir í kílóum dillakjöts voru í haust að meðaltali eftir hverja fullorðna kind, miðað við undanfarin ár. Það hafði svo bein áhrif á afkomu margra sauðfjárbænda það haustið.

Margþætt áhrif

Til lengri tíma birtast áhrifin með mismunandi hætti. Eyjólfur Ingvi Bjarnason, formaður sauðfjárdeildar Bændasamtaka Íslands, segir að vitað sé að það inngríp að þurfa að taka ær og lömb aftur inn í hús svo dögum skipti hafi veruleg neikvæð heilsufarsleg áhrif til lengri tíma. Áhrifin séu sjáanleg í lakari frjósemi í vor, sem mun þó verða breytilegt á milli búa og allt eftir því hvernig heffingur var. Sýnt hafi verið fram á að magn og gæði þess fóðurs sem notað var í vetur geti svo líka haft áhrif á þroskaferilinn hjá þeim lömbum sem fæðist í vor.

Þá sé ljóst að ekki hafi allar ær með önytt jógur fundist síðasta haust og því muni það koma í ljós í sauðburðinum á næstu vikum. Allt muni þetta hafa áhrif á framleiðsluna í ár en vonast sé eftir að hún geti orðið sambærileg síðasta ári, verði sumarið hagstætt. Margar breytur muni hins vegar hafa áhrif á hver lokaútkoman verður. Einn mælikvarði á frjósemi áнна, fyrir vantanlegt framleiðsluár, eru fósturtalningar og segist Eyjólfur hafa heyrt að útkoman úr þeim sé víða lakari en í meðalári.

Mun færri lömb væntanleg í vor

Gunnar Björnsson, sauðfjárbóndi í Sandfellshaga í Óxarfirði, er atkvæðamesti fósturtalningamaður landsins. Hann segir að almennt sé staðan þannig að víða hafi óveðrið haft veruleg áhrif á sauðfjárbændur, bústofn þeirra, afurðir og þar með afkomu. Þetta sé auðvitað mjög misjafnt milli bæja, en þar sem staðan sé verst hafi frjósemi í ám hrapað verulega. Tröllaskagann, Fljótin, hluta af Suður-Þingeyjarsýslu og Óxarfjörð nefnir hann sérstaklega. Þó hafi þetta ekki komið jafnilla niður á öllum bæjum, sumir hafi jafnvel alveg sloppið við veruleg eftirköst.

Gunnar Björnsson, sauðfjárbóndi í Sandfellshaga í Óxarfirði, er atkvæðamesti fósturtalningamaður landsins.

Skaði bændna verður þó ekki að fullu bættur með þessari viðleitni stjórnvalda. Þeir sitja líka uppi með varanleg heilsufarsleg áhrif á ærnar og lengri tíma áhrifin á afurðirnar.

Langflestir sauðfjárbændur láta telja fóstur

Hann segir að margt fólk geri sér ekki grein fyrir því hvað afleiðinga af svona óveðri gæti lengi. Margar ær hafi farið illa út úr þessu og jógurskemmdir eigi eftir að koma frekar fram og því þurfi bændur margir hverjir að endurnýja sína bústofna í nánustu framtíð með tilheyrandi kostnaði og minni afurðum. Hann segist sjálfur hafa verið með um tveggja kílóa minni meðalvigt hjá sínum sláturlömbum síðasta haust, sem er bein afleiðing af ótíðinni. Það séu í heildina um 1,4 tonn af lambakjöti.

Hann áætlað að um 80 prósent sauðfjárbænda láti telja fóstur hjá sér á hverju ári og hann geri það um allt land í febrúar og mars.

Stjórnvöld gáfu út í byrjun apríl að bændur myndu fá tjónastuðning í kjölfar kuldakastsins á síðasta ári. Fá sauðfjárbændur bætur vegna beins afurða- og gripatjóns – og fá þær úr atvinnuvegaráðuneytinu – en Bjargráðasjóður bætir tjón á ræktarlöndum. Skaði bændna verður þó ekki að fullu bættur með þessari viðleitni stjórnvalda. Þeir sitja líka uppi með varanleg heilsufarsleg áhrif á ærnar og lengri tíma áhrifin á afurðirnar.

10%
afsláttur ef pantað
er fyrir 15. maí

Úrval af
sáðvöru

Pantaðu á bustolpi.is

Björgvin Þór Harðarson frá Laxárdal sáir hér vornepju 15. apríl síðastliðinn í 24 hektara akur í Gunnarsholti. Framan á dráttarvélinni er svokallaður djúpvalti með jöfnunarborði. Fyrir aftan er sáðvél sem herfir, jafnar yfirborðið, leggur niður fræ og áburð, valtar og rakar létt yfir að lokum. Björgvin hefur náð miklum árangri í kornrækt og yrkir fjölda akra á Rangárvöllum.

Mynd / ál

Fyrri hluti hringferðar

Vinkill | Margrét Ágústa Sigurðardóttir
margret@bondi.is

Frá áskorunum til lausna er yfirskrift fundaraðar Hönnu Katrínar atvinnuvega-ráðherra og Bændasamtaka Íslands. Fyrri hluti hennar var farinn dagana 7.–9. apríl sl. en síðari hlutinn verður farinn í byrjun sumars.

Ráðherra mætti bændum auðmjúk og lærdómsfús og tilbúin í samtalið. Bændur tóku vel á móti henni, hvarvetna sem við komum. Ánægja ríkti með framtak Bændasamtakanna að fá ráðherra og hennar föruneysi til beins og milliliðalauss samtals við bændur enda ekki síst mikilvægt fyrir ráðherra og starfsfólk ráðuneytisins að heyra, af eigin raun, hvernig hjartað slær í sveitunum.

Umræðurnar voru góðar og ekki síst málefnalegar. Afkoman var rædd og ítrekað vísað til þess að laun bænda eigi að endurspegla laun annarra stétta, eins og kveðið er á um í búvörulögum, en þrátt fyrir að unnið væri alla 365 daga ársins og verið á vakt allan sólarhringinn þá ættu bændur langt í land með að ná kjörum almenna vinnumarkaðarins.

Tollverndin kom ítrekað til tals og meðal annars rakið að sama krónutalan væri búin að vera á tollunum síðan árið 1995. Ráðherra sagði að fyrst við værum með tollverndina á annað borð þá væri mikilvægt að hún skilaði því sem hún ætti að skila. Þá kvað hún réttilega að tollverndin væri önnur á lykilstöðum eða grunnstöðum í stuðningskerfi landbúnaðarins.

Þá var nýliðun tíðrædd ásamt afleysingarþjónustunni og mikilvægi hennar. Ásókn í jarðir líka og kvað ráðherra það mikilvægt að landbúnaðurinn gæti keppt við aðra við kaup á jörðum þannig að góðum jörðum yrði haldið í búrekstri. Þá þyrfti að bæta samkeppnisstöðuna við innfluttar landbúnaðarvörur, nauðsynlegt væri að auka fjárfestingarstuðning og mikilvægt væri að hafa framleiðslutengdan stuðning þannig að hvatt væri til framleiðslu, hvort sem stuðningurinn væri árangurs- eða gæðatengdur. Verðlagsgrunnur mjólkur og hið margnefnda gat var umtalað og ráðherra tjáði að það væri mikilvægt að skoða það frekar. Rafmagnið og hár orkukostnaður bar eðlilega oft á góma og að auka þyrfti fjármögnunarleiðir í landbúnaði, ekki síst út frá nýliðun, og þá voru hugmyndir að

hlutdeildarlánum nefndar. Eðlilega var hagræðingarmálið oft nefnt en allir voru í rauninni einatt sammála um að það yrði að hagræða innan afurðastöðvanna þannig að bændur fái mannsæmandi endurgjald fyrir afurðir sínar án þess að útsöluverð vörunnar myndi hækka.

Þá kom inn sérstaklega skemmtilegur vinkill, og í raun ekki síður mikilvægur, á lokafundi hringferðarinnar í Borgarnesi, um að það þyrfti að vera úrræði fyrir eldri kynslóðina að halda áfram á nýjum vettvangi eftir kynslóðaskipti. Með öðrum orðum þá óskaði ungar bóndi eftir aðstoð ráðherra um úrræði fyrir föður sinn þannig að hún gæti nú almennilega flutt úr foreldrahúsum, en hún hafði nýlega tekið við búinu. Uppskar hún mikinn hlátur í kjölfarið en það var einmitt það sem einkenndi ferðina, að þrátt fyrir að erfið mál væru rædd og þung, þá var alltaf stutt í bjartsýnina og léttleikann. Slíkt verður að vita á gott fyrir komandi tíma og nýja búvörusamninga. Áfram gakk – og við hjá Bændasamtökunum hlökkum til að hitta bændur með ráðherra á Vestfjörðum og á höfuðborgarsvæðinu í byrjun sumars.

Höfundur er framkvæmdastjóri BÍ.

Jarmað, hneggjað, baulað ...

Margir muna sjálfsgagt eftir því að vörugjöld á sykur, eða svokallaður sykurskattur, var settur á hérlandis árið 2013. Færri muna kannski að hann var afnuminn tæpum tveimur árum síðar. Talað var um að skatturinn hefði ekki skilað nægilegum árangri. Spurningin er hvort það hafi verið raunhæft að aðgerðin skilaði mælanlegum árangri á tæplega tveimur árum. En sykurskatturinn var auðvitað eitur í beinum þeirra sem höfðu hagsmuni af því að framleiða og flytja inn matvæli með miklum viðbættum sykri. Fyrir vikið var hart deilt.

Á þeim tíu árum sem liðin eru síðan skatturinn var felldur niður hefur í sjálfu sér ekkert breyst í þessum efnum hér á landi, þó að upplýsingin um skaðsemi sykurs verði síst minni.

Alþjóðaheilbrigðisstofnunin hefur frá árinu 2016 ráðlagt ríkjum heims að leggja skatt á vörur sem innihalda sykur og sætuefni. Stofnunin gerði það síðast í júní í fyrra. Leiðbeiningarnar byggja á niðurstöðum fjölmargra rannsókna sem sýna fram á að hækkaðar álögur á sykurrík matvæli, sem og skattaívilnanir fyrir matvæli sem talin eru holl, skila árangri.

Úttekt rannsókna- og upplýsingaþjónustu Alþingis á sykurskatti árið 2019 leiddi raunar sömu niðurstöðu í ljós. Embætti landlæknis skilaði það sama ár aðgerðaáætlun um að draga úr sykurneyslu að beiðni þáverandi heilbrigðisráðherra. Aftur var hart deilt og

hugmyndir um nýjan sykurskatt voru skotnar í kaf. Rökin voru þau að forvarnir og fræðsla myndu skila meiri árangri.

Þverfaglegur starfshópur skilaði svo í febrúar í fyrra drögum að stefnumarkandi áherslum í forvörnum, heilsuefningu og meðferð. Þar var meðal annars lagt til að minnka álögur á hollari matvæli á borð við grænmeti og ávexti. Sömuleiðis ætti að ívilna þeim sem framleiða hollar fæðutegundir og svo ætti að hækka álögur á óhollar matvörur og sérstaklega gos- og orkudrykki. Aðgerðaáætlun byggð á þessari vinnu rataði inn í lýðheilsustefnu til 2030.

Enn sem komið er bolar þó ekki á aðgerðum, hvað þá nýjum sykurskatti. Andstæðingar hans segja að neytendur eigi að fá að velja sér matvæli án afskipta ríkisins. Með sömu rökum ætti að afnema gjöld á áfengi og tóbak.

Flest Norðurlandanna hafa innleitt sykurskatt í einhverri mynd og meira en fjörutíu önnur ríki í heiminum hafa farið sömu leið. Samkvæmt mælingum neyta Íslendingar meiri sykurs en allar nágrannaþjóðirnar. Við erum líka þyngri en gengur og gerist þar.

Er kominn tími til að endurskoða afnám sykurskatts? Hvaða árangri hefur sú aðgerð skilað fyrir lýðheilsu landsmanna?

Pistill formanns | Trausti Hjálmarson

trausti@bondi.is

Óvissan er lamandi

Hver sá sem stundar rekstur af einhverju tagi lærir fljótt að kunna að meta fyrirsjáanleika, hvar sem hann kann að finnast. Það á ekki síst við um íslenska bændur, sem þurfa ekki aðeins að glíma við duttlungafulla náttúruna heldur einnig sveiflur á mörkuðum, innlendum sem erlendum. Flest munum við feiknalegar hækkanir á tilbúnum áburði fyrir nokkrum árum, en dæmin eru ótal fleiri.

Fyrirsjáanleikinn virðist vera á undanhaldi á erlendum mörkuðum þessa dagana, meðal annars vegna kraftakeppna þjóðarleiðtoga stærstu ríkja heims. Tollar, sem eru settir á og dregnir til baka á víxl, gera fyrirsjáanleika í viðskiptum að fjarlægum draumi – til skemmri tíma að minnsta kosti.

En ráðamenn verða að velta því fyrir sér hvort hámarkun arðgreiðslna frá orkufyrirtækjum sé ekki of dýru verði keypt ef garðyrkjubú – og önnur fyrirtæki sem reiða sig á raforku – kikna undan álögunum.

Afleiðingarnar eru illfyrirsjáanlegar. Framleiðsla gæti flust frá einu landi til annars og vörur, sem ekki er lengur hægt að selja í einu landi geta farið á brunaútsölu í öðru landi. Einsýnt er að næstu misseri og ár munu einkennast af meiri sveiflum í framboði og verði en við höfum fengið að venjast og á það jafnt við um matvöru og aðrar vörur.

Fæðuöryggi og fæðufullveldi munu verða okkur Íslendingum enn mikilvægari á slíkum tímum. Með mikilli einföldun má líkja þessum hugtökum við brunatryggingu. Á meðan lífið er áfallalaust getur maður jafnvel gleymt því að húsið sé tryggt, en ef allt fer í óefni og húsið brennur verður maður engu þakklátari en því að hafa trygginguna. Það sama á við um trausta, öfluga, heilsusamlega og umhverfisvæna innlenda matvælaframleiðslu. Þegar í harðbakkann slær munum við verða þakklát því að búa að íslenskum landbúnaði.

Með þessu er ég að sjálfsgöðu ekki að segja að þetta sé eina ástæða þess að halda hér úti innlendri matvælaframleiðslu, en þetta er mikilvæg ástæða og hún verður enn mikilvægari á óvissutímum.

Það er því afar sérstakt að horfa til þess að á meðan óvissa eykst á heimsvísu skuli íslensk stjórnvöld hafa komið því svo fyrir að fyrirsjáanleiki í orkukostnaði bænda er nú ekki nema svipur hjá sjón. Ekki er nóg með að raforkuverðið sjálft hafi tekið stórstígu hækkunum síðustu fjögur árin, heldur bjóðast bændum ekki raforkusamningar til lengri tíma en eins árs í senn.

Axel Sæland, formaður búgreinadeildar garðyrkjubænda, benti á það á síðum Bændablaðsins í nóvember síðastliðnum að sala á raforku til garðyrkjubænda sem stunda ylrækt hefði hækkað um 100% á fjórum árum og að útlit væri fyrir sambærilega hækkun á næstu fjórum árum! En öll notum við raforku í okkar búrekstri og öll höfum við fundið fyrir þessum hækkunum.

Það er vel hægt að skilja að eigandi stærsta orkufyrirtækisins, íslenska ríkið sjálft, vilji hámarka tekjur sínar af auðlindinni og sölu hennar. Ráðdeild í meðferð opinbers fjár er af hinu góða. En ráðamenn verða að velta því fyrir sér hvort hámarkun arðgreiðslna frá orkufyrirtækjum sé ekki of dýru verði keypt ef garðyrkjubú – og önnur fyrirtæki sem reiða sig á raforku – kikna undan álögunum. Ég treysti því að þessi mál verði skoðuð af alvöru á næstu mánuðum og gripið verði til nauðsynlegra aðgerða til úrbóta.

Höfundur er formaður BÍ.

VORTILBOÐ Á GARÐHÚSUM 2025

VANTAR ÞIG PLÁSS?

FÆST Í VEFVERSLUN

Það er gott að eiga stað fyrir sláttuvélina, grillið, hrífuna og dekkinn ...

NAUST - 14,44 fm

30%
afsláttur

~~895.000 kr.~~
627.000 kr.

HLÍÐ - 10 fm

25%
afsláttur

~~772.000 kr.~~
579.000 kr.

BREKKA 34 - 9 fm

25%
afsláttur

~~732.000 kr.~~
549.000 kr.

STAPI - 14,98 fm

25%
afsláttur

~~1.156.000 kr.~~
867.000 kr.

OPIÐ FYRIR
PANTANIR

SENDUM HVERT Á
LAND SEM ER

EYRI - 15 fm

25%
afsláttur

~~1.172.000 kr.~~
879.000 kr.

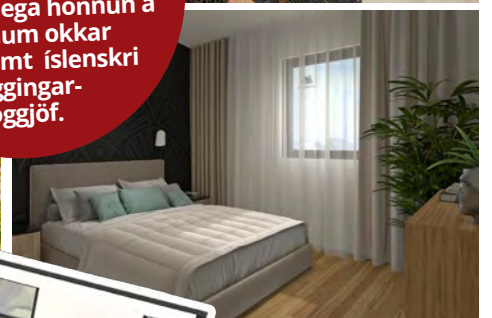

KOFAR OG HÚS

Síðan 2012

Nánar á www.kofaroghus.is - Sími 553 1545

HRÍM HEILSÁRSHÚS

HríM er splunkunýtt hús úr smiðju Landshúsa. Húsið er stílhreint, bjart og hannað í nútímastíl. Gluggar eru stórir og rýmið rúmgóð. Húsið hentar vel sem sumarhús eða sem heilsárshús.

Miklir breytingarmöguleikar

Hægt er að breyta húsinu á ýmsa vegu og ráða stærð þess. Húsið kemur í tveimur grunnstærðum, 80 fm og 108 fm sem er síðan hægt að stækka enn frekar eða breyta skipulagi eins og staðsetningu hurða og glugga.

STYRKUR - HAGKVÆMNI - HÖNNUN

Landshús - Sími 553 1550 - www.landshus.is

Öll verð má finna á heimasíðu okkar

LANDSHÚS

Síðan 2013

Smáspunaverksmiðjan Urður ull stendur á grunni gamla fjárhúsa á bænum Rauðbarðaholti í Dölum. Myndir / Aðsendar

Ullarvinnsla í Dölunum: Smáspunaverksmiðja tekin í notkun

Ný smáspunaverksmiðja var tekin formlega í notkun í Rauðbarðaholti í Dölum á sumardaginn fyrsta, með viðhöfn.

Ingibjörg Þórunna Steinudóttir og Einar Hlöðver Erlingsson eiga og reka spunaverksmiðjuna, sem heitir Urður ull, en sauðfjárbúskapurinn á bænum er í höndum annarra ábúenda. Að sögn Ingibjargar verður sérstaðan í Rauðbarðaholti sú að mislit ull verður nýtt til jafns við þá hvítu, gráu, svörtu og mórauðu og greitt verður jafnhátt afurðaverð fyrir alla liti.

Jafnhátt afurðaverð fyrir alla liti

„Við auglýstum eftir samstarfi við bændur í haust í þetta verkefni og það voru 22 bændur sem seldu Urði ullarvinnslu ull í haust. Þeir flokkuðu ullina fyrir okkur eftir litum svo hægt væri að vinna ullina eftir lit. Við erum því að bjóða upp á eins fjölbreytt litaúrval og sauðkindin býður upp á. Engum litum er blandað heldur er bara notast við náttúrulega liti eins og hann kemur af sauðkindinni.

Við rekjum hverja framleiðslutölu niður á bæinn þaðan sem ullin kemur og stefnum á að geta greitt bændum herra afurðaverð en gengur og gerist – og jafnhátt verð fyrir alla liti. Við erum með verslun í vinnslunni sjálfri og svo er vefverslun í vinnslu sem verður opnuð bráðlega á vefslóðinni urdurull.is en það er hægt að fylgjast með okkur á samfélagsmiðlum líka,“ segir Ingibjörg

Verksmiðja á grunni fjárhúsa

Á sumardaginn fyrsta var húsfullir í nýja húsnæðinu, sem stendur á grunni gamla fjárhúsa.

Grunnstuðningur til verkefnisins fékkst úr Dala Auði og frá Uppbyggingarsjóði Vesturlands, en það var svo fjármagnað með lántöku hjá Bygðastofnun en heildarkostnaður er metinn á um 60 milljónir króna. /smh

Ingibjörg ræðir við Arndísi Erlu Ólafsdóttur (t.v.) á viðburðinum sumardaginn fyrsta.

SÓLHEIMAR
TRJÁSALA
FYRIR UTAN GRÆNU KÖNNUNA

OPNUNARTILBOÐ

20% AFSLÁTTUR
AF ÖLLUM TRJÁM

1-7. MAÍ

fyrirspurnir: eidur@solheimar.is

ÖLUR
SHÖGREGT

Á landinu eru 8.500 minkalæður og hafa kynbótadýr ekki verið flutt inn í áratug.

Mynd / Ál

Loðdýrarækt:

Minkabændur skiptast á kynbótadýrum

– Samvinna mikilvæg í lítilli búgrein

Minkabændur eru komnir með áætlun um skipti á dýrum sín á milli til þess að koma í veg fyrir skyldleikaræktun og til þess að lyfta heildinni öllum til hagsbóta.

Á landinu eru eingöngu sex minkabú starfandi sem eiga samtals 8.500 læður. Ekki hefur verið hægt að flytja inn erlend kynbótadýr frá árinu 2015. Áætlunin felst að mestu leyti í því að bændurnir geri skipti sín á milli á bestu högnunum. Ditte Clausen, ráðunautur hjá Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins (RML), hefur séð um verkefnið fyrir hönd minkabænda.

Gagnsæi mikilvægt

„Stofninn á Íslandi er mjög lítill og dýrin eru í mismunandi litum, eða fimm aðallitum og þar undir eru fágætari litir. Það er ekki hægt að blanda öllum litum saman því það getur komið niður á ákveðnum eiginleikum. Því má segja að í sumum litum sé stofninn enn þá minni,“ segir Ditte.

Hún tekur fram að verkefni sem þetta byggist mikið á trausti og gagnsæi. Það sé eðlilegt að bændur geri kröfur um gæði kynbótagripanna, því til að mynda háralengd og stærð skinnanna hafi mikil áhrif á söluverðið. „Búin eru ólík, en það eru góð dýr á öllum bæjum.“ Ditte hefur fengið leyfi hjá bændunum til þess að skoða skýrsluhaldskerfið á hverju búi þar sem hún sér flokkunina á hverju skinni og hefur hún lagt fram tillögu að fjölda högna sem hvert bú þarf að halda eftir til þess að dreifa á milli búa.

Eftirpelsunarhögnar á milli bæja

„Bændurnir vilja skipta á eftirpelsunarhögnum, sem eru högnar sem fá að lifa eftir þörun. Það má orða það þannig að þetta séu úrvalshögnar sem bóndinn hefði viljað nota aftur,“ segir Ditte, en yfirleitt eru þeir notaðir einu sinni eða tvisvar á hverju búi. Hún leggur jafnframt til að bændurnir geri skipti á ungum hvolpum, sem hentar sumum

betur. „Það er ekkert sem kemur í veg fyrir að þeir geti gert bæði.“

Minkabændur hafa fengið aðgang að skinnaflokkun og meðalverði hver annars til þess að tryggja gagnsæi. Bændurnir hafa hist og skoðað skinn frá öllum búum til þess að gera sér grein fyrir veikleikum og styrkleikum hvers bús. Á landinu eru sex minkabú starfandi og ætla öll að taka þátt.

Samræmi með einum flokkunarmanni

Minkabændurnir ætla að fá erlenda flokkunarmann til þess að flokka lífdýr fyrir þessum á öllum búunum. Með því að hafa einn flokkunarmann geta minkabændurnir gengið að því vísu að dýrin sem fara í skipti séu metin á sama hátt. Það getur þýtt að stofninn verði jafnframt einsleitari þar sem áherslurnar verða svipaðar.

Ditte mun síðan skipta minkunum niður á bú eftir að niðurstöður flokkunarinnar liggja fyrir. Þá getur hún áttað sig á hverjir hafa náð árangri á vissum sviðum og hvar þeir geta sótt eiginleika frá öðrum búum. „Það er ekki sjálfgefið að bændur séu góðir í öllum litum því það eru ekki endilega sömu atriðin í öllum litum sem skipta máli þegar kemur að skinnagæðum.“

Erfitt að hefja innflutning

Innflutningur á lifandi minkum hefur legið niðri síðan það kom upp stór faraldur veirusjúkdóms í minkum í Danmörku árið 2015 sem heitir plasmacytosis. „Ég myndi segja að það komi aðeins til greina að flytja inn frá Danmörku, en samt ekki, því það eru bara minkar á Jótlandi og þar er hvolpaveiki ríkjandi í villtum refum. Það þarf mikinn undirbúning til að finna bú þar sem hægt væri að sækja dýr, en síðan er ekki einfalt að byrja innflutning aftur því það vantar einangrunarbú. Ef það kæmi til innflutnings þyrfti einangrunarbúið að vera á Suðurlandi þar sem eina

Það má orða það þannig að þetta séu úrvalshögnar sem bóndinn hefði viljað nota aftur ...

fóðurstöð landsins er.“ Síðasta einangrunarbúið var á Mel í Skagafirði.

Ditte segir að minkaskipti af þessu tagi hafi tíðkast í Danmörku. „Ef það var einhver með lakari skinnagæði fengu þau meira en helming högnanna sem þau þurftu að nota frá öðrum búum. Þá var hægt að lyfta því búi upp og gátu aðrir bændur sótt erfðaefni til viðkomandi bús eftir nokkur ár.“ Ef þetta verkefni gengur að óskum segir Ditte hægt að gera ráð fyrir að öll minkabú landsins nái meiri árangri. Þegar bændurnir eru svona fáir skiptir máli að hjálpast að frekar en að vera í samkeppni, en Ditte tekur fram að samheldnin hafi alltaf verið mikil innan þessarar búgreinar.

Fyrstu skiptin í ár

Björn Harðarson, formaður deildar loðdýrabænda hjá Bændasamtökum Íslands, segir fundinn þar sem minkabændur skoðuðu skinn frá hver öðrum hafa verið gagnlegan. Honum sýnist flest búin vera nokkuð áþekkt þegar kemur að gæðum þó svo að áherslurnar séu ekki endilega þær sömu. „Svo ætlar Ditte að koma með tölur frá uppboðshúsinu sem flokkar öll skinnin. Þá sjáum við betur hvernig staðan er á hverju búi,“ segir Björn. Áætlað er að fyrstu minkaskiptin verði á þessu ári. „Við látum bestu högnana lifa eftir þörun og skiptumst svo á þeim eftir fyrir mælum frá Ditte.“ /ál

can-am®

**EIGUM SEXHJÓL KLÁR
TIL AFGREIÐSLU STRAX**

ELLINGSEN

Vínlandsleið 1, 113 Reykjavík / 415-8500 / www.brp.is

Verðlaunaveitingar á fagfundi sauðfjárræktarinnar:

Efri-Fitjar sauðfjárræktarbú ársins

Á fagfundi sauðfjárræktarinnar, sem haldinn var á Húsavík 12. apríl, var búið Efri-Fitjar í Fitjárdal í Vestur-Húnavatnssýslu útnefnt sauðfjárræktarbú ársins og var bændum veittur farandgripurinn Halldórsskjöldurinn af því tilefni.

Hefðbundið er á þessum árlegu fagfundum að sauðfjárræktarbú ársins sé útnefnt af fagráði í sauðfjárrækt, auk þess sem ráðunautar Ráðgjafarmiðstöðvar landbúnaðarins (RML) velja tvo kynbótahrúta úr röðum sæðingastöðvahrúta sem sæðingastöðvagnar á Vesturlandi og Suðurlandi verðlauna bændur fyrir; „besti lambafaðirinn“ og „besti alhliða kynbótahrúturinn“. Besti lambafaðirinn að þessu sinni var Kátur 20-905 frá Efstu-Grund undir Eyjafjöllum og besta alhliða kynbótahrúturinn Búi 15-822 frá Lækjarvöllum í Bárðardal. Þá veitti fagráð í fyrsta skiptið verðlaun fyrir framúrskarandi árangur í ræktun gegn riðuveiki samkvæmt nýjum reglum og var það niðurstaðan að Ytra-Vallholt í Skagafirði hefði skarað fram úr á landsvísi í þeim flokki.

Í fremstu röð í sauðfjár- og hrossarækt

Að búrekstri á Efri-Fitjum standa þau Gunnar Þorgeirsson og Gréta Brimrún Karlsdóttir ásamt syni þeirra, Jóhannesi Geir Gunnarssyni, og konu hans, Stelli Dröfn Bjarnadóttur. Gunnar er uppalinn á Efri-Fitjum og kom inn í búreksturinn með föður sínum 1986. Gunnar og Gréta eignuðust jörðina 1994 en Jóhannes og Stella urðu formlegir rekstraraðilar árið 2019 þegar þau eignuðust helmingsinn í búinu. Í dag telur bústofninn á annað þúsund ær og tæplega 100 hross en Efri-Fitjar er einnig landsþekkt hrossaræktarbú sem hefur skilað gæðingum í fremstu röð.

Í umsögn fagráðs um búið segir að afurðasemi bústofnsins beri beitarhögum gott vitni. „Sumarhagar eru nýttir á afrétti Miðfirðinga á Arnarvatnsheiði og í heimalöndum, bæði á Efri-Fitjum og leigujörðinni Bjargarstöðum í Austurárdal. Þá er í búskapnum lögð rík áhersla á jarðrækt og telja ábúendur að með aukinni áherslu á þann þátt hafi orðið þáttaskil í afurðasemi búnsins.“

Með afurðahæstu fjárbúunum

Í umsögninni segir enn fremur að athygli veki að þetta stóra bú skuli hafa staðið í fremstu röð á landsvísi bæði fyrir afurðamagn og flokkun sláturlamba. Á síðustu sjö árum

Féðgarnir á Efri-Fitjum vengu verðlaun fyrir sauðfjárræktarbúið.

hafi Efri-Fitjar verið fjórum sinnum annað afurðahæsta fjárbú landsins. Fyrir árið 2024 standi það í þriðja sæti með 42,8 kg eftir hverja á og í öðru sæti yfir landið með tilliti til gerðar sláturlamba með einkunnina 12,57 byggt á rúmlega 1.500 lömbum.

„Þessi afurðamikli fjárstofn byggir í grunninn á því fé sem Gunnar tók við af föður sínum. Síðan var keyptur stofn frá Reykjum í Miðfirði árið 2006 og þar með hófst ræktun á kollóttu fé á búinu. Þá var féð á Bjargshóli keypt 2019 sem bæði er hyrnt og kollótt. Sæðingar hafa verið stundaðar markvisst og einnig hafa verið keyptir hrútar,“ segir í umsögninni.

Lambafaðir í fremstu röð

Ráðunautar RML telja Kát vera lambaföður í fremstu röð. Afkvæmi hans séu yfirleitt smágerð, lágfætt en afar holdþétt og séu gjarnan þyngri en sjónmat gefi til kynna. Þau séu ákaflega jafnvaxin og holdfylling þeirra frábær.

Afkvæmin hafi góða fætur og prýðilega ull að magni og gæðum. Þær séu svipmiklar og falllegar kindur á velli.

Kátur er fæddur á Efstu-Grund undir Eyjafjöllum og eru bændur þar þau Sigurjón Sigurðsson og Sigrún Bjarnadóttir. Ættir hans liggja í grunninn í Vestur-Skaftafellssýslu þó rekja megi ættir hans vítt um land í gegnum stöðvahrúta sem prýða ættartré hans. Móðir hans, Kátína 16-665, er kaupakind frá Ytri-Sólheimum 2 í Mýrdal og faðir hans er Stapi 16-829, hinn farsæli kynbótahrútur

frá Kirkjubæjarklaustri 2. Á bak við Kátínu standa þeir Ás 09-877 frá Skriðu og Stáli 06-831 frá Teigi henni næstir, af höfðingjum sæðingastöðvanna.

Búi valinn inn á stöð árið 2019

Búi er „einn af öflugustu alhliða kynbótahrútum stöðvanna,“ samkvæmt mati ráðunautanna, en ræktandi hans er Kristján Valur Gunnarsson.

Hann var valinn til notkunar á sæðingastöðvunum sumarið 2019 á grunni góðrar alhliða reynslu á heimabúi. Þar hafði hann staðið efstur í afkvæmarannsókn á heimahrútum og verið lofandi sem góður ærfaðir.

„Búi byrjaði ferilinn í Þorleifskoti og voru sæddar með honum 348 ær. Veturinn eftir var hann í Borgarnesi og sæddar með honum 386 ær. Búi fékk því hóflega notkun bæði árin. Haustið 2020 voru dæmdir 69 synir hans sem fengu að meðaltali 84,7 stig í heildareinkunn. Haustið 2021 voru dæmdir synir hans 86 og fengu sömuleiðis 84,7 stig að meðaltali. Dæmdar gimbrar undan Búa voru bæði árin rétt ríflega 100. Búi reyndist ekki mjög afgerandi sem lambafaðir þó talsvert kæmi fram af öflugum gimbrum og ágætum ásetningshrútum. Í heildina voru niðurstöður hans um meðallag miðað við afkvæmi annarra stöðvahrúta. Kynbótamat Búa gefur til kynna að hann hafi skilað gerð í rúmu meðallagi en fyrir þann eiginleika stendur hann í 106 stigum. Hann hefur 107 stig fyrir fitu og 113 stig fyrir fallþunga sem lambafaðir. Búi var sjálfur dálítið gulur og skoruðu afkvæmi hans yfirleitt ekki hátt í ullareinkunn. Hann var arfblendinn fyrir dökkum lit en gaf hvorki móraut né tvílit. Tæplega sextíu synir Búa voru settir á eftir notkun hans á stöðvunum. Margir þeirra reyndust prýðilega og enn á hann átta syni á lífi.

Dætrahópur Búa varð ekki mjög stór en á síðasta ári voru þær rétt tæplega tvö hundruð.

Björn og Harpa hlutu verðlaun fyrir árangur í ræktun gegn riðu.

Kristján Valur Gunnarsson, ræktandi Búa frá Lækjarvöllum.

Sunna Lind Sigurjónsdóttir frá Efstu-Grund tók við verðlaunum fyrir Kát.

Þær eru frjósamar með +11 þar. Þær mjólka að jafnaði ljómandi vel og er meðalafurðastig 175 dætra 5,51. Kynbótamat hans fyrir dætraeiginleika stendur nú í 114 stigum fyrir frjósemi og í 119 stigum fyrir mjólkurlagni. Fallþungi mæðraáhrif stendur í 117 stigum. Af þessum tölum má sjá að dætur Búa eru framúrskarandi afurðær og hans stóra framlag til ræktunarstarfsins liggur þar,“ segir í umsögn ráðunautanna.

Frumkrafturinn komi frá bændum sjálfum

Verðlaun fyrir framúrskarandi árangur í ræktun gegn riðuveiki eru hugsuð sem viðurkenning til þeirra sem hafa skarað fram úr við innleiðingu þolinnar arfgerða gegn riðuveiki – og er ætlað að vera öðrum bændum hvatning.

Fagráð í sauðfjárrækt segir í skýringum með veitingu verðlaunanna að hvatning og jákvæðir hvatar séu einmitt uppleggið í þeirri landsáætlun sem samþykkt hafi verið vegna útrýmingar riðuveiki. Mikilvægt sé að frumkrafturinn komi frá bændum sjálfum í að drífa verkefnið áfram við að byggja hratt upp þolinn sauðfjárstofn.

Einröð ræktunarstefna

Fagráð segir í umsögn um Ytra-Vallholt að ábúendurnir, þau Björn Grétar Friðriksson og Harpa Hrund Hafsteinsdóttir, hafi tekið við búi af foreldrum Hörpu árið 1999. Ekkert bú hafi tekið jafn einarða stefnu í innleiðingu á því sem var á þeim tíma kallað verndandi arfgerð, sem er AHQ genasamsætan. Þegar þessi stefna var mörkuð í Vallholti, á árunum 2007 og 2008 þegar riðan knúði dyra hjá næstu nágrönnum, hafi ekki verið sá meðvindur sem nú sé varðandi ræktun á riðupólinni hjörð. Arfgerðargreiningar voru dýrar, lítið framboð hrúta með góð gen gegn riðu og hættan á því að ef riða kæmi upp í einni kind þyrfti hjörðin öll að fara.

Búið hafi staðið af sér storma riðunnar sem geisað hafi um allt nágrennið. Í dag séu flestar kindur á búinu með grænt flagg, en þær eru um 650. Allir hrútar búnsins séu annaðhvort arfhreinir fyrir AHQ genasamsætunni eða arfblendnir AHQ/ARR. Vel hafi tekist upp að kynbæta hjörðina fyrir helstu afurðaeiginleikum samhliða því að byggja upp riðupólinn stofn en búið hefur á síðustu árum skipað sér í fremstu röð í sinni sveit bæði fyrir afurðir og einstaka kynbótagripi.

/smh

Búi er besta alhliða kynbótahrúturinn.

Kátur er besta lambafaðirinn.

nokian
TYRES

FINNDU
DEKKIN ÞÍN
Á MAX1.IS

Kauptu Nokian gæðadekk fyrir sumarið!

**Hakka Trygging®: Ókeypis með öllum Hakkapeliita
dekkjum frá Nokian Tyres.**
Nýtt dekk án endurgjalds ef dekk skemmist.

KYNNTU ÞÉR HAKKA TRYGGINGU® Á MAX1.IS

Sendum um allt land
1.500 kr. fyrir fólksbíla
2.500 kr. fyrir stór
jeppadekk 30"+
(verð per dekk)

Skannaðu QR kóðann
og skoðaðu úrval
Nokian gæðadekkja

MAX1
BÍLAVAKTIN

Strandir.

Mynd / Bbl

Vestfirðir: Efling byggða á Ströndum

Tillögur til eflingar byggða á Ströndum hafa nýlega verið birtar. Þær byggja á störfum nefndar sem skilaði skýrslu til forsætisráðherra í ágúst á síðasta ári.

Tillögurnar eru í fjórum liðum, en verkefni nefndarinnar var að leggja til hvernig efla mætti byggðapróun á svæðinu og skapa vaxtarskilyrði fyrir samfélag og atvinnulíf á Ströndum. Skoða skyldi sérstaklega tækifæri sem gætu skapast með sameiningu sveitarfélaga en þau eru þrjú á þessu svæði; Árneshreppur, Kaldrananeshreppur og Strandabyggð.

Jarðhitaleit haldið áfram

Ein af tillögunum lýtur einmitt að sameiningu sveitarfélaganna þriggja um byggðapróunarverkefni til að allt að fimm ára með aðkomu Vestfjarðarstofu, Byggðastofnunar og forsætisráðuneytis. Skilyrði var sett fyrir stuðningi ríkisins að sveitarfélögin þrjú myndu hefja viðræður um sameiningu þeirra og könnuðu jafnframt grundvöll stærri sameininga. Í tilkynningu forsætisráðuneytis kemur fram að þar sem ekki hafi komið fram áform sveitarfélaganna um að hefja sameiningarviðræður, sé því ekki grundvöllur fyrir verkefninu að svo stöddu.

Í annarri tillögu er lagt til að jarðhitaleit verði haldið áfram á Gálmaströnd í Steingrímsfirði. Nefndin metur það sem svo að mikilvægt sé að halda áfram borunum þar til að meta umfang

auðlindarinnar og nýtingarmöguleika hennar. Nýting á jarðhitunum gæfi mikla möguleika til uppbyggingar á nýjum atvinnugreinum ásamt því að styrkja grundvöll núverandi atvinnustarfsemi og búsetuskilyrða.

Ætlar forsætisráðuneytið að fara þess á leit við umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytið að kannaðar verði leiðir til að vinna áfram að jarðhitaleitinni.

Ljósleiðaravæðing á Hólmavík

Þá er lagt til að stutt verði við ljósleiðaravæðingu á Hólmavík. Í tilkynningu ráðuneytisins segir að því verkefni hafi verið komið af stað í lok síðasta árs þegar ákveðið var að ljúka ljósleiðaravæðingu landsins fyrir árslok 2026.

Loks var lagt til að skipaður yrði starfshópur til að kanna kosti og galla við að skilgreina vegina um Vestfirði, númer 60, 61, 62, 63 og 68, sem hringveg sem fengi vagnúmerið 2. Innviðaráðherra hefur nú ákveðið að skipa starfshóp fyrir verkefnið.

Ýmsar aðrar hugmyndir og tillögur voru til umræðu í nefndinni, sem nefndin hvetur til að verði frekar skoðaðar. Meðal annars stuðningur við sauðfjárrækt, hvort svigrúm sé innan núverandi kerfis fyrir sérstakan stuðning til sauðfjárþænda á Ströndum þar sem svæðið er ósýkt landsvæði sem þykir heppilegt til sauðfjárræktar og líflömb þaðan eru mikilvæg til að viðhalda og endurbýggja íslenska sauðfjárstofninn með tilliti til útrýmingar riðu. /smh

ÍÞRÓTTA- OG FJÖLSKYLDUHÁTÍÐ
UM VERSLUNARMANNAHELGINA

UNGLINGA LANDSMÓT UMFÍ

EGILSSTÖÐUM
31. JÚLÍ - 3. ÁGÚST

ALLT UM MÓTIÐ
UMFI.IS

Bændablaðið kemur næst út
15. maí

Um 130 þúsund gestir koma árlega að Hengifossi.

Myndir / Aðsendar

Fljótsdalshreppur:

Störfum í ferðaþjónustu fjölgar en fækkar í landbúnaði

Ferðaþjónusta í Fljótsdalshreppi hefur eflst mjög undanfarin ár, en landbúnaður dregist saman jafnt og þétt.

Fyrir 1997 voru í sveitarfélaginu nánast eingöngu heilsársstörf við sauðfjárrækt en á síðasta ári voru þau störf einungis 12 af tæplega 80 heilsársstörfum í Fljótsdal, samkvæmt nýlegri greiningu.

Um 200 þúsund gestir

Helgi Gíslason, sveitarstjóri í Fljótsdals- hreppi, segir að uppgangurinn í ferða- þjónustunni skýrist af nokkrum þáttum. „Núna eru orðin 12 heilsársstörf í ferðaþjónustu hjá okkur og 32 hluta-störf. Í þeim tölum eru ekki talin með störfin í Vatnajökulsþjóðgarði og Gunnarsstofnun sem að hluta til er tengd ferðaþjónustu. Komin eru nokkuð fjölbreytt störf sem kallar á fólk með mismunandi bakgrunn. Menningar- lega er þetta svolítill áskorun en út frá störfum stendur sveitarfélagið vel og er í örri þróun. Ferðaþjónustan er ein af þessum nýju stöðum okkar samfélags sem hefur verið í hvað hröðustu uppbyggingunni undanfarin ár. Við fáum árlega um 200 þúsund gesti, þar af 130 þúsund sem koma að Hengifossi. Sveitarstjórn Fljótsdælinga var að taka ákvörðun um að hluti af nýja þjónustuhúsinu við Hengifoss yrði boðið út til veitingareksturs. Gangi það eftir yrði veitingastaðurinn sá sjötti í Fljótsdal.

Fyrir eru reknir bæði að staðaldri og hluta úr ári matsölustaðir á Egilsstöðum í Óbyggðasetrinu, Fljótsdalsgrund, Klausturkaffi, Laugarfelli og Matarvagn Sauðagulls við Hengifoss.“

Aukið gistirými

Helgi segir að jafnt og þétt sé verið að auka gistirými í sveitarfélaginu. „Núna er hægt að taka í gistingu um 130 manns og svo eru vel sótt tjaldstæði við Végarð og Laugarfelli. Nýjasti gististaðurinn er á Hóli í Norðurdal, sem er rétt að byrja, en þar er núna hægt að hýsa átta manns. Mikil og hröð uppbygging hefur átt sér stað á Húsum og er þar nú hægt að hýsa 13 manns og ætluð að auka gistingu þar. Þá hefur Óbyggðasetrið nýverið tekið í notkun nýtt gistihús með 14 herbergjum og þá er myndarlegur gistiskáli í Laugarfelli og Fljótsdals- grund tekur síðan um 25 manns í gistingu.

Flestir ferðamannanna heimsækja Hengifoss, Skriðuklaustur, Óbyggðasetrið og Vatnajökulsþjóðgarð, auk Fljótsdalsgrundar. Aðrir staðir sem verið er að þróa eru Bessastaðarárgil, Strútsfoss og fossagangan frá Óbyggðasetrinu í gegnum Kleifarskóg og upp í Laugarfell.“

Gömlu smalakofarnir áningarstaðir ferðamanna

Að sögn Helga hafa Fljótsdælingar jafnframt augastað á nokkrum öðrum

Helgi Gíslason.

stöðum uppi á hálendinu, gömlu smalakofunum sem eru vel staðsettir og heita Fjallaskarð inni á miðri Fljótsdalsheiði, Sauðárkofi inn við jökul,

Hálsakofi undir austanverðu Snæfelli, Hrakströnd við Jökulsá í Fljótsdal og Bergkvíslarkofi inn við Eyjabakkka.

„Vinna er komin mislangt við að gera þá upp en í bili hefur ekkert verið ákveðið með Bergkvíslarkofa. Allir þessir kofar gætu reynst skemmtilegir og sögulegir áningarstaðir fyrir göngufólk. Haustið 2023 fóru nokkrir vaskir Fljótsdælingar riðandi að leita uppi hina fornu verslunarleið sem var á milli Suðurdals og Gautavíkur og fundu hana. Fádæma falleg leið sem gæti gefið nýja vídd í sögutengda ferðaþjónustu fyrir bæði gangandi og riðandi. Formlegur félagsskapur hagsmunaaðila sem heitir Upphéraðsklasinn hefur drifið ferðaþjónustuna áfram og má telja að öðrum ólöstuðum að sá félagsskapur hafi komið málum á þann stað sem að ofan er talið. Nýjasti árangurinn í ferðaþjónustu dalsins er glásileg þjónusta- miðstöð sem opnuð var við Hengifoss sl. haust,“ segir Helgi. /smh

Meindýr:

Hundasoghlús finnst á ref í fyrsta sinn

– Refur í Skagafirði alsettur lús

Svokölluð hundasoghlús hefur í fyrsta sinn fundist í feldi refs hér á landi.

Í lok mars bárust Náttúrustofu Austurlands sýni úr ref sem skotinn var í Skagafirði í febrúar 2025. Tilkynnandi var Reimar Ásgeirsson, uppstoppari á Egilsstöðum, en hann hafði veitt því athygli að feldur dýrsins virtist nokkuð appelsínugulur á kviði. Við nánari skoðun kom í ljós að feldurinn var alsettur smávöxnum skordýrum, bæði fullorðnum og ungvíði sem virtust loða við hár dýrsins.

Ekki fundist áður í refum

Linognathus setosus er soghlús sem finnst stöku sinnum á hundum (sérstaklega hjá langhærðum kynjum) og villtum hundum um allan heim. Hún veldur lítilli ertingu nema í miklum sýkingum, þar sem lúsín getur valdið blóðleysi. Hún er ekki mjög skaðleg heilsu dýra.

Lúsín er ekki talin berast í menn. Sagði í tilkynningu á vef Náttúru-

Svokölluð hundasoghlús hefur í fyrsta sinn fundist í feldi refs hér á landi.

Mynd / Náttúrustofa Austurlands

stofunnar um miðjan apríl að starfsmaður Náttúrustofunnar hefði myndað dýrin undir smásjá og eftir samtali við Karl Skírnisson, dýrafræðing á Keldum, talið líklegast að um væri að ræða Linognathus setosus sem sé mjög sjaldgæf hérlandis og hafi ekki áður fundist í refum á Íslandi svo vitað sé.

Aukin tíðni soghlúsasmita

Sýni voru í kjölfarið send á Tilraunastöð Háskóla Íslands

í meinafræði að Keldum, til frekari rannsókna. Greint er frá því að í samtali starfsmanns náttúrustofunnar við Guðnýju Rut Pálsdóttur, sníkjudýrasérfræðing á Keldum, hafi hún sagt frá nýlegri grein þar sem m.a. er lýst aukinni tíðni soghlúsamita eftir 2019, bæði í refum í Kanada og á Svalbarða. Einnig eru þar leiddar að því líkur að þær soghlús sem fundust á refum séu það frábrugðnar hundasoghlús, bæði erfðafræðilega og útlitslega, að þær geti tilheyrt annarri tegund. /sá

11 góðar ástæður til að velja CLAAS ARION 400 dráttarvél

Allt í einni hendi:

ELECTROPILOT stjórnstöngin er ekki bara fyrir ámoksturstækjavinnuna, þú stýrir einnig vökvasneiðum og einnig eru fimm forritanlegir hnappar til taks.

Loftfjaðrandi sæti:

Grammer Dual Motion-sætið er með loftfjöðrun, sætishitara, fram/aftur fjöðrun og höfuðpúða sem færir til hliðar þegar ökumaður þarf að sjá aftur fyrir sig.

Frábært útsýni:

Með PANORAMIC ökumannshúsinu er full yfirsýn yfir vinnuumhverfi og ámoksturstæki.

Kraftmikill mótör:

Fjögurra strokka FPT-mótorinn allt að 155 hestöfl – meira en nokkur önnur vél í þessum stærðarflokki.

Lýsing:

Með allt að átta LED vinnuljósum breytist vinna í skammdagi í bjartan dag.

Auðvelt viðhald:

Öllum kælum er hægt að halla fram svo að auðvelt sé að komast að til að sinna þrifum og viðhaldi.

Kúplingsfrí gírskipting:

Hvort sem þú velur QUADRISHIFT (16+16) eða HEXASHIFT (24+24) getur þú skipt um gír án þess að kúpla eða þá haft vélina sjálfskipta með QUADRACTIV/HEXACTIV.

Snjall akstur:

Með SMART STOP virkar bremsan einnig sem kúpling, mjög gagnlegt við allar aðstæður.

CLAAS = þægindi:

Eins og alltaf bíður CLAAS upp á frammúrskarandi þægindi. Húsfjöðrun er staðalbúnaður og fjaðrandi framhásing valbúnaður.

Öflugt vökvakerfi:

Með allt að 4 vökvauttökum og með stærstu vökvadælunni allt að 150 l/min flæði tiltækt!

Kælihólf:

Undir farþegasætinu er kælihólf með rými fyrir 1,5 lítra flösku og snarl.

Nautgriparækt:

Átján ára mjólkurkýr

Á Búlandi í Landeyjum náði kýrin Diddú þeim áfanga fyrir skemmstu að verða átján ára.

Diddú, sem fæddist árið 2007, á að bera sínum sextánda kálfi í júlí. „Ég var að fréttu það að hún er ekki elst, en hún er gömul fyrir því,“ segir Guðný Halla Gunnlaugsdóttir, bóndi á Búlandi. Aðspurð um lykilmann að langlífi Diddúar segir Guðný: „Við erum með lífrænt bú og við höfum ekki sprengt kýrnar upp af fodbæti, en þegar hún fæddist vorum við bara með grasföðrun. Hún hefur verið að mjólka í kringum fimm þúsund lítra á ári, en þegar hún var ekki með neinn fodbæti var nýtin aðeins minni.“

Hefur átt fleiri nautkálfa

Þó svo að Diddú hafi ekki verið sú afurðahæsta hefur hún á móti verið heilsuhaus, með lága frumutölu í mjólk og þægileg í mjóltum. Það var ekki fyrr en á síðasta ári sem hún fékk í fyrsta sinn júgurbólgu og þurfti lyfjagjöf. Einu sinni komst Diddú í of mikinn rauðsmáru og fylltust iðrin af lofti og þurfti að kalla til dýralækni.

Guðný bendir á að Diddú hafi því miður borið fleiri nautkálfa en kvígum. Kvenkyns kálfar undan henni hafa verið sex, af þeim eru tvær dætur hennar og tvær dótturdætur mjólkandi í fjósinu. „Allar þessar kýr eru með einstaklega góða skapgerð og einfaldar í mjóltum eins og Diddú. Nú erum við að fá róbót og ég veit ekki hvernig hún tekur honum,“ segir Guðný og hlær við.

Með ákveðna virðingarstöðu

Á síðasta ári hefur í fyrsta skipti þurft að hjálpa Diddú við að klára mjaltir. Svo hefur ekki fengist klaufskurðarmaður í nokkurn tíma og segir Guðný það ekki fara vel í kúna. „Hún er aðeins farin að lúnast í skrokknum, en það hefur ekki verið henni til vansa nema af því að það þarf að klippa á henni klaufirnar.“ Meðalnýtin hjá Diddú hefur dregist aðeins saman undanfarin misseri en Guðný segir að hún hafi verið sett snemma í geldstöðu til þess að hún fengi gott fri.

„Hún er afskaplega mikil amma, en þegar ungar kýr eru nýbúnar að bera kemur hún oft og leggst hjá kálfunum

Kýrin Diddú frá Búlandi varð átján ára í vor.

Mynd / Aðsend

og passar á meðan mæðurnar fara að éta. Aðrar kýr virða hana og hún er aldrei fyrir neinum. Hún er með ákveðna virðingarstöðu og á sitt bæli og þarf ekkert að berjast fyrir því. Ég held að þetta sé af því að hún er búin að ala hinar kýrnar upp.“ Næstelsta kýrin í fjósinu verður ellefu vetra á árinu.

Fer ekki í sláturhús

„Strákurinn minn á hana og honum finnst afskaplega vænt um Diddú,“ segir Guðný. Hann er 22 ára í dag, en var fjögurra ára þegar hann þvældist um með Diddú sem ungum kálfi. „Hún umlar og spjallar við hann þegar hann mætir í fjósið, en við hin þurfum að hafa meira fyrir því að fá spjall.“

Aðspurð út í nafnið segir Guðný: „Við erum oft með nafnaseriur. Þetta árið voru söngkonur, eins og Diddú, og svo hét ein kýr Emíliana Torriini. Diddú er alveg frábær eins og manneskjan Diddú! Allir elska og virða kúna og við vonum að hún verði sem langlífust. Þetta er ekki kýr sem verður send í sláturhús og fær hún að fara í gröf þegar yfir lýkur.“

Samkvæmt upplýsingum frá Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins er Diddú næstelsta núlifandi kýr landsins. Sú elsta er Gullbrá á Hóli á Upsaströnd við Dalvík, sem er fædd 2004 og því 21 vetra. Meðalaldur íslenskra kúa við förgun er rúmlega fimm ár. /ál

Rýnt í Bændablaðið í bláu Adríahafinu

Upp úr áramótum fréttist af manni sem lá í Bændablaðinu á Suðurskautslandinu. Nú um páskana virtist blaðið njóta vinsælda í Króatíu, bæði á landi og sjó.

Gamall eikarbátur liggur við landfestar á eyrni Prvić undan ströndum Króatíu. Athygli vekur að þar stendur maður í stafni og skoðar Bændablaðið. Kemur í ljós að þetta er Króatin Ainte, skipstjóri á gamla fleyinu Desto (Vakandi). Hefur blaðið óvænt rekið á fjörur alla leið frá Íslandi og Ainte þykir það forvitnilegt þótt hann skilji ekki bofs.

Ainte segist hafa siglt gömlu en traustu Desto milli króatísku eyjanna í árafjöld, oft með ferðamenn og aðra furðufugla. Sjólag sé jafnan gott í þessum hluta Adríahafsins en þó geri stundum varasöm hvassviðri sem kalli á landlegu. Smáeyjan Prvić er í upphaldi hjá honum, enda fögur, vel gróin og sérlega friðsæl. Hún er í Šibenik-eyjaklasanum og undir sérstakri vernd króatískra stjórnmála þar sem hún er talin búa yfir sérstakri menningararfleifð. Þar búa um 400 manns að staðaltri.

Engir bílar og ekkert plast

Nafn eyjarinnar er dregið af forngríska orðinu Proteras, nafni guðs vorsins. Búið hefur verið á eyrni allt frá dögum Rómverja. Á 14. og 15. öld var eyjan í eigu aðalsfjölskyldna frá Šibenik. Þegar Ottómanar, eða Tyrkir, herjuðu á svæðið á 16. og 17. öld var eyjan griðastaður flóttafólks af meginlandinu. Í seinni heimsstyrjöld gengu margir íbúa eyjarinnar í andfasistahreyfingu og var Prvić mikilvægur útpóstur í vörnum svæðisins gegn hernámi ítalskra fasista og þýskra nasista.

Hinn heimsfrægi Faust Vrančić (1551–1617), biskup, uppfinningamaður og fjölfræðingur, dvaldi gjarnan á Prvić og er grafinn þar. Hann fann m.a. upp nothæfa fallhlíf (Homo Volans), upphengda vindubru, sporvagn og sólúr, sem sagði ekki einungis til um tíma dagsins heldur einnig vikudag og mánuð. Hann var höfundur hinnar þekktu bókar Machinae novae þar sem hann reifaði ýmsar uppfinningar sínar.

Á Prvić eru engir bílar og þar er notkun einnota plasts algjörlega bönnuð. Fjölmargar eyjar (1.244) eru við hina 1.777 km löngu strandlengu Króatíu, þeirra stærstar eru Cres, Krk, Brač, Hvar og Pag.

Króatíski skipstjórinn Ainte (t.v.) skimar yfir forsiðu Bændablaðsins en Húvetningarnir Steinunn og Sigrún skemmta sér yfir smáauglýsingunum.

Myndir / sá

Smáauglýsingarnar og Drniš þrúst

Á svipuðum tíma vill þannig til að tvær ágætar íslenskar konur, á ferðalagi um Króatíu, hafa tekið sér stundarhlé frá landkönnun og sitja á kaffihúsi í bænum Vodice á Dalmatíusvæðinu við Adríahafið. Þar rýna þær í smáauglýsingar Bændablaðsins sér til skemmtunar í sólarbreiskjunn. Blaðið er því á faraldsfæti bæði á sjó og landi Króatíu.

Þegar nánar er að gáð reynast þetta vera Húvetningarnir Steinunn Ásgerður Frímansdóttir Blöndal, frá Breiðavaði í Langadal, og Sigrún Hauksdóttir, sauðfjárbóndi og hestakona í Brekku, A-Hún. Látu þær vel af bæði lestri blaðsins heima og heiman, sem og ferðalaginu. Bændablaðið fer, að þeirra sögn, til dæmis einkar vel með góðum sólarkokteil og Drniš þrúst, frægustu hráskinku þeirra Dalmatíubúa. Hún er loftþurrkuð af hvort tveggja hinum kalda og þurra Bura-norðanvindi strandsvæðanna og hlýjum sunnanstæðum Jugo-meginlandsvindinum, sem skiptast á í Dalmatíu. Drniš þrúst-hráskinkan getur verið hvort heldur svína- eða nautakjöt og er látin hanga í tvö ár fyrir neyslu.

Vodice er lítill bær á Adríahafsströndinni og liggur á krossgötum Suðaustur- og Mið-Evrópu. Bærin á sér um 600 ára langa samfellda sögu og var reistur á fornrómvörskum rústum byggðar sem kallaðist Arausa en minjar eru um mannvist á svæðinu frá fornöld. Hinn rómverski rithöfundur, náttúrufræðingur og herforingi, Plinius, skrifað m.a. um feegurð svæðisins og not þess til ræktunar olífa, vínviðar og marasca-kirsuberja. /sá

Lausnir á vandamálum í sauðburði

– Góð aðsókn inn á leiðbeiningarmyndbönd

Í allmörg ár hefur verið venja hér í blaðinu að birta skýringarmyndir Þorsteins Ólafssonar og Hákonar Hanssonar um lausnir á vandamálum í sauðburði.

Fyrir fimm árum bættist sauðfjárbændum við liðsauki fyrir þennan álagstíma þegar leiðbeiningarmyndbönd voru gefin út um burðarhjálp á YouTube og eru nú skráð 23 þúsund áhorf á þau myndbönd.

Framleiðsla myndbandanna var í höndum Karólínu Elísabetardóttur í Hvammshlíð og Axels Kárasonar dýralæknis.

Flókin vandamál

Karólína segir að þau myndbönd sem hafa fengið langflest áhorf hafi verið „Afturábak“, „Legsnúningur“ og „Stór horn“ – sem sé rökrétt, því það séu flóknustu vandamálin að mati

flestra bænda sem hún hafi talað við. Hún segir það áhugaverða staðreynd að flestir áhorfendur séu í aldurs- hópnum 25–31 ára, sem liggja kannski beint við þar sem í þeim hópi séu frekar ungir og ekki eins reyndir bændur, en næstflestir eru í aldurshópnum 45–54 ára – sem gefi til kynna að bændur séu alltaf spenntir fyrir því að læra eitthvað nýtt.

Útgáfur á öðrum tungumálum njóta vinsælda

Að sögn Karólínu eru myndböndin líka á þýsku og ensku og þær útgáfur njóta einnig talsverðra vinsælda, þó áhorfendur séu í langflestum tilfellum staðsettir á Íslandi.

Hún dregur þá ályktun að þannig þjóni þau vel tilgangi sínum, sem sé að veita erlendu aðstoðarfólki á íslenskum sauðfjárbúum góð ráð. /smh

Öll hugsanleg burðarvandamál

Myndböndin eru alls 23, auk þess sem öll helstu myndböndin eru einnig til á þýsku og ensku. Þau eiga að ná til allra hugsanlegra burðarvandamála. Þá veitir Axel dýralæknir innsýn inn í hvað á sér stað inni í ánni, með notkun á lambalíkönunum og mjaðmagrind í raunsterð.

Í tengslum við myndböndin var útbúið „ákvarðanatré“ sem er að sögn Karólínu gagnlegt tól til að greina aðsteðjandi vandamál við sauðburðinn skref fyrir skref.

Slóðirnar á myndböndin eru: tinyurl.com/sauidburdarhjalp (á íslensku) tinyurl.com/lambing-assistance (á ensku) og tinyurl.com/schafgeburtshilfe (á þýsku)

Einfaldar leiðbeiningar um algengustu vandamál við burð

Tekið saman af Hákonni Hanssyni og Þorsteini Ólafssyni

Vortilboð

Steinar úr graníti.
Grár, svartur eða paradiso.
Litir til sýnis á heimasíðu.
Uppsetning innifalin á
höfuðborgarsvæði, Norðurlandi
eða frí sending um allt land.
Geymum steina ef óskað er.

**STEINSMIÐJA
AKUREYRAR**
steinsmidjaakureyrar.is

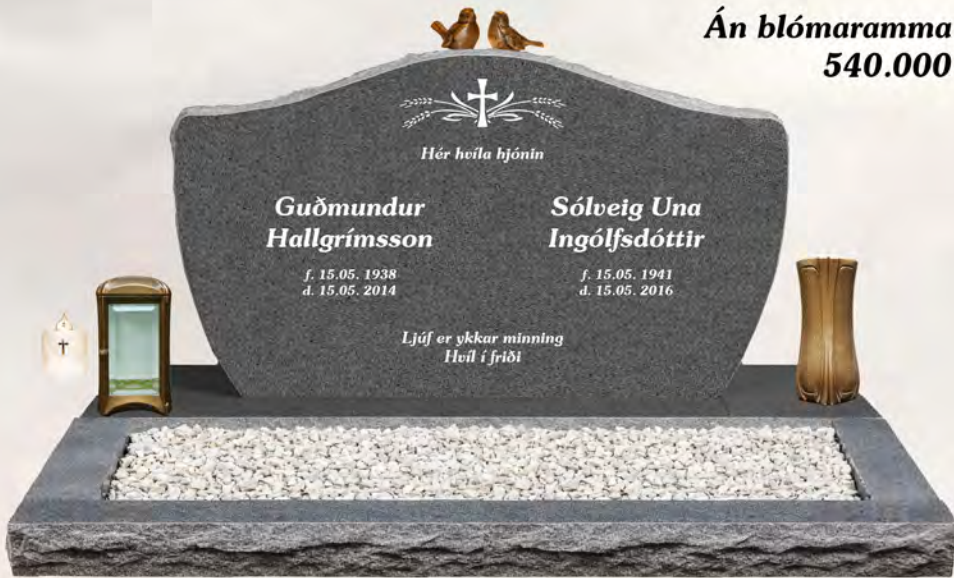
**Tilboð 2
185.000**

**230.000
með lukt**

Tilboð 1 - 655.000

**Án blómaramma
540.000**

Tilboð 3 - 585.000

**Án blómaramma
485.000**

Tilboð 4 - 465.000

**Án blómaramma
365.000**

Hægt að setja 2 nöfn

Minni steinar sem passa líka á duftleiði

**Tilboð 5
Drangi
190.000**

**240.000
með lukt**

Grár

Paradiso

**Tilboð 6
Hjarta
199.000**

**249.000
með lukt**

Svartur

**Tilboð 7
Demantur
149.000
199.000
með lukt**

Svartur

Paradiso

Blár

Grár

s: 466 2800 / 899 9370 sala@minnismarki.is steinsmidjaakureyrar.is
Verslun Njarðarnes 4, 603 Akureyri

Pögli meirihlutinn vill meiri loftslagsaðgerðir

Heimsljós | Þróstur Helgason
throstur@bondi.is

89% fólks í heiminum vill að yfirvöld grípi til frekari aðgerða til að bregðast við loftslagsvánni. Þetta sýna ritrýndar rannsóknir á viðhorfi almennings um allan heim.

Niðurstöðurnar koma flestum á óvart, jafnvel þeim sem fylgjast hvað best með fréttum og annarri umfjöllun um loftslagsmál. Um árabíl hefur það verið viðkvæðið að fólk sem talar fyrir frekari loftslagsaðgerðum sé í minnihluta. Þessar nýju rannsóknir sýna þvert á móti að það er í miklum meirihluta.

Af þessum ástæðum efndu loftslagsblaðamenn víða um heim til verkefnis sem þeir kenna við 89% á degi jarðar í síðustu viku, 22. apríl. Markmiðið er að efla og auka umfjöllun um loftslagsmál í fjölmiðlum um allan heim. Guardian greinir frá.

Fæst vita að þau tilheyra meirihlutanum

Nýlegasta rannsóknin, People's Climate Vote 2024, var á vegum Oxford-háskóla og leiddi í ljós að 89% almennings í löndum sem teljast til fátækari hluta heims vilja að yfirvöld leggi meiri áherslu á loftslagsaðgerðir. Í þessum löndum búa um það bil fjórir af hverjum fimm jarðarbúum.

Í ríkari löndum hins iðnvædda heims vildu um það bil tveir af hverjum þremur íbúum harðari aðgerðir í þágu loftslagsins. Samanlagt má segja að 80% heimsbyggðarinnar styðji meiri aðgerðir.

Fjöldi rannsókna á vegum Yale-háskóla hafa leitt sömu viðhorf í ljós: flest fólk í flestum löndum vill meiri aðgerðir.

Það var svo í rannsókn á vegum Nature Climate Change sem fram kom að stærstur hluti jarðarbúa veit ekki að hann tilheyrir meirihlutanum sem vill meiri aðgerðir til þess að hamlar gegn frekari hlýnun jarðar.

The
89 Percent
Project

„Einstaklingar um allan heim vanmeta kerfisbundið vilja annarra jarðarbúa til þess að grípa til aðgerða,“ segir í niðurstöðum skýrslunnar.

74% Bandaríkjamanna vilja aðgerðir

Sem stendur er þessi mikli meirihluti hljóður. Hans sjónarmið kemst ekki að í meginstraumsmiðlum og á samfélagsmiðlum. Og eftir að Donald Trump komst til valda og hóf að draga úr áherslu Bandaríkjanna á loftslagsaðgerðir og auka framleiðslu á jarðefnaeldsneyti, þá virðist fátt benda til þess að þetta breytist á næstunni.

Í Bandaríkjunum styðja raunar 74% íbúa að gripið verði til meiri aðgerða til að draga úr hlýnun. Það gengur þvert á stefnu forsetans.

Sambærileg tala á Indlandi er 80% og 90% í Burkina Faso. Viðhorfin eru einnig breytileg eftir kyni, aldri, pólitískum skoðunum fólks og efnahgsstöðu.

Enn er hægt að bregðast við

Vísindafólk hefur lengi haldið því fram að heimurinn búi yfir þeim tólum og tækjum sem þarf til þess að bregðast við hamfarahlýnuninni. Spurningin er hvort hinn þögli meirihluti hafi náð skilaboðunum. Um það snýst verkefnið sem kennt er við 89%. Því er ætlað að efla vitund almennings um að það er enn hægt að snúa þróuninni við ef vilji er fyrir hendi. Margir stærstu fjölmiðlar heims hafa þegar skráð sig til þátttöku og það hefur Bændablaðið einnig gert. Lesendur mega því eiga von á því að sjá fleiri fréttir um loftslagsmál í blaðinu á næstunni.

Afrískir bændur eiga í vök að verjast gagnvart skordýraeitri sem bannað hefur verið innan ESB en evrópsk varnarefnafyrirtæki framleiða áfram og selja fátækari ríkjum. Mynd / Pixabay

Varnarefni:

Eitruð viðskipti sem bitna á fátækari ríkjum

Eiturefni sem Evrópusambandið hefur bannað notkun á innan álfunnar flæða nú inn til Afríku.

Ýmis varnarefni sem ESB hefur bannað notkun á innan vébanda sinna eru áfram framleidd í Evrópu og flutt út, ekki síst til Afríku.

Euronews greinir frá og segir t.a.m. s-afríska bændur nú berjast með kjafti og klóm gegn því sem kallað er „eitruð viðskipti“ ESB með skordýraeitur. Er dæmi tekið af vínræktarbónda í grennd við Höfðaborg sem eftir fjörutíu ára farsælan búskap fékk skyndilega alvarlega mæði og missti í kjölfarið heilsuna, vinnuna og þar með heimili sitt. Er sökudólgurinn talinn vera efnablandan Dormex, en virka innihaldsefni hennar, sýanamíð, sem almennt er notað sem vaxtarstillir plantna í Suður-Afríku, hefur verið lýst sem stórhættulegu af Efnastofnun ESB (ECHA) og bannað í ESB síðan 2009. Þrátt fyrir þetta er Dormex aðeins eitt fjölmargra áþekkra hættulegra efna sem áfram eru framleidd innan Evrópu og seld

til þróunarríkja. Vart hefur orðið við nýlega aukningu sjúkdóma í Afríku, svo sem lungnaskemmda, krabbameins og sjónskerðingar, og þeir raktir m.a. til notkunar evrópsks skordýraeiturs.

Þúsundir tonna eiturefna flutt út

ESB og Bretland munu hafa flutt út þúsundir tonna af þar bönnuðum varnarefnum til fátækari landa síðustu misserin. Fæða sem framleidd er m.a. í Afríku með þessum efnum er síðan flutt inn til sölu í stórmörkuðum Evrópu. Samkvæmt African Center for Biodiversity eru 192 mjög hættuleg varnarefni enn í notkun í Suður-Afríku, þar af eru 57 þeirra bönnuð til notkunar í ESB. Sum eru taugaeitur eða krabbameinsvaldandi en önnur eru talin bráðeitruð fyrir umhverfið. Stjórnvöld í Suður-Afríku vinna að því að takmarka notkun hættulegra efna í landbúnaði í áföngum en hafa verið gagnrýnd fyrir litla eftirfylgni. Afrískir bændur hittust til skrafs

og ráðagerða um þessa alvarlegu stöðu á ráðstefnunni People's Tribunal on Agrottoxins, sem fram fór í Stellenbosch í Suður-Afríku í mars. Bændur hvöttu Evrópu til að hætta að senda eiturefni sín til Afríku og bentu á að risar í varnarefnaframleiðslu hafi fundið glufur innan ESB til að flytja út bönnuð efni og selja. Bent var á Rotterdam-samninginn sem hvetji til upplýstrar ákvarðanatöku landa sem versla með hættuleg efni.

Evrópa spyrnir við fótum

Evrópusambandið hefur unnið að stefnuáætlun fyrir landbúnað og skv. Euronews eru þar sett fram markmið um að takmarka innflutning á matvælum frá þróunarríkjum sem innihalda leifar varnarefna sem bönnuð eru í Evrópu. Þá er reynt að finna leiðir til að stöðva útflutning frá Evrópu á bönnuðum varnarefnum, en öll áform um slíkt hafa mætt harðri andstöðu frá samtökum efnafraamleiðenda. /sá

Bandaríkin:

Námuvinnsla og orkuöflun á verndarsvæðum

Stjórn Donalds Trump, forseta Bandaríkjanna, hefur fellt úr gildi vernd stórra landsvæða í Nevada og Nýju-Mexíkó fyrir vinnslu á jarðefnaeldsneyti og málum sem Biden-stjórnin hafði áður lögfest sem skilgreind náttúruverndarsvæði.

Auk þess sem skógarhögg verður heimilað á meira en helmingi þjóðarskóga Bandaríkjanna.

Frá þessu er greint nýlega í The New York Times, þar sem fram kemur að landbúnaðarráðherrann, Brooke Rollins, hafi tilkynnt ákvörðunina sem hluta af þeirri stefnu að auka nýtingu náttúruauðlinda á þjóðlendum. Ákvörðunin væri liður í að losna við hamlandi regluverk frá Biden-tímanum og hleypa lífi í dreifbýlið, ásamt því að styrkja stöðu Bandaríkjanna sem orkuveldis.

Hörð mótmæli

Um er að ræða 264.000 ekrur í Ruby-fjöllunum í Nevada [um 107 þúsund hektarar] og vatnasvæðið Upper Pecos í Nýju Mexíkó. Í umfjölluninni kemur fram að frumbyggjasamfélög hefðu beðið um verndina sem nú hefur verið afnumin. Þingmenn og íbúar á svæðunum hafa brugðist hart við og segja að þessar ákvarðanir hafi verið teknar án samráðs við heimamenn og brjóti gegn vilja frumbyggja og samfélaga sem börðust fyrir verndinni.

Í fréttinni segir að Trump forseti hafi haldið því fram að loftslagsbreytingar af manna völdum séu blekking, þrátt fyrir að sýnt hafi verið vísindalega fram á þá þróun. Hann hafi fyrirskipað alríkisstofnunum að afturkalla allar reglur og aðgerðir sem miða að því að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda. Hann hafi hins vegar aukið bæði eftirspurn og framleiðslu á jarðefnaeldsneyti á landi og hafsbótin.

Stutt umhverfismatsferli

Í framhaldinu hefur verið tilkynnt um ákvarðanir sem miða að því að stytta leyfisveitingar fyrir námuvinnslu og orkuöflun, með styttingu á umhverfismatsferli. Tíðkast hefur að slíkt ferli taki allt að því eitt ár í vinnslu, en með breytingum á að stytta það niður í 14 til 28 daga. Ástæða breytinganna er sögð vera „neyðarástand í orkumálum“, sem Trump hefur lýst yfir.

Í umfjölluninni segir að fram hafi komið hjá fjölda sérfræðinga að ekkert neyðarástand sé í orkumálum Bandaríkjanna. Þau framleiði meira af orku en þau noti og í forsetatíð Bidens hafi orðið mikil framleiðsluaukning, bæði í endurnýjanlegri orku og á jarðefnaeldsneyti. Þannig að í dag sé staðan sú að Bandaríkin flyttu út mest af jarðgasi og framleiddu meira af olíu en nokkuð annað ríki heimsins, þar með talið Sáði-Arabía. /smh

Ljósadýrð á Rín

16. – 23. september 2025

Fararstjórn: Aðalsteinn Jónsson

Verð 334.900 kr. á mann í tvíbýli

Í þessari frábæru ferð um Rínar- og Móseldalina njótum við einstakrar náttúrfegurðar, frábærs útsýnis og heillandi bæja. Við gistum í Trier, elstu borg Þýskalands, og í bænum Bingen í Rínardalnum. Hápunktur ferðarinnar verður án efa Ljósadýrð á Rín en þá verður farið í kvöldverðarsiglingu á Rín undir stórkostlegri flugeldasýningu.

baenda
FERDIR

Bókaðu núna á [bendaferdir.is](#)

Sími 570 2790 • [bokun@bendaferdir.is](#) • Síðumúla 2 • 108 Reykjavík

HVAÐ VILT ÞÚ BYGGJA?

Steinullareiningar eru frábært byggingarefni fyrir skemmur, geymslur og fjós

- Steinullareiningar henta í útveggi, þök og milliveggi.
- Áratuga reynsla við íslenskar aðstæður.

- Hægt að fá hönnun og teikningar til samþykktar fyrir byggingafulltrúa.
- Fljótleg uppsetning með stöðluðum lausnum.

Hafðu samband og kynntu þér úrvalið.

Axel Sæland, formaður garðyrkjudeildar Bændasamtaka Íslands, er blómabóndi á Espiflöt í Reykholti.

Myndir / smh

Garðyrkjubændur:

Stefnt í átt að sjálfbærari garðyrkju

– Vonast eftir hvötum í næstu búvörusamningum til aukinnar framleiðslu

Þungur raforkukostnaður garðyrkjubænda í ylrækt hefur verið mjög til umræðu á síðustu misserum, eftir miklar verðskrárhækkanir á undanförnum misserum. Opinber stuðningur fékkst nýlega til innleiðingar á LED-ljósum sem getur dregið verulega úr raforkukostnaði í greininni.

Sigurður Már Harðarson
smh@bondi.is

Axel Sæland, formaður garðyrkjudeildar Bændasamtaka Íslands, segir að sóknarfæri séu víða til

sjálfbærari garðyrkjuframleiðslu. Hvata vanti hins vegar af hálfu stjórnvalda til að raunveruleg framleiðsluaukning geti orðið.

Spurður um hvort sólarcellu-tæknin sé tæk til hagnýtingar hjá garðyrkjubændum, segir Axel að það sé reyndar tilraunaverkefni í

gangi þar sem eitt garðyrkjubýli sé að prófa notkun á birtusellum, sem þurfa ekki beina sól til að geta framleitt orku.

„Þetta hefur hins vegar verið skoðað aðeins og í ljós komið að orkuþörfin er svo mikil þar sem vaxtarlýsing er að hæpið sé að þessi tækni geti komið að fullu í stað hefðbundinnar orkuöflunar þannig að búin geti orðið sjálfbær um nægilega orkuframleiðslu. En ef við tökum frá lýsingarþátt gróðurhúsanna þá má vel ímynda sér

að slík orkuöflun gæti staðið undir annarri almennri raforkunotkun, eins og í dæli- og kælikerfum – og í starfsmannaaðstöðu.“

Hæri rekstrarkostnaður og hringrásarhagkerfi

Að sögn Axels hafa stöðugar hækkanir á rekstrarkostnaði á undanförunum misserum og árum – og hertar kröfur í umhverfismálum – knúið bændur til að huga meira að möguleikum á þróun til aukinnar sjálfbærni í búrekstri sinna garðyrkjustöðva. Hefðbundnar gróðurhúsaperur eru á útleið og almennt skal stefnt í átt að hringrásarhagkerfi með lífrænt endurvinnanleg efni.

Garðyrkjubændur eru stofnaðili að verkefni sem gengur út á að reisa lífgas- og áburðarver í uppsveitum Árnessýslu, nálægt Reykholti. Þar stendur til að framleiða koltvísýring, lífrænan áburð, rafmagn og hita úr garðyrkjuafskurði frá garðyrkjubændum og kúamykju frá kúabændum með loftfirrðri gerjun [e. anaerobic digestion].

Með því að fara þá leið með sinn garðyrkjuúrgang geta bændur losnað við þann kostnað sem fylgir því að fara með hann til viðeigandi moltugerðar og eiga auk þess aðgengi að koltvísýringi á hagstæðu verði, sem er nauðsynlegur í framleiðsluferli ylræktarbænda.

Á deildarfundi garðyrkjubænda í febrúar voru þessi mál til umræðu og fór Axel yfir tækifæri í heim efnum í ársýfirliti sínu, einkum möguleika í LED-ljósum – til raforkusparnaðar – sem kemur í stað gömlu HPS-ljósanna, auk þess sem hann vék að tækifærum í endurvinnslu á áburðarvatni. Nýlega fengu ylræktendur þau gleðitíðindi að Jóhann Páll Jóhannsson umhverfis-, orku- og loftslagsráðherra myndi styrkja þá til innleiðingar á LED-perum í gróðurhús sín, sem talið er að geti á endanum minnkað raforkunotkun þeirra um 40–60 prósent. Stuðningurinn er því kærkominn, vegna þess að gert er ráð fyrir að gömlu ljósin verði bönnuð á næstu árum og því fyrirsjáanlegt að bændur þurfa að fara í slíkar fjárfestingar.

Staurahamar vökvadrifinn

Auðveldur í notkun og léttir
vinnuna við að reka niður
girðingastaura

Tangarhöfði 1 / 551-5464 / wendel.is / wendel@wendel.is

Axel við hluta af tækjabúnaðinum sem sér um endurnýtingu á áburðarvatni.

”... stöðugar hækkanir á rekstrarkostnaði á undanförnum misserum og árum – og hertar kröfur í umhverfismálum – hafa knúið bændur til að huga meira að möguleikum á þróun til aukinnar sjálfbærni í búrekstri sinna garðyrkjustöðva

...

Endurnýtt áburðarvatn

Axel segir að vitundarvakning hafi orðið að undanförmu, um nauðsyn þess að áburðarefni séu betur nýtt og ekki síst í landbúnaði. Hann telur að um fimm garðyrkjustöðvar í ylrækt séu með endurvinnslukerfi á áburðarvatni en mikilvægt sé að fleiri hugi að þeim kostum sem þeim geti fylgt, bæði umhverfislega og fjárhagslega – en hann áætlar að það geti sparast um 30–50 prósent í innkaupum á innfluttum tilbúnum áburði með þessum hætti. „Við erum búin að vera með endurvinnslukerfi á áburðinum frá 2018 og höfum mjög góða reynslu af þessu. Hjá okkur náum við alveg helmingssparnaði á áburðarinnkaupum. En það er ekki bara beinn sparnaður í áburðarnotkun með endurnýtingu á áburðarvatninu, heldur verður notkunin skilvirkari og gagnast plöntunum því betur sem skilar svo betri framleiðslu. Það er alltaf mikilvægt í svona ræktun að plantan hafi aðgang að þeirri næringu sem hún þarf. Með þessari nálgun er hægt að skammta ríflega af áburðinum en plantan tekur svo bara upp það sem hún þarf, en þú ert viss um að hún fær það sem hún þarf. Það sem gengur af er svo endurnýtt og engu er sóað.

Við erum með þetta kerfi eingöngu í rósaræktuninni hjá okkur enda er þar langmesta áburðarþörfin og ræktunin umfangsmest. Þegar þetta kerfi var sett upp hjá okkur jók ég áburðargjöfina strax og ræktunin varð mun betri fyrir vikið. Við erum með rennur undir pottunum sem plönturnar eru ræktaðar í, sem grípa vökvunarvatnið og þaðan rennur það í pípum ofan í tanka sem eru grafnir í jörðu undir gróðurhúsinu. Síðan er vatninu dælt upp í gegnum síur og svo í gegnum hreinsibúnað þar sem það er hitað upp í 95 gráður til sótthreinsunar – án þess að nokkur næringarefni tapist. Síðan er það kælt niður aftur og fer þaðan inn á vökvunarkerfið,“ útskýrir Axel.

Alls ekki sóa næringarefnum

Hann segir stofnkostnaðinn við slík kerfi hlaupa á einhverjum milljónum króna. „Hjá okkur til dæmis kostaði þetta um fimm milljónir árið 2018 fyrir utan vinnu. Við spörðum í byrjun svona þrjú til fjögur hundruð þúsund á ári, en aðalhugsunin hjá okkur var að við vildum alls ekki vera að sóa næringarefnum af stöðinni beint út í náttúruna. Við ætluðum að setta okkur við að þetta myndi kannski borga sig upp á tíu árum, en svo kom Covid og þá nærri þrefaldaðist áburðarverðið og við erum í dag að spara okkur um eina og hálfa milljón á ári með þessari fjárfestingu og búin að borga hana upp.“

Upptaktur að búvörusamningum

Á deildarfundinum ræddi Axel einnig upptaktinn fyrir samninga-viðræður við stjórnvöld um nýja búvörusamninga, sem munu taka gildi í byrjun árs 2027, þar sem hann setti nokkur áherslumál á oddinn. Leggja ætti áherslu á að niður-greiðsluhlutfall stjórnvalda vegna raforkudreifingar verði fest við 95 prósent, að stuðningur fáiist við jarðrækt með niturbindandi plöntum, tækjastuðningur til innleiðingar á endurvinnslu áburðarefna og innleiðingar á LED-ljósum, að nýliðunarstuðningur verði uppfærður, að uppreiknaður verði stuðningur fyrir A og B hluta jarðræktarstuðnings til verðlags dagsins í dag, að afhendingaröryggi á raforku verði tryggt og raforkukostnaður verði niðurgreiddur.

Undirbúningur fyrir búvörusamninga hefst sem fyrst

Axel segir að Bændasamtök Íslands og garðyrkjudeildin innan þeirra séu samhuga í því að stefnt verði að því að hefja undirbúning og viðræður um nýja búvörusamninga sem fyrst á þessu ári. „Það sem er mikilvægast er þrennt að mínu mati. Að það verði búnir til alvöru framleiðsluhvatar í gegnum stuðningskerfið svo raunhæft verði að auka hlutfall af innlendum garðyrkjuafurðum á markaði – og um leið skapa aðstæður fyrir yngri garðyrkjubændur til betri afkomu með aukinni framleiðslu. Svo að nýliðunarstuðningurinn verði uppfærður þannig að nýtt fólk komist inn í greinina og að við bættist sérstakur fjárfestingastuðningur fyrir garðyrkjuna sem ekki hefur verið í boði.

Verndartollar á innfluttu úti-ræktuðu grænmeti, sumarblómum og afskornum blómum eru greininni einnig afar mikilvægir til að gera garðyrkjubændum kleift að keppa á markaði. Umræddir krónutölu tollar hafa verið eins í áratugi og þar af leiðandi ekki fylgt verðlagi. Þetta hefur skekkt samkeppnistöðu bænda mikið og gert þeim erfiðara um vik að standast samkeppni. Það er skýrt í okkar búvörusamningum að tollaumhverfið er hluti af okkar starfsskilyrðum og því finnst okkur að tollarnir þurfi að fylgja því verðlagi sem er eða koma á móts við greinina á annan hátt.

Við höfum átt í óformlegu samtali við stjórnvöld og okkur líst bara vel á þann hljómgrunn sem við höfum fengið hjá þeim hingað til.“

Hjarta heimilisins

Við hönnum innréttingar að þínum þörfum

Mán. — Föst. 10—17
Laugardaga 11–15

Fríform ehf.
Askalind 3,
201 Kópavogur.
562—1500
Friform.is.

Auglýsing um skipulagsmál í Húnabyggð

Aðalskipulag Skagabyggðar 2010- 2030 – Breyting vegna efnistökusvæða - Skipulagslýsing
Breytingin felst í auknum heimildum til efnistöku á efnistökusvæðinu Skeggjastaðir – ES12. Í breytingunni er gert ráð fyrir því að heimilað efnismagn fari úr því að vera 30.000 m³ í 450.000 m³. Áformað er að efni úr námunni verði nýtt í viðhald og uppbyggingu á Skagavegi og aðrar vegaframkvæmdir í sveitarfélaginu. Málsnúmer á Skipulagsgátt er 519/2025

Aðalskipulag Húnavatnshrepps 2012 – 2022 – Breyting vegna efnistökusvæða - Skipulagslýsing
Breytingin felst í því að nýtt efnistökusvæði er skilgreint að Hnjúki í aðalskipulagi. Breytingin er tilkomin vegna áforma landeigenda að hefja landmótun að Hnjúki og nýta efni sem til fellur í vegagerð og framkvæmdir við endurbyggingu hluta Vatnsdalsveggar og hluta Svínvetningarbrautar. Heimilt verður að taka allt að 20.000 m³ úr svæðinu á um 1,25 ha svæði. Málsnúmer á Skipulagsgátt er 517/2025

Breytingarnar eru auglýstar með athugasemdafresti frá og með 11. apríl til og með 2. maí 2025. Athugasemdum skal skila á skipulagsgátt eða skriflega á skrifstofu Húnabyggðar, Ægisbraut 1 - 540 Blönduósi

Frekari upplýsingar er að finna á vef Húnabyggðar, www.hunabyggd.is.

Kaupfélag Skagfirðinga

Kjötafurðastöð Kaupfélags Skagfirðinga óskar eftir að ráða verkstjóra pökkunar.

Um fullt framtíðarstarf er að ræða við verkstjórn í pökkunarrými, ásamt umsjón með pökkun og frágang á vörum og öðru sem fellur til.

Hæfniskröfur:

- Jákvæðni og þjónustulund
- Góð hæfni í mannlegum samskiptum
- Sjálfstæði, metnaður og frumkvæði
- Góð almenn tölvukunnátta

- Góð enskukunnátta
- Reynsla af starfsmannastjórnun er kostur
- Sveinspróf í kjötiðni eða sambærileg menntun er kostur

Gott væri ef viðkomandi gæti hafið störf sem fyrst. Hvetjum alla áhugasama til að sækja um, óháð kyni.

Allar nánari upplýsingar veitir Sigurður Bjarni Rafnsson sláturhússtjóri Kjötafurðastöðvar í síma [455 4590](tel:4554590). Umsóknir ásamt ferilskrá sendist á sigurdur.rafnsson@ks.is

Sól*Kol, málþing um kolefniseiningar

Málþingið Sól*Kol fjallar um markað kolefniseininga og mögulega hagkvæmustu og notadrygstu aðgerð sem Íslendingar eiga í loftslagsmálum, þ.e. að binda kolefni úr andrúmslofti með skógrækt.

Horft yfir Sólheima í allri sinni dýrð. Málþingið Sól*Kol er haldið í Vigdisarhúsi, sem sjá má ofarlega á myndinni. Af aðalvegi er það fyrsta húsið sem komið er að, þegar keyrt er heim að Sólheimum.

Loftslagsbreytingar og skógrækt

Loftslagsbreytingar eru staðreynd. Þær eru mest vegna brennslu jarðefnaeldsneytis en einig vegna skógarreyðingar, ýmissa aðferða í landbúnaði og óhemju neyslu fólks.

Skammtímáhrif loftslagsbreytinga á Íslandi eru skemmdir vegna aukinnar tíðni stórviðris og slæm áhrif á fiskistofna (t.d. loðnubrestur). Þetta hefur allt verið viðráðanlegt hingað til, en hefur þegar kostað samfélagið umtalsverða peninga. Langtímaáhrif á Íslandi eru mun alvarlegri. Þau verða mjög

líklega hrun fleiri fiskistofna og sjávarvistkerfa, hækkun sjávarborðs og röskun byggðar. Hækkun meðalhita telja sumir vera jákvæða útkomu en hún mun líka hafa neikvæðar hliðar, t.d. aukna tíðni gróðurelda.

Þjóðir heims hafa samþykkt að reyna að draga úr hraða loftslagsbreytinga. Það er þó ekki að takast þrátt fyrir að margar lausnir blasi við. Ástæðan er sú að lausnir þurfa að vera fjárhagslega og félagslega fýsilegar og aðeins sumar eru það enn sem komið er. Auk þess

eru stjórnámálamenn háðir bæði kjósendum og fjármálaöflum, sem oftast leggja áherslu á aðra hluti. Þá eru pólitískar lausnir ávallt háðar því að samkomulag náist á milli fólks og flokka sem hafa það að íþrótt að rífast frekar en að koma sér að verki.

Einkageirinn er að stíga upp. Rafvæðing bílaflota heims er drifin áfram af bílaframleiðendum. Orkuframleiðsla með vindi og sól eru orðin fjárhagslega fýsileg og drifin áfram af fjárfestum, sem og ýmsar aðrar tæknilausnir. Svo má ekki gleyma skógrækt. Það merkilega er nú að gerast að einstaklingar og fyrirtæki eru farin að fjárfesta í skógrækt hér á landi og víðar í þeim yfirlýsta tilgangi að binda kolefni. Ástæðan er sú að vottaðar kolefniseiningar eru nú verslunarvara og því þarf ekki lengur að bíða í áratugi eftir að fjárhagsleg velta af skógrækt hefjist.

Pröstur Eysteinnsson.

Aukin skógrækt er á allan hátt jákvæð, sérstaklega í landi sem hefur glatað stærstum hluta sinna skóga.

Til eru loftslagsafneitarar sem ekki viðurkenna að loftslagsbreytingar séu að eiga sér stað eða telja þær ekki vera af mannavöldum. Þeir hafa rangt fyrir sér. Svo eru til aðrir afneitarar, sem segjast ekki vera á móti aðgerðum í loftslagsmálum en vilja bara ekki þetta (t.d. vatnsaflsvirkjanir, vindmyllur, sólarsellur, rafbíla, skógrækt...).

Þeir vilja alls ekki að neinn geti grætt á lausnunum, sérstaklega ekki útlendingar. Aðspurðir um lausnir, hafa þeir engar slíkar, bara „eithvað annað“. Í þessari afstöðu felst afneitun á ábyrgð, sem er á engan hátt skárrí en afneitun á vandanum.

Að vilja ekki skógrækt (eða ekki stafafuru, ekki jarðvinnslu, ekki nota mólendi ...) er afneitun á ábyrgð og í raun afneitun á því að það þurfi að takast á við loftslagsbreytingar. Að vera á móti því að fjárhagslegur ágóði megi vera af lausnum (t.d. skógrækt) er afneitun á raunveruleikanum. Fjármagn er nauðsynlegur hvati til lausna. Ef sá hvati kemur ekki frá hinu opinbera þarf hann að koma frá einkageiranum. Það er hann að gera og það er gott.

Höfundur er fyrrv. skógræktarstjóri.

Að gera sér mat úr skógi

Skógarbændur eru nú orðnir félagar í nýrri búgreinadeild skógarbænda innan Bændasamtaka Íslands. Fyrir um ári síðan var lögð út könnun meðal allra félagsmanna samtakanna. Þar kom fram að rúmlega helmingur bænda hefur áhuga á að hefja skógrækt, eða þá að halda áfram þeirri skógrækt sem þeir þegar stunda. Hverjir skyldu vera drifkraftar þess að bændur hafi hug á skógrækt?

Markmið með skógrækt eru mismunandi. Það geta líka legið ólíkar ástæður að baki því að bændur hafi hug á skógrækt – svo sem rekstrarlegar, skógurinn getur verið ætlaður til skjóls, til landgræðslu eða annars. Búpeningur hefst betur við utandyra í skjóli trjáa og skepnur leita í hlé fyrir slagviðrum. Öryggi eykst í allri útiræktun og afrakstur hennar verður meiri.

Allt hnígur að því að auka grænmetisframleiðslu og akuryrkju hér á landi. Það er stefna hins opinbera að stuðla að því að hlutfall innlendra framleiðslu á grænmeti og korni aukist verulega, og einnig hlutfall innlendra fódurframleiðslu. Það er augljóst að skógar og skjólbelti hafa mikil jákvæð áhrif á möguleika til matvæla- og fódurframleiðslu. Þess vegna er mikilvægt, og rétt, að horfa til skógræktar þegar unnið er að aukinni, heilnæmari og hagkvæmari matvælaframleiðslu.

Nær allt ræktað land, hér á landi og erlendis, var vaxið skógi áður en það var tekið til ræktunar. Undantekning frá þessu eru helst framræst votlendi.

Undir skógnum hefur jarðvegurinn þyknað og viðhaldist, þangað til trén hafa verið felld og jörðin tekin til ræktunar. Það var áður dýrt og vinnufrekt að brjóta skóglendi til ræktunar. En nú er 21. öldin gengin í garð og iðnvæðing, tækniþróun og þekkingarauður gerir okkur kleift að rækta skógarauðlind sem þjónar þörfum okkar. Og við erum einnig fær um að brjóta til ræktunar land þar sem er skjól og góð skilyrði fyrir hendi. Það þarf ekki lengur þrotlaust strit heilla kynslóða til, heldur er hægt með réttum tækjum að ná upp stubbum og losa jörðina við stórar trjárætur og gera þannig skóg að góðu og arðsömu ræktarlandi. Skógur getur, fyrir utan arðinn sem hafa má af honum sjálfum, varðveitt land til ræktunar og það er sem sagt ekki sérstökum vandkvæðum háð að gera skógi vaxið land ræktunarhæft. Auk þess búa skógar til skjól fyrir alla aðra ræktun í næsta nágrenni.

Samkvæmt núgildandi skógræktarlögum er óheimilt að eyða skógi varanlega, þ.e. að ryðja hann án þess að rækta upp skóg aftur. Þó eru skilyrði sem leyfa að

- Framhald á síðu 24

EINFALT Í NOTKUN

Alhliða hljómkerfi með fjölbreytta tengimöguleika

Technics SC-C70MK2 styður margvislega tónlistarstraumþjónustu, með innbyggðu Chromecast, AirPlay 2 og Bluetooth. Einnig er stuðningur við Spotify Connect, Deezer og netútvarp, sem gerir notendum kleift að njóta fjölbreyttrar tónlistar.

Geislaspilari og útvarp:

Kerfið er með innbyggðu geislaspilara og DAB/DAB+/FM útvarpstækki, sem gerir kleift að hlusta á hefðbundna miðla ásamt stafrænum straumum.

Tilboðsverð kr. 168.900.-

Verð kr. 179.950.-

Útsölastaður:

HLJÓMSÝN

Facebook/hljomsyn

ÁRMÚLA 38 - SÍMI 588 5010

BOBCAT Á HEIMA HJÁ PON

Bobcat

PON
GÆÐI OG ÞJÓNUSTA

HAFÐU SAMBAND Í SÍMA 580 0110 EÐA PON@PON.IS
EÐA HEIMSÆKTU OKKUR AÐ SELHELLU 3, 221 HAFNARFIRÐI.

Það sé gert – m.a. að þess krefjist almannahagsmunir og að skógi af sömu stærð sé komið upp annars staðar. Þótt almannahagsmunir krefjist þess ekki beinlínis, að ákveðnir skógarreitir séu teknir til t.d. grænmetisræktunar, þá er ólíklegt að í framtíðinni komi upp sú staða að ekki megi taka land, vaxið ræktuðum skógi, til annarrar ræktunar.

Það er góð nýting á landgæðum að rækta matvæli og fóður þar sem þess er þörf og það er hægt. Skógar og skógrækt stuðla að því að við komumst nær viðunandi fæðuöryggi. Það er allt í senn loftslagsmál, byggðamál og lykillinn að sjálfbærni.

Hlynur Gauti er sérfræðingur hjá BÍ og Páll er skógfræðingur og skipulagsfulltrúi hjá Landi og skógi.

Hvítur reykur

Skógarauðlind er ein eftirsóttasta auðlind sem þjóð getur átt. Verðmæti hennar er fjölþætt en ekki síst að tré binda kolefni úr andrúmslofti, á meðan þau skila frá sér súrefni. Þá hreinsa þau líka vatn og auðga jarðveg. Þjónustan sem skógar veita er óeingjgjörn gagnvart okkur og öllu öðru lífi.

Kolefnismarkaðir hafa þróast og þroskast. Sprottið hafa upp verkefni og fyrirtæki, gjarnan á viðskiptalegum grunni. Verkefnin felast í aðgerðum við að snúa við þróun loftslagsbreytinga með því að binda kolefni úr andrúmslofti og/eða hefta frekari losun gróðurhúsalofttegunda.

Kaupandi kolefniseininga greiðir fé fyrir að tafarlaust sé tekið á málunum. Eftir viðskiptin færir seljandinn kaupandanum kvittun, sem er loforð um efndir. Kaupin eru leið til að vinna gagn losun gróðurhúsalofttegunda sem kaupandinn veldur en getur ekki stöðvað fullkomlega. Eins og að vera stórnotandi jarðefnaeldsneytis með tilheyrandi svartreyks-spúi. Þegar hægt varð að sanna með öyggjandi hætti að viðskiptin eru heiðarleg, mælanleg, varanleg og réttmæt urðu verkefnin örugg.. Ekki væri nú verra ef þau væri fullkomlega sjálfbær.

Það er einn kostur við það að við séum ekki búin að rækta mikinn nytjaskóg. Við höfum tækifæri til að gera betur. Skógrækt hefur yfirleitt gengið bæði vel og verið vel skipulögð af kunnáttumönnum undanfarna áratugi. Það má þó alltaf bæta. Við getum til dæmis stýrt betur ræktun skóga til gagns um og við þjóðvegi og fært skógrækt hærra upp í landið þar sem gróður er rýr eða enginn. Að sama skapi ættum við að skipuleggja skóg við núverandi ræktarlendur til að gera þær enn gjöfulli en þær eru nú. Svo ættum við líka að hafa skóg nærri bæjum og þorpum því gott aðgengi að skógarumhverfi til útivistar jafnast á við hraustlega hugleiðslu.

Skógrækt er vænlegasta leiðin að sjálfbærni þjóðarinnar og ef við viljum efla heilnæmi matar og auka fæðuframboð þurfum við að auka skjól og auðga jarðveg. Við þurfum að undirbúa það land sem illa gefur til hins betra inn í komandi framtíð. Það er margt sem bendir til að þörf verði á meira landnæði til ræktunar innan fárra áratuga. Þetta er allt hægt með skógrækt.

Landið verður búsældarlegra með skógi. Með skógi verður jarðvegur ríkari og gróskumeiri, sem gefur betri möguleika til útiræktunar grænmetis. Húsdýr myndu eflaust dásama skóginn, hefðu þau rödd.

Við erum að gera fjölmargt gott í þágu loftslagsins. Við höfum tækifæri til að gera enn betur. Tækifæri felast t.d. í framleiðslu kolefniseininga með nytjaskógrækt. Kolefniseiningar eru leið fyrir fyrirtæki til að leggja lið við landbúnað og þar með styrkja hringrásarhagkerfi. Reynum að horfa lengra og sjáum tækifærin.

Kolefnisbrúin er fyrirtæki með það markmið að gera ríkulega vel við búandi bændur með því að bjóða einkageiranum að styrkja loftslagsaðgerðir með skógrækt. Eflum sjálfbærni. Dryggjum tekjur okkar, styrkjum búskap og búsetu um land allt. Nú má tendra bál til skógsóknar, með hvítum reyk.

Höfundur er framkvæmdastjóri Kolefnisbrúar.

Hlynur Gauti Sigurðsson.

Traust fyrirkomulag kolefnis-markaða og aukið fjármagn

– Lykill að loftslagslandbúnaði framtíðarinnar

Tækifæri eru í íslenskum landbúnaði í tengslum við ýmis náttúrutengd verkefni sem snúa að því að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda (GHL) og/eða binda GHL til lengri eða varanlegs tíma. Þau eru ekki síst fjárhagslegs eðlis þar sem hægt er að fá greitt fyrir að vernda náttúruna og búa um leið til loftslagsávinning og er að finna fjölmörg dæmi um slíkt erlendis frá.

Til að slíkt raungerist hér á landi þá þarf að móta betur framtíðarfyrirkomulag fyrir íslenskan kolefnismarkað, tryggja gæði og gagnsæi verkefna, auka við fjármögnunarráðgjafi og tilgreina ábyrgð lykilaðila í ferlinu. Slíkt mun styðja við loftslagsmarkmið Íslands undir Parísarsamningnum og hraða framvindu hágæða loftslagsverkefna og verndun og endurheimt náttúru hér á landi. Til að mæta þeim kostnaði sem hlýst af við slíkar aðgerðir er mikilvægt að tengja saman hagsmuni atvinnulífsins og hins opinbera útfrá sameiginlegum markmiðum um langtíma kolefnishlutleysi og nýta til þess einkafjármagn til viðbótar við opinbera sjóði.

Um árábil hefur átt sér stað uppbygging skóga og endurheimt votlendis víða um land bæði af hendi hins opinbera og ekki síst frá einkaaðilum. Fæst þessara verkefna hafa farið í gegnum vottað ferli sem hefur rýrt fjárhagslegt virði og trúverðugleika þeirra og mögulega dregið úr áhuga á frekari vexti. Tvær af helstu hindrunum fyrir árangri hafa einkum verið:

- Aðgengi að alþjóðlegum stöðlum, vottunum og skráningu
- Skortur á fjármagni til að ráðast í stór loftslagsverkefni

Hvað varðar fyrri liðinn þá hefur orðið þó nokkur breyting síðan að sérfræðingahópur á vegum Staðlaráðs Íslands gaf út Tækniforskrift fyrir ábyrga kolefnisjöfnun árið 2022 sem setti fram gæðakröfur fyrir loftslagsverkefni í samræmi við alþjóðlega staðla og ábyrgar yfirlýsingar aðila um kolefnisjöfnun. T.a.m. hefur Skógarkolefni gert framkvæmdaraðilum kleift að sækja sér vottun sem síðar meir er hægt að nýta til að skrá kolefniseiningar í loftslagsskrá. Fyrirtæki og stofnanir geta svo keypt þessar einingar sem hluta af sínum

Gunnar S. Magnússon.

Guðmundur Sigbergsson.

loftslagsaðgerðum gagnvart þeirri losun sem ekki er hægt að koma í veg fyrir. Ennfremur hefur Land og skógur verið með í undirbúningi aðferðafræði fyrir votlendisverkefni sem sérfræðingar Deloitte og International Carbon Registry (ICR) hafa komið að í samstarfi við sérfræðinga Lands og skóga. Vonast er til að sá staðall verði aðgengilegur á sumarmánuðum og muni nýtast landeigendum sem vilja bjóða til sölu vottaðar kolefniseiningar. Hægt er að þróa fleiri tegundir af loftslagsverkefnum í landbúnaði s.s. í tengslum við jarðveg og hafa mörg slík litíð dagsins ljós og má sjá dæmi um slíkt hjá ICR. Snemma á árinu hlaut ICR alþjóðlega viðurkenningu frá International Carbon Reduction and Offset Alliance (ICROA) sem eru ein virtustu samtök á sviði viðurkenningar á vottunarkerfum og kolefnisskrám. Opnaði þessi viðurkenning nýja markaði fyrir ICR og verkefni sem skráð eru hjá ICR. Einnig hefur samstarf Skógarkolefnis og ICR þróast, en unnið er að því að koma Skógarkolefninu undir ICROA viðurkenningu ICR. Vert er að nefna nýlega skýrslu stjórnvalda um kolefnismarkaði þar sem farið er yfir landslagið hvað varðar innlendan valkvæðan kolefnismarkað.

Þrátt fyrir ágætan framgang við að bæta gæði og gagnsæi innlendra loftslagsverkefna með hliðsjón af alþjóðlegum stöðlum, vottunum og skráningu, þá hefur aðgengi að fjármagni verið af skornum skammti. Þetta á bæði við um fjármögnun verkefnanna sjálfra frá fjármögnunaraðilum (bæði lánfjármögnun og fjárfesting) sem og við sölu vottaðra kolefniseininga til fyrirtækja. Ljóst er að hagsmunir íslenska ríkisins við að sjá markað með innlend hágæða loftslagsverkefni vaxa og dafna eru þó nokkrir. Til þess þarf að tryggja fjármagn enda stuðlar virkur kolefnismarkaður að árangri

Íslands undir Parísarsamningnum. Líkt og kemur fram á vef ríkisstjórnarinnar um aðgerðaráætlun í loftslagsmálum eru töluvert af aðgerðum enn ófjármagnaðar og eða á hugmyndastigi og þá sérstaklega í tengslum við landnotkun. Í Danmörku eru flestar aðgerðir fjármagnaðar af ríkinu og í Kosta Ríka er kolefnisskattur notaður til að styðja við loftslagsbændur. Annars staðar, líkt og í Japan, Singapore og Sameinuðu Arabísku Furstadæmunum hafa ríki farið í að skattleggja fyrirtæki vegna kolefnislosunar en boðið þeim að borga skattinn að hluta með kaupum á innlendum vottuðum kolefniseiningum. Í Evrópu hafa t.d. stjórnvöld í Frakklandi og Þýskalandi gefið það út að þau ætli að auka við fjárfestingar í loftslagsverkefnum. Í Bretlandi hefur verið um langt skeið haldið úti sambærilegu vottunarkerfi og Skógarkolefni að nafni Woodland Carbon Code (WCC). Í raun er Skógarkolefnið íslenska heimfærsla á hinu breska WCC. Það sem bresk stjórnvöld áttuðu sig á var að landeigendur þurfa tryggingu um sölu sinna eininga til að geta farið í stórar aðgerðir. Var því komið á fót 50m GBP sjóði sem hefur þann tilgang að þjóna sem kaupandi að einingum sem gefnar eru út undir WCC. Landeigendum býðst líka að selja einingarar á frjálsum markaði en þarna er óvissunni um sölu eytt. Eftir að þessari tryggingu var komið á hefur áhugi stóruakist á kolefnisskógrækt.

Ein leið til að koma á skilvirkum kolefnismarkaði hér á landi væri að greina hver heildarfjármögnunarrörf ríkisins er fyrir náttúrutengd verkefni (t.d. fyrir skógræktar og votlendisverkefni) um allt land og þá sérstaklega m.t.t. landbúnaðar. Einnig þyrfti að ræða hvemig fjárfestar/lánastofnanir (innlendar og erlendar) geti fjármagnað verkefni, með hvaða hætti (lán, styrkir, fjárfestingar) og hver aðkoma ríkisins þyrfti að vera til að draga úr áhættu og auka áhuga þeirra t.d. í formi lánatrygginga (e. guarantees), fjárfestinga (e. co-investment), skattaafsláttu eða fyrirfram kaupa í verkefnum í gegnum opinbera sjóði. Að lokum þyrfti að skoða eftirspurnarhlíðina og skilgreina samspil hins opinbera og atvinnulífsins varðandi loftslagsmarkmið hvoru tveggja og hvaða hlutverk kolefnismarkaðir geti gegnt þar og hvort draga megi lærdóm af þeim aðgerðum sem áður nefnd ríki hafa gripið til.

Gunnar er meðeigandi og yfirmaður sjálfbærniráðgjafar Deloitte og Guðmundur er framkvæmdastjóri og stofnandi International Carbon Registry.

Sòl*Kol á Sólheimum og sumarið í vændum

Það er viðeigandi að Sólheimar hafi orðið fyrir valinu við að halda málþing um framtíð og markað kolefniseininga.

Á málþinginu munu sérfræðingar reyna að skýra og skilgreina gangverkið og viðskiptamódelið sem liggur til grundvallar markaða kolefniseininga. Líklega er hér um að ræða fyrsta málþing sinnar tegundar á Íslandi og Sólheimar því kjörlendi slíkrar samkomu enda staðurinn þekktur í gegnum langa sögu sína fyrir frumkvöðlastarf af fjölbreyttum toga.

Hlutverk og markmið Sólheima er að skapa sjálfbært samfélag sem veitir íbúum tækifæri til að vaxa, þroskast og vera virkir þátttakendur í samfélaginu. Starfsemi Sólheima og aðstaða er sniðin að því að þjóna fólki með þroskahömlun. Við bjóðum gesti sérstaklega velkomna, hvort sem þeir hafa áhuga á samfélaginu sjálfu, vilja nýta hugmyndafræði okkar til að bæta eigið líf eða leggja okkur lið með beinum hætti í gegnum atvinnurekstur okkar.

Á Sólheimum er lítið byggðarhverfi með um 100 íbúa, þar sem sjálfbærni er höfð að leiðarljósi og mannvirðing er í öndvegi. Þar eru tengsl náttúru, mannlífs og byggðar einstök. Náttúrunni er sýnd virðing og leitast við að vernda vistfræðilega

ferla og stuðla að umhverfisvernd og -vitund eins og frekast er unnt. Á Sólheimum er þátttaka fatlaðs fólks í atvinnulífinu í öndvegi. Lífræn ræktun, skógrækt, handverk og sköpun er einungis brot af því sem aðhafst er á Sólheimum. Þar er íþróttafélag, skálfélag og öflugt menningarlíf með tónlist og leiklist. Röð tónleika verður haldin alla laugardaga í Sólheimakirkju í tengslum við Menningarveisluna sem hefst 7. júní. Menningarveislan verður sannkölluð hátíð fyrir skynfærin, þar sem litir, hljóð og menningarlegur auður fléttast saman í einstaka upplifun. Veislan í ár er tileinkuð því að 95 ár eru liðin frá stofnun Sólheima. Vert er að kynna sér starf Sólheima enda af ýmsu að taka.

Gildi Sólheima eru: kærleikur, virðing, sköpunargleði og fagmennska. Afmælisveislan er 5. júlí og það verður sko veisla.

Málþingið Sòl*Kol verður 9. maí og hefst klukkan 11:00 í Vigdísarhúsi.

Höfundur er félagsmálafulltrúi Sólheima.

matís

Neytendur framtíðar

13. maí, 2025 | Nordurljósasal Hörpu

Málþing Matís um framtíð matvælaframleiðslu

Meðal erinda verða:

Hvaða máli skiptir innlent korn fyrir neytendur?

Kjötneytendur framtíðar

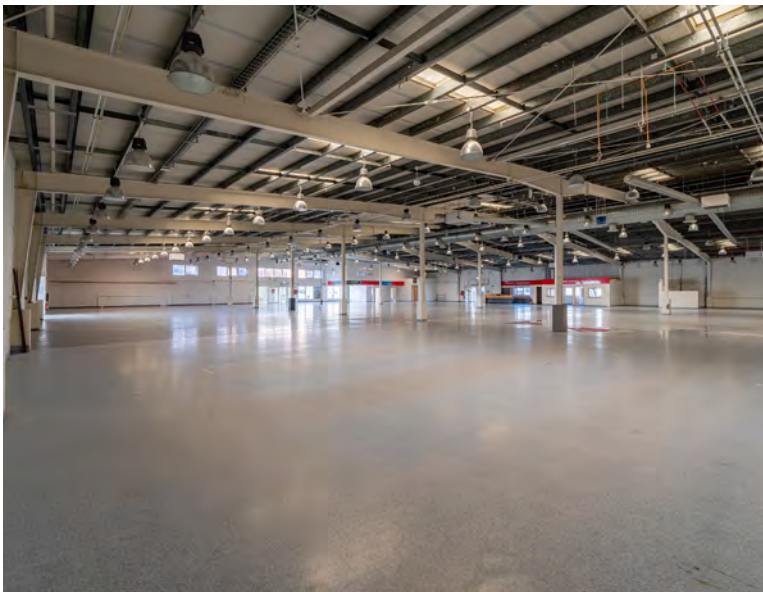
Heilsa og sjálfbærni: Það er hættulega auðvelt að gabba neytendur

Fleiri framúrskarandi erindi og dagskráin í heild sinni, hér:

Til sölu eða leigu ●

Lónsbakki - 604 Hörgársveit ●

Eik fasteignafélag er með spennandi atvinnuhúsnæði á Lónsbakka. Svæðið er afar vel staðsett við Þjóðveg og bæjarmörk norðan Akureyrar.

Um er að ræða tvær byggingar, en til boða stendur að taka einnig hluta bygginga á leigu. Lóðin er stór, eða um 20.000m² og býður upp á ýmsa möguleika.

Suður byggingin er 2.814,5m² og er lofthæð hæst 6,1m. Norður byggingin er 3.423,9m² og er lofthæð hæst 8,1m, en 3,5m undir milligólf, sem nær yfir hluta af byggingu.

➤ Allar nánari upplýsingar:

Sturla Gunnar Eðvarðsson
Framkvæmdastjóri viðskiptaþróunar
sturla@eik.is, 896 2164

Jenný Einarsdóttir
Verkefnastjóri viðskiptaþróunar
jenny@eik.is, 618 4639

Rýnt í plöntuhluta með smásjá í Vísindaskóla unga fólksins. Víst er að sitthvað forvitnilegt kemur í ljós.

Í Vísindaskóla unga fólksins er tekist á við ný þemu vor hvert. Í ár eru það smádýr og smásjár, tré og skógar, gamlir búskaparhættir til sveita, endurnýting og umhverfismál, gervigreind, störf Alþingis og fjármálalæsi. Hér er sólin til athugunar.

Myndir / Aðsendar

Menntun:

Unglingar glugga í vísindin

– Lífsfjör og forvitni í Vísindaskóla unga fólksins

Vísindaskóli unga fólksins er ætlaður börnum á aldrinum 11–13 ára. Þau taka þátt í fimm námskeiðum á Eyjafjarðarsvæðinu á jafnmörgum dögum síðla vors.

Á hverju ári koma um 85 börn í Vísindaskóla unga fólksins sem rekinn er í samstarfi við Háskólann á Akureyri. Sigrún Stefánsdóttir, doktor í fjölmiðlafræði, stundakennari við háskólann og landskunnur fréttamaður á árum áður, hefur skipulagt verkefnið frá upphafi og er Dana Rán Jónsdóttir, líftækni- og matvælafræðingur við HA, með henni í öllum undirbúningi og framkvæmd.

Sigrún segir að þetta verkefni sé eitt af því skemmtilegasta sem hún hafi fengist við á langri starfsævi. Hún útskýrir að unga fólkið geti

komið þrjú ár í röð. Það sé algengt að þau geri það, og eru það bestu meðmæli með skólanum sem hægt er að fá, að hennar mati. „Reynslan sýnir að oft er erfitt að höfða til drengja þegar kemur að fræðslu en í Vísindaskólanum hefur það tekist,“ bætir hún við. Sum árin hafi verið fleiri drengir en stúlkur.

Búskapur, skógar og hið smásæja

„Í vor verður meðal annars lögð áhersla á smádýr og vinnu með smásjá og tré og skóga. En sveitin gleymist heldur ekki. Nemendur fara í heimsókn á bæinn Öngulsstaði í Eyjafjarðarsveit, fræðast um gamla búskaparhætti og fá að reyna sig á því sviði,“ útskýrir Sigrún. Þá fái nemendur fræðslu í endurnýtingu og

Sigrún Stefánsdóttir.

umhverfismálum, gervigreind, störfum Alþingis og fjármálalæsi. Opnað verður fyrir innritun í byrjun apríl.

Þátttaka í skólanum er ekki bundin við Eyjafjarðarsvæðið og reynslan sýnir, að sögn Sigrúnar, að börn komi víða að, jafnvel frá útlöndum, til þess að taka þátt í starfi skólans.

Innsýn í náttúruvísindin

Mikil áhersla hefur verið lögð á náttúruvísindi á námskeiðunum. Börnin hafa t.d. lært um ástæður jarðhræringa og eldgosa, enda ærið tilefni til.

Þú færð garðverkfærin hjá okkur

PÓR H
Reykjavík, Selfossi og Akureyri
Thor.is S 568-1500

Sigrún segir að á undanförunum árum hafi nemendur Vísindaskólans m.a. farið í fjöruferðir og skoðað það sem þau hafa fundið í smásjá. „Þau hafa fræðst um himinhvolfið og mikilvægi vatns og skoðað hreinsistöð bæjarins. Heimsóknir á sveitabæi í nágrenninu hafa slegið í gegn og krakkarnir komu stolt með kíló af kartöflum úr sveitinni. Á hverju ári hafa orkumál verið á dagskránni og hönnun á umhverfisvænum bílum hefur gengið vel á borðum nemenda. Þróun manna og dýra verður til umfjöllunar í vor og heilsa og hreyfing eru líka rauður þráður í dagskránni,“ segir hún að endingu.

Vísindaskóli unga fólksins hefur á hverju ári boðið upp á fimm ný þemu. Fjölmarginir aðilar styrkja starfsemi

skólans, sem er nú rekinn sem liður í starfi Rannsóknamiðstöðvar HA. /sá

PORSCHE

Farðu lengra.

Porsche Cayenne E-Hybrid.
Með allt að 90 km drægni á rafmagni*

Cayenne er kraftmikill 470 hestafla sportjeppi sem er aðeins 4.9 sekúndur í hundrað.
Hann sameinar afl og aksturseiginleika sportbílsins, og þægindi og rými lúxusjeppans.

3.500 kg. dráttargeta – Læsanlegur millikassi – Loftpúðaafjöðrun

*Samkvæmt WLTP miðað við blandaðan akstur.

Elliheimilið Grund:

Þar sem birta er og ylur hvernig sem viðrar

Sigrún Pétursdóttir
sigrunpeturs@bondi.is

Rekstur elsta elliheimilis hér á landi hefur staðið yfir síðan 29. október 1922 þegar steinhúsið Grund opnaði dyr sínar eldra fólki sem þurfti á aðhlynningu að halda.

Grund stóð þá vestan við Kaplaskjólsveginn, en brátt kom í ljós að húsrými var af skorum skammti miðað við þann fjölda sem bankaði upp á.

Var það fimm manna nefnd sem réðst í þau stórræði sem bygging nýs heimilis var, og mega eiga heiður af. Grund var fullgert eftir liðlega tveggja ára vinnu og stígu fyrstu vistmenn inn fyrir dyrnar í sumarlok árið 1930.

Hugmyndafræði Eden hrundið af stað

Í dag stendur Grund enn í Vesturbæ Reykjavíkur, stórt og reisulegt við Hringbraut 50. Heimilið er rekið undir hugmyndafræði Eden, sem hefur það að leiðarljósi að samfélag leggi áherslu á að viðhalda og efla lífsgæði einstaklinga sem njóta stuðnings við athafnir daglegs lífs. Unnið er gegn einmanaleika og vanmætti en að auki er lögð áhersla á að huga að vellíðan starfsfólks og aðstandenda.

Með það í huga var farið af stað með hönnun og smíði garðskála sem myndi gegna hlutverki kaffihúss Grundar, enda mikilvægt að hafa góða aðstöðu þar sem hægt er að setjast niður og spjalla með sínum nánustu. Í nóvembermánuði síðasta árs var svo kaffihúsið vígt, en fyrst um sinn var aðstaðan einungis opin heimilisfólki og aðstandendum þeirra. Sáu stjórnendur þó fyrir sér að ekki liði á löngu þar til að nágrennar þeirra í Vesturbænum gætu litið inn – og eins og hefur komið á daginn

Jón Kr. Ólafsson, sem búsettur er í Búðardal, kann vel við þá tilbreytingu að heimsækja Grund, enda nauðsynlegt fyrir andann að breyta um umhverfi og sinna félagslegum þörfum hvers lifandi manns.

Mynd / sp

njóta þeir nú ilmandi veitinga við hin ýmsu tilefni.

Björt og smekkleig hönnun

Kaffihúsið, sem hlaut nafnið Mörk, er bjart og rúmlegt, hannað af ASK

arkitektum og í garðinum fyrir utan geta gestir notið listaverks eftir Helga Gíslason myndhöggvara. Stendur verkið í lítilli tjörn og úr því kemur rennandi vatn, sem ásamt torfpaki kaffihússins gefur notalega tengingu við ró og frið

Árið 1931 prýðir þessi mynd af nýreistum húsakynnum Grundar forsíðu tölublaðs Óðins og kemur eftirfarandi fram í texta: „Húsið er prýðilegt, með öllum nýtsku þægindum, og fer þar svo vel um vistmennina sem framast má verða ...“

Fimmenningsmennirnir sem stóðu að byggingu Grundar árið 1928. F.v. Haraldur Sigurðsson, Júlíus Árnason, Páll Jónsson, Flosi Sigurðsson og Sigurbjörn Á. Gíslason.

Myndir / Timarit.is

Tæprar aldar gamalt í dag ber Grund enn með sér jafn reisulegan þokka og áður, heimili þeirra sem hafa borið yngri kynslóðirnar á höndum sér.

Mynd / Kjartan Örn Júlíusson.

Hér má sjá kaffihúsið og leiksvæðið að utanverðu, stílhreint og bjart og sómri sér vel sem nýr hluti Grundar.

Mynd / Kjartan Örn Júlíusson.

náttúrunnar. Leiksvæði fyrir börn er einnig fyrir utan og næsta víst að gestir af yngri kynslóðinni uni þar sér vel.

Nauðsyn mannlegra samskipta

Nú nýverið, um páskaleytið, sat þar stórsöngvarinn Jón Kr. Ólafsson sem var í heimsókn að vestan og naut sólargeislanna sem glæddust fram úr skýjunum. „Þetta er voðalega lekkert,“ segir Jón, sem pantaði sér svart te með mjólk. Hann hefur sterkar skoðanir á þeirri nauðsyn að bera sig eftir félagslegum samskiptum, enda einmanaleiki alvarleg heilbrigðis- og samfélagsvá. Jón bendir á að fólk verði að líta sér nær og reyna að hafa einhverja burði til að stíga út úr vítahring

einangrunar, en ekki sitja heima innan þægindarammans. Þar kemur hugmyndafræði Eden inn í myndina, enda þjórnar kaffihúsið nú að hluta til þeirri hugmynd að opna fyrir tengslamyndun mót einsemd og umkomuleysi.

Upplagt að gera sér dagamun

Kaffihúsið, sem er opið frá klukkan 13–17 daglega, býður upp á dýrindis smurbrauð, kökur, gos og kaffi og verður án efa dásamlegt að sitja úti við þegar nær dregur sumri og njóta veitinganna í sólskininu. Nægt rými er fyrir gesti í skálanum, sem er tengdur aðalbyggingunni, og vafalaust skemmtileg tilbreyting fyrir heimilisfólk á Grund að heimsækja kaffihúsið með vinum og vandamönnum.

Þú færð
sláttutraktorinn
hjá okkur

PÓR
Reykjavík, Selfossi og Akureyri
Thor.is S 568-1500

GLEÐILEGT TÆKJASUMAR Á POLARIS

Sportsman 6x6 570
Verð frá: 3.480.000 kr.

Ranger 570 Mid-Size EPS
Verð frá: 3.490.000 kr.

Sportsman 570 EPS
Verð frá: 1.990.000 kr.

Sportsman XP 1000 S Limited Ed.
Verð frá: 3.580.000 kr.

EIGUM TIL Á LAGER BUGGY, FJÓR- OG 6-HJÓL FYRIR SUMARIÐ.
GRÍPTU TÆKIFÆRIÐ OG NÆLDU ÞÉR Í DRAUMATÆKIÐ.

POLARIS

Klettháls 15 Reykjavík / Óseyri 4 - Akureyri
www.stormur.is / Sími: 577 1717

STORMUR

Husqvarna

MHG Verslun er með umboð fyrir
Husqvarna Forest & Garden á Íslandi

*Varahlutir og
þjónustuverkstæði

Husqvarna K770
Steinsög
Sögunardýpt
12,5 cm

Husqvarna
520IRX
Sláttuorf 36V

Husqvarna
Traktor TC220
14,4kw

Husqvarna
K970 Steinsög
Sögunardýpt
15,5 cm

Husqvarna Rider
320X AWD Traktor
10,5 kW

Husqvarna
522IHD60
60cm

Husqvarna
LC253S Sláttuvél
2,8kW

Husqvarna
525BX Blásari
86 m/s

Husqvarna
535RX Sláttuorf
1,6kW

Husqvarna
580 EPOS
16.000m²

Husqvarna
AM535AWD
EPOS 3.500 m²

Husqvarna 450e
Keðjusög
2,4kW

Husqvarna Forest & Garden Products

Garðverkfæri, slátturóbotar, steinsagir, steinsagarblöð,
jarðvegsþjöppur, hopparar, kjarnaborvélar, garðsláttuvélar,
golfslípivélar, sandarar, gröfur, golfbílar og margt fleira

MHG Verslun | Víkurhvarf 8
S. 544 4656
mhg@mhg.is

Nautgriparækt:

Bændur þakklátir frjótæknum

- Rætt við frjótækni sem hóf störf við sæðingar fyrir næstum hálfri öld

Hermann Árnason, frjótækni á Hvolsvelli, hefur unnið við sæðingar frá því hann var nítján ára árið 1978. Hann verður 67 ára gamall í haust, en segist ekki vera búinn að taka ákvörðun um hvort hann láti af störfum við þau tímamót. Starfssvæði hans nær frá Mýrdal vestur að Rangárvöllum.

Ástvaldur Lárusson
astvaldur@bondi.is

„Ég vann við þetta mjög mörg sumur með búskap, en ég var bóndi á Stóru-Heiði austur í Mýrdal. Síðan var ég stöðvarstjóri hjá Sláturfélagi Suðurlands í ellefu ár, en hvarf aftur að þessu starfi fyrir sextán árum. Ég hef aldrei unnið nema fyrir bændur eða sem bóndi. Ég er ekkert leiður í starfi, langt því frá, en mér finnst gaman að vinna fyrir bændur og þeir eru þakklátir. Það sem er sérstakt við þetta starf er að það þarf heilmikla samvinnu milli bónda og sæðingamanns til að koma kálfi í kú,“ segir Hermann.

Talhólf og nýtt app

Í byrjun dags fer Hermann yfir pantanir frá kúabændum. „Við erum með talhólf en núna er komið nýtt app sem bændurnir panta í gegnum. Mér finnst það mikil framför, en bændur geta auðveldlega valið naut og komið ýmsum skilaboðum til okkar. Appið er mjög skilvirkt og það hefur sýnt sig að skráningin er öruggari. Að lokinni sæðingu skrái ég allt inn og það er farið beint í Huppu, gagnagrunn kúabænda.

Þetta minnkar hættuna á villum, en bóndinn skráir gripanúmerið þegar hann pantar og svo er ekkert annað fyrir mig en að staðfesta það, í staðinn fyrir að handskrifa hlutina margoft í bókhald.“ Appið heitir Fang og er komið í notkun á öllu landinu, þó svo að ekki hafi allir bændur tileinkað sér það.

Misjafnt er milli daga á hversu marga bæi Hermann fer. „Eins og í dag, þá voru þetta fimmtán bæir og það hefur verið algeng tala í vetur.“ Á slíkum degi keyrir Hermann í kringum 230 kílómetra.

Bændur geta núna pantað sæðingar með nýju appi.

„Áður fyrr sá hver frjótækni um minna svæði og það voru meiri árstíðaskipti á sæðingum. Þá gat það dottið niður í ansi lítið eða ekki neitt en núna er mjög sjaldgæft að þetta fari undir sex til sjö bæi.“

Lausanganga og fækkun búa

Mesta breytingin á starfi frjótækna að mati Hermanns er fækkun búa og aukning stærri lausagöngufjósa, en áður voru kýr oftast bundnar á bása í litlum fjósum. „Aðstaða til sæðinga fylgdi ekki alveg eftir og er of víða ábótavant, en sums staðar er þetta komið í gott lag. Góð aðstaða er þar sem kýr eru teknar frá í sér stíu, svo aðrir gripir séu ekki að vesenast í þér, með læsigrindum og helst hliðarsláttargrindum,“ segir Hermann. Einnig geti verið gott að vera með sérstaka bása þar sem hægt er að skorða kýrnar tímabundið af. Mjög erfitt geti verið fyrir lágvaxna frjótækna að sæða kýr uppi á legubás og því fylgi slysaætla ef kýrin er laus.

„Við frjótækna viljum helst að bændur komi kúnum í viðeigandi aðstöðu. Staðreyndin er líka sú að fanghlutfall hækkar þar sem gripurinn stendur í smá tíma í rólegheitum fyrir sæðingu,“ segir Hermann. Með tilkomu nýja appsins geta bændur vitað fyrir víst hvenær frjótækni er væntanlegur og gert ráðstafanir.

Hermann Árnason frjótækni sæðir kú á Sámssstöðum í Fljótshlí. Guðmundur Jónsson bóndi heldur halanum frá á meðan. Hermann segir það krefjast samstarfs sæðingamanna og bænda að koma kálfi í kú. Starfið sé gott þar sem bændur eru afar þakklátir og samskiptin jákvæð.

Eyðilagði tvo Land Rovera

Bílakosturinn hefur jafnframt breyst mikið til batnaðar á síðustu áratugum. „Hann var náttúrulega mjög skrautlegur hérna á árum áður. Ég byrjaði að vinna á gömlum Land Roverum sem voru nánast útkeyrðir og þetta voru allt holóttir malarvegir. Ég kláraði tvo bíla fyrsta sumarið. Það bræddi úr öðrum og hinn brotnaði í sundur.“ Núna er Hermann með nýjan Skoda Kodiaq til umráða sem leysti af hólmi Tesla sem hann var búinn að nota í þrjú og hálf ár og keyra 240 þúsund kílómetra frá því að hann fékk hann nýjan.

Verkferin sem frjótækna nota eru nánast eins og þau voru fyrir hálfri öld. „Núna erum við komnir með almennilega hanska, en áður vorum við í plastpokum með engum fingrum, úr þykkara plasti og þeir

náðu lægra upp á handlegginn. Þegar ég byrjaði var komin þessi djúpfyrsting á sæði og ég sæddi aldrei með fersku sæði eins og gert var til að byrja með.“ Önnur verkfæri sem skipta höfuðmáli eru sæðingapípan og köfnunarefniskúturinn sem geymir sæðisskammtana við mínus 196 °C gráður. Nautasæðið er tekið á Nautastöð Bændasamtaka Íslands á Hesti í Borgarfirði úr bestu kynbótagripum landsins.

Aðspurður viðurkennir Hermann að ekki allir geti náð árangri í starfi frjótækna. „Við erum að vinna með þreifiskyninu og lendum í því öðru hvoru að fá fólk sem hefur ekki tilfinningu fyrir þessu.“ Hermann hefur ósjaldan kennt nýjum frjótæknum handbrögðin og segir nema sem hafa reynslu úr sauðburði ná mesta árangrinum. „Ég bar þá gæfu sjálfur að hjálpa kindum við burð frá blautu barnsbæni og það er ofsalega góður grunnur.“

Ef sæðingamanninum gengur illa í sínu starfi getur það þýtt tekjutap fyrir bændur. „Yfirleitt er verið að miða við að kýrnar séu að bera einu sinni á ári til þess að hámarka afurðirnar. Það er líka hinn náttúrulegi gangur.“ Hermann segist hiklaust geta mælt með starfi frjótækna. „Þetta er fyrir þá sem hafa áhuga á góðu starfi og góðum

Erfðaefnið er geymt í fljótandi köfnunarefni við mínus 196 °C gráður. Sæðið er tekið úr bestu kynbótagripum landsins á Nautastöð Bændasamtaka Íslands á Hesti í Borgarfirði.

mannlegum samskiptum. Ég tók mér einu sinni ársfrí og var að spá í að fara í annað starf, en fyrst og fremst voru það mikil viðbrögð bænda við brotthvarfi mínu sem gerðu það að verkum að ég snéri aftur. Það sem ég met mest við þetta starf er hvað það er gott að vinna fyrir bændur og hvað þeir eru þakklátir,“ segir Hermann.

Mikil blindravinna

Sigríður Auðna Guðgeirsdóttir Hjarðar, dýralæknir frá Hjarðargrund í Jökuldal, var að læra verklega þátt sæðinga þegar blaðamaður hitti Hermann. Hún hefur ákveðið að bæta við sig þekkingu á kúasæðingum til þess að geta sinnt faginu í afleysingum á Austurlandi þegar þess þarf.

Sigríður Auðna Guðgeirsdóttir Hjarðar. Myndir / ál

Hún segir fyrsta skrefið í sæðingum vera bændanna, en þeir þurfa að fylgjast með merkjum um egglos hjá kúnum. „Það er langbest að sæðingin eigi sér stað eftir að kýrnar eru búnar að sýna mestu einkennin um beiðslu, en þá eru meiri líkur á að sæðisfrumurnar nái á réttum tíma í eggjö þegar það losnar,“ segir Sigríður Auðna. Sæðingamaðurinn þræðir sæðingapípu með nautasæði upp í gegnum leghálsinn og inn í legjö á kúnni.

„Ég fer með aðra höndina upp í endaparminn til þess að finna leghálsinn og til að leiða pípu sem sett er upp í skeiðina. Ef þú ert á rétttri leið finnur þú alltaf fyrir pípunni þar sem það er svo þunnt á milli. Sú hönd sem er í endaparminum getur náð taki á leghálsinum og fært hann upp á pípu og þegar við sleppum sæðinu í leginu á það greiða leið upp í leghornin.

Þetta er mikil blindravinna. Ef maður veit ekki að hverju maður er að leita þá getur þetta gengið illa, því að skeiðin, leghálsinn og legjö er jafn mismunandi og kýrnar eru margar. Þetta er líka nákvæmnisvinna, en maður þarf að vera sterkur án þess að vera harðhentur.“

ROTÞRÆR, VATNSTANKAR OG SKILJUR

MARGAR STÆRÐIR OG TEGUNDIR SEM HENTA ÓLÍKUM ÞÖRFUM

ÍSLENSK FRAMLEIÐSLA Í YFIR 50 ÁR

BORGARPLAST
STOFNAÐ 1971

Húsquvarna®

Há Verslun er með umboð fyrir
Húsquvarna Construction
á Íslandi

- Eigum jarðvegsþjöppur á lager uppí 500 kg
- Þjónustuverkstæði og varahlutir

ERUM FLUTT AÐ LYNGHÁLSI 5

Húsquvarna K770 14"
Steinsög/hellusög
Sögunardýpt 12,5 cm

Húsquvarna FS 500 E
rafmagns gólfsg
Sögunardýpt 19 cm

Húsquvarna DM230
Kjarnaborvél
150mm Max

Húsquvarna K970 16"
Sögunardýpt 15,5 cm

Húsquvarna LF75
Jarðvegsþjappa
97 kg, 500 mm plata

Húsquvarna FS 400 LV
gólfsg bensín
Sögunardýpt 16,2 cm

Húsquvarna Rammer
Hoppari LT6005 bensín
230mm plata, 69kg

Húsquvarna Trowel BG 245
Slípivél, vinnslubreidd
60 cm

Húsquvarna K4000
Steinsög, 230v
Sögunardýpt 12,5 cm

Húsquvarna K3600
Steinsög, vökvadrifin
Sögunardýpt 27 cm

Húsquvarna K7000 Ring
rafmagnssög
Sögunardýpt 32,5 cm

Húsquvarna K7000 Pre Cut
rafmagnssög
Sögunardýpt 14,5 cm

Lynghálsi 5, 110 Reykjavík
Opíð mán.- fös. Kl. 9 - 17
S. 588-0028
haverslun@haverslun.is
haverslun.is

Húsquvarna Construction Products

Gólfsgar, jarðvegsþjöppur, kjarnaborvélar, borstandar, hoppapar, slípivélar, garðverkfæri, golfbílur, garðsláttuvélar og margt fleira!
Kíktu á úrvalið á haverslun.is eða til okkar að Lynghálsi 5

sonett
LIFUM NÁTTÚRULEGA

Hentar vel í sauðburðinn

Handsápa sem mýkir
hendur og ertir ekki húð

Söluaðilar: Krónan, Nettó, Fjarðarkaup, Hagkaup, Melabúðin, Kjörbúðin, Heimkaup, Húsasmiðjan, Lyfjaver, Byko Breiddinni, Byko Selfossi, BYKO Akureyri, Hlíðarkaup, H verslun.

Skeiða- og Gnúpverjahreppur:

„Hér mun allt verða öðruvísi“

– Landbúnaðarland mun fara undir lón og landfyllingu vegna Hvammsvirkjunar

Ástvaldur Lárusson
astvaldur@bondi.is

Landsvirkjun áætlað að reisa Hvammsvirkjun innan byggðarmarka í Skeiða- og Gnúpverjahreppi. Virkjunin mun raska landbúnaðarlandi, en sú bújörð sem verður fyrir hvað mestum áhrifum er Hagi. Þar eru bændur Sigurður Kristmundsson og Kristín Eva Einarsdóttir.

„Þetta mál snertir marga og maður þarf að fara varlega í umræðunni,“ segir Sigurður. „Þetta er ekkert nýtt fyrir okkur, en samningurinn sem Landsvirkjun gerði við foreldra mína var undirritaður árið 2007.“ Sigurður er fæddur árið 1993 og Kristín 1994 og því hefur virkjunin staðið til frá því þau voru unglingar.

„Hér mun allt verða öðruvísi eftir að virkjunin kemur og maður er búinn að hafa langan tíma til að taka það í sátt. Tilfinningarnar eru blendnar til þess að landslagið sem hefur alltaf verið í kringum mann muni hverfa og það komi nýtt í staðinn. En maður veit að Landsvirkjun skilar hlutum vel frá sér því við búum hérna rétt neðan við Þjórsárdalinn þar sem er mesta raforkuframleiðsla landsins og þar er allt saman tipp topp.“

Þar sem búið er að undirrita samning við okkur höfum við reynt að halda okkur fyrir utan mótmæli og kærur. Ég segi ekki að við séum búin að kasta okkar rétti á skoðunum fyrir róða, en vissulega erum við búin að semja. Við fögnum umræðunni og því aðhaldi sem er búið að setja á Landsvirkjun, því án þess yrði þetta kannski ekki gert eins vel.“

Mesta áherslan á
mótvægisáðgerðir

„Það mun rosalega margt breytast,“ segir Sigurður aðspurður um þýðingu þess að Hvammsvirkjun muni rísa í túnfætinum. „Allt sem er fyrir neðan veg verður fyrir áhrifum, annaðhvort vegna landfyllinga eða lóns sem fer yfir landið,“ segir hann. Landsvirkjun hefur samið um bætur fyrir það land, en Sigurður bendir á að fyrirtækið muni verja hærri upphæðum í mótvægisáðgerðir.

„Uppleggið var að ef það kemur virkjun þá verði áfram hægt að stunda búrekstur hérna. Stærsta mótvægisáðgerðin verður sú að taka þjóðveginn og færa út að árbakkanum eins og hann er í dag. Hann verður í nokkurra metra hæð ofan við lónið og

Kristín Eva Einarsdóttir og Sigurður Kristmundsson, bændur í Hagi í Skeiða- og Gnúpverjahreppi, ásamt Elmu Katrínu, 7 ára og Loga Steini, 5 ára. Hér standa þau á túni neðan við bæinn sem áætlað er að fari undir landfyllingu og lón ef Hvammsvirkjun mun rísa. Landsvirkjun hefur samið um mótvægisáðgerðir til að tryggja áframhaldandi búsetu í Hagi, en frá því skrifað var undir samning hafa liðið næstum tveir áratugir og hefur ræktun á hluta jarðarinnar verið í biðstöðu. Myndir / Ál

notaður sem varnargarður,“ segir Sigurður. Innan við veginn verði gerð landfylling þar sem núna eru tún í bland við óræktað land.

„Mesta óvissan er hversu miklu þeir munu skila af sér í túnum. Í samningnum er kveðið á um ákveðna lágmarksstærð en svo er óvitað hvað verður umfram það. Það fer eftir því hversu mikið kemur upp úr árfarveginum og hversu miklu seti þarf að dæla upp úr lóninu.“ Sigurður bendir á að það muni taka nokkur ár fyrir túnin á væntanlegri landfyllingu að jafna sig og komast í fulla framleiðslu ásamt því sem það muni taka einhver ár að klára allar mótvægisáðgerðir. „Maður getur ekki farið strax af stað og dritað niður í mold sem er dauð. Þetta þarf einhvern tíma til að koma til baka.“

Landið í biðstöðu

„Fyrir mína parta er það þannig að landið hérna fyrir neðan veg hefur verið í biðstöðu síðan 2007, eða hálfgerðri gíslingu. Við erum í raun og veru búin að afsala okkur þessum hluta landsins en höfum ekki hugmynd um hvenær mótvægisáðgerðir koma til framkvæmda. Í samningnum kemur fram að ef farið er í endurrækt eða ræktun nýrra túna verði það bætt, en það er dýrt og tímafrekt og maður vill ekki fara af stað ef landfylling kemur yfir túnin eftir fimm ár eða kannski í sumar. Í dag er ég orðinn þess fullviss að af þessari virkjun verði, en spurningin er bara hvenær. Af hverju ljúkum við þessu þá ekki af? Við erum með stækkandi bú og þurfum að fá fleiri tún og vissu um framhaldið, enda erum við að reka fyrirtæki.“

” Landið hérna fyrir neðan veg hefur verið í biðstöðu síðan 2007, eða hálfgerðri gíslingu ...

Virkjanamálin hafa haft mikil áhrif á samfélagið í Skeiða- og Gnúpverjahreppi og bendir Sigurður á að ekki sé hægt að halda sveitarstjórnarkosningar án þess að þau séu í brennidepli. „Ég segi ekki að þetta aftri samfélaginu, en það kemst ekkert annað að. Ég skil fullkomlega fólk sem er að berjast á móti þessu, enda snertir virkjunin okkur hvað mest. En fyrir mína parta eru nokkur ár síðan Hvammsvirkjun varð að veruleika. Er þá ekki best að klára verkefnið í staðinn fyrir að draga það í svona mörg ár?

Þegar framkvæmdir fara af stað verður þetta vont og eflaust munu vakna einhverjar tilfinningar hjá manni. Ég er hins vegar búinn að hafa átján ár til þess að sætta mig við þetta og maður er búinn að fara í nokkra hringi.“

Samið yrði öðruvísi í dag

„Ég held að samningurinn á sínum tíma hafi verið fínn og báðir aðilar verið temmilega ósáttir að lokum. En ef það væri verið að semja í dag þá yrði samningurinn allt öðruvísi,

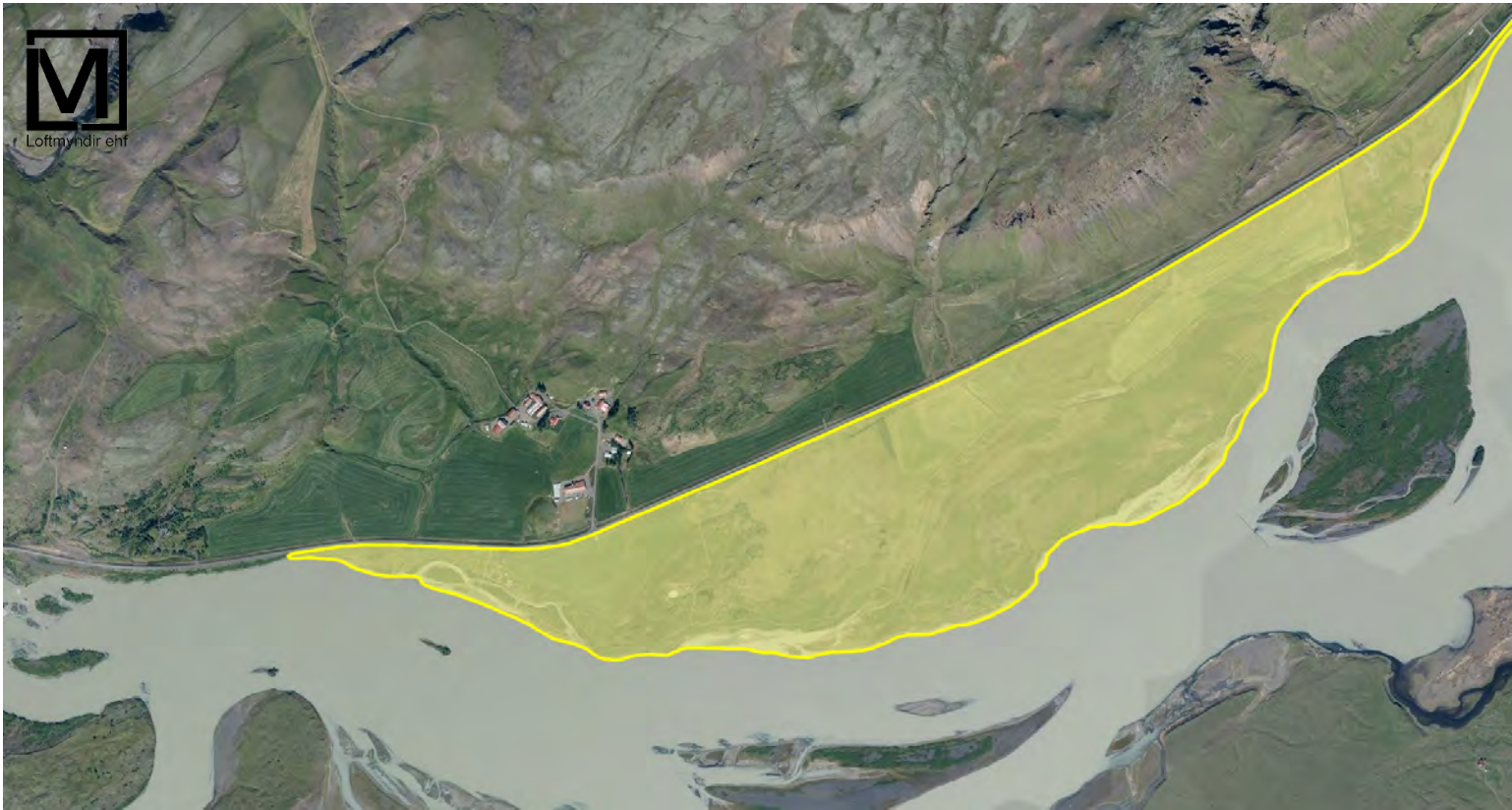

Í fjósinu í Hagi. Logi Steinn sýnir ljósmyndara uppáhaldskúna sína.

Elma Katrín er hér með fóðurbæti í fötu og kýrnar því mjög áhugasamar.

Hér sést gróflega það svæði sem verður fyrir áhrifum af lóni eða landfyllingu. Þjóðvegurinn verður færður nær núverandi árbakka. Loftmynd / Loftmyndir ehf.

Í Haga eru 80 kýr í fjósi með tveimur mjaltþjónum. Áætluð mjólkurframleiðsla í ár er rúmlega 650 þúsund lítrar.

Hagi er rétt neðan við Þjórsárdal í Skeiða- og Gnúpverjahreppi.

en þegar samið var við mömmu og pabba voru þau með rétt yfir 200 þúsund lítra mjólkurframleiðslu og þurftu bara þessi tún sem voru í boði þá. Tæknin var líka ekki komin á það stig að hægt væri að rækta landið hérna fyrir neðan sem er mjög grýtt. Ég myndi ekki vilja sjá hærri bætur, heldur fleiri hektara af túnnum í mótvægisáðgerðir. Fjárhæðirnar í þessu skipta okkur engu, heldur er það verst að missa landbúnaðarlandið,“ segir Sigurður.

„Mér fannst mjög erfitt þegar við fluttumst hingað fyrst að hugsa til þess að landslagið væri að fara að hverfa einn daginn,“ segir Kristín. Hún bætir við að ef

framkvæmdir færu af stað núna tæki allavega áratug fyrir allt að gróa. „Þá verðum við komin yfir fertugt!“

Eiga þrjú börn

Sigurður og Kristín tóku við búskap í Haga árið 2019. Þar voru foreldrar Sigurðar áður bændur, en eftir að þau skildu árið 2013 ákváðu þau að setja jörðina í útleigu í staðinn fyrir að selja eða láta Sigurð og Kristínu taka strax við. „Þá var ég bara tvítugur en foreldrum mínum fannst ekki tímabært að ég myndi skuldbinda mig svona ungur.“ Þó svo að áhuginn hafi verið gífurlegur á þeim tíma segist

Sigurður afar þakklátur þeim sem ráku búið í millitíðinni. „Því það gaf mér færi á að prófa eitthvað annað og þegar ég kom til baka vissi ég fyrir víst að ég vildi verða bóndi.“

Kristín er frá Miðfelli í Hruna-mannahreppi þar sem foreldrar hennar stunda hrossarækt meðfram annarri vinnu.

„Planið mitt var ekkert að verða bóndi, en það breyttist þegar ég byrjaði með Sigga. Síðan þá eru að verða komin fimmtán ár.“ Þau eiga þrjú börn. Elmu Katrínu, 7 ára, Loga Stein, 5 ára og Stefán Braga, sem fæddist 12. febrúar síðastliðinn.

Sigurður og Kristín tóku nýtt fjós í notkun árið 2021. Þar eru 80 kýr og tveir mjaltþjónar og áætla þau að framleiða rúmlega 650 þúsund lítra af mjólk í ár. Þegar fjósið var byggt var gert ráð fyrir að auðvelt væri að stækka það innan fárra ára og stefna bændurnir að því að vera með 110 til 120 kýr. Þar að auki eru þau með nokkra hesta.

REYKJAHLÍÐARSKÓLI OG LEIKSKÓLINN YLUR Í MÝVATNSSVEIT AUGLÝSA LAUSAR STÖÐUR

Reykjahlíðarskóli er samrekin grunn-, leik- og tónlistarskóli með tæplega 50 nemendur í grunnskóla og um 25 nemendur í leikskóla. Lögð er áhersla á samvinnu og sameiginlega ábyrgð starfsmanna á verkefnum skólans. Gerðar eru kröfur um mikla hæfni í mannlegum samskiptum, stundvísi, hreint sakarvottorð og góða íslenskukunnáttu (þrep C1 að lágmarki). Áhugasamir einstaklingar án tillits til kyns, eru hvattir til að sækja um. Nánari upplýsingar um skólann á www.reykjahlidarskoli.is

★ LEIKSKÓLAKENNARI/STARFSMAÐUR Á LEIKSKÓLA Í 50-100% STARF FRÁ 1. ÁGÚST 2025

★ TÓNLISTARKENNARI Í REYKJAHLÍÐARSKÓLA Í 100% STARF FRÁ 1. ÁGÚST 2025

Möguleiki á organistastarfi samhliða tónlistarkennslu ef óskað er. Skólinn er vel búinn hljóðfærum.

★ AÐSTOÐARLEIKSKÓLASTJÓRI Í LEIKSKÓLANUM YL FRÁ 1. ÁGÚST 2025

Um er að ræða spennandi starf fyrir leikskólakennara með þekkingu og reynslu af leikskólastarfi, lipurð í samskiptum og hæfni til að veita faglega forystu.

Helstu verkefni og ábyrgð:

- Faglegur leiðtogi og stuðningur við aðra starfsmenn leikskólans.
- Vinna ásamt skólastjóra að daglegri stjórnun auk skipulagningar kennslu- og uppeldisstarfsins á leikskólanum.
- Sinnir starfi deildarstjóra á annarri deild leikskólans.
- Virkur þátttakandi í mótun stefnu leikskólans og áætlunargerð með skólastjóra.
- Samskipti og samvinna við foreldra.
- Sinna öðrum þeim verkefnum sem skólastjóri felur honum.

Menntunar- og hæfniskröfur:

- Kennaramenntun og leyfisbréf til kennslu.
- Góð reynsla af starfi í leikskóla
- Reynsla af stjórnun æskileg.
- Mjög góð hæfni og lipurð í samskiptum.
- Sjálfstæði og frumkvæði.

Umsóknarfrestur er til 22. maí 2025.

Frekari upplýsingar gefur skólastjóri, Hjördís Albertsdóttir, hjordis@reykjahlidarskoli.is og í síma 464-4375. Umsóknum skal skila í tölvupósti á hjordis@reykjahlidarskoli.is eða á skrifstofu Þingeyjarsveitar, 650 Laugar.

SKÓLASTJÓRI REYKJAHLÍÐARSKÓLA

Staða skólastjóra við Reykjahlíðarskóla er laus til umsóknar frá og með 1. ágúst 2025. Leitað er að öflugum og framsýnum leiðtoga sem er tilbúinn til að leiða þróttmikið skólastarf og taka þátt í öflugum skólasamfélagi.

Reykjahlíðarskóli er í Reykjahlíð í Mývatnssveit. Skólinn er samrekin leik-, grunn- og tónlistarskóli með tæplega 50 nemendur í grunnskóladeild og um 25 nemendur í leikskólanum YL. Áhersla er lögð á fjölbreytta kennsluhætti innan skólans sem og að skapa leik- og námsumhverfi sem auðgar bernsku barna og örvar þroska þeirra.

Starfssvið skólastjóra:

- Ábyrgð á rekstri skólans og daglegri starfsemi
- Fagleg forysta á sviði kennslu og þróunar í skólastarfi
- Ábyrgð á samstarfi við heimili og samfélag

Menntunar- og hæfniskröfur:

- Umsækjandi skal hafa leyfi til að nota starfsheitið kennari og reynslu af kennslu á grunnskólastigi.
- Viðbótarmenntun á sviði stjórnunar er æskileg.
- Reynsla af rekstri, stjórnun og þróunarstarfi er kostur.
- Hæfni í mannlegum samskiptum.
- Metnaður, skipulagshæfni og leiðtogahæfileikar.

Leitað er að einstaklingi sem hefur skýra sýn í skólamálum, er metnaðarfullur, skapandi og áhugasamur um nærsamfélagið. Skólastjóri skal vera reiðubúinn til að leita nýrra leiða í skólastarfi. Hann starfar í nánú samstarfi við sviðsstjóra og aðra stjórnendur sem heyra undir fjölskyldusvið og tekur þátt í verkefnum sem snúa að þróun í skólamálum í Þingeyjarsveit. Launakjör eru samkvæmt kjarasamningi Sambands íslenskra sveitarfélaga og Skólastjóraráfélags Íslands.

Umsóknarfrestur er til og með 22. maí 2025.

Nánari upplýsingar veitir Ásta F. Flosadóttir, sviðsstjóri fjölskyldusviðs í síma 512 1803 og á netfangið asta.flosadottir@thingeyjarsveit.is. Umsóknum sem greina frá menntun og fyrri störfum ásamt kynningarbréfi og afriti af leyfisbréfi skal skila í tölvupósti á netfangið umsokn@thingeyjarsveit.is.

Þingeyjarsveit

Jón Kr. Magnússon með prófskírteinið sitt frá Hvanneyri. Hann fagnar núna 75 ára útskriftarafmæli.

Mynd / Áslaug Jónsdóttir

Búfræðingur í 75 ár

Jón Kr. Magnússon útskrifaðist sem búfræðingur frá Hvanneyri 26. apríl árið 1950. Hann verður 93 ára í ágúst.

Jón bjó allan sinn búskap að Melaleiti í Melasveit þar sem hann var með kýr, kindur og kartöfluframleiðslu. „Ég er orðinn einn eftir af þessum félögum mínum,“ segir Jón, en samferðamenn hans héldu hópinn eftir útskrift. Á 25 ára útskriftarafmælinu hittist nánast allur hópurinn aftur á Hvanneyri og ákváðu að endurtaka leikinn á fimm ára fresti eftir það og hittust víðs vegar um landið í áratugi. Jón nefnir að þessi hópur hafi verið einstaklega langlífur og lifðu nokkrir félagar hans fram á títæðisaldur.

Íslenska, danska og reikningur fyrri veturinn

„Ég kunni afskaplega vel við mig á Hvanneyri og félagar mínir voru yndislegir strákar. Þegar ég kom þangað var ég yngstur, en við vorum fjórir á sautjándra ári. Þetta var tveggja

ára nám, en fyrri veturinn var þetta nokkurs konar gagnfræðaskóli og töluvert lagt upp úr íslensku, dönsku, reikningi og þá var kennd þjóðfélagsfræði. Seinni veturinn voru kenndir búreikningar, fóðurfræði, líffærafræði og fleira. Þeir voru kallaðir vetrungar sem voru búnir með gagnfræðapróf og voru bara seinni veturinn.“

Aðspurður um verklega kennslu segir Jón að hans árgangur hafi sennilega verið sá síðasti sem var látinn hlaða flóðgarða við engjarnar neðan við Hvanneyri. „Þar voru áveituengjar. Við vorum látnir gera teikningar og mælingar en svo vorum við líka látnir handgrafa skurði á túnnum nálægt prestssetrinu. Svo var okkur kennd meðferð á traktorum og við fengum nokkra tíma á jarðýtu þar sem við reyndum fyrir okkur í flagi.“

Þrifu hjá frú skólameistarans

Um veturinn vorum við látnir vera á málum í fjósinu í vikutíma. Þá áttum við að fara eldsnemma á morgnana

og á kvöldin aftur út í fjós. Ingólfur Magnússon fjósameistari var með tvo menn með sér og það var alltaf einn strákur úr skólanum til að hjálpa til.

Um vorið vorum við Þorgils [Gunnlaugsson frá Sökku] í því að gera hreint heima hjá frú Ragnhildi, konu Guðmundar Jónssonar skólameistara. Þar vorum við í nokkra daga og heyrði það undir verknámið. Svo haldi hún okkur svo mikið að Gunnar Bjarnason fékk okkur út á Svírar til að gera hreint þar líka.“

Böll og félagslíf

Jón segir jafnframt að félagslífið hafi verið gott. „Við vorum með málfundafélag og áttum að skrifa í blað sem var kallað Kvásir og menn gerðu það eftir gáfnafari og hæfileikum. Þá voru alltaf einhverjir strákar sem spiluðu á harmóníkur. Svo var Varmalandsstúlkunum boðið á ball einu sinni á vetri og þær buðu okkur aftur í staðinn.“

/ál

Kjötafurðastöð Kaupfélags Skagfirðinga óskar eftir starfsfólki í sláturtíð.

Um fjölbreytt tímabundin störf er að ræða.

Störf í sláturtíð:

- Starfsfólk í rétt
- Umsjón með útisvæði/lyftaramaður lyftara-réttindi og reynsla af vinnu á lyftara skilirði.
- Urbeining - sögun - pökkun
- Öll almenn störf á sláturlínu

Hæfniskröfur:

- Jákvæðni og góð hæfni í mannlegum samskiptum
- Stundvísi og samviskusemi

Viljum ráða í þessi störf sem fyrst og hvetjum því alla áhugasama, óháð kyni, til að sækja um.

Allar nánari upplýsingar veitir Sigurður Bjarni Rafnsson sláturhússtjóri Kjötafurðastöðvar í síma [455 4590](tel:4554590). Umsóknir ásamt ferilskrá sendist á sigurdur.rafnsson@ks.is

Kaupfélag Skagfirðinga | Ártorgl 1 | 550 Sauðárkrúkur

Auglýsing um skipulagsmál í Rangárþingi eystra

Samkvæmt 41. Gr. skipulagslaga nr. 123/2010 eru eftirfarandi deiliskipulagstillögur auglýstar:

Steinar 1 og Hvassafell – nýtt deiliskipulag

Deiliskipulagstillagan tekur til 127,4 ha svæðis við Hvassafell II og Steina 1. Gert er ráð fyrir 100 gistiskálum í 4-5 húsa klösum, 200 herbergja hótél við Þjóðveg 1, 120 herbergja hótél sunnar á svæðinu ásamt baðlóni. Einnig er gert ráð fyrir 15 starfsmannaíbúðum og fjölorkustöð. Heildar byggingarmagn er fyrir svæðið er 35.610 m² en hámarkshæð húsa fer frá 5 til 9 m. Aðkomuleiðum hefur verið breytt frá fyrri tillögu.

Stóra-Mörk 3d og 3b – nýtt deiliskipulag

Deiliskipulagstillagan tekur til lóðanna við Stóru-Mörk 3D, L236887 og Stóru-Mörk 3B, L224421 í landi Stóru-Markar og er 3,8 ha svæði. Gert er ráð fyrir þremur byggingarreitum, B1 verður fyrir íbúðarhúsi með bílskúr, hámarksbyggingarmagn er 250 m² og hámarkshæð er 7 m. Á B2 eru tvö gistihús sem eru hvort um sig 176,2 m² en innan reitsins er gert ráð fyrir allt að tíu 45 m² gestahúsum til útleigu. Á byggingarreit B3 er 361,8 m² íbúðarhús en með tillögunni verður heimilt að stækka húsið upp í 450 m² og 150 m² skemmu.

Ofangreindar tillögur er hægt að skoða á heimasíðu Rangárþings eystra, á Skipulagsgátt Skipulagsstofnunar og skrifstofu skipulags- og byggingarfulltrúa við Austurveg 4 á Hvolsvelli á viðtalstíma frá kl. 8:30 til 10:00. Hverjum þeim sem telur sig eiga hagsmuna að gæta er gefinn kostur á að gera athugasemd við tillögurnar og er athugasemdarfrestur veittur frá 15. apríl til og með 30. maí 2025. Athugasemdum skal skila í gegnum Skipulagsgáttina eða skriflega til skipulags- og byggingarfulltrúa Rangárþings eystra að Austurvegi 4, 860 Hvolsvelli.

Þóra Björg Ragnarsdóttir
Skipulags- og byggingarfulltrúi Rangárþings eystra

Vinkonur – við erum vinkonur

Þær hafa alltaf frá fyrstu tíð verið miklar vinkonur, þær Þórdís Sunna Sævarsdóttir og ærin Rauðka í eigu Laufeyjar Hreiðarsdóttur. Rauðka á heima á Þúfnavöllum í Hörgársveit þar sem rekið er stórt fyrirmyndar sauðfjárbú með 960 höfuð á fóðrum. Rauðka er vel ættuð, afar frjósöm og afurðamikil ær og eru dætur hennar það líka. Myndin var tekin í sauðburðinum sl. vor.

Mynd/Hulda Björg Hreiðarsdóttir

HÚSASMIÐJAN

blómaval

Við leitum að leiðtogum, söluráðgjöfum og starfsfólki í sumar- og framtíðarstörf um land allt

Störf í boði:

- **Ísafjörður:** Rekstrarstjóri og starfsfólk í sumarstörf
- **Reykjanesbær:** Starfsmaður í timbursölu
- **Grafarholtið:** Söluráðgjafi og lagerstarfsmaður
- **Hvolsvöllur:** Deildarstjóri og sumarstarfsmaður í timbursölu
- **Fagmannaverslun Kjalarvogi:** Starfsmaður í timbursölu
- **Akureyri:** Verkstjóri timbursölu, hluta- og sumarstörf í verslun
- **Höfn:** Sumarstarf í verslun og í timbursölu

Hjá Húsasmiðjunni og Blómaval starfar fjölbreyttur hópur fólks vítt og breytt um landið. Við erum líflegur vinnustaður þar sem ríkir góður starfsandi og sterk liðsheild. Lögð er rík áhersla á að bjóða uppá öfluga fræðslu og að starfsmenn eigi þess kost að eflast og bróast í starfi. Okkar markmið er að veita framúrskarandi þjónustu, rétt vöruúrval og samkeppnishæft verð í sátt við umhverfi og samfélag. Húsasmiðjan er leiðandi á byggingamarkaði og er með sterk og vönduð vörumerki.

Sótt er um á ráðningarvef Húsasmiðjunnar
www.husa.is/laus-storf.

Skannaðu
kóðann
og skoðuðu
störfin

Við hvetjum öll
áhugasöm til
þess að sækja
um, óháð kyni

McHale

GÆÐI | STYRKUR | ENDING

Fáðu
vél sem að
hentar þínum
þörfum!

NÝTT FRÁ MCHALE

Heytætlur

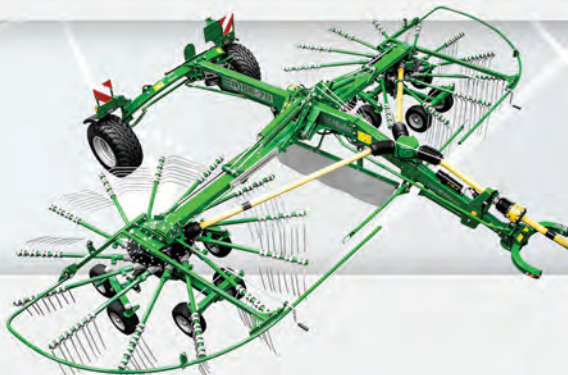

Góðar vélar sem eiga án efa eftir að slá í gegn í íslenskum landbúnaði.

Vélarnar eru með krækjutindum sem gerir það að verkum að þær hreinsa vel upp svörðinn og snúa grasinu gríðarlega vel. Stærð: 7,7m.

Framsláttuvélar með knosara
Fáanlegar 3,1m og 3,5m

Rakstrarvélar
Fáanlegar 6,2m-7,2m og 6,8m-7,8m

Aftursláttuvélar
Fáanlegar 3,1m; með eða án knosara

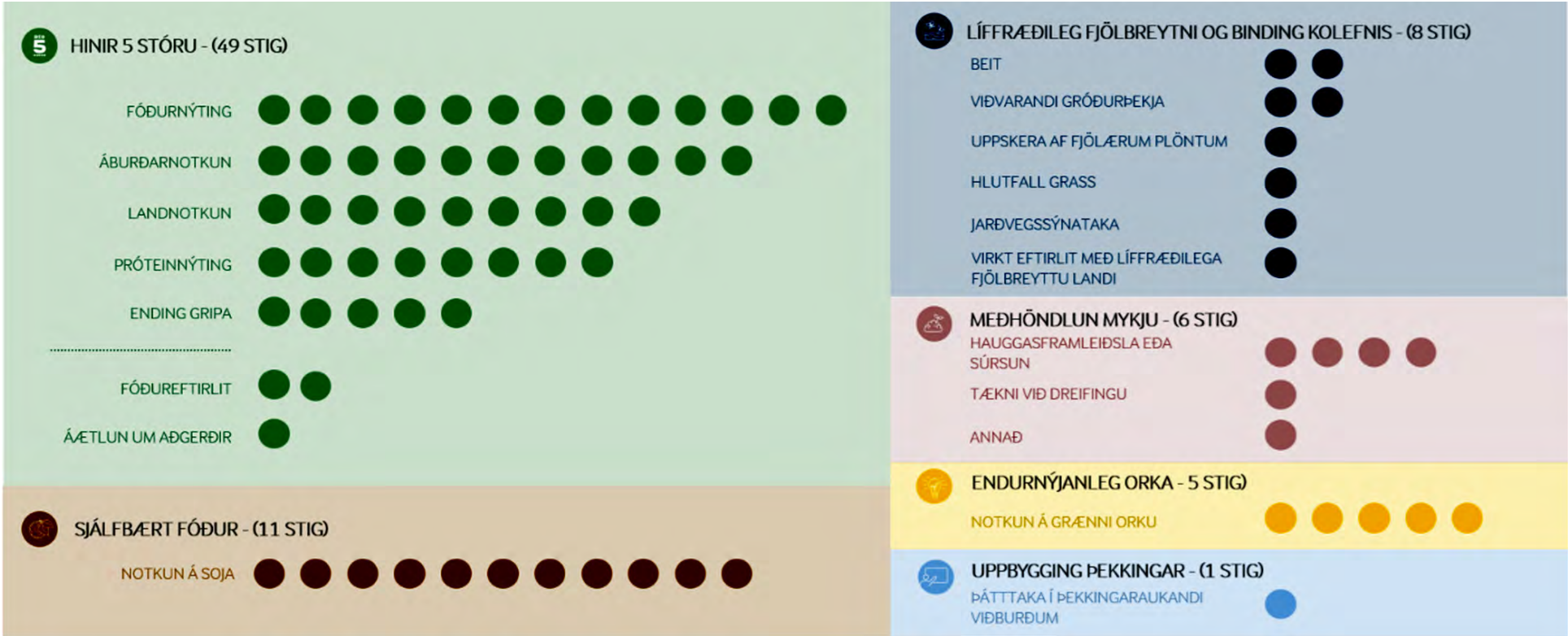
LANDSTÓLPÍ

📍 Gunnbjarnarholti, 804 Selfossi
☎ 480 5600

📍 Lyngási 11, 700 Egilsstöðum
☎ 480 5610

🌐 www.landstolpi.is
✉ landstolpi@landstolpi.is

Sterkari vagnar

Rúlluvagn

10,5m pallur
14 tonna burðargeta

Verð kr. 3.890.000 með vsk.

Hardox sturtuvagn

13 tonna burðargeta

Verð kr. 3.900.000 með vsk.

Rúllu- og vélavagn

Vökvastýrður rampur
18 tonna burðargeta

Verð kr. 4.590.000 með vsk.

Sturtuvagn

Laus skjólbörð
13 tonna burðargeta

Verð kr. 2.750.000 með vsk.

H. HAUKSSON EHF. Ögurhvarfi 8, 203 Kópavogur | 588 1130 | hhauksson.is | hhauksson@hhauksson.is

Velkomin í VMA

VMA býður upp á fjölbreyttar námsleiðir í jákvæðu og uppbyggilegu námsumhverfi. Námið býr nemendur undir frekara nám í háskóla og/eða sérhæfð störf í ýmsum greinum atvinnulífsins. Við skólann er öflugt félagslíf, nemendapjónusta og áhersla á að nemendur komi sem best undirbúnir til þátttöku í samfélaginu.

Nám í boði:

- Nám til stúdentsprófs
  - Félags- og hugvísindabraut
  - Fjölgreinabraut
  - Íþrótt- og lýðheilsabraut
  - Listnáms- og hönnunarbraut
  - Náttúruvísindabraut
  - **Náttúruvísindabraut - búfræðisvið**
  - Viðskipta- og hagfræðibraut
  - Viðbótarnám til stúdentsprófs að loknu starfsnámi
- Iðn- og starfsnám
  - Bygginga- og mannvirkjagreinar
  - Rafiðngreinar
  - Málm- og véltæknigreinar
  - Matvæla- og veitingagreinar
  - Hársnyrtiðn
  - Sjúkraliðabraut
- Kvöld- og dreifnám
  - Húsasmíði - kvöldnám
  - Rafvirkjun - kvöldnám
  - Heilsunudd - lotunám
- Aðrar námsleiðir
  - Brautabré
  - Íslenskuþrá
  - Sérnámsbraut
  - Starfsbraut

Náttúruvísindabraut - Búfræðisvið

Náttúruvísindabraut með búfræðisviði er ætlað að veita nemendum undirbúning undir háskólanám í náttúru- og búvísindum og tekur það að jafnaði 4 ár. Nemendur taka tvö fyrstu árin (4 annir) í VMA þar sem megináherslan er á kjarnagreinar til stúdentsprófs og valdar greinar á sviði raungreina. Seinni tvö árin taka nemendur við búfræðibraut Landbúnaðarháskóla Íslands á Hvanneyri. Nemendur brautskrást með stúdentspróf frá VMA og búfræðipróf frá LbhÍ.

Heimavist!

Nemendur VMA koma alls staðar að af landinu og geta nemendur utan Akureyrar sótt um á sameiginlegri **heimavist VMA** og MA sem er í göngufæri við VMA. Nánari upplýsingar og umsókn á www.heimavist.is

www.vma.is

Verkmenntaskólinn
á Akureyri

Einkunnargjöf		Lýsing	Atferli
Standandi	Gangandi		
1 – Óhölt		Kýrin stendur og gengur með beint bak. Mjúkar gönguhreyfingar og skrefin löng.	- Allir fætur bera þunga með jöfnum hætti. - Liðir hreyfast eðlilega. - Höfuðið hreyfist lítið til á gangi.
2 – Vottar fyrir holti		Þegar kýrin stendur er bakið beint, en setur upp örlitla kryppu þegar hún gengur. Hreyfigeta ekki skert.	- Allir fætur bera þunga með jöfnum hætti. - Liðir virðast aðeins stíðir. - Höfuðið hreyfist lítið til á gangi.
3 – Svolitið hölt		Kryppa á baki er sýnileg bæði þegar kýrin stendur og gengur. Ganghreyfingin hefur breyst og kýrin tekur stutt skref með einum eða fleiri fótum. Hún er fær um að hreyfa sig en getan til þess er skert.	- Hægt að greina smá holti á einum fæti en getur verið báðum megin. - Liðir sýna merki um stíðleika en virðast ekki draga úr hreyfingunni. Stytttri skreflengd. - Höfuðið hreyfist lítið til á gangi.
4 – Hölt		Kryppa á baki er augljós og göngulaginu best lýst sem einu ákveðnu skrefi sem kýrin tekur í hvert skipti. Hún reynir að hlífa fæti eða fótum eins og hún getur. Hreyfigetan er verulega skert.	- Hún forðast að leggja þunga á fót eða fætur sem eru með sársauka en notar útliminn þó við gang. - Göngulagið er hikandi og meðvitað og liðir stíðir. - Höfuðið hreyfist aðeins samhliða þeim sársauka sem kemur þegar fótur snertir undirlagið.
5 – Draghölt		Til viðbótar framangreindu er kýrin með alvarlega skerta hreyfigetu. Hún hlífir þeim fæti eða fótum sem valda sársauka og er mjög treg til að hreyfa sig. Hreyfir sig ekki eða stendur upp nema til komi mikil og kröftug hvatning.	- Övenju mikil kryppa á baki. - Augljós stífni í liðum. - Afar hikandi og meðvitað skref. - Augljóslega óreglulegt göngulag. - Höfuðið hreyfist verulega samhliða þeim sársauka sem kemur þegar fótur snertir undirlagið.

Samkvæmt dönskum ráðleggingum ætti að meta holti kúa vikulega á öllum kúabúum og nota við það þekkt alþjóðlegt kerfi við heltismat.
Mynd / Úr bókinni Nautgripærækt (2021).

Í fyrsta lagi vegur þessi hluti afurðastöðvaverðsins ekki svo þungt í heildarverðinu og í öðru lagi væri það mikil áhætta sem bóndinn tæki með því að gefa upp rangar upplýsingar. Hann er sjálfur einn af eigendum fyrirtækisins og með því að gefa vísitandi rangar upplýsingar væri hann að dæma sjálfan sig úr eigendahópi félagsins, þar væri miklu fórn að fyrir lítið. Þess utan er Arla með rafrænt eftirlit og getur sent fulltrúa í heimsókn á bú ef grunur er um að ranglega sé staðið að upplýsingagjöf.

7. Heilbrigði og velferð dýra

Eitt stærsta hagsmunamál allra kúabænda er gott heilbrigði gripanna og þessi málstofa beindi sjónum sínum að því viðamikla verkefni með átta erindum. Undanfarin misseri hefur sjúkdómurinn blátunga, sem er sjúkdómur í jörturdýrum, geislað í mörgum löndum Evrópu og m.a. komið upp í Danmörku. Þetta er veirusjúkdómur sem er algengur víða um heim og berst milli dýra með flugum sem eru af sömu ætt og lúsmý. Danmörk var í raun laus við

þennan vírus en síðasta ár kom upp smit og hefur síðan borist nokkuð um landið. Þá hefur fuglaflensa greinst í bandarískum nautgripahjörðum og bændur víða eðlilega uggandi yfir þróuninni enda virðist fuglaflensan nú geta smitað kýr og ef þær veikjast fellur mjólkurframleiðslan hratt svo dæmi sé tekið. Enn fremur hafa komið upp tilfelli af gin- og klaufaveiki í Evrópu nýverið svo full ástæða er til þess að hafa varann á sér. Fyrir vikið eru danskir bændur uppteknir af því að takast á við óvænta sjúkdóma og sneru sum erindi að því hver staðan

er og hvernig hægt sé að bregðast við. Þar sem þessir sjúkdómar eru afar ólíklegir til að berast til Íslands á næstunni verður ekki fjallað um þessi erindi hér, en áhugasömum þó bent á að hægt er að skoða þau með því að nota hlekkin sem vísað er til hér neðst í greininni.

Helti hjá kúm

Af öðrum áhugaverðum erindum málstofunnar má nefna erindi Anne Mette Danscher frá kynbótafyrirtækinu Viking Danmark og Peter Raundal frá SEGES en þau fjölluðu um það hvernig taka megja klaufheilbrigði föstum tókum. Tilfellið er, a.m.k. erlendis, að allt of margar kýr eiga við einhvers konar holti að etja og það er auðvitað óásættanlegt. Þess má geta að nærri 20 ára gömul íslensk rannsókn leiddi í ljós að á þeim tíma voru 8% kúa á Íslandi metnar haltar. Þau Anne og Peter sögðu holti hjá kúm eitt stærsta velferðarvandamál nútíma mjólkurframleiðslu og því yrðu kúabændur að leggja mun meiri áherslu á fyrirbyggjandi aðgerðir og taka fast á öllum vísbendingum um holti hjá kúm.

Digital Dermatitis

Erlendis er langalgengast að vandamál tengd holti stafi af sjúkdóminum Digital Dermatitis en honum valda bakteríur og orsaka húðbólgur rétt ofan við klaufirnar. Þessi sjúkdómur hefur ekki verið greindur á Íslandi svo greinarhöfundur sé kunnugt um.

” Afurðafélagið Arla, sem er eitt af þeim stærstu í heimi, markaði skýra umhverfisstefnu fyrir mörgum árum síðan og einsetti sér að vera sótsporslaust árið 2050 líkt og mörg önnur félög og fyrirtæki í sömu atvinnugrein hafa gert í dag.

Af öðrum algengum fótakvillum í dönskum kúm, sem einnig finnast á Íslandi, má nefna klaufsperru, snúna klauf, klaufbotnasár, vefskemmdir í hvítu línunni og tvöfaldan botn. Allt þekkt vandamál sem valda holti í kúm og kom fram í máli þeirra Anne og Peter að of oft væru bændur að bregðast of seint við holti, þ.e. meðhöndla vandamálagripi í stað þess að vinna í því að koma í veg fyrir að vandamálin komi upp.

Fyrirbyggjandi aðgerðir

Þau sögðu að í raun væri mikilvægast, til að fyrirbyggja vandamál með klaufir, að vera ekki með of þétt á gripum svo smitalagið væri minna. Þá skipti máli að vera með vel hannaða legubása, hreint umhverfi svo kýrnar þurfi ekki að stíga í skít, passa sérstaklega vel upp á nýbærur og kvígur og að síðustu að vera með reglubundinn klaufskurð. Mestu skipti þó að vera vakandi yfir minnstu vísbendingum um holti hjá kúm, enda skipti máli að bregðast hratt við ef það kemur upp. Í því sambandi bentu þau á alþjóðlega heltismatið, sem m.a. má finna í vefutíðgáfu bókarinnar Nautgripærækt sem kom út árið 2021 og má nálgast á vef Bændasamtakanna, en þau ráðlögðu að allir starfsmenn hvers kúabús ættu að þekkja inn á þetta heltismat og í raun hafa það í huga daglega. Þá ættu kúabændur að koma sér upp fastri vinnureglu sem miðaði að því að heltismeta allar kýr á búum sínum einu sinni í viku. Væri það gert mætti grípa hratt inn í, ef á þyrfti að halda, og draga verulega úr neikvæðum áhrifum vegna hells hjá kúm.

Aðrar málstofur

Eins og áður segir voru margar málstofur á þessu danska fagþingi nautgripæræktarinnar, og mörg erindi í hverri málstofu, og því nær ómögulegt að fara ítarlega yfir allt hið fjölbreytta en um leið áhugaverða efni sem þarna var sett fram. Áhugasömum lesendum er því enn á ný bent á að flest erindi ráðstefnunnar eru aðgengileg á vefslóðinni: <https://www.kvaegkongres.dk/presentationer/>

Að meðhöndla kýr reglulega er hluti af fyrirbyggjandi aðgerðum sem bændur geta gert til að minnka líkur á holti.
Mynd / SEGES.

Úrval af sauðburðarvörum

Handmjaltartæki
Lambafóstrur
Lambamjólk
Selen fyrir lömb
Burðarslím
Markatangir
Túttur og pelar

Sendum um allt land!

Allt þetta og meira til finnur þú í vefverslun KB

WWW.KB.IS

KAUFFÉLAG BORGFIÐINGA

STOFNAÐ 1904

Menningarauðlind ferðapjónustunnar

Ráðstefna um
**menningarferðapjónustu
og ferðamálastefnu til 2030**

Hofi Akureyri 14. maí 2025 kl. 9-16

Rannsóknasetur
skapandi
greina

RANNSÓKNAMÍÐSTÖÐ
FERÐAMÁLA

Stjórnarráð Íslands
Menningar- og
viðskiptaráðuneytið

Dagskrá og skráning
www.rssg.is/audlind

HA752513 KV-1	Frábær fjölnota álkerra
Burður	750 kg.
Mál	251x131 cm.
Verð	295.000,- m/vsk.

HA133015 KV	Álkerra
Burður	1.300 kg.
Mál	303x150 cm.
Verð 540.000,- m/vsk.	skráningu og lás í beisli

HA203015 KV	Álkerra
Burður	2.000 kg.
Mál	303x150 cm.
Verð 660.000,- m/vsk.	skráningu og lás í beisli

HA253015 KV	Álkerra
Burður	2.500 kg.
Mál	303x150 cm.
Verð 685.000,- m/vsk.	skráningu og lás í beisli

HS303016	Vélakerra
Burður	3.000 kg.
Mál	300x160 cm.
Verð 1.150.000,- m/vsk.	skráningu og lás í beisli

ÞÝSKAR
GÆÐA
KERRUR
FRÁ
HUMBAUR

Topplausnir

Smiðjuvegur 12 (græn gata),
200 Kópavogur | Sími: 517-7718
www.topplausnir.is

Kynbótaskipulag fyrir mjólkurkúastofna og fleira í deiglunni

– Heimsókn kynbótafræðinga frá nágrannalöndunum

Síðustu misseri hafa verið tími mikilla breytinga í kynbótastarfi íslenskra nautgripa. Þessum breytingum er ekki lokið og líklegt er að næstu ár verði áframhaldandi breytinga- og framfaraskeið í kynbótastarfinu. Síðan farið var að reikna erfðamat (kynbótamat byggt á arfgerðargreiningum) í lok árs 2022 hefur val nauta til notkunar færst frá því að byggja á ætternisupplýsingum og síðan afkvæmaprófun yfir í kerfi sem byggir á erfðamengjaúrvali með verulega stytta kynslóðabili. Möguleikar á notkun kyngreinds sæðis, vali á grunni kjörfæðisframlaga, og markvissri nýtingu fjöldaegglosa og fósturvísaf lutninga eru til skoðunar í framhaldinu.

Jón Hjalti Eiríksson.

Egill Gautason.

Guðmundur Jóhannesson.

Til að hjálpa við mótun áframhaldandi kynbótastarfs var boðað til vinnustofu í Reykholti og Hvanneyri í Borgarfirði 27. og 28. mars síðastliðinn þar sem saman komu kynbótafræðingar sem starfa á Íslandi, í Noregi, Danmörku og Hollandi. Þó margt sé ólíkt á milli þessara landa er líka margt sameiginlegt og heilmikið sem við getum tileinkað okkur af þekkingu og reynslu erlendis frá. Þá höfum við Íslendingar líka ýmislegt fram að færa sem nautgriparáktendur í nágrannalöndunum geta litið til.

Ræktunaráherslur og stjórnum skyldleikaræktar

Í Noregi er meirihluti kúnna mjólkaður með mjaltapjónum líkt og hér og það kemur fram í miklum áhuga á að bæta jógur- og spenagerð í stofninum til að auðvelda þessari tækni vinnuna. Þar er líka lögð heilmikil áhersla á að rækta kýr sem framleiða vel af innlendu fódri, einkum grasi. Í öoruggum heimi kann það að vera fordæmi sem Íslendingar ættu að horfa til svo ekki þurfi að treysta um of á innflutt korn og próteingjafa.

Þótt einangrun íslenska kynsins um aldir eigi sér fáar hliðstæður horfa ræktunarfélögin í hinum Norðurlöndunum líka mikið til þess hvernig sé hægt að halda lágri skyldleikarækt í sínum stofnum og viðhalda breytileika. Jersey-stofninn í Danmörku er ræktaður með lítilli blöndun við aðra stofna og er ekki ýkja stór í alþjóðlegum samanburði. Lágmarkun skyldleikaræktar er áskorun þar líkt og hjá okkur. Rauðu stofnarnir, bæði í Noregi og á hinum Norðurlöndunum, eiga sér allt öðruvísi sögu og rannsóknir á þeim sýna mikla erfðafjölbreytni. Þar er samt líka horft til að halda þeirri góðu stöðu með því að vanda sig í ræktunastarfinu. Hér á landi er í gangi verkefni, sem Landbúnaðarháskólinn leiðir, um það hvernig aðferð sem hefur verið kölluð kjörfamlagaúrval er best beitt í kynbótastarfinu í nautgriparékt. Aðferðin snýst um að velja gripi til undaneldis samhlíða byggt á heildareinkunn kynbótamats og lágmarkun skyldleikaræktar til framtíðar. Samkvæmt fræðunum er það besta leiðin til að ná sem mestri erfðaförum en samhlíða viðhalda erfðafjölbreytni. Aftur á móti hefur innleiðingin í kynbótakerfi mjólkurkúa nokkuð vafist fyrir fólki vegna þess að valið fer fram á mörgum stigum og nokkur hluti

Þátttakendur á vinnustofunni um nautgripakynbætur fyrir utan Snorrastofu í Reykholti í Borgarfirði.

ræktunastarfsins fer fram heima á framleiðslubúum og því er ekki á valdi kynbótafyrirtækja að ákveða hvernig staðið er að pörum og ásetningi gripa. VikingGenetics, kynbótafyrirtækið sem starfar í Danmörku, Svíþjóð og Finnlandi, er trúlega komið einna lengst í innleiðingu þessarar valaðferðar í nautgriparékt í heiminum og vinnur nú að uppsetningu tölvukerfa til að geta keyrt útreikningana sem þarf reglulega og með skipulögðum hætti. Á vinnustofunni kom fram samstaða um að deila niðurstöðum um innleiðingu milli VikingGenetics og Landbúnaðarháskólans.

Kynbótaskipulag með nýtingu tæknilausna

Síðustu mánuði hafa hermilíkon fyrir kynbótaskipulag íslenskra kúastofnsins verið unnin í samstarfi RML, Lbhí og vísindamanna við Árórsaháskóla og VikingGenetics í Danmörku. Líkonin sýna meðal annars að ótakmörkuð notkun á kyngreindu sæði, sem hefur verið flokkað til að gefa kvígukálfa, getur leitt til verulegra vandræða fyrir kynbótastarfið. Vandræðin felast í því að skortur verður á nautkálfum með hátt kynbótagildi fyrir sæðingastarfseminu. Lausnir á þessum vandræðum eru annaðhvort að sæði sem gefur nautkálfa sé skipulega notað á albestu kýrnar eða að bestu kvígurnar séu látnar hafa fjöldaegglos og fósturvísar fluttir í staðgöngumæður. Kálfarnir sem úr því koma eru þá af bestu mögulegu ættum og úr þeim hópi yrðu flest kynbótanaut valin með erfðamengjaúrvali. Í Jersey stofninum í Danmörku er notkun kyngreinds sæðis orðin mjög mikil og þar hefur ræktunarfélagið verið að auka hlut fjöldaegglosa og fósturvísaf lutninga til að eiga nægan hóp nautkálfa til að velja úr kynbótanaut. Hagnýting fjöldaegglosa og fósturvísaf lutninga er þó ekki bundin við stofna þar sem kyngreint sæði er mikið notað. Til dæmis byggir kynbótakerfi Geno í Noregi á þeim aðferðum þó notkun kyngreinds sæðis sé ekki orðin mjög útbreidd. Niðurstöður hermilíkana benda ákveðið til þess að fjöldaegglos og fósturvísaf lutningar myndu auka erfðaframfarir fyrir íslenska stofninn nú þegar hægt er að velja kvígurnar með erfðamati. Við framkvæmd þess er gott að eiga góð sambönd við nágrannalöndin þar sem reynsla af aðferðunum hefur byggst upp.

Fóðurnýting og loftslagsáhrif

Víða hefur á síðustu árum verið rannsakað hvaða möguleikar eru til að nýta kynbætur í þeirri viðleitni að draga úr metanlosun mjólkurkúa og bæta fóðurnýtingu þeirra, og þannig hjálpa til við að draga úr hlýnun jarðar. Björg Hergingstad frá Geno og Norska lífvísindaháskólanum sagði frá

metnaðarfullum rannsóknum á þessu efni í Noregi. Þar hefur GreenFeed búnaði til mælinga á metanlosun einstakra kúa og fódurboxum til mælinga á áti einstakra kúa verið komið upp á 15 búum. Niðurstöður þeirra mælinga sýna að þessir eiginleikar eru arfgengir í norskum kúm í samræmi við rannsóknir í öðrum stofnum. Líklegt er að sama niðurstaða fengist fyrir íslenskar kýr. Önnur niðurstaða norskra rannsókna er að mælingar á metanlosun nauta í vexti sem mögulega verða sæðinganaut hefur ágæta erfðafylgni við losun mjólkandi kúa. Það gefur möguleika á að nýta mælingar beint á þeim gripum sem eru mikilvægastir í kynbótastarfinu.

Hollendingar eru að mörgu leyti í fremstu röð í mjólkurframleiðslu í heiminum. Þó önnur umhverfisáhrif en loftslagsmálin séu jafnvel ofar á dagskrá þar (einkum of mikið magn plöntunæringarefna í umhverfinu), þá er vinna við mælingar á metanlosun einstakra kúa komin það langt að erfðamat fyrir eiginleikann er að fara í almenna birtingu. Samkvæmt Yvette de Haas frá háskólanum í Wageningen í Hollandi eru yfir tíu þúsund gripir í viðmiðunarhópi fyrir erfðamat, þ.e. kýr sem eru með mælingu á metanlosun og arfgerðargreiningu. Þar sem farið er í svo umfangsmiklar mælingar þykir GreenFeed búnaðurinn of dýr og þess í stað eru notaðir svokallaðir þefarar (e. *sniffers*) sem mæla styrk metans í t.d. mjaltapjónum. Nákvæmnin er ekki jafnmikil og með GreenFeed kerfinu, en býður upp á að mæla fleiri kýr fyrir minni kostnað. Allnokkrar gerðir slíkra þefara eru framleiddar nú orðið og stórt fjölbjóðlegt verkefni vinnur að því að bera þá saman og setja fram staðla um hvernig sé best að nýta gögn sem safnast með slíkum þefurum.

Varðveisla og sérkenni kúakynja

Umræða um innflutning á erfðafni úr erlendum mjólkurkúakynjum hefur vitanlega ekki farið fram hjá fólki sem hugsar um nautgripakynbætur á Íslandi. Hvað kemur út úr því hefur áhrif á það hvernig innlendu kynbótastarfi verður háttað í framtíðinni.

BYKO
GERUM ÞETTA SAMAN

TIMBURVERSLUN

BYKO

NÝ ENDURBÆTT TIMBURVERSLUN Í BREIDDINN

Einnig opnuðum við sýningarsal sem sýnir frá fjölbreyttu vöruvali og má þar nefna gluggalausnir, utanhús-klæðningar, glerveggjakerfi, valkosti í pallaefnum, uppbyggingu á þaki, húsgrindur og svo mætti áfram telja

Komdu í heimsókn!

” Víða hefur á síðustu árum verið rannsakað hvaða möguleikar eru til að nýta kynbætur í þeirri viðleitni að draga úr metanlosun mjólkurkúa og bæta fóðurnýtingu þeirra, og þannig hjálpa til við að draga úr hlýnun jarðar...

Bernt Guldbrandtsen frá Danmörku kom með hressilegt innlegg inn í þessa umræðu þar sem hann dró fram mögulegar leiðir fyrir mjólkurframleiðslu á Íslandi, allt frá því að flytja inn allar mjólkurvörur til þess að halda íslenska kúakyninu sem eina kyninu hér heima með markvissu kynbótastarfi og jafnvel erlendri markaðssetningu sem byggir á sérstöðu þess. Kostir og gallar eru við hverja leið og valið byggir á því hvað íslenskir bændur og neytendur vilja, er það ódýr mjólk, fleiri störf, minni mengun, sjálfsnægt o.s.frv.

Morten Kargo, sem leiðir ræktunarstarf rauðu kynjanna í Danmörku, Svíþjóð og Noregi hjá VikingGenetics hélt erindi sem fjallaði um lærdóma sem íslenskt kynbótastarf megí draga af kynbótastarfi rauðu kynjanna og öfugt. Morten vill leggja áherslu á að bæta það sem er þegar gott hjá kyninu, svo sem á gróffóðurnýtingu, heilsu og frjósemi, þar sem kynið eigi aldrei möguleika á að ná Holstein í afurðum. Með þessum

áherslum nái rauðu kynin að marka sér markaðslega sérstöðu. Núna er ræktunin á rauðu kynjunum á Norðurlöndunum í tveimur stofnum, NRF í Noregi og svo blanda rauðu kynjanna í Danmörku, Svíþjóð og Finnlandi. Þetta eru þó skyld kyn og Morten vill að þau vinni betur saman sem ein heild í samkeppninni við enn stærri kyn, einkum Holstein. Hvernig kýr af mismunandi kynjum þrífast á mismunandi fóðri er eitt af hugðarefnum Mortens. Tilraunir hafa sýnt að kvígur af rauðu kynjunum þrífast betur við hærra gróffóðurhlutfall en Holstein kvígur og fóðrun sem passar hverju kyni skilar sér í betri kúm. Það væri áhugavert að sjá íslenskar kýr í slíkum samanburði, hvernig fóðrun og kynjaáhrif spila saman fyrir norrænar rauðar, Holstein og íslenskar kýr við stýrðar aðstæður. Til þess að meta slíkt samspil erfða og umhverfis þyrfti að flytja út fósturvísa úr íslenskum kúm en það gæfi líka færi á að meta erfðalegan mun á íslenska kyninu og erlendum.

Lokaorð

Það er von okkar sem stóðum að þessari heimsókn að hún hjálpi til að efla kynbótastarfið í framtíðinni. Möguleikar til samstarfs eru líka verulegir, til dæmis er innleiðing kjörframlagaúrvals á dagskrá hjá Norðmönnum, Dönnum og Íslendingum, metanlosun og fóðurnýting hjá fáliðuðum kúakynjum eru rannsóknasvið sem þarfnast athygli, og hvernig best er staðið að kynbótastarfi í stofnum þar sem kyngreint sæði verður almenna reglan er sameiginlegt úrlausnarefni. Þó íslenski kúastofninn sé um margt einstakur eru áskoranirnar í ræktun þessara litlu stofna mjög svipaðar. Ekki aðeins getum við lært af nágrönnum okkar, heldur geta þeir lært sitt hvað af okkur.

Jón Hjalti Eiríksson lektor, LbhÍ,
Egill Gautason lektor, LbhÍ
og Guðmundur Jóhannesson
nautgriparráðunautur, RML.

NILFISK

STÓR KAUP

Stórkaup ehf. | Skútuvogur 9 | 104 Reykjavík | 515 1500 | storkaup.is

Húsin okkar

Bambahús eru einstök hönnun sem henta í alla ræktun hvort sem er til heimilis eða atvinnu. Bambahús eru smíðuð úr galvaniseraði stálgrind, klædd með 10mm. einangruðu gróðurhúsaplasti og koma með sérsníðaðri stálhurð, ásamt loftglugga með stormjárni.

Bambahús smíða falleg gróðurhús, nídsterk og notendavæn. Gróðurhúsin koma fullbúin og hagkvæm til notkunar allt árið um kring. Þau er létt og meðfærileg og alltaf hægt að bæta við einingum.

Bambahús eru hönnuð til að rækta fæðu í mold og auðvelt að umbreyta í alla tegundir ræktunar ásamt plássi fyrir kósýsvæði.

Verð frá 369.000 kr. + vsk.

Bambahús koma með gróðurkerjum í vinnuhæð og það má tvöfalda ræktunarplássid með því að nýta rýmið fyrir neðan gróðurkerin. Bambahús eru einstök, lítið viðhald er á húsunum, einfalt í uppsetningu, lágt verð og hefur jákvæð umhverfisáhrif.

Eiginleikar

- Bambahús þurfa aðeins sléttan flöt og engin þörf eru á jarðfestu
- Bambahús þola vind og snjóþunga betur en flest önnur gróðurhús
- Bambahús koma með gróðurkerjum
- Bambahús nýtir fermetrapláss betur en önnur gróðurhús
- Bambahús henta betur fyrir hreyfihamlaða
- Bambahús er íslenkst hugvit og framleiðsla
- Bambahús er hringrásarhagkerfið í allri sinni mynd
- Bambahús eru færanleg, hægt að færa þó það sé í fullri notkun

Kaldi Bambapotturinn

www.bambahus.is
bambahus@bambahus.is
s.862-5008

Fljúgðu hærra

Tækni og landbúnaður haldast í hendur sem endurspeglast í miklu og góðu samstarfi milli tækni- og landbúnaðardeilda erlendis þar sem þessi tveir heimar þróast saman í átt að lausnum hverju sinni.

Framfarir í tækni og vélum hér fyrir á öldum þegar öll vinna fluttist fyrst af höndum yfir á hesta og svo annars konar og heldur nútímalegri „hesta“, er ótrúleg í orðsins fyllstu merkingu. Sú sviðsmynd tækniþróunar sem nú blasir við þegar horft er inn í nálæga framtíð hefði ekki þótt trúleg þegar fyrst var farið að nota dráttarvélar.

Margt hefur gerst á ótrúlega stuttum tíma, enda hvert fer þessi tími? Það var bara næstum í síðustu viku sem undirrituð og samstarfsmaður minn, hann Eiríkur Loftsson, fórum á Agromek landbúnaðarsýninguna í Herning í Danmörku, en það var víst í lok síðasta árs. Það var áhugaverð og lærdómsrík ferð þar sem við samþættum ráðstefnu á vegum NJF og EurAgEng um framtak og nýsköpun í landbúnaðarverkfræði (e. Advances and Innovations in Agricultural Engineering) og til að skoða þessa ótrúlega stóru sýningu, sem var víst sú stærsta sem hafði verið haldin hingað til.

Stórar spurningar

Efni fundarins var tengt sýningunni, sem sagt tækni og notkun á fjarkönnun, sjálfstýringum og gervigreind í landbúnaði. Þar tóku til máls bæði þeir sem höfðu verið lengi í bransanum og nemendur sem voru að stíga sín fyrstu skref í þessum fræðum. En þar kom líka fram vakning er snerist að því hvar við sem vestrænar þjóðir í nútímaheimi setjum landbúnaðinn okkar. Á hvaða hillu er hann í samfélaginu? Hvernig stendur á því að jafn mikil grunnstoð samfélags eigi stöðugt undir högg að sækja og

njóti eins lítillar virðingar og raun ber vitni? Ef við horfum til okkar litla lands þá vil ég meina að það sama gildi hér, landbúnaður nýtur ekki þeirrar virðingar í íslensku samfélagi sem honum ber. Ef lítið er á stóru myndina, og hún dregin upp með svolítið breiðum penslum, að þá hefur ungt fólk ekki áhuga á landbúnaðartengdu námi og sjálfsagt fáar stéttir sem eru að takast á við jafnmiklar breytingar undir nokkuð stöðugri gagnrýni eins og bændur.

Nám í boði er auglýst úti um allt núna, hvað ætlar þú að verða þegar þú verður stór? Án þess að hugsa um háskóla landsins og þá umræðu, hvernig stendur á því að t.d. nytjaplöntur, jarðvegur með öllu sínu lífi og margbreytileika, og eða plöntusjúkdómar eiga fáa eða enga fulltrúa hér á landi? Það er undarlegt að jafnfjölbreyttur vettvangur sé jafnilla staddur faglega og fræðilega og raun ber. Erum við hætt að gera okkur grein fyrir því hvaðan maturinn kemur og hvað ógnar þeirri framleiðslu, eða hvað er óspennandi við þessi ótrúlega áhugaverðu svið? Það þarf sérfræðinga á þessum sviðum, og mörgum öðrum, til þess að hægt verði að framleiða mat á Íslandi. Þekking og verkunnátta

eru lykilþættir þegar kemur að mögulegu matvælaöryggi á Íslandi, þó að margt annað skipti þar miklu máli líka. Framtíðin mun aðeins bjóða upp á fleiri áskoranir þegar kemur að sjúkdómum og umhverfisbreytingum sem nauðsynlegt er að bregðast við, lífið er flókið og það er ekkert að fara að verða einfaldara. Eftir því sem maður lærir meira, í lífi og starfi, verður ljósara hvað maður veit lítið.

Ég vissi lítið um margt á sýningunni í Herning en varð samt margs vísari. Allt frá ógnvænlega stórum tækjum til lítilla nema í maga kúa, fylltu risa sýningarsvæði sem við Eiríkur máttum hafa okkur öll við að ná yfir. Sumt var svona næstum eins og úr framtíðinni en samtal við sölufólk var gagnlegt og nauðsynlegt til að átta sig á

möguleikum tækja og tóla og hvernig þau gætu nýst íslenskum bændum.

Fjarkönnun og drónar voru áberandi enda þarna um að ræða mjög gagnlega tækni sem getur auðveldað t.d. mat á ástandi lands og aukið nákvæmni í allri meðferð þess. Til að þessi tækni geti nýst þarf að eiga sér stað kvörðun á búnaðinum í samræmi við þann efnivið sem verið er að vinna með, á það t.d. við um plöntutegundir en ekki síður efnainnihald þeirra. Mikilvægt er að taka þann þátt inn í reikningsjöfnuna þar sem vinna við kvörðun er oft tímafrek og kostnaðarsöm, eigi tæknin að endurspeglar raunveruleikann. Þróun á hinni ýmsu tækni er hröð og mikilvægt að fylgjast vel með hvernig hægt er að nýta hana til vinnuhagræðingar og tímasparnað en kannski fyrst og fremst til að auka gæði afurða og hagrænan ávinning sem langoftast hefur líka loftslagslegan ávinning vegna betri nýtingar aðfanga.

Hámörkun á magni og gæðum uppskeru með notkun fjölrása-fjarkönnunarmynda - CyberGrass 2.0.

Norðurslóðaáætlunin (e. Interreg Northern Periphery and Arctic Programme) hefur veitt styrk í verkefni sem ber þar nafnið CyberGrass 2.0 og RML er þátttakandi í. Verkefnið snýr að því að nota annars vegar gervitunglamyndir og svo hins vegar fjölrása-fjarkönnunarmyndir (e. high-resolution imagery) til að hægt sé að tímasetja slátt í túnnum bænda sem hámarka gæði og uppskeru. Byggt verður á fyrri vinnu erlendra samstarfsaðila og frekari gögnum safnað til að fínstillta líkön til að spá fyrir um besta sláttutímann. Auk þess verður gögnum safnað til að styrkja fyrirbyggjandi líkön er snúa að mati á lifun tegunda að vori en að auðvelða mat á lifun í túni að vori er eitthvað sem við hér á landi sjáum ótvíræð not fyrir, hvort sem er til tímasparnaðar og/eða samþættingar. Hér á Íslandi er Svarmi þátttakandi og í Svíþjóð eru það Sænski Landbúnaðarháskólinn (SLU) og HS (Hushållningssällskapet Norrbotten-Västerbotten) og í Finnlandi eru það LUKE (Natural Resources Institute Finland) og FGI (Finnish Geospatial Research Institute). Auk þess

verður NIBIO (Norwegian Institute of Bioeconomy Research) í Noregi með í verkefninu en ekki í framkvæmdarhlutanum. Það er dýrmaett að það hafi verið leitað til RML til að taka þátt í jafnmikilvægu verkefni þar sem mikill hagrænn ávinningur liggur í því að tímasetja slátt til að ná hámarks uppskeru áður en gæði hennar fara að falla.

Uppskerusýni úr túnnum bænda, með nákvæmum staðsetningum, verða tekin af starfsfólki RML og þau síðar send í fóðurefnagreiningu og samhliða teknar fjölrása-fjarkönnunarmyndir með drónum af starfsfólki Svarma. Einnig verða notaðar gervitunglamyndir, en vegna skýjafars á Íslandi eru meiri vonir bundnar við gögn fengnum með drónum. Veðurgögn verða auk þess notuð við fínstillingu líkana. Um er að ræða 3 ára verkefni og í lok þess eiga að vera kominn fram nothæf líkön til afnota með einföldum og ódýrum hætti. Staða Íslands innan Norðurslóðaáætlunarinnar (e. Interreg Northern Periphery and Arctic Programme; NPA) er önnur en hinna landanna þar sem hér á landi er ekki sérstakur innanlands NPA sjóður sem hægt er að sækja um í fyrir því mótframlagi sem þarf að fjármagna á móti því hlutfalli sem Norðurslóðaáætlunin veitir styrk fyrir. Því hefur verið sótt um styrk fyrir hluta af mótframlaginu í þróunarfé búgreinanna og bindum við vonir við jákvætt svar þaðan.

Mikil tækniþróun á sér stað í notkun t.d. dróna, með ólíkan útbúnað, og nauðsynlegt er að Ísland geti tekið þátt í þróun og nýtingu á þeirri tækni. Það er mikill ávinningur fyrir Ísland að fá að taka þátt í verkefni sem þessu með reyndum aðilum sem njóta aukinnar stærðar og fjármagns til að stunda rannsóknir og þróun á mikilvægum búnaði fyrir landbúnaðinn og þar með samfélagið.

Um leið og við fljúgum hærra megum við ekki missa jarðsambandið, tenginguna við landið, hver erum við, hvert ætlum við að fara, hvernig ætlum við að komast þangað og hvað þarf til að við náum í náttstað? Hvernig er með raunhæfu markmiðin á tímalínunni sem eiga að koma okkur í mark ef við höfum ekki fólk, fjármagn eða heildarsýn?

Höfundur er ráðunautur á rekstrar- og umhverfissviði RML

VOTTAÐUR HÍFIBÚNAÐUR

862 4046

Móhella 3, Hafnarfirði

SKRALLI

Nýjar rætur – framtíð íslenskrar matvælaframleiðslu byrjar hér

Ísland geymir ríkulegar náttúru-auðlindir og landið er stórt. Umfram allt eigum við kraftmikla og unga, skapandi kynslóð sem vill leggja sitt af mörkum.

Þórarinn Ingi Pétursson.

En sú spurning vaknar æ oftar: hverjir fá raunverulega tækifæri til að nýta landið okkar og byggja upp verðmæti fyrir framtíðina? Þingsályktunartillagan „Nýjar rætur“ leggur fram nýja sýn – og nýtt tæki – til að gefa ungu fólki á landsbyggðinni raunhæfan möguleika til að hefja sjálfbæra matvælaframleiðslu, fóðurframleiðslu eða skógrækt.

Kaupréttur sem opnar dyr

„Nýjar rætur“ snýst um að styðja við ungt fólk – yngra en 45 ára – sem hefur hug og metnað til að kaupa jörð og hefja starfsemi og framleiðslu. Hugmyndin er þessi: Ef ungt athafnafólk fær samþykkt kauptilboð í tiltekna jörð, getur ríkissjóður í gegnum Byggdastofnun gengið inn í kaupin, orðið tímabundinn eigandi jarðarinnar, og jafnframt gert leigusamning við nýliðann með kauprétti að fimm árum liðnum. Á þeim tíma fær viðkomandi tækifæri til að þróa rekstur, afla sér reynslu og fjárhagslegs bolmagns til að nýta kaupréttinn.

Viðbragð við markaðsbresti

Fyrirkomulagið er svarið við augljósum markaðsbresti – of fáir ungir einstaklingar hafa ráð á að kaupa land eða jörð í rekstri, þrátt fyrir að þar sé forsenda matvælaframleiðslu, skógræktar og sjálfbærrar byggðarþróunar. Tillagan snýst ekki um niðurgreiðslur heldur raunverulegt svigrúm til að hefja starfsemi með ábyrgum hætti.

Verndun lands og auðlinda

Tillagan fellur að stefnu Framsóknarflokksins um skýrt eignarhald og ábyrga nýtingu náttúruauðlinda. Íslenskar jarðir geyma vatnsréttindi, jarðhita og aðgang að verðmætum vistkerfum. Með „Nýjum rótum“ er stigið mikilvægt skref til að tryggja að þessi verðmæti sem jarðir eru nýtist samfélaginu en þróist ekki í eyðijarðir, eyðidali eða verði að sumarleyfissvæðum fyrir erlenda auðmenn.

Samstaða

Hugmyndin hefur vakið jákvæð viðbrögð úr breiðum hópi þvert á flokka. Hún snýst ekki einungis um landbúnað, heldur sameinar skógrækt, landgræðslu, nýsköpun og ábyrga samfélagslega uppbyggingu. „Nýjar rætur“ gætu orðið lykilþáttur í heildstæðri sýn fyrir vistvæna uppbyggingu í dreifðum byggðum.

Ræktum saman framtíðina

Það sem skiptir mestu máli er að fólk með vilja og hæfileika fái raunverulegt tækifæri til þátttöku í verðmætasköpun og þróun byggða. Þetta verkefni getur verið leiðarljós nýrrar nálgunar á nýliðun og sjálfbærni. Við getum – með ábyrgri stefnu og markvissri framkvæmd – ræktað nýjar rætur sem verða til hagsbóta fyrir samfélagið allt.

Hóflegt umfang, en mikil áhrif

Að lokum er rétt að hafa í huga að hér er einungis um eitt skref að ræða í átt að aukinni verðmætasköpun. Gert er ráð fyrir að ekki fleiri en 5–20 jarðir verði teknar inn í verkefnið árlega. Það sýnir að þetta er hófstíllt í umfangi, en metnaðarfullt í tilgangi – og getur reynst dýrmæt tilraun sem leiðir af sér frekari lausnir til framtíðar.

Fleiri hugmyndir Framsóknar verða kynntar á komandi mánuðum.

Höfundur er þingmaður Framsóknar.

Besti vinur blóma og berja
Ylplast fyrir sólskála, gróðurhús og þakglugga

Siġna Fást

- Létt og meðfærilegt efni
- Veitir vörn gegn UV geislum
- Fjölbreyttar þykktir og stærðir

Signa ehf   Bæjarflöt 19-o, 112 Rvk   www.signa.is   544 45 45   signa@signa.is

SÚLUR
STÁLGRINDARHÚS

ALLT FRÁ
FYRSTU
HUGMYND AÐ
FULLBÚNU HÚSI

- Hönnun og ráðgjöf
- Framleiðsla
- Uppsetning
- Verkefna- / byggingastjórn

Súlur
stálgrindarhús
fyrir atvinnu-, iðnaðar- og
íbúðarverkefni

kristjan@sulurehf.is

www.sulurehf.is

669 0803

Skráið smáauglýsingar
á **www.bbl.is**

SEGWAY

AT5

#1
mest selda
hjól í sínum
flokki á landinu
árið 2024*

500cc - 39 hestöfl - 44Nm tog
12" álfelgur - 25" dekk
1.349.000 með vsk.

SEGWAY

AT6

#1
mest selda
hjól í sínum
flokki á landinu
árið 2024*

570cc - 44 hestöfl - 48Nm tog
14" beadlock felgur - 26" dekk
1.599.000 með vsk.

SEGWAY

AT10

nýtt!

1000cc - 97 hestöfl - 92Nm tog
14" beadlock felgur - 27" dekk
2.299.000 með vsk.

Öll Segway hjólin eru tveggja manna og götuskráð (T3 dráttarvél), með læsanleg mismunadrif framan og aftan, með dráttarkúlu og spili, handahlífum og sætisbaki. Við sendum öll hjól án aukakostnaðar á næstu afgreiðslustöð Samskipa.

Hafnarfjörður: Selhella 1 - Sími 546 0415 | Akureyri: Frostagata 2 - Sími 415 6415
nánari upplýsingar á hesja.is | hesja@hesja.is

*Skv. skráningartölum Samgöngustofu fyrir árið 2024 eru AT5 mest skráðu 400-500cc fjórhjólin og AT6 mest skráðu 500-600cc fjórhjólin í T3 flokknum.

Laxalús, sjókvíaeldi og villtir laxfiskastofnar

Laxalús er stærsta viðfangsefni sjókvíaeldis á Vestfjörðum er snýr að umhverfismálum. Sjávarhiti er óhagstæður fyrir laxalúsina á Austfjörðum og finnst hún þar í mjög litlum mæli. Þrátt fyrir að á Vestfjörðum séu ekki kjöraðstæður fyrir lúsina hafa þar komið upp mjög alvarleg tilvik sem vakið hafa athygli út fyrir landsteina.

Valdimar Ingi Gunnarsson.

Að halda laxalúsinni í skefjum fylgir mikill kostnaður sem dregur úr arðsemi eldisins. Íslenskt sjókvíaeldi er í meirihluta-eigu norskra aðila og stærstu sjókvíaeldisfyrirtækin skráð á erlendum hlutabréfamarkaði þar sem gerðar eru kröfur um mikla arðsemi. Hagsmunir erlendra fjárfesta eru því ekki endilega þeir sömu og Íslendinga.

Ástæðan fyrir því að mikilvægt er að halda laxalús á eldisfiski niðri eru Einkum tvær, að koma í veg fyrir:

✓ Afföll og stofnstærðarminnkun á villtum laxfiskum.

✓ Að laxalúsaliðfur berist í eldisfisk ótengdra aðila sem vilja standa sig vel í umhverfismálum.

Málið snýst um fjárhagslegan ávinning

Það hefur því verið valin sú leið í of miklum mæli að lágmarka mótvægisáðgerðir og draga þannig úr kostnaði sjókvíaeldisfyrirtækja. Mikil framleiðsla á laxalús í sjókvíaeldi hefur orðið þess valdandi að laxalús hefur fjölgað mikið á villtum laxfiskum á Vestfjörðum, og virðist hafa valdið afföllum og stofnstærðarminnkun. Regluverk stjórnvalda hefur ekki komið í veg fyrir tjón á villtum laxfiskastofnum. Hagmunir rekstraraðila sjókvíaeldis-stöðva sem vilja standa sig vel í

umhverfismálum yrðu helst varðir með því að búa til regluverk sem næði þessu markmiði. Í umræðunni kemur stundum fram að fjárhagslegir og þjóðhagslegir hagsmunir laxeldis í sjókvím séu mjög miklir í samanburði við verðmæti villtra laxfiskastofna á Vestfjörðum. Það ættu þó ekki að vera rök fyrir því að það megi valda tjóni á villtum íslenskum laxfiskastofnum. Veidiréttareigendur, veiðimenn, umhverfissinnar og almenningur hafa oft gagnrýnt laxeldi í sjókvím m.a. vegna laxalúsar og þeirra gagnrýni oft verið réttmæt. Mikilvægt er að þegar stjórnvöld á næstu árum vinna að því að byggja upp hagstætt fjárfestingaumhverfi fyrir erlenda fjárfesta sé tekið mið af því að skapa sátt og verja íslenska hagsmuni.

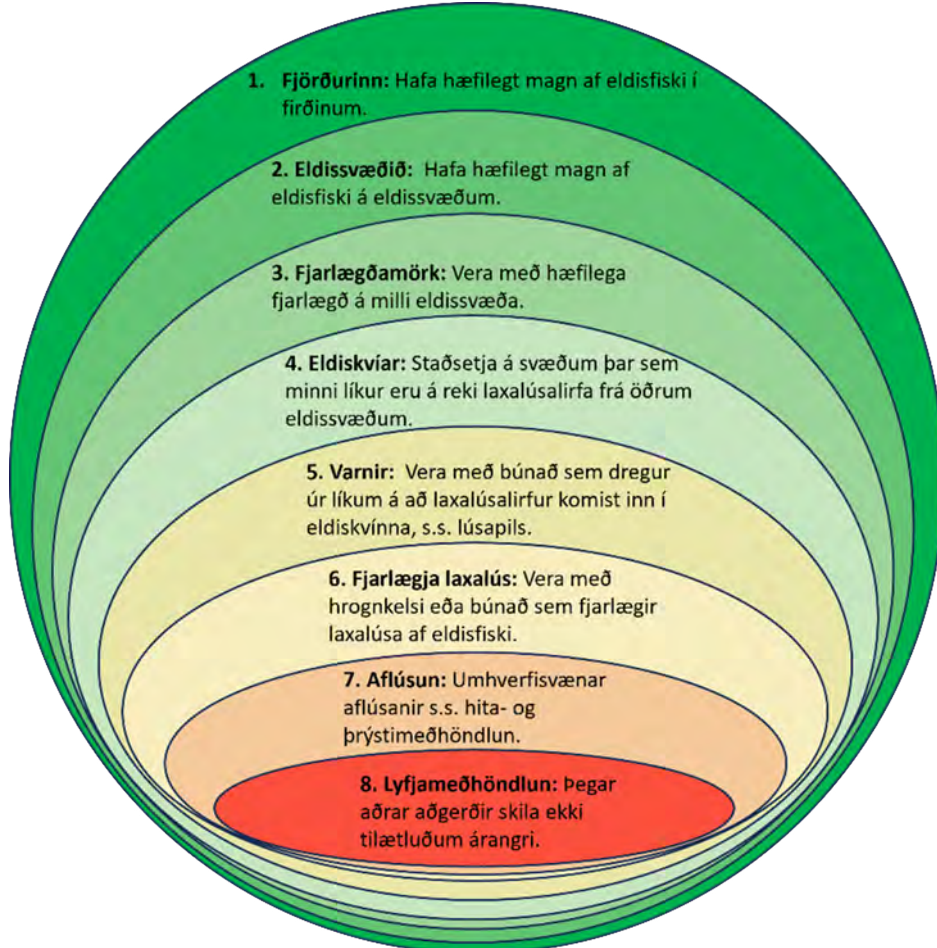
Næstu greinar

Eftir þessa grein munu fylgja fimm aðrar greinar og heiti þeirra eru eftirfarandi og innihald í mjög stuttu máli:

• **Laxalúsafár, regluverkið og upplýsingagjöf** – Þar er farið yfir hvernig staðið hefur verið að málum á síðustu árum sem er mjög ábótavant.

• **Laxalús og villtir laxfiskar** – Fjallað er um áhrif laxalúsar frá sjókvíaeldinu á villta laxfiskastofna, skort á vöktun og mótvægisáðgerðum.

• **Laxalús, viðmið og fjarlægðarmörk** – Hér er gagnrýnt hvernig stjórnsýslan hefur staðið sig í að móta ramma utan um greinina m.t.t. laxalúsar.

Mynd 1. Með skipulagi og margvíslegum mótvægisáðgerðum er hægt að draga verulega úr þörfinni á að nota laxalúsalyf.

• **Laxalús og mótvægisáðgerðir** – Þær eru kostnaðarsamar og því hefur verið tregða hjá sjókvíaeldisfyrirtækjum að innleiða þær að eigin frumkvæði.

• **Laxalús, notkun lyfja og umhverfisáhrif** – Gagnrýnt færbandaleyfi á heimild til notkunar laxalúsalyfja og hvaða neikvæð umhverfisáhrif þau geta mögulega haft.

Vonandi leiða þessar greinar til faglegar umræðu um málið og gerð regluverks sem tekur mið af umhverfisvernd sem til lengri tíma litið er allra hagr.

Líffræði laxalúsar

Byrjum á því að gefa mjög stutt yfirlit yfir líffræði laxalúsar. Upphaflega berst laxalús frá villtum laxfiskum í firðinum sem smita eldisfiskinn en síðan er smit á nýttsettum seiðum að mestu leyti frá eldisfiski í nágrenninu. Nokkur hundruð svíflægar lifur kleikast úr eggjum hverju sinni sem liggja í strengjum utan á kvendýrinu. Lifurnar eru frítt syndandi í sjónum í um 10–15 daga við sjávarhita um 10 °C og þurfa þá að finna sér hýsil til að festa sig á. Því hærri sjávarhiti, því styttri tíma hefur laxalúsaliðfur að finna hýsil. Þroskunartími lengist með lækkandi hitastigi, og við 2 °C tekur ferlið allt að tveimur mánuðum, og dreifast því laxalúsaliðfurnar yfir stærra svæði.

Eftir að lúsinn er sest á eldisfiskinn tekur það um einn og hálfan mánuð fyrir kvenlúsina að byrja að framleiða egg yfir sumarmánuðina og á haustin. Kynslóðabil er því á þessum árstíma um 2 mánuðir og hver kynprosa kvenlús gefur frá sér nokkur hundruð egg með um það bil 10 daga millibili. Það getur því verið mikil fjölgun í laxalús á sumrin og haustin þegar sjávarhitinn er hagstæðastur fyrir lúsina.

Framleiðsla og skaðsemi

Heildarframleiðsla eggja/laxalúsaliðfura ákvarðast af fjölda kvenlúsa á eldisfiski, magni eldisfiska á svæðinu og ekki hvað síst sjávarhita þar sem fjölgunin er mest á kjörsvæðum lúsarinnar. Það getur því verið mikill munur í framleiðslu laxalúsaliðfura á milli svæða og tímabíla allt eftir umhverfisaðstæðum. Á svæðum þar sem er mjög kalt yfir vetrarmánuðina, eins og á Íslandi,

er vöxtur og fjölgun lúsarinnar mjög lítil en hún tekur fljótt við sér þegar sjávarhiti hækkar snemma sumars.

Laxalús er skaðvaldur sem erfitt hefur verið að hemja og getur valdið tjóni á eldisfiski og villtum laxfiskum. Laxalús nærast á slímhúð, húð og blóði fiskanna og valda þannig streituviðbrögðum hjá þeim. Þær bera stundum með sér annars konar sýkingar og geta einar og sér valdið dauða fiska séu þær í miklum mæli.

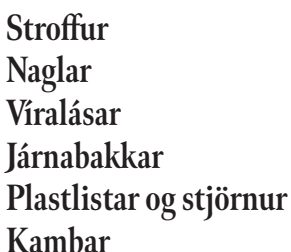
Mögulegar varnir

Á mynd 1 er gefið yfirlit yfir mögulegar varnir og mótvægisáðgerðir til að halda laxalús í skefjum áður en kemur til notkunar laxalúsalyfja. Hér skiptir máli magn af eldisfiski í firðinum en framleiðsla laxalúsaliðfura er meiri með auknum fjölda fiska. Jafnframt er fjarlægð á milli eldisvæða mikilvæg en meira smit berst almennt af laxalúsaliðfurfum eftir því sem vegalengdir eru styttri. Í of mörgum tilvikum hefur ekki verið sýnd nægileg fyrirhyggja í skipulagi eldisins í kapphlaupi um að ná sem mest af leyfum og fjárhagslegum ávinningi. Það eru síðan ýmsar leiðir til að koma í veg fyrir að laxalúsaliðfur berist inn í sjókvína og einnig til að ná lúsinni af fiski í kvinni en hér er oft um kostnaðarsamar aðgerðir að ræða sem rekstraraðilar hafa almennt farið í með takmörkuðum hætti.

Undanfarin ár hefur sú leið, í of miklum mæli, verið valin að takmarka umhverfisvænar mótvægisáðgerðir og fara beint í að aflúsa með laxalúsalyfjum. Á árinu 2024 varð þó ákveðinn vendipunktur þar sem farið var að nota umhverfisvænar aflúsunaraðferðir í meira mæli. Nánar verður fjallað um varnir og mótvægisáðgerðir í seinni greinum.

Höfundur er sjávarútvegsfræðingur og sérfræðingur í fiskeldi.

Klippur og beygjuvélar

Stroffur
Naglar
Viralásar
Járnabakkar
Plastlistar og stjórnur
Kambar

Klippum og beygjum rúllustál í sjálfvirkri beygjuvél

Vir og lykkjur ehf • viroglykkjur@internet.is • 772-3200

Mynd / Aðsend

Fjölmeningarhátíð í Rangárvallasýslu

– 40 tungumál töluð í sýslunni

Fjölmeningarráð Rangárbings eystra í samstarfi við nýstofnað fjölmeningarráð Rangárbings ytra hefur skipulagt fjölmeningarhátíð í íþróttahúsinu á Hvolsvelli laugardaginn 10. maí næstkomandi.

„Markmið hátíðarinnar er að fagna þeim mikla fjölbreytileika menningar og þjóða sem býr í Rangárbingi eystra og Rangárbingi ytra, stuðla að samtali og samþættingu ólíkra menningarhópa og kynna þá fjölbreyttu menningu og þjóðarbrót sem sveitarfélögin státa af en á svæðinu búa einstaklingar frá um 40 mismunandi löndum. Þá verður sérstaklega lögð áhersla á að koma á samtali milli íþróttafélaga og heimila erlendra barna í tengslum við íþróttaiðkun, en kannanir hafa sýnt að þátttaka þeirra er oft minni en hjá innfæddum börnum,“ segir Helga Guðrún Lárusdóttir, starfsmaður fjölmeningarráðs Rangárbings eystra

Á hátíðinni gefst innflytjendum og fólki af erlendu bergi brotið tækifæri til að kynna heimalönd sín og menningu í gegnum mat, muni, sögu, tónlist og fleira. Gestir munu geta kynnt sér ólík lönd og menningu þar sem í kynningarbasum verður boðið upp á samtali um sögu, siði og hefðir, listir og handverk frá ýmsum heimshornum. Hver bás mun hafa sinn eigin „menningarfulltrúa“ sem deilir upplýsingum og sögum. Þá verður boðið upp á fjölbreytt úrval af mat og drykkjum frá ýmsum heimshornum, útbúnum af innflytjendum sjálfum. Auk þess verður hægt að upplifa tónlist og dans frá mismunandi menningarsvæðum, bæði á sviði og í óformlegri sýningu, jafnvel með kennslu þar sem gestir geta tekið þátt.

„Við erum ótrúlega spennt að bjóða til þessarar fyrstu sameiginlegu fjölmeningarhátíðar sveitarfélaganna. Í Rangárbingi eystra er um þriðjungur íbúa af erlendum uppruna og í Rangárbingi ytra er hlutfallið einnig töluvert. Það er afar mikilvægt að skapa vettvang þar sem allir okkar íbúar geta komið saman, kynnst hver öðrum enn frekar og fagnað þeirri fjölbreytni sem auðgar samfélag okkar svo mikið. Ég hvet alla til að koma og upplifa þennan litríka dag með okkur á Hvolsvelli,“ segir Georgina Anne Christie, formaður fjölmeningarráðs Rangárbings eystra.

/mhh

Tilboð í rekstur tjaldsvæðis í Sandártungu í Þjórsárdal

Land og skógur auglýsir eftir tilboðum í rekstur gamalgróins tjaldsvæðis í Sandártungu í Þjórsárdal. Um er að ræða áhugavert tækifæri fyrir einstaklinga eða fyrirtæki með áhuga á útivist og uppbyggingu aðstöðu. Mikilvægt er að rekstraraðili hafi þekkingu og/eða reynslu í ferðapjónustu og ríka þjónustulund. Tjaldsvæðið skiptist í mörg rjóður, er umlukið trjágróðri og rómað fyrir náttúrufegurð. Svæðið hefur verið opið frá seinni hluta maí og fram yfir miðjan september ár hvert.

Helstu verkefni:

- Dagleg umsjón og þrif á tjaldsvæðinu
- Innheimta gjalda
- Samskipti við gesti
- Viðhald á búnaði og mannvirkjum
- Sjá um sorphirðu og endurvinnslu sorps
- Tryggja öryggi gesta og hreinlæti á svæðinu
- Markaðssetning og auglýsing tjaldsvæðisins
- Annað það sem fylgir eðlilegum rekstri tjaldsvæða

Óskað eftir því að tilboði fylgi stutt greinargerð um hugmyndir rekstraraðila um rekstur tjaldsvæðisins. Drög að samningi má fá hjá Trausta Jóhannssyni, sjá hér að neðan. Tilboðsgjafar skulu gera tilboð í rekstur tjaldsvæðisins, skv. fyrirbyggjandi samningsdrögum. Land og skógur áskilur sér rétt til að hafna öllum tilboðum. Umsóknarfrestur er til **kl. 16 þann 8. maí 2025**. Tilboðum skal skilað á netfangið trausti@logs.is.

Nánari upplýsingar veita Trausti Jóhannsson skógarvörður trausti@logs.is og Jóhannes H. Sigurðsson aðstoðarskógarvörður johannes@logs.is.

BYSSU- OG SKOTFÆRASKÁPAR á betra verði

Traustir skápar samþykktir af yfirvöldum. Margar stærðir. **Byssuskápar** fyrir 3, 4, 5, 6, 8 eða 12 byssur. Verð frá **34.995 kr.**

Skotfæraskápar, 2 stærðir. Verð frá **24.995 kr.**

Sendum um allt land.

Gerðu góð kaup

VEIÐIHORNIÐ

Síðumúla 8 • 108 Reykjavík • S: 568 8410 veidihornid.is

2017-2024 Framúrskarandi fyrirtæki 2010-2024 TRAUST FJÓLSKYLDUFYRIRT/EKI FRÁ 1998

Vatnshitarar fyrir sumarhús

Ýmsar gerðir af vatnshiturum sem hita vatnið um leið og skrúfað er frá vatninu, spenna 230v til 400v afl 3200w til 24000w. Engin hitakútur lengur. Verð frá kr. 27.200.- til 262.000.- Gólf / ofna hitakerfi frá kr. 240.000.-

Varmás

Markholt 2
Mosfellsbæ
sími 566 8144

Lífraent hreinsivirki!

NÚTÍMA ROTÞRÓ

Fyrir sumarhús, heilsárshús, hótél o.fl.

Yfir 90% hreinsun - hreinsigeta PIA vottuð

3ja þrepa hreinsun - ekkert rafmagn

Engar siturlagnir - fyrirferðarlítill

Mögulegt að breyta í skólphreinsistöð síðar

Þýsk gæði - CE merkt

Stærðir 2-600 persónueiningar

HVAMMSHÓLAR

SIGURÐUR VIGGÓ HALLDÓRSSON PÍPULAGNINGAÐSTAFUR +354 660 4085 SIGGI@HVAMMSHOLAR.IS

Fagráðstefna skógræktar 2025:

Frá plöntu til planka

Í mars var haldin Fagráðstefna skógræktar. Kveikjan að Fagráðstefnu skógræktar var ráðstefna sem haldin var á Akureyri 12. janúar 2001 undir yfirskriftinni „Líf eða dauði undir frostmarki“. Að þessu sinni var hún haldin í vöggu skógræktar á Íslandi, á Hallormsstað, og líkt og áður stóð hún yfir í tvo daga, 26.–27. mars.

Ráðstefnan er fyrst og fremst hugsuð sem upplýsingavettvangur af nýjustu fréttum úr fræðaheimi skógargeirans. Á sama tíma er ráðstefnan eins konar uppgjörshátíð hins ört vaxandi skógargeira á Íslandi en vel á annað hundrað gestir sóttu Hallormsstað heim að þessu sinni. Að baki ráðstefnunni standa nokkrir íslenskir aðilar: Land og skógur, Landbúnaðarháskóli Íslands, Skógfræðingafélag Íslands, Skógræktarfélag Íslands og Bændasamtök Íslands.

Kjörorð ráðstefnunnar í ár voru „frá plöntu til planka“. Þar er vísað í tiltölulega afmarkaðan feril sem getur tekið mannsævi eða svo. Í sjálfu sér er skógrækt lítið annað en það eitt að rækta og uppskera, líkt og annar landbúnaður.

Í upphafi skal endinn skoða. Gjarnan eru borð og plankar lokamarkmið skógræktar. Því meiri gæði sem eru í viðnum, því meira gagn er hægt að hafa af honum og þar með verður afurðin verðmætari. Besti viðurinn kemur venjulega úr trjámskóga sem hafa fengið viðeigandi meðhöndlun allt ræktunarferlið, alveg frá því að fræ voru valin af móðurtrénu þar til trén eru felld til vinnslu. Það getur því borgað sig að líta upp áður en horft er niður. Á þessari fagráðstefnu var einmitt ferlinu gefinn gaumur.

Upp á líf og dauða

Viðskiptamódel gróðrarstöðva má segja fullum fetum að sé upp á líf og dauða. Þá er ekki eingöngu átt við líf og dauða plantna, sem jafnvel er hent í ruslið vegna þess að kaupandinn gat ekki staðið við skuldbindingar sínar (betur er víkið að því hér rétt á eftir) heldur getur það leitt til gjaldþrota gróðrarstöðvanna. Þegar gróðrarstöð fer í þrot hefur það mjög alvarlegar afleiðingar. Bæði hverfa starfsmenn til annarra verka og þar með glatast mikil reynsla og þekking sem ekki er auðfengin. Einnig glatast sérhæfður tækniþúnaður, húsakostur og aðstaða.

Góð mæting var á Fagráðstefnu skógræktar sem haldin var á Hallormsstað. Mynd / HGS

Stór köngull eftir Bjarka Sigurðsson fékk verðskuldaða athygli á Fagráðstefnu skógræktar á Hallormsstað. Mynd / Pétur Halldórsson

Það að halda úti gróðrarstöð krefst áreiðanlegra samninga við kaupendur og til að svo megi verða þarf að vera tilbúið land til gróðursetningar á hverjum tíma.

Skipulagsmál eru mannanna verk og því er þeim hætt við að vera bæði flókin og dýr. Mikilvægt er að greiða leið skógræktar hjá öllum sveitarfélögum því ávinningur skógræktar er svo stórkostlegur. Þegar helsti dragbítur skógræktar eru leyfisveitingar og aðrar mannanna kvaðir úr fortíð og nútíð þá hefur það áhrif á sjálfbæra þróun inn í komandi framtíð. Skógrækt virðist einungis umdeilanleg í litlum hópi fólks og er það í sjálfu sér fagnaðarefni því að gagnrýni og deilur geta leitt til betrubóta og framfara. Aftur á móti er hjákátlegt að hugsa til þess að karp vinaþjóða okkar á Norðurlöndum er svo til algerlega á skjön við það sem hér er. Þar vill fólk ólmt halda trjánum í skóginum en hér eru sumir hræddir við breytingar sem fylgja vaxandi trjáum. Að greiða leið skógræktar styrkir ekki bara stöðugleika í rekstri gróðrarstöðva heldur glæðir það lífvana land lífi og eykur líffjölbreytileika þess.

Eilífðarvél

Þegar skógur er kominn upp getum við fyrst farið að tala saman af alvöru. Í árhundruð hefur viðtekin venja skógræktar legið í einsleitum gróðursetningarekrum sem loks eru felldar á einu bretti þegar kemur að uppskerutíma. Þetta er að breytast. Einn fyrirlesaranna á ráðstefnunni kom frá Noregi til að segja okkur frá aðferðum og reynslu af tilraunum sem Norðmenn hafa haft af sípekjuskógrækt (enska: Continuous cover forestry). Þessi hugmyndafræði þýðir að skógarinn verða fjölbreyttari og langlífari. Geta jafnvel verið viðnámssterkari fyrir vágestum á borð við barkarbjöllur. Við bestu aðstæður má segja að skógar af slíku heilbrigði geti varað að eilífu og má þá líta á timbrið sem úr þeim kemur sem afurð eilífðarvélar. Svo má deila um hvort það sé ekki bara sjálfbært heldur eitthvað miklu meira.

Úrvals kolefnisgjafi

Með stolti getur íslensk þjóð séð kísilmálmverksmiðjum landsins fyrir gnægð af vistvænum, vel fengnum og hagkvæmum kolefnisgjafa til málmvinnslunnar í formi hráefnis sem í raun er aukaafurð ef við lítum á gagnvið sem lokaafurð. Sá viður sem fellur til við grísjun á vaxtartíma skógarins er nefnilega úrvals kolefnisgjafi, og í þessum efnun er stafafurunnin okkar hrósað framar öðrum tegundum vegna þess hversu hagstæð efnasamsetning hennar er til kísilmálmvinnslu.

Í upphafi skal endinn skoða. Í dag er skógarumhirða og viðarvinnsla ekki lengur nýlunda á Íslandi. Margt er um að vera og fyrir þá alhórdustu þá má vænta CE-vottaðs íslensks burðarviðar fyrir lok árs. Það sama má segja um ýmsa aðra vottun en ekki verður fjallað frekar um það hér og nú því þessi mál þykja oft ofviða almenningi að skilja.

Urmuls fróðlegra greina má nú vænta á vef- og prentmiðlum skógargeirans á næstu vikum. Verið því ekki hissa ef fleiri greinar af Fagráðstefnu skógræktar birtist af bleki eða beri á góma næstu misserin.

Höfundur er sérfræðingur í skógrækt hjá BÍ.

Pitsuostur og einokun:

Röng orð, rangt samhengi

Í viðtali í síðasta tölublaði Bændablaðsins lýsir nýr formaður Félags atvinnurekenda, Friðrik Ingi Friðriksson, gagnrýni á landbúnaðarkerfið og tiltekur þar sérstaklega Mjólkursamsöluna (MS).

Þar eru settar fram fullyrðingar um „einokunar-aðferðir“ og „pitsuostamál“ sem þarfnast leiðréttingar – til að komast í veg fyrir upplýsingaóreiðu og tryggja að umræðan fari fram á málefnalegum grunni.

MS starfar eftir gagnsæju og lögbundnu regluverki.

Starfsemi Mjólkursamsölnunnar byggir á skýrum lögum, opinberu eftirliti og samfélagslegu hlutverki. Í stað þess að hafa frjálsar hendur á markaði starfar fyrirtækið í umhverfi þar sem mikilvæg atriði eins og verð, hráefnisöflun og dreifing eru háð reglum og ákvörðunum aðila sem starfa á grundvelli löggjafar:

• Verðlagning til bænda er lögbundin.

Samkvæmt 8. gr. búvörulaga ákveður verðlagsnefnd lágmarksverð sem MS verður að greiða bændum fyrir 1. flokks mjólk. Þetta verð byggir á greiningu á framleiðslukostnaði, eðlilegu endurgjaldi fyrir vinnu og opinberum aðbúnaðar- og heilbrigðiskröfum. Einstakar afurðastöðvar, þar á meðal MS, mega greiða herra verð, en ekki lægra.

• Skylda til að kaupa alla mjólk.

Auðhumla, samvinnufélag kúabænda og eigandi MS, hefur skyldu samkvæmt lögum til að taka við öllu magni mjólkur sem framleitt er innan greiðslumarks og bændur óska eftir að selja. Þetta tryggir afkomu bænda en útilokar að fyrirtækið geti valið sér viðskiptaaðila eða stýrt framboði.

• Aðgangur annarra aðila að hráefni er tryggður með söluskyldu.

Skv. 13. gr. laga nr. 99/1993 ber afurðastöðvum skylda til að selja öðrum aðilum mjólk og mjólkur-afurðir á verði sem er í samræmi við ákvörðun verðlagsnefndar, allt að 20% af innteknu mjólkurmagni. Þetta tryggir aðgang nýrra aðila að hráefni og kemur í veg fyrir útilokun frá markaði.

• Verð til neytenda mótast af opinberu mati á framleiðslukostnaði.

Heildsöluverð á stórum hluta af mjólkurvörum er einnig ákveðið af verðlagsnefnd og byggir á rökstuddum gögnum um kostnað við vinnslu og dreifingu.

Fyrirtækið gegnir þannig samfélagslegu hlutverki, ábyrgt gagnvart bændum, neytendum og regluverki, með minni sveigjanleika en gengur og gerist í frjálsri samkeppni. Það er sterk staða – en fjarri því sem hægt er að kalla markaðsyfirráð.

Tollflokkun og pitsuosturinn

Formaðurinn nefnir sérstaklega ostablöndu með pálmaolíu og telur hana ranglega flokkaða, auk þess sem hann sakar MS um að tefja þróun á sambærilegri vöru.

Hér er mikilvægt að halda sig fast við staðreyndir. Engin breyting var gerð á tollflokkum árið 2020.

Fyrsta bindandi ákvörðun um flokkun vörunnar kom þá, sem staðfesti rétta flokkun og að varan hefði verið rangt flokkuð fram að því. Dómar héraðsdóms og úrskurðir yfirsattanefndar staðfesta þetta.

Tollflokkun er ekki huglæg ákvörðun byggð á skoðunum eða markaðsvilja – hún byggist á efnagreiningu og alþjóðlegum tollskrá sem íslensk stjórnvöld vinna eftir. Þær ákvarðanir eru síðar reifaðar í dómskerfinu og hafa staðist það mat.

Hvað með pálmaolíuna?

Það sem gleymist í þessari umræðu um tollflokkun og verð „pitsuosts“ er sú staðreynd að varan inniheldur pálmaolíu – efni sem er alræmt fyrir neikvæð áhrif á loftslag, náttúru og mannréttindi. Pálmaolía hefur verið tengd við:

• Eyðingu regnskóga og minni líffræðilegan fjölbreytileika – sérstaklega í Suðaustur-Asíu.

• Losun gróðurhúsalofttegunda – sem getur verið meiri en frá jarðefnaeldsneyti.

• Mannréttindabrot – m.a. barnavinnu og misnotkun vinnuafis.

Íslensk stjórnvöld hafa viðurkennt þessi vandamál. Árið 2020 var lögð fram þingsályktunartillaga um að draga úr notkun pálmaolíu í allri framleiðslu og banna notkun hennar í lífdísil. Meðflutningsmenn voru víðs vegar af þingi – þar á meðal Hanna Katrín Friðriksson, núverandi matvælaráðherra.

Greinargerð með tillöggunni greinir ítarlega frá áhrifum pálmaolíuframleiðslu á skógareyðingu, loftslag og réttindi fólks. Þar kemur fram að æskilegt væri að *hætta notkun pálmaolíu í matvælaframleiðslu* alfarið – ekki aðeins í eldsneyti – þar sem hún er bæði vistfræðilega skaðleg og heilsuspillandi sem mettud fita.

Að sama skapi hafa fjölmiðlar og neytendur hér á landi sýnt vaxandi áhuga á því hvort íslenskar vörur innihaldi pálmaolíu – með gagnrýnum undirtón.

Þegar rætt er um hvort ostur sé of dýr með „réttir“ tollflokkun, er rétt að spyrja:

Á hvers kostnað er verið að lækka verðið? Er verið að bjóða ódýra vöru á kostnað regnskóga og mannréttinda?

MS hefur jafnvel fengið fyrirspurnir meðal annars frá fjölmiðlum um hvort fyrirtækið noti pálmaolíu í vörum sínum. Þær fyrirspurnir eru jafnan með gagnrýnum undirtón.

Þarf umræða ekki að snúast um ábyrgð?

Það er fagnaðarefni ef Félag atvinnurekenda vill ræða umbætur og opna samtal. En það samtal verður að byggja á staðreyndum. MS stendur undir þeirri ábyrgð sem fylgir því að starfa innan opinbers regluverks og með samfélagsleg markmið – með aðgát í efnisvali, gagnsæi í verðmyndun og virðingu fyrir neytendum og náttúru.

Slík nálgun er ekki einokun – hún er samfélagsábyrgð í verki.

Höfundur er stjórnarformaður MS og kúabóndi.

Handverkskúnst

garnverslun - www.garn.is

30% afsláttur

af þessum 5 DROPS garntegundum í maí.

HRAUNBÆ 102A, 110 REYKJAVÍK - SÍMI 888-6611

Á myndinni, sem er fengin að láni frá Carbon Cowboys í Arizona, er sýnt hvernig landi er skipt upp í hólfi og gripum beitt í þéttum hópi á hólfin með skipulögðum hætti. Hvert hólfi dugar í einn sólarhring (stundum meira, stundum minna) og síðan er fært í nýtt hólfi, og hólfið sem var verið að beita fær frið í jafnmarga daga og minni hólfin eru. Þannig er landið friðað meira en það er beitt og gömsætt gras í boði næst þegar skepnurnar fara á fyrsta reit.

Mynd / Peter Byck

Betri landnýting með beitarstýringum

Á dögnum var haldið málþing um auðgandi landbúnað og að utan komu gestir til að fræða okkur um aðferðirnar.

Hulda Brynjólfssdóttir.

Meðal þeirra var dr. Allen Williams, sem hefur stundað slíkar aðferðir í meira en 30 ár og kennt öðrum hvernig hægt sé að auðga landið og bæta nýtingu og afkomu búrekstrar með minni tilkostnaði og nota hæfileika náttúrunnar og beitarðýr til þess.

Við fórum með dr. Allen í heimsóknir á Suðurlandi og keyrðum um uppsveitir bæði Rangárvallasýslu, Árnessýslu og ofanverðan Flóann. Hann hafði á orði hversu mikið af því landi sem hann sá væri lítið eða ekkert notað. Landið sé fullt af tækifærum og greinilegt að allan mat sem Íslendingar þyrftu á að halda mætti rækta á landinu okkar sjálfu.

Auðgandi landbúnaður (e. Regenerative Agriculture) er í gríðarlegum vexti úti um allan heim. Fólk er að tileinka sér þessar aðferðir með feiknagóðum árangri og við getum gert það líka á Íslandi. Eitt af því sem er einfalt og auðvelt í framkvæmd eru beitarstýringar. Hvort sem er með nautgripi, hross, kindur eða geitur. Áhrif þessarar dýra eru misjöfn og talaði dr. Allen um að nautgripir virkuðu oft best til að bæta landið, því þeir rífa grasið með tungunni, en klippa það ekki með tönnum eins og hestar og kindur gera. Ensím fara af tungu nautgripanna á grasið og það hefur áhrif á áframhaldandi grasvöxt. Traðk þeirra örvar jarðvegin og lífríkið í honum og það sem þeir skilja eftir sem saur og þvag er áburður fyrir plönturnar.

Einnig má nýta land betur og hafa góða beit í lengri tíma með því að hleypa ekki hjörðinni á allt landið í einu og leyfa þeim að velja sér hvað þær borða, heldur stýra beitinni með einföldum girðingum og færa milli hólfa. Að nota hesta, sauðfé eða geitur til að beita eftir þessu skipulagi skilar einnig árangri og bætir landið ef það er gert rétt. Sannað er að beitarstýringar geta dregið úr þörf fyrir tilbúinn áburð.

Mörgum vex í augum að byrja á beitarstýringum, en það má byrja smátt. Að skipta upp stórum hólfum og beita til skiptis hefur sparað mörgum heygjöf því beitin endist þá lengur fram á haustið. Að skipta þessum hólfum upp í fleiri hólfi skapar enn frekari möguleika á að beita og friða til skiptis. Nóg er að skipta með einum streng fyrir nautgripi og hross en það þarf fleiri strengi fyrir sauðfé og geitur.

Margir mjólkurkúabændur telja það vandkvæðum bundið að beita svona af því að mjólkurkýrnar þurfi að komast í róbótinn og því þurfi þær að vera inni í fjósinu eða nálægt því allan sólarhringinn. En það eru kvígur og geldneyti á öllum mjólkurkúabúum og þeim er hægt að beitarstýra og bæta þannig bæði landnýtingu og spara við þær heygjöf.

Þegar beitarstýringar eru stundaðar er jafnmikilvægt að beita á skipulagðan hátt og að friða landið milli þeirra tímabila sem beitt er. Skiptir þá máli hversu margir gripirnir eru sem beitt er hverju sinni, hvernig sprettan er og hvernig landið er, en gott er að hafa í huga að egg iðraorma þurfa þrjár vikur til að ná hringrás sinni og hægt er að rjúfa þann hring með því að friða land lengur en þrjár vikur á milli þess sem það er beitt með sömu gripunum. Það er því líka hægt að spara ormaryfsgjafir þegar þessar beitaradferðir eru stundaðar.

Höfundur er bóndi á Tyrfringsstöðum í Ásahreppi.

Löggilding, skoðun og ísetningar á ökuritum og hraðatakmörkurum

Við erum með nýjustu og fullkomnustu tæki sem boðið er upp á frá VDO til að mæla og stilla allar gerðir af digital og analong ökuritum

Endilega hafið samband og sjáið hvort við getum ekki leyst ykkar mál.
Agúst Magni, sími 896 1083, agustm@vikverkstaedi.is, vikverkstaedi.is

Vík verkstaði
Einhella 6,221 Hafnarfirði

KÄRCHER

Hreinsibúnaður og vélar

K háprýstidælur

HD háprýstidælur

HDS háprýsti/hitadælur

PGG rafstöðvar

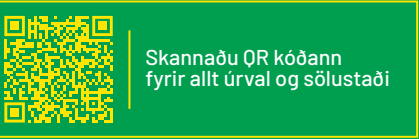
NT ryksugur

RAFVER
rafver.is - S: 581 2333 - rafver@rafver.is

Með Delo gengur allt smurt

Delo Gold Ultra E SAE 10W-40 smurolían er góður valkostur fyrir vélar í bátum og inniheldur öflugan bætiefnapakka sem veitir hámarksvörn gegn sliti og sóti.

Skannaðu QR kóðann fyrir allt úrval og sölustaði

Hringdu í vini og fáðu tilboð hjá okkur!
Síminn er 515 1100, eða á olis.is

olis

Dysnes við Eyjafjörð:

Uppbygging á vinnslustöð fyrir dýrahæ í efsta áhættuflokki

Það er brýnt verkefni að bæta meðferð á dýraleifum í landinu. Ljóst er að Ísland uppfyllir enn ekki skyldur sínar þegar kemur að söfnun, meðhöndlun og vinnslu dýraleifa í efsta áhættuflokki og afar mikilvægt hlýtur að teljast að koma á viðunandi innviðum sem uppfylla þær kröfur sem Ísland hefur undirgengist í EES-samningnum.

Ottó Elíasson.

Albertína Friðbjörg Elíasdóttir.

Í 4. tölublaði Bbl. þessa árs var ítarleg umfjöllun um stöðuna í málaflokknum og ber að þakka fyrir þá greinargóðu yfirferð. Til að leysa þennan vanda þarf að gera tvennt: (1) Koma á samræmdu söfnunarkerfi fyrir dýraleifar á landsvísu og (2) reisa vinnslustöð fyrir meðhöndlun þessara dýraleifa. Fram kom undir lok greinarinnar að nú ynni atvinnuvegaráðuneytið að útfærslu á slíku söfnunarkerfi sem byggir á vinnu Líforkuvers ehf., og stefnt væri að því að sú útfærsla lægi fyrir undir lok árs.

En hvað á þá að gera við hræin? Í dag eru engir innviðir á Íslandi sem anna meðhöndlun á dýraleifum í hæsta áhættuflokki í því magni sem fellur til á landinu. Undir hæsta áhættuflokk falla til að mynda dýrahæ af bæjum, hjarðir sem skera þarf niður í tilfelli dýrasjúkdóma, og áhættuvefur sem skorinn er frá við vinnslu í sláturhúsum. Eini löglegi farvegur þessa efnis í dag er brennslustöðin Kalka. Ekki er langt síðan urða þurfti stóra hjörð riðusmitaðs fjár sem brennslustöðin gat ekki tekið við vegna reglubundins viðhalds sem þá stóð yfir. Þá verður það að teljast óskynsamleg ráðstöfun að brenna dýrahæ, en efnið er í eðli sínu mjög blautt og því afar orkufrekt að brenna það. Þessar staðreyndir enduróma fyrirsögn forsíðufréttar 6. tbl. Bbl. um vanburða innviði hringrásarhagkerfisins. Vinnslustöð þar sem hægt er að farga smituðu efni á öruggan og skilvirkan hátt er mikilvæg hvaða landi sem leggur áherslu á matvælaöryggi og heilnæmi sinnar matvælaframleiðslu.

Fyrir liggur tillaga að líforkuveri á Dysnesi við Eyjafjörð, sem tekið gæti við öllu efni úr efsta áhættuflokki dýraleifa sem fellur til á landinu. Tillagan byggir á reynslu Finnlands og Noregs, og þar með á þekktri tækni og verklagi sem stenst alþjóðlegar kröfur og tekur mið af innlendum aðstæðum. Vegna lítils umfangs landbúnaðar á Íslandi í evrópsku samhengi og þrátt fyrir dreifbýli er aðeins þörf á einni vinnslustöð á landinu. Til samiburðar má nefna að aðeins ein slík stöð er í Finnlandi, og tvær í Noregi (ein sunnarlega og önnur smærri mjög norðarlega).

Undanfarin ár hefur gríðarmikil vinna farið fram á Norðurlandi. Fyrst hjá Vistorku (félagi þá á vegum Norðurorku), Líforkuveri, Samtökum sveitarfélaga og atvinnuþróunar á Norðurlandi eystra, Eimi, sveitarfélögum, hafnaryfirvöldum og fleirum. Vinnan hefur snúið að því að styðja við uppbyggingu á Dysnesi við framleiðslu orkugjafa og áburðarefna sem unnir eru úr lífrænu efni. Stjórnvöld hafa stutt við þessa vinnu með ýmsum hætti, bæði fjárhagslega og pólitískt, en fyrrum matvælaráðherra, Bjarkey Olsen Gunnarsdóttir, lýsti yfir stuðningi við verkefnið í ágúst 2024.

En hvers vegna Dysnes? Tillagan að söfnunarkerfi um dýraleifar, sem atvinnuvegaráðuneytið hefur nú undir höndum, var unnin í samstarfi við innlenda og erlenda sérfræðinga. Þar var reiknað út hvar heppileg staðsetning líforkuvers gæti verið, að teknu tilliti til magns efnis og fjarlægða. Þegar horft er til efnis í hæsta áhættuflokki er skýrt að þungamiðjan er á Norðurlandi (nautgripir og sauðfé), á meðan efni í lægri áhættuflokki er frekar að finna á sunnanverðu landinu (svín og alifuglar). Vegna þess er það þjóðhagslega hagkvæmt að staðsetja líforkuver á Norðurlandi þangað sem dýrahæjum og öðru

efni í hæsta áhættuflokki yrði ekið til meðhöndlunar á sama hátt og gert er í nágrannalöndum okkar. Þannig yrði fjöldi ekinna kílómetra við söfnun efnis í hæsta áhættuflokki lágmarkaður, sem lágmarkar einnig vegslit, umhverfisáhrif og dregur úr slyshættu.

Dysnes er heppileg staðsetning sem fellur vel að gildandi skipulagi og vilja landeigenda. Fyrir liggur kostnaðarmat og verkfræðileg útfærsla á líforkuveri, sem og mat Skipulagsstofnunar á að starfsemin henti vel á iðnaðarlóð á Dysnesi, þannig að hægt verður að ganga hratt í verkefnið um leið og ákvörðun liggur fyrir. Mikil samstaða er meðal hagaðila á svæðinu um mikilvægi verkefnisins, sem byggði á þeim grunni sem lagður hafði verið árin á undan. Staðsetningin opnar einnig möguleika á frekari uppbyggingu, t.a.m. á meðhöndlun lífræns úrgangs af áhættuflokki 2 og 3, en allt styður þetta við innleiðingu hringrásarhagkerfis í landbúnaði, í takti við hugmyndafræði um hringrásargarða eins og lýst var í greininni „Hringrásargarðar á Íslandi“ í 6. tbl. Bbl. Á Dysnesi er horft til fullvinnslu hráfitu í lífdísil og jafnframt er unnið að stýrðri framleiðslu á metangasi úr lífrænu efni í lægri áhættuflokkum. Verði unnt að starfrækja þessar rekstrareiningar á sama stað hlýst af því rekstrarsamlegð, rekstrarkostnaður allra aðila mun lækka og mun meiri líkur eru á að hægt sé að framleiða þjóðhagsleg verðmæti úr úrgangi sem ætti að fara með eins og auðlindir.

Íslenska ríkið hefur verið dregið fyrir dóm og var dæmt í júlí 2022 af EFTA-dómstólnum fyrir að hafa látið undir höfuð leggjast að innleiða söfnun og rétta meðhöndlun dýraleifa í efsta áhættuflokki. Það er mikilvægt að íslenska ríkið taki af skarið og haldi áfram þeirri vegferð sem hafin er á Norðurlandi, því hér er allt til reiðu og vilji til að vinnslan verði að veruleika.

Albertína Friðbjörg er framkvæmdastjóri SSNE og Ottó er framkvæmdastjóri hjá Eimi.

Íslenskar mjólkurkýr reynast vel í lífrænum búskap

– Ályktun VOR, félags um lífræna ræktun

VOR, verndun og ræktun – félag um lífræna ræktun og framleiðslu, furðar sig á málflutningi tiltölulega lítils en háværs hóps kúabænda og stuðningsmanna þeirra sem telja að innflutningur erlends mjólkurkúakyns geti skipt sköpum við hagræðingu í framleiðslu mjólkur hér á landi. Í samanburði við erlend kúakyn vísa þeir oftast í galla íslensku kúnna en aðeins kosti hinna erlendu.

Þar sem rekstrarhagkvæmni mjólkurframleiðslu byggist á mörgu öðru en nautgripakyninu teljum við hætt við því að íslenskir kúabændur muni ekki njóta þeirrar hagræðingar sem talsmenn innflutnings boða með tilvísun í nýlega skýrslu frá Landbúnaðarháskóla Íslands. Þá gæti innflutningurinn stefnt hinu verðmæta mjólkurkúakyni okkar í útrýmingarhættu og fórnarkostnaðurinn yrði trúlega mun meiri en reiknað er með.

Því teljum við nauðsynlegt að staldrað verði við áður en tilraun er gerð, á veikum forsendum, til að keppa við stórbúskap erlendis sem er æ meira að þróast yfir í verksmiðjubúskap. Þeir framleiðsluhættir eru ósjálfbærir í grundvallaratriðum og skaðlegir umhverfinu, algjör andstæða lífrænnar ræktunar og búskapar sem verndar líffræðilega fjölbreytni og gæði jarðvegs, notar ekki eiturefni, hormóna og sýklalyf við framleiðsluna og tryggir mjög góða dýravelferð, svo sem útivist mjólkurkúa, ekki aðeins á sumarbeiti.

Kúabændur sem framleiða lífrænt vottaða mjólk hér á landi vekja athygli á þeim miklu framförum sem orðið hafa í íslenska kúakyninu, sérstaklega á seinni árum, og benda á ársskýrslur Ráðgjafarmiðstöðvar landbúnaðarins sem sýna hinn glæsilega árangur. Enn frekari framfara er að vænta, svo sem vegna erfðamengjaúrrvals og kyngreiningar sæðis.

Ályktun samþykkt á Aðalfundi VOR 10. apríl 2025.

„Því teljum við nauðsynlegt að staldrað verði við áður en tilraun er gerð, á veikum forsendum, til að keppa við stórbúskap erlendis sem er æ meira að þróast yfir í verksmiðjubúskap.“

Mynd / Jón Eiríks

GREINARGERÐ

Ísland hefur þá sérstöðu að hér á landi er verið að kynbæta og nýta gömul og verðmæt búfjárkyn með mikinn líffræðilegan fjölbreytileika við framleiðslu margvíslegra landbúnaðarafurða sem m.a. leggja drjúgan skerf til fæðuöryggis þjóðarinnar. Stjórnvöld hafa samþykkt alþjóðlegar skuldbindingar til að varðveita þennan fjölbreytileika. Sem betur fer hefur tap erfðaefnis búfjár hérlandis verið smávægilegt miðað við þá stórtæku eyðingu sem orðið hefur víða um heim, m.a. á hinum Norðurlöndunum. Þar eru t.d. mörg nautgripakyn á barmi útrýmingar þrátt fyrir markvissar verndunaraðgerðir um áratuga skeið. Þau eru því ekki lengur mikilvæg framleiðslukyn á borð við íslenska mjólkurkúakynið.

Mikið af eyðingu erfðaefnis búfjár í heiminum má rekja til kynbótastarfs. Þetta er áhyggjuefni sem snertir m.a. fæðuöryggi og viðbrögð við loftslagsbreytingum. Hér á landi hefur tekist að varðveita, rækta og nýta landnámskyn, gömul kyn skyld hinum norrænu; mjólkurkýr, hross og sauðfé, án teljanlegs innflutnings. Því miður urðu örlög landnámsvísins önnur eftir að svínabúskapur lagðist af um 1600 vegna kólnandi veðurfars og hnignandi landgæða; voru sennilega út dauð skömmu síðar. Stofnar landnámskynja geitfjár og forystufjár, svo og fornheimsna, eru litlir og í útrýmingarhættu líkt og fjöldi búfjárkynja í heiminum, ekki síst í nágrannalöndunum. Á meðal eiginleika í öllum landnámskynjunum sem hér hefur tekist að varðveita eru fjölbreyttir litir, þar með litaskróð íslensku kúnna, sem myndi smám saman glatast með innleiðingu erlends erfðaefnis. Augljóslega þarf ekki að afhorna kálfa hinna kollóttu íslensku kúa en hætt er við að það myndi breytast við innflutning. Verndun íslensku kúnna snertir því einnig dýravelferð og sömuleiðis koma m.a. við sögu aðlögun að hérlandu umhverfi og góðir eiginleikar til að nýta beitiland yfir sumarið.

Landnámskynin okkar vekja gjarnan athygli útlendinga, ekki síst kýrnar sem sjást úti í haga, eru jafnvel sýndar í ferðamannafjósum, og eru vissulega hluti af jákvæðri ímynd Íslands sem ferðamannalands. Þessi fjölbreyttu og verðmætu búfjárkyn teljast til þjóðargersema og eru hluti af menningarlandslaginu. Gildi þeirra og tilvist á því ekki aðeins að byggist á mælikvörðum á borð við lítra mjólkur og kíló kjöts. Enn er svigrúm til kynbóta innan kynsins, svo sem til að bæta gerð jógurs og spena, og jafnframt að auka hagkvæmni í þeim tilgangi að renna styrkari stoðum undir tekjur íslenskra kúabænda, það sýna m.a. skýrslur Ráðgjafarmiðstöðvar landbúnaðarins. Stjórnvöld og stofnanir landbúnaðarins hafa komið mikið við sögu verndunar landnámskynjanna en það eru þó fyrst og fremst bændurnir, fólkíð í sveitum landsins, sem varðveitir erfðauðlindir þessara gömlu kynja, þar með kúnna.

Bændur í lífrænt vottuðum búskap líta gjarnan heilðrænt á allt umhverfi landbúnaðarins og þar er lögd mikil áhersla á hugtökin verndun og ræktun. Bændur í lífrænni mjólkurframleiðslu kunnna vel að meta eiginleika íslensku mjólkurkúnna, vilja vernda hana og rækta því að hún reynist vel í lífrænum búskap, bæði á blönduðum búum og sérhæfðum. Lögd er áhersla á góða heilsu, frjósemi og endingu kúnna en ekki stefnt að hámarksafköstum.

Hvað varðar gæði mjólkur frá lífrænt vottuðum kúabúum er rétt að hafa í huga að víðtækar erlendar rannsóknir hafa sýnt að samanborið við mjólk frá hefðbundnum kúabúum hefur lífræna mjólk mun meira af æskilegum fitusýrum, einkum omega-3. Þetta er vegna þess að á lífrænum búum er notkun kornfóðurs tiltölulega lítil enda mest byggt á beit og heyrðrun. Auk þess hafa niðurstöðurnar sýnt að lífræna mjólkir er járnríkari en ekki er munur á magni próteins og fitu eftir mjólkurtegundum. Þá hefur komið í ljós að lítið sem ekkert er af leifum eiturefna og sýklalyfja í lífrænt vottaðri mjólk. Allt eru þetta gæðabættir sem neytendur kunnna að meta í vaxandi mæli.

Vert er að minna á Aðgerðaáætlun til eflingar lífræns landbúnaðar sem ráðherra landbúnaðarmála lagði fram árið 2023. Hún er stefnumótandi og vonast er eftir að innan þess ramma eflist lífræn ræktun og búskapur hér á landi, þar með mjólkurframleiðsla. Tvennt er víst, í fyrsta lagi, að nýting er vænlegasta leiðin til að vernda erfðaeftni líkt og íslenskir bændur hafa gert um aldir, og í öðru lagi, að VOR, verndun og ræktun, mun standa vörð um íslenska mjólkurkúakynið eftir bestu getu og lífrænir kúabændur munu stoltir halda íslenskar kýr á búum sínum hvað sem gerist í nautgripæræktinni hér á landi í fjárfisjálfrænni framtíð.

Útrás sæðis setur hrossarækt í óvissu

Á síðustu misserum hefur umræðan um útflutning á sæði íslenska hestsins farið fram án vitrænnar umræðu.

Ólafur Ágúst Hraundal.

Vaxandi eftirspurn og möguleikinn að selja sæði íslenska hestsins úr landi virðist hafa opnað nýja gátt í íslenskri hrossarækt. En á sama tíma og blásið er í lúðra fyrir nýrri útrás, velta fáir því fyrir sér hver séu raunveruleg áhrif þessa útflutnings.

Það vekur ugg að engin heildræn stefna virðist vera til þegar kemur að útflutningi sæðis úr íslenskum stóðhestum. Það er engin heildræn stefna þegar kemur að því hversu marga skammta af sæði má taka úr hverjum hesti, enginn kvóti, engin miðlun. Í raun getur hestur átt þúsundir afkvæma víða um heim, án þess að nokkur stofnun grípi inn í eða geri mat á langtímaáhrifum þess. Þetta er sérkennilegt í ljósi þess að við eigum að umgangast erfðaeiginleika hestakynsins okkar eins og hverja aðra auðlind. Óheft aðgengi getur haft gríðarleg áhrif á framtíð ræktunar og arðsemi greinarinnar.

Einhæfni og tikkandi tímasprengja

Ein af helstu hættunum við óhefta notkun og útflutning á sæði er erfðafræðileg einhæfni. Þegar toppstóðhestar eru notaðir í of miklum mæli, bæði innanlands og nú með útflutningi, skapast hætta á ofnotkun sama genamengis. Ef mörg hundruð eða jafnvel þúsundir afkvæma koma undan sama hesti í mismunandi löndum, eykur það líkurnar á innrækt og veikleika í næstu kynslóðum sem gætu á endanum komið aftur heim í íslenska stofninn. Þessi þróun er ekki bara kenning. Hún hefur þegar sýnt sig víða annars staðar í heiminum, til dæmis nautgriparækt í Bandaríkjunum og Evrópu.

Þjóðararfur í einkaeigu

Stóðhestur er ekki bara gripur í ræktun, hann ber með sér íslenska arfgerð, sögu og menningu sem hefur þróast í einangrun í meira en þúsund ár. Þegar sæði þessara hesta er selt án skýrra laga og reglna, færast þessi þjóðararfur í raun í einkaeign. Í stað þess að íslensk hrossarækt standi vörð um gæði og fjölbreytileika stofnsins, verður kynbótauppspretta íslenska hestsins að alþjóðlegri verslunarvöru. Þetta vekur siðferðilega spurningu: Ætla Íslendingar að missa sérstöðu sína og frumkvæði við ræktun íslenska hestsins?

Það sem enginn vill ræða

Að sæða hryssu getur kostað allt frá 80.000 upp í 150.000 krónur. Og þá á tollurinn eftir að bætast við, sem getur numið allt að 350.000 krónum. Þarna erum við að tala um kostnað upp á hálfa milljón, fyrir eitt folald. Þetta endurspeglar þá ógeðfelldu og skynlausu græðgi sem hefur náð að hreiðra um sig. Að sæðing sé orðin gróðataeki kynbótaíðnaðarins, en ekki lengur hugsjón sem ræktunarstarf.

Þessir viðskiptahættir eru að kæfa það hugsjónastarf, sem ræktun stendur fyrir.

En fjármálin eru ekki það eina sem stenst ekki skoðun. Það eru engar reglur sem tryggja að hryssan fái meðferð sem samræmist velferð dýrsins. Hryssa sem fer í sæðingu þarf góða beit, ró og öryggi í umhverfi sínu. Það er ábyrgðarhluti að grípa inn í líkamsstarfsemi dýra og það ber að sýna þeim virðingu. Í mörgum tilfellum eru hryssur einungis settar í hólfi, þar sem velferð þeirra er aukaatriði. Að það séu ekki gerðar sömu kröfur á Íslandi og erlendis segir meira en mörg orð.

Hver gætir stofnsins?

Í öðrum búgreinum er eftirlit með erfðaeiginleikum mun strangara. Nautgripa- og sauðfjárrækt hefur þróað með sér kerfi sem miða að því að forðast ofnotkun einstakra gripa og tryggja breidd í genamenginu. Hvers vegna gildir annað um hestinn? Af hverju eru ekki settar reglur um hámarks magn sæðis sem má taka úr hverjum stóðhesti? Af hverju má ekki setja kvóta á útflutning, til að tryggja jafnvægi og vernd stofnsins til framtíðar?

Villta vestrið í nýrri mynd

Íslendingar eiga sögu af útrás sem ekki var byggð á heildstæðri hugsun, eins og fjármálaútrásin fyrir hrún er skýr áminning um, og sýnir hvað gerist þegar stefna og skynsemi víkja fyrir skammtímagróða. Er það þangað sem við viljum fara með íslenska hestinn? Ef við förum að flytja út sæði án þess að móta ramma í kringum notkun og eftirlit, erum við að endurtaka sömu mistök. Hættan er fyrir hendi ef við opnum dyr villta vestursins þar sem gæði og sérstaða íslenska hestsins glatast smám saman í samkeppni við stórbú erlendra auðmanna.

Tímabært að setja leikreglur

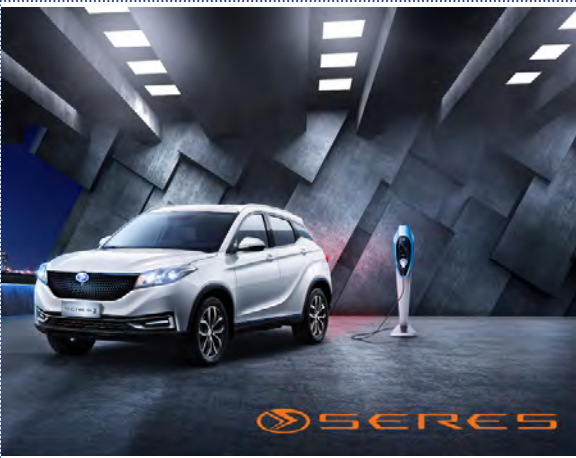
Það þarf að spyrna við fótum og skilgreina hvernig við viljum standa að útflutningi sæðis.

Það þarf:

- **Lögbundinn kvóta** á fjölda sæðisskammta sem má flytja út undan hverjum hesti á ári.
- **Eftirlit** með útflutningi, í höndum til dæmis MAST eða fagráðs hrossaræktar.
- **Langtímaáætlun** um vernd íslenska hrossastofnsins með áherslu á erfðabreytileikann.
- **Samráð** við ræktendur og sérfræðinga í erfðafræði til að tryggja að við töpum ekki verðmætum framtíðar fyrir skammtímagróða.

Við eigum einstakan hrossastofn, sem hefur þolað eld og ís í gegnum aldirnar. Nú stendur hann frammi fyrir nýrri áskorun, ekki í formi náttúruhamfara heldur af mannavöldum. Ef við bregðumst ekki við núna, gæti einn verðmætasti þjóðararfur okkar orðið fórnarlamb græðginnar, þar sem skammsýn hugsun ræður ríkjum. Það verður að setja leikreglur áður en lengra er haldið, og áður en það verður of seint.

Höfundur er lífskúnstner.

SERES 3
Luxury Rafmagnsbíllinn býður upp á ríkulegan staðalbúnað og frágang í hæsta gæðaflokki!

Verð 4.490.000,-
Við auglýsum svo sannarlega ekki "verð frá".

RAG
import - export
Helluhraun 4, Hafnarfirði
sími 565 2727 & 892 7502
www.rag.is

VIÐ AUGLÝSUM
ALDREI
„VERÐ FRÁ“

VARAHLUTIR Í JEPPA

Sími 517 5000
Vagnhöfða 7, 110 Rvk.
stalogstansar.is

Bílabúðin
Stál og stansar

Framúrskarandi fyrirtæki 2012-2024

Bílskúrs- og iðnaðarhurðir

- Stuttur afhendingartími
- Hágæða íslensk framleiðsla
- Val um fjölda lita í RAL-litakerfinu
- Vindstyrktar hurðir

Smíðað eftir máli

- Iðnaðarhurðir
- Iðnaðarhurðir með gönguhurð
- Bílskúrshurðir
- Hurðir í trékarma
- Tvískiptar hurðir

Fyrsta flokks þjónusta og ráðgjöf

VÞ HURÐIR

Tunguháls 10, 110 Reykjavík, sími 567 3440, vagnar@vagnar.is, vagnar.is

Bændablaðið kemur næst út 15. maí

Vísnahornið

Einhverju sinni hafði **Jóhannes úr Kötlum** lofað **Kristjáni frá Djúpalæk** að útvega eina flösku í bæjarferð, en þá bjuggu báðir í Hveragerði. Kaupin misfórust og Kristján orti:

Ég skal vaka fram á fjöru,
fantinn taka strax í kveld,
ég skal maka Jóa úr tjöru,
ég skal baka hann við eld.

Jóhannes lét ekki eiga hjá sér:

Að kveikja í Stjana er kostur rýr
og krónutap það yrði,
því tjaran er svo djöfull dýr,
en drengurinn einskis virði.

Kýrmafnavísnaþálk orti **Guðni bóndi á Þverlæk** og birtast hér nokkrar:

Hrelling, Ágjöf, Díla, Dröfn,
Drottning, Viska, Skriða.
Kenning, Skutla, Hugsjón, Höfn,
Hagræðing, Blanda, Hviða.

Atorka, Skella, Dreyfing, Dögg,
Drífa, Náttúra, Strekking.
Þátttaka, Iðkun, Litfríð, Lögg,
Lending, Væta, Blekking.

Froða, Rjúpa, Birta, Brák,
Bæting, Stilling, Fífa.
Setning, Vera, Réttstýn, Rák,
Randalín, Auðlind, Hrífa.

(Hátt í þúsund kýrnöfn voru í drápunni, en vart pláss fyrir þau öll.)

Helgi Haukdal Jónsson er væntanlega að hugsa um folatolla, þegar hann yrkir (en hvað veit maður):

Dýr er hver drátturinn,
drottinn minn góður,
situr nú seggurinn,
svartsýnn og hljóður.

Friðrik Steingrímsson úr **Mývatnssveit** yrkir stundum veðurfræðingavísu eins og raunar fleiri hafa gert:

Veðurfréttin varla ný
veldur sorg og trega,
þar er slegið úr og í
eins og venjulega.

Veðurspáin var í gær
vínaleg með hlýjum brag,
það hefði verið heldur nær
að hafa Óla líka í dag.

Fyrir norðan frost og snjór,
frekar þyngist róður,
ekki klikkar Óli Þór,
andskoti'er'ann góður.

Ólína Jónasdóttir orti þegar Theresía var veðurstofustjóri:

Ennþá lægð við landið er
lítið um sumarhlýju.
Hreint er eins og heyrir mér,
hrollur í Theresíu.

Svo orti **Jóhann Ólafsson frá Grafargerði á Höfðaströnd** um Theresíu Guðmundsson:

Víst er þessi veðurspá
af visku og þekkingu sprottin.
Þó vill til þau takist á
Theresía og drottinn.

Fyrir daga vatnsveitunnar í Vestmannaeyjum þurfti fólk að safna regnvatni til neyslu. Við Surtseyjargosið 1963 bar á mengun vegna gosefna. **Brynjólfur Einarsson frá Brekku í Lóni** orti í tilefni þess:

Breyti um veður þá veit ég þú sérð
í vatnsmálum okkar hvað skeður.
Hér verður allsherjar
gösdrykkjagerð
gang'ann í útsynnings veður.

Brynjólfur orti þessa afmælisvísu til Péturs skóara í Eyjum:

Eftir sextugt aftur fer
almenningi flest.
Guð á himnum gefi þér,
gleðilega rest.

Páll á Hjálmsstöðum í Laugardal var kunnur á sinni tíð. Og orti þegar hann varð áttæður:

Áttæður kall er öskufall,
út í halla runninn,
krapasalli, kalk og gjall,
kjarninn allur brunninn.

Umsjón: Magnús Halldórsson
mhalldorsson0610@gmail.com

Heilsa:

Ljós í myrkri

Sigrún Pétursdóttir
sigrunpeturs@bondi.is

Hver sem tekur sólboð háfjalla-sólarinnar – Original Hanau – finnur andlegt fjör færast í sig, kemst í gott skap og verður glaðlyndur.

Svo hljóðaði auglýsing Raftækja-einkasölu ríkisins sem birtist í Læknablaðinu árið 1937. Samkvæmt „Skýringum fyrir almenning“ í 21. tbl. Skjaldar, þrettán árum áður, hafði akkúrat komið fram að þessi uppgötvun læknisfræðinnar, tilbúin háfjallasól, hefði undraverð áhrif. „Ultra fjöluþlár geislar frá tilbúinni háfjallasól má t.d. nota til þróttaukningar og eflingar við næstum því alla sjúklinga og næstum því allar aðrar lækningaaðferðir yfirleitt, einkum þegar fólk er að ná sjer eftir sjúkdóma. Geislunin verkar á húðina og flýtir fyrir og eykur áhrif annarra aðferða eða lyfja.“ segir í skýringunum.

Árið 1895, nokkuð fyrir þessar „skýringar“, birtist pistill Boga Melsteð, sagnfræðings og alþingismanns, í Eimreiðinni þar sem hann fjallar um rannsóknarvinnu læknisins Niels Finsen. Niels þessi átti rætur að rekja til Íslands, lauk læknisprófi frá háskólanum í Kaupmannahöfn árið 1890 og var mikill talsmaður ljósbaða. Má segja að sólarljósið hafi átt hug hans allan, en í annarri af tveimur rannsóknarritgerðum sínum mælti hann með að bólusjúklingar lægju í herbergi þar sem rauð tjöld færu fyrir glugga svo birtan yrði rauð þegar sólin skini. Kemur fram í pistli Boga: „Varð reynslan sú, að í rauðu birtunni tók bólan miklu vægar á sjúklingunum, bólgan í hörundinu eða bólurnar urðu miklu minni og á sjúklingana komu engin ör.“ Hin ritgerðin fjallaði um skaðvænleg áhrif blárra og fjöluþlár geisla á líkamann enda hefur komið á daginn að með tímanum geti þeir leitt til húðkrabbameins.

Ljósboð og dagsbirtuljós

Háfjallasólin tilbúna naut þó ákafra vinsælda þarna í byrjun 20. aldarinnar

Hawaiian Tropic sólkremauglýsing frá árinu 1993.

og er ekki annað hægt að segja en að vinsældir hennar hafi einungis aukist með árunum. Snýrti- og nuddstofur hófu að bjóða upp á tíma í slíkum ljósum enda hraustlegt og heilbriggt útlit eitthvað sem allir sækjast eftir. Einnig buðu barnaskólar fimmta og sjötta áratugarins (oft heilsulitlum) nemendum upp á ljósboð í háfjallasól og voru börn reglulega send í ljós, a.m.k. eftir hádegi. Í Foreldrablaðinu árið 1943 birtist tilkynning frá Austurbæjarskólanum í Reykjavík: „Vegna þess hve spennan er lág a rafmagni fyrir hádegi, hefur ekki verið hægt að hafa ljósboðin fyr en kl. 12.15. Nú eru um 200 börn sem hafa ljósboð og er tímabil það, sem hver flokkur hefur í ljósboðunum ca 21/2 mánuður, annanhvern dag.“

Í dag eru skiptar skoðanir um notkun ljósalampa vegna skaðvænlegra geisla þó þeir geti einnig hresst upp á sinnið. Með það í huga mætti reyna að versla sér svokölluð „dagsbirtuljós“ akkúrat í þeim tilgangi, sbr. auglýsingu frá Eirberg. Þar segir að ljósin „bæti liðan og auki afköst“ – en um ræði sérstakar „dagljósa LED perur og Class 2a lækningartæki.“

Ímynd yfirstéttar

Eins og fram hefur komið virðist sólbrúnka bæði bæta og kæta auk þess sem hressilegt litarhaft gefur ímynd yfirstéttarinnar ... ef marka má orð núverandi forseta Bandaríkjanna, Donalds Trump, sem er um þessar mundir appelsínugulur að lit.

Leikmenn benda þó á að hvítur litur nálægt hársvæði Trumps gefi til kynna aðdáanda spray-tan meðferðar þar sem viðkomandi er sprejjaður með lit að eigin vali. Hvítur liturinn í þessu tilfelli vekur einnig spurningar þess efnis hvort forsetinn sé appelsínugulur frá toppi til tår eða einungis í andlitinu.

Vegferð gúlrotarkrema

Hvaða stefnu sem maðurinn hefur tekið í málunum hvað þetta varðar má ekki gleyma brúnkuslysum tíunda áratugarins. Þá ruddu brúnkukremin sér til rúms og margir unglingarnir mokuðu á sig sem hluta af morgun-rútinu þess tíma.

Brúnkukrem Clarins þótti hámoðins á tíunda áratugnum.

Þessi forláta krem voru gjarnan borin á andlit og líkama með fingurgómunum og útkoman því oft nokkuð flekkótt. Og/eða mis-gul.

Clarins var helsta brúnkukremið á markaðnum en það birtist neytendum árið 1990 og þótti gefa ansi fagurgula áferð. Jafnvel út í appelsínugult. Eitthvað gleymdist stundum að lesa fylgiseðla kremanna og því kom ósjaldan fyrir að fingurnir yrðu brúnir líka þegar andlitið var smurt. Enda kannski gæfulegra að þvo sér um hendurnar á milli eða jafnvel nota hanska. Sólbaðsstofur almenningss sem höfðu sprottið upp úti um land allt á þessum árum og buðu svo þeim allra hörðustu upp á aukaskammt áður en farið var í ljósabekki, þá sérstakan áburð í þunnu bréfi sem seldur var á sólbaðsstofunum, appelsínugulan og angandi af gúlrotum.

Í dag er enn móðins að vera sem hraustlegastur að lit, hvernig svo sem sálinni líður. Vinsælt er meðal ungmennta að nota áströlsku Bondi Sands sjálfsbrúnkuvörurnar sem bæði eiga að veita húðinni raka, ljóma og næringu, prófaðar undir eftirliti húðlækna. Vörur Marc Inbane þykja gefa fallega og jafna brúnku samkvæmt auglýsendum og einnig verður að minnast á St. Tropez línuna - sem þó má ekki rugla saman við Hawaían Tropic gleðina sem tröllreið áratugum X kynslóðarinnar.

Af þessari yfirferð brúnkukrema, spray-tana og ljósabekkjafærða má sjá að hraustlegt útlit heldur alltaf velli þrátt fyrir misgóða upplifun neytenda í gegnum árin. Kannski spurningin hvað hentar hverjum og einum. Sú ráðgáta er einungis leyst með því að reyna þetta allt saman og verða brúnn og sællegur sem allra fyrst.

Elva Björk Guðmundsdóttir í hlutverki Mary og Margrét Kristjánsdóttir í hlutverki Vickie.

Árni Jónsson í hlutverki Stanley. Myndir / Aðsendar

Áhugaleikhús Sauðárkróks: Flæktur í netinu

Eitt elsta áhugaleikfélag landsins setur nú á fjallirnar einn af gamanleikjum Ray Cooney í leikstjórn Valgeirs Skagfjörð. Í þessum ágæta farsa fá áhorfendur að fylgjast með leigubílstjóra nokkrum og fjölskyldum hans. Í fleirtölu, já, því leigubílstjórinn lifði nefnilega tvöföldu lífi árum saman – þar sem tvær konur og börn með báðum komu við sögu! Um ræðir sjálfstætt framhald leikritsins vinsæla Með vífið í lúkunum þar sem sagan hefst. Nú er staðan þó þannig að sonur leigubílstjórans úr öðru sambandinu kynnist dótturinni úr hinu og

leynilegur lífsmáti leigubílstjórans því í húfi. Þetta er farsa af bestu gerð enda Ray Cooney ekki þekktur fyrir annað og vandi að sjá hvernig hægt er að rekja úr flækjunni. Formaður leikfélagsins, Sigurlaug Ingimundardóttir, segir að flestir þekki væntanlega leikritið undir nafninu „Með táníng í tölvunni“ en þau hafi fengið leyfi þýðanda til að breyta því í Flæktur í netinu, þótti það eiga betur við. Æfingafærlið gekk vel þó páska hátíðin hafi aðeins truflað – enda koma um 30 manns að leiksýningunni þó einungis sjö standi á sviði. „Þegar maður talar

um leikhóp heldur fólk oft að bara sé verið að tala um leikarana, en það eru ótalmörg verkefni sem þarf að leysa til þess að setja verk á svið. Sviðsmynd, búningar, förðun, hljóð og ljós eru meðal þess sem vega þungt og ættu því allir sem áhuga hafa að drífa sig í að vera með,“ segir Sigurlaug. Áætlaðar sýningar eru dagana 2., 4., 6. og 7. maí kl. 20:00, sýningin á laugardeginum 3. maí er kl. 15:00, sýnt verður í félagsheimilinu Bifröst á Sauðárkróki og miða er hægt að nálgast á www.tix.is.

/sp

Magnús Leópoldsson lögg. fasteignasali

FASTEIGNAMIDSTÖÐIN

Hlíðasmára 17, 201 Kópavogi - Sími: 550 3000 Fax: 550 3001

Áhugaverðar jarðir

JARDIR.IS

fasteignamidstodin@fasteignamidstodin.is + www.fasteignamidstodin.is

Við klæðum þig í hveli!

ELKA

Sjöklaðin frá Elka fást hjó okkur.

KH VINNUFÖT

khvinnufot.is | Nethylur 3 | Sími 577 1000

Er þetta ekki flott?

Til sölu hinar sérstöku súlu-Blæaspír, 2-3 m háar. 30 ára reynsla af þeim hér á landi. Þurfa lítið rými og henta vel sem stakstæð tré.

Einnig hengibirki og vörtubirki frá N-Noregi og ýmsar aðrar öðruvísi plöntur. Alaska aspír 2-3 m (Sælandsaspír, keisaraaspír og iðun). Íslenskt birki 2-3 m.

Nú er góður tími til að planta. Grænt-Land Sími: 860-5570

Segðu **BLESS** við óværuna!

YKKAR
pest control

ALLT TIL SKORDÝRAVARNA

-fæst í öllum betri landbúnaðar- og byggingavöruverslunum

Afburðadekk sem Landbúnaðurinn þekkir

MAXAM dekkinn eru þekkt fyrir frábær gæði, áreiðanleika og öryggi. Dekkin eru hönnuð til að mæta þörfum og kröfum í fjölbreyttu og krefjandi umhverfi og henta því frábærlega fyrir íslenskar aðstæður.

MAXAM dekkinn eru hentug fyrir:

— Landbúnað

— Bændur

— Þungar vinnuvélar

— Verktaka

Hafðu samband við **Eggert B. Eggertsson** sölustjóra, í **590 5180** eða ebe@klettur.is, fyrir nánari upplýsingar.

REYKJAVÍK — HAFNARFJÖRÐUR — AKUREYRI — 590 5100

Hannyrðir:

Fagur morgunn

Gleðilegt sumar, kærur landsmenn!
Þessi fallega peysa er þrjónuð úr
DROPS Air, neðan frá og upp
með gatamynstri, skáhallandi öxl,
ísaumuðum ermum og i-cord. Drops
Air byrjar á afslætti hjá okkur í mai svo
kjörnið er að skella í eina fyrir sumarið.
Margir fallegir litir eru í boði.

DROPS Design: Mynstur ai-520
Stærðir: S (M) L (XL) XXL (XXXL)
Ummál: 102 (112) 120 (128) 138 (152) cm
Garn: DROPS AIR (fæst í Handverkskúnnst) 350 (400) 400 (450) 500 (550) gr litur á mynd nr 42, pistasiúís

Prjónar: Hringprjónar 40 og 80 cm nr 3,5 og 4,5. Sokkaprjónar nr 3,5 og 4,5.
Prjónfesta: 18 lykkjur x 24 umferðir á hæð með sléttprjóni með prjóna nr 4,5 = 10 x 10 cm.
Mynstur Sjá mynsturteikningu A.1. Teikningin sýnir allar umferðir í mynstri séð frá réttu.

LEIÐBEININGAR ÚTAUKNING: Aukið út um 1 lykkju á undan merkipræði, sláið 1 sinni uppá þrjóninn, þrjónið 2 lykkjur slétt (merkipráðurinn situr á milli þessa 2 lykkja), sláið 1 sinni uppá þrjóninn. Í næstu umferð er uppslátturinn þrjónaður snúinn slétt, svo ekki myndist gat (= 2 lykkjur fleiri).

I-CORD AFFELLING: Lyftið yfir 3 nýjum lykkjum af hægri þrjóni yfir á vinstri þrjón þannig að þráðurinn sitji 3 lykkjum inn á vinstri þrjóni (þegar þrjónað er þá herðir þráðurinn á stykkinu, þannig að það myndast lítill snúru kantur).

UMFERÐ 1 (réttá): Þrjónið 2 lykkjur slétt, þrjónið 2 næstu lykkjur snúnar slétt saman. Lyftið til baka 3 lykkjum af hægri þrjóni yfir á vinstri þrjón. EKKI snúa stýkkinu. Endurtakið UMFERÐ 1 þar til 3 lykkjur eru eftir á hægri þrjóni. Lyftið til baka 3 lykkjum af hægri þrjóni yfir á vinstri þrjón. Fellið af. Saumið lítið spor sem festir saman byrjun og lokin á i-cord.

PEYSA - STUTT ÚTSKÝRING Á STYKKI:

mismunandi lengdir á þrjónum, byrjið á þeirri lengd sem passar lykkgjuföldu og skiptið um ef þarf. Stykkið er þrjónað í hring, neðan frá og upp að handvegi. Síðan skiptist stykkið fyrir framstykki og bakstykki og hvort stykki er þrjónað til loka hvort fyrir sig. Ermar eru þrjónaðar neðan frá og upp og þrjónað er í hring fram að handvegi, síðan eru ermarnar þrjónaðar til loka fram og til baka. Stykkinn eru saumuð saman og þrjónaður er upp í-cord í kringum hálsmál.

FRAM- OG BAKSTYKKI: Fitjið upp 204 (224) 240 (256) 276 (304) lykkjur á hringprjón nr 3,5. Tengði í hring, staðsetjið prjónamerki í upphalli umferðar og prjónið stroffi hringinn (= 1 slétt, 1 brugðið) alls 6 cm. Skiptið yfir á hringprjón nr 4,5. Prjónið síðan mynstur þannig: Prjónið A.1 hringinn yfir allar lykkjur jafnframt því sem í fyrstu umferð er fækkað um 20 (24) 24 (24) 28 (32) lykkjur jafnt yfir = 184 (200) 216 (232) 248 (272) lykkjur. Munið eftir að fylgja uppgefinni prjónfestu. Haldið áfram með mynstur þar til stykkið mælist ca 33 (34) 35 (36) 37 (38) cm – stíllið af að næsta umferð sé umferð með oddatölu í mynstri.

SKIPTING FYRIR HANDVEG: Í næstu umferð skiptist stykkið fyrir framstykki og bakstykki, þrjónið frá byrjun umferðar þannig: Fellið af 1 (5) 5 (9) 9 (11) lykkjur fyrir handveg, þrjónið 1 lykkju slétt, haldið áfram með A.1 yfir næstu 88 (88) 96 (96) 104 (112) lykkjur (= framstykki), þrjónið 1 lykkju slétt og fellið af 2 (10) 10 (18) 18 (22) lykkjur fyrir handveg, þrjónið 1 lykkju slétt, haldið áfram með A.1 yfir næstu 88 (88) 96 (96) 104 (112) lykkjur, þrjónið 1 lykkju slétt (= bakstykki) og fellið af síðustu 1 (5) 5 (9) 9 (11) lykkjur fyrir handveg. Klippið þráðinn. Setjið lykkjur frá framstykki á þráð eða á hjálparþrjón. Hvort stykki er nú þrjónað fram og til baka, hvort fyrir sig.

BAKSTYKKI: = 90 (90) 98 (98) 106
(114) lykkjur. Setjið eitt merki fyrir
miðju á bakstykki, stykkið er nú mælt
héðan. Fyrsta umferð er þrjónuð frá

röngu. Þrjónið mynstur eins og áður með 1 lykkjuprjón slétt í hvorri hlið. Þegar A.1 hefur verið þrjónað til loka alls 4 sinnum á hæðina, þrjónið sléttprjón yfir allar lykkjur að loka máli, JAFNFRAMT þegar stykkið mælist 18 (19) 20 (21) 22 (23) cm frá merki, fellid af miðju 26 (26) 28 (28) 30 (30) lykkjur fyrir hálsmáli = 32 (32) 35 (35) 38 (42) lykkjur fyrir hvora öxl og hvor öxl er þrjónuð til loka fyrir sig.

ÖXL: Í næstu umferð frá hálsmáli er felld af 1 lykkja fyrir hálsmáli (= 31 (31) 34 (34) 37 (41) lykkjur fyrir öxl). Í hverri umferð frá handveg er felld af fyrir skáhallandi öxl. Fellið af 7 (7) 8 (8) 9 (10) lykkjur alls 3 sinnum, síðan eru felldar af þær 10 (10) 10 (10) 10 (11) lykkjur sem eftir eru. Stykkjið mælist ca 54 (56) 58 (60) 62 (64) cm mælt frá innst við hálsmál og niður.

FRAMSTYKKI: Setjið til baka 90 (90) 98 (98) 106 (114) lykkjur fyrir framstykki á hringprjón 4,5. Setjið eitt merki fyrir miðju á framstykki, stykkið er nú mælt héðan. Fyrsta umferð er prjónuð frá röngu. Prjónið mynstur eins og áður með 1 lykkju sléttprjón í hvorri hlið. Þegar A.1 hefur verið prjónað alls 4 sinnum á hæðina, prjónið sléttprjón yfir allar lykkjur að loka máli, JAFNFRAMT þegar stykkið mælist 14 cm frá merki í öllum stærðum, setjið miðju 20 (20) 22 (22) 24 (24) lykkjur á þráð fyrir hálsmáli (= 35 (35) 38 (38) 41 (45) lykkjur fyrir hvora öxl) og hvor öxl er prjónuð til loka fyrir sig.

ÖXL: Fellið af 1 lykkju fyrir hálsmáli í hverri umferð frá hálsmáli alls 4 sinnum = 31 (31) 34 (34) 37 (41) lykkjur. Þegar stykkið mælist 18 (19) 20 (21) 22 (23) cm frá merki, fækkjið lykkjum fyrir skáhallandi öxl í hverri umferð frá handveg. Fellið af 7 (7) 8 (8) 9 (10) lykkjur alls 3 sinnum, síðan eru felldar af þær 10 (10) 10 (10) 10 (11) lykkjur sem eftir eru. Stykkið mælist ca 54 (56) 58 (60) 62 (64) cm mælt frá innst við hálsmal og niður.

ERMAR: Fitjið upp 54 (56) 58 (60) 62 (64) lykkjur á sokkaprjóna nr 3,5. Tengid í hring og prjónið 4 umferðir slétt. Prjónið 3 umferðir stroff (= 1 slétt, 1 bruguð). Skiptið yfir á sokkaprjóna nr 4,5. Prjónið síðan slétt, **JAFNFRAMTÍÐ** sem í fyrstu umferð er fækkað um 6 (6) 6 (6) 6 (6) lykkjur jafnt yfir = 48 (50) 52 (54) 56 (58) lykkjur. Setjið einn merkipráð í byrjun umferðar og látið merkipráðinn fylgja áfram með til stykkinu, hann er notaður síðar þegar áuka á út fyrir miðju undir ermi. Þegar stykkið mælist 8 cm, aukið út 1 lykkju hvoru megin við merkipráðinn – lesið **LEIÐBEININGAR ÚTAUKNING**. Aukið svona út í hverjum 5 (4) 3½ (3) 2½ (2½) cm alls 8 (9) 10 (11) 12 (12) sinnum = 64 (68) 72 (76) 80 (82) lykkjur. Prjónið þar til stykkið mælist 46 (45) 44 (43) 42 (40) cm. Nú er prjónað sléttprjón fram og til baka frá merkipráði fyrir miðju undir ermi, þar til ermin mælist 47 (48) 47 (48) 47 (46) cm, þ.e.a.s. það er klauf 1 (3) 3 (5) 5 (6) cm fyrir miðju undir ermi. Fellid af.

FRÁGANGUR: Saumið axlasauma. Saumið ermar við fram- og bakstykki efst, klaufin efst á ermi er saumuð við botninn á handvegi – sjá teikningu.

KANTUR Í HÁLSMÁLI: Notið hringprjón nr 3,5 og prjónið upp lykkjur í kringum hálsból frá réttu þannig: Byrjið við annan axlarminn og prjónið upp ca 84 til 102 lykkjur (ásamt lykkjum af þræði við miðju að framan). Í lok umferðar eru fitjaðar upp 3 nýjar lykkjur á hægri prjón frá réttu, ekki snúa stykkinu. Notið hringprjón nr 4,5 og fellið af allar lykkjur með **I-CORD AFFELLING** – lesið leiðbeiningar að ofan.

**Prjónakveðja,
stelpurnar í Handverkskúnst
www.garn.is**

Vantar þig bíl fyrir sumarið?

Benni
Notaðir bílar

Eigum úrval rafmagnaðra bíla á frábæru verði.

MITSUBISHI ECLIPSE CROSS INTENSE+

- Nýskráður 2022
- Bensín/Rafmagn
- Sjálfskiptur
- Ekinn 105 þ.km.

Verð: 3.290.000 kr.

HYUNDAI KONA STYLE

- Nýskráður 2020
- Rafmagn
- Sjálfskiptur
- Ekinn 39 þ.km.

Verð: 3.690.000 kr.

Meira úrval á
notadir.benni.is

Bílabúð Benna
Krókhálsi 9
Reykjavík
590 2035

**Bilabūd
Benna**
— Notaðir bílar —

Mynstur

☐ = Slétt lykkja frá réttu, brugðin lykkja frá röngu

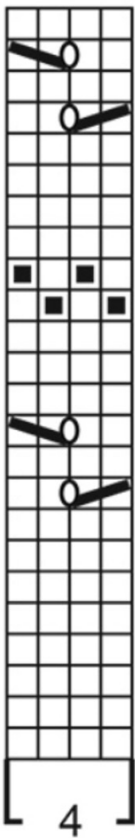
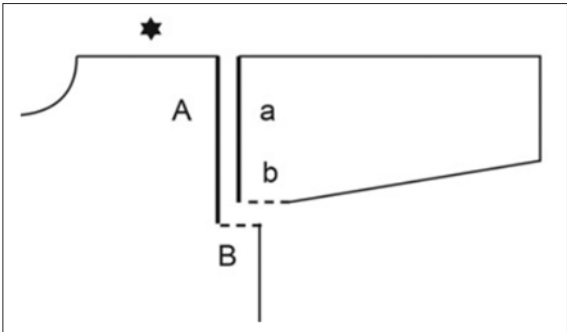
■ = Brugðin lykkja frá réttu, slétt lykkja frá röngu

☐ = Á milli 2 lykkja er slegið 1 sinni uppá þrjóninn
í næstu umferð er uppslutturinn þrjónaður
sléttþrjóni (það á að myndast gat)

 = 2 lykkjur slétt saman

 = Lyftið 1 lykkju af prjóni eins og prjóna eigi slétt, prjónið 1 lykkju slétt, steypið lyftu lykkjunni yfir lykkjuna sem var prjónuð

★ = Ermakúpan er saumuð við handveg þannig:
Saumið a við A og b við B

Bændablaðið
www.bbl.is

White Lotus og hlaðvörp um landbúnað

Hrifla | Þröstur Helgason
thrustur@bondi.is

Við lifum uppgangstíma sjónvarpsþáttaraðarinnar. Af fjölmörgum frábærum sjónvarpsþáttaröðum sem framleiddar hafa verið á undanförunum árum er óhætt að halda því fram að *White Lotus* sé á meðal þeirra forvitnilegustu. Þriðja þáttaröðin hefur nú verið aðgengileg um nokkurt skeið í sjónvarpi Símans og hefur að mestu fengið frábærar viðtökur en þó hafa sumir ekki kveikt á snilldinni, þar á meðal menningarrýnar Guardians og Sunnudagsblaðs Moggans. Ekki skal tekin bein afstaða til þeirra skrifa en lesendur óhikað hvattir til að láta þættina ekki fram hjá sér fara. Þeir eru betri en flest annað sjónvarpsfni sem boðið er upp á um þessar mundir.

Þriðja þáttaröðin er kannski eilítið hægari en tvær þær fyrri. Áhorfendur fylgjast með aðdraganda atburðar sem á sér stað á gríðarfallegu hóteli í Taílandi þar sem nokkrir lífspreyttir Vesturlandabúar eru komnir til að hvíla sig og leita innri friðar í ró og næði. Í fyrsta þættinum sjáum við þennan atburð frá takmörkuðu sjónarhorni einnar persónunnar og heyrum skothvelli. Í þáttunum sem fylgja kynnumst við persónum þáttanna sem nánast allar virðast vera beinlínis á barmi taugaáfalls eða að minnsta kosti óvissar um framtíð sína, stöðu og tilgang í lífinu. Þær standa margar frammi fyrir erfiðum ákvörðunum eða áskorunum. Og sumar þeirra gætu jafnvel verið vísar til að

grípa til vopna til að leysa þann vanda sem þær eru staddar í. Aðalviðfangsefni þáttanna er þó ekki að leysa gátuna um það hver fremur glæpin, sem vissulega afhjúpast í lokapættinum, heldur að fylgjast með litríku persónugalleríinu glíma við tilvistarspurningar af ólíkum stærðum og gerðum.

Michael White, sem er handritshöfundur og leikstjóri þessarar þáttaraðar eins og hinna tveggja, nær hér að lyfta sér á annað plan.

***

Í Alþjóðlegum samtökum landbúnaðarblaðamanna (International Federation of Agricultural Journalists, IFAJ) eru um 5.000 meðlimir. Eitt af helstu baráttumálum samtakanna er að fréttir af landbúnaði fái meiri athygli í meginstraumsmiðlum heimsins. Allir blaðamenn sem sinna

þessu málefnasviði kannast nefnilega við það að

erfitt er að koma fréttum um landbúnað að í fréttamiðlum. Þær eru ekki í forgangi, jafnvel þó að matvælaframleiðsla snerti líf hvers einasta einstaklings í þessum heimi á hverjum einasta degi og í flestum tilvikum oft á dag. Af þessum ástæðum þrífast sérblöð um landbúnað víða, þó að fáheyrt sé að þau njóti jafnstærkrar markaðsstöðu og Bændablaðið gerir hér á landi.

Önnur hlið á þessu er fjöldi áhugaverðra hlaðvarpa um landbúnað.

Þau er mörg að finna á erlendum málum en fá á íslensku, líklega bara eitt sem nefnist því skemmtilega nafni Út á túni. Umsjón hafa Jón Elvar Gunnarsson og Sigrún Júnía Magnúsdóttir sem bæði eru bændur austur á landi. Í þáttunum er spjallað við bændur og aðra sem starfa við eða í tengslum við matvælaframleiðslu. Þetta eru því viðtalsþættir en stundum spjallar umsjónarfólkið frjálsglega um ýmislegt er snertir bændur, landbúnað, mat og annað. Það á við nýjasta þáttinn en í þættinum þar á undan var rætt við Margréti Gísladóttur, framkvæmdastjóra Samtaka fyrirtækja í landbúnaði. Þættirnir koma út um það bil á mánaðarfresti.

Af erlendum hlaðvörpum mætti nefna þrjú sem eru sérlega vönduð og áhugaverð.

BBC sendir vikulega frá sér hlaðvarpið *Farming Today* þar sem fjallað er vítt og breitt um landbúnað á aðgengilegan hátt. Umfjöllunarefnið eru iðulega fréttatengd og því hægt að mæla með þættinum fyrir fólk sem vill fylgjast með því helsta sem er að gerast í breskum og alþjóðlegum landbúnaði. Mikil áhersla er á hvers konar nýjungar, umhverfismál, loftslagsmál, lífrænan landbúnað og áfram mætti telja.

Á hugaverð umfjöllun um auðgandi landbúnað er í hlaðvarpinu *Deep Seed* en í því er farið á dýptina í umræðu um ýmis aðkallandi mál sem varða auðgandi landbúnað og umhverfismál. Þættirnir eru á ensku.

Fyrir dönskumælandi má benda á *Landbrugspodcasten* þar sem fjallað er um landbúnað út frá fjölbreyttum sjónarhornum.

Allt eru þetta frábærir þættir sem auðvelda áhugafólki um landbúnað að fylgjast með.

Útihúsgögn.is

GARÐSETT OG GARÐBEKKIR Í SKANDINAVÍSKUM STÍL ÚR EÐALVIÐ

Sterk og falleg útihúsgögn úr þykkri eik eða Douglasgreni – náttúruleg fegurð sem endist

ÚTIHÚSGÖGN SEM ÞARFNAST EKKI INNGEYMSLU

utihusgogn.is

lyngur.is

Hluti af fjölbreyttu vöruvali okkar

EIK

Douglasgreni

EIK

Douglasgreni

info@utihusgogn.is
www.utihusgogn.is

Tryggðu þér einstök útihúsgögn í dag!
Fri heimsending á SV-landi

AFSLÁTTARKÓPI 10%: LYNGUR10

Lífræn hreinsistöð

Fyrirferðarlítill með 25 ára ábyrgð
Engin rotþró eða hefðbundin siturlögn
Margar stærðir í boði
Tæming seyru á 3 - 5 ára fresti

IDNVER

Tunguhálsi 10 - 110 Reykjavík
Sími 517 2220 - petur@idnver.is

WPL
Diamond

Byggingarstjóri.

Ertu í byggingarhugleiðingum, eða kominn af stað með framkvæmdir? Tek að mér að vera byggingarstjóri á öllum byggingarstigum og vera tengiliður við byggingarfulltrúa fyrir ykkur. Hafið samband í síma 8523222 eða netfang: asgeirvil@gmail.com

VÖRUKAUP
Tel. 516-2600 | vorukaup@vorukaup.is

CLAGE

Vélabásinn:

Einstakur sjö sæta rafbíll

– Prufuakstur á Peugeot E-5008 GT

Ástvaldur Lárusson
astvaldur@bondi.is

Bændablaðið fékk til prufu rafmagnsbílinn Peugeot E-5008 sem hefur þann kost helstan að vera sjö sæta.

Viðfangsefni þessa pistils er af svokallaðri GT útgáfu með 73 kílóvattstunda raffhlöðu og á að komast allt að 502 kílómetra á einni hleðslu við bestu aðstæður. Kaupendur geta líka valið útgáfu með stærri 97 kílóvattstunda raffhlöðu og bætist þá skammstöfunin LR við heiti bílsins og er auglýst drægni þá allt að 668 kílómetrar. Samkvæmt orkunotkuninni þá köldu vetrardaga sem blaðamaður hafði afnot af bílnum hefði fullhlaðin 73 kílóvatta raffhlaða átt að duga í kringum 300 kílómetra og var ekki ekinn sparakstur.

Billinn er með mjög afgerandi útlit eins og Peugeot er von og vísa. Sé horft beint framan á bílinn er hann hins vegar óþekktanlegur frá Peugeot E-3008, sem er í raun styttri útgáfan af sama bíl. Neðan við aðalljósin að framan eru þrjár ljósrendur beggja vegna sem eiga að minna á klórför eftir ljón. Mismikill þéttleiki milli möskvanna í grillinu gefur því nokkra dýpt. Fyrsta kynslóð þessara bíla var hreinræktaður strumpastrætó (smárúta), en þegar kom að annarri kynslóð var bílnum gefið jeppalegt útlit sem höfðar frekar til kaupenda og hefur framleiðandinn haldið áfram á þeirri braut í þriðju kynslóðinni sem er til umræðu hér. Eins og áður segir getur Peugeot E-5008 rúmað sjö farþega sem skapar honum mikla sérstöðu meðal rafmagnsbíla, því einungis örfáir slíkir standa kaupendum til boða og flestir þeirra eru með talsvert minni akstursdrægni eða nokkrum milljónum dýrari.

Snertiskjárninn framarlega

Innréttingin er meðal þeirra smekkleigustu sem standa til boða í dag. Hér og þar má sjá skörp horn og áhugaverð form sem eru í stíl við ytra útlitið. Innréttingin er ýmist með gráu textílálklæði eða dökku leðurliki. Ofarlega á mælaborðinu er stemningslýsing sem er felld inn í rauf.

Eitt af einkennum Peugeot er lítið stýrishjól og horfir ökumaðurinn yfir það til að sjá hraðamælinn. Það er gott að halda í svona lítið stýri, en það er bæði vel formað og klætt mjúku leðri. Í stýrinu eru takkar fyrir flestar skipanir, eins og fjarlægðartengda hraðastillinn, útvarp og síma. Aftan

Peugeot E-500B er einn af örfáum rafbílum sem eru með sjö sæti, góða akstursdrægni og á skikkanlegu verði. Útlit og hönnun bílsins er áhugaverð og vel heppnuð.

Stærra skott skilur þennan bíl frá hinum minni E-3008.

við það eru þessar hefðbundnu stangir fyrir rúðupurrkur og ljós. Bak við stýrið eru jafnframt flipar til að stilla hversu öflug mótorbremsan er.

Snertiskjárnir í bílnum eru tveir. Rétt ofan við miðjustokkinn er litill skjáborði með helstu fyltilyklum, eins og fyrir hita í stýri og sætum, ásamt því sem hægt er að velja hvort aðalskjárninn sýni útvarp, miðstöð, síma og fleira. Stærri snertiskjárnir er talsvert notaður í þessum bíl þar sem hefðbundnir takkar eru í lágmarki.

Hann er hins vegar staðsettur uppi á mælaborðinu í nokkurri fjarlægð

Þannig að ökumaðurinn þarf að teygja sig sérstaklega til að ná í hann. Hafi bílstjórninn fært sætið aftarlega verður fjarlægðin ankannalega mikil. Blessunarlega er skrunhjól í miðjustokknum til þess að hækka og lækka í útvarpinu ásamt tökkum til að fýra upp í blæstri á rúðurnar og setja á innifloftið.

Á snertiskjánum birtist skýr mynd af því sem er aftan við bílinn þegar farið er í bakkgír. Hún kemur sér afar vel, því þetta er nokkuð langur bíll og útsýnið um afturrúðuna ekki hið mesta. Hið þröðlausa Android-Auto tengist alltaf hratt og örugglega um leið og bíllinn er ræstur, en Apple CarPlay er líka staðalbúnaður.

Skott jafnast á við sendibíl

Lyklalausa aðgengið er áreiðanlegt og fer billinn alltaf í og úr lás á réttum tíma ef notandinn er með lykilinn í vasanum. Gott er að setjast inn í billinn þar sem sætin eru í mátulegri hæð frá jörðinni. Sætin eru býsna þægileg og eru stillt handvirk. Þau eru klædd efni með rúskinnsaferð sem lítur vel út en er nokkuð stamt, sem getur verið ókostur fyrir þá sem þurfa að geta rennt sér í sætið.

Í annari sætaröð er mikið pláss í allar áttir og geta fullorðnir verið sáttnir í sætumum þremur. Ef farþegarnir eru tveir er hægt að setja niður armpúða í miðjunni sem er með tveimur glasahöldurum. Í afturhurðunum eru innbyggðar gáðirnar sem er hægt að draga fyrir rúðurnar.

Í þriðju sætaröð eru tvö sæti sem eru ekki hugsuð til mikillar notkunar af fullorðnum, enda plássið lítið. Það er hægt að færa aðra sætaröð

Innréttingin er smekkleg en aðalsnertiskjárninn er langt frá öikumanninum.

Priðja sætaröð hentar helst börnum.

aðeins fram á sleða, en þá þrængist að farþegunum þar nema þeir fremstu gefi líka eftir á sínu plássi. Þegar öll sætin eru í notkun er skottið á stærð við þau sem eru í smábílum. Sé þriðja sætaröð felld niður er skottið eins og í stórum jeppa en jafnast á við sendibíl ef önnur sætaröð er líka lögð niður. Til þess að opna afturhlerann þarf að stinga hendinni inn um rauf milli hlerans og stuðrans þar sem hnappurinn er fallinn. Þar sem raufin er þröng er nánast ómögulegt að opna skottið íklæddur hönskum.

Billinn er ræstur með hnappi við hlið stýrisins og er gír valinn með veltirofa rétt ofan við miðjustokkinn. Akstur bílsins er áreynslulaus, mótörinn er máturega kraftmikill og er billinn nokkuð hljóðlátur. Útsýnið er ágætt, þökk sé stórum rúðum og hárrí sættisöðu. Veghæð bílsins er góð, en hann fæst eingöngu framhjóladrífinn sem stendur, er fjórhljóladrífirnir bílar koma síðar á árinu.

Að lokum

Peugeot E-5008 fæst í Allure og GT útfærslum þar sem sú síðarnefnda er með aukinn staðalbúnað. Eftirsóknarverðasti aukahluturinn í GT bílunum er skynvæddi hraðastillirinn, sem heldur alltaf hæfilegri fjarlægð frá næsta bíl. Báðar gerðirnar fæst með minni eða stærri rafhlöðunni.

LR bílarnir eru með 230 hestöfl, en mótörinn í bílunum með minni rafhlöðunni er 20 hestöflum kraftminni. Ódýrastur fæst Peugeot E-5008 Allure á 7.070.000 krónur með rafbílastyrk á meðan dýrasta útgáfan er GT LR og kostar 8.370.000 krónur með styrk.

Viðfangsefni þessa pistils var GT með minni rafhlöðunni og kostar sá bill 7.660.000 krónur með 900.000 króna styrk frá Orkusjóði. Nánari upplýsingar fást hjá Brimborg, söluaðila Peugeot á Íslandi.

TÖKUM AÐ OKKUR VERKEFNI OG VINNUM ÚR ÞEIM LAUSNIR

VHE

VHE • Melabraut 27 Hafnarfjörður • Hraun 5 Reyðarfirði
Sími 843 8804 • Fax 575 9701 • www.vhe.is • sala@vhe.is

Fylgist með lífi bænda á samfélagsmiðlum Bændablaðsins

Norðurgarður er um 180 hektarar, en einnig á fyrirtækið jörðina Andrésfjós sem er samliggjandi jörð og er um 160 hektarar.

Myndir / Aðsendar

Bóndinn:

Fjölbreytt og gefandi starf

Nú kynnast lesendur búskapnum á Norðurgarði en þar fer m.a. fram mjólkurframleiðsla og nokkur jarðrækt svo eitthvað sé nefnt. Geta lesendur fylgst með fjölskyldunni á Instagramreikningi Bændablaðsins á næstu dögum.

Býli: Norðurgarður, Skeiða- og Gnúpverjahreppi.

Ábúendur: Hannes Orri Ásmundsson, Marta Stefánsdóttir og börnin Ásmundur Helgi (þriggja ára) og Elísa Hekla (tveggja mánaða). Einnig búa á bænum foreldrar Hannesar, Ásmundur Lárusson og Matthildur Elísa Vilhjálmsdóttir. Hannes og Ásmundur vinna við búið. Matthildur er leikskólakennari og Marta er í fæðingarorlofi en stefnir á að vinna við búið í framtíðinni.

Gæludýr: Hundurinn Nala og svo eru þrír kettir á bænum.

Stærð jarðar? Norðurgarður er um 180 hektarar, en einnig á fyrirtækið jörðina Andrésfjós sem er samliggjandi jörð. Andrésfjós er um 160 hektarar. Ræktað land á þessum jörðum er 137 hektarar.

Gerð bús? Mjólkurframleiðsla er aðaltekjustofn búsins, en einnig ölum við nokkra uxu á ári. Við stundum þónokkra jarðrækt, en undanfarin ár höfum við verið með um 25–30 hektara í kornrækt. Í litlum mæli stundum við verktöku en meðal verkefna sem við höfum tekið að okkur er hreinsun á skurðum, sáning, úðun plöntuvarnarefna og svo er Ásmundur líka smiður og hefur hann stundum hoppað í hin ýmsu smíðaverkefni.

Fjöldi búfjár? Mjólkandi kýr eru um 60 og erum við með uppeldi í samræmi við það. Að meðtöldum uxunum erum við með um 170 nautgripi. Á bænum eru fimm hross.

Hvers vegna veljið þessa búgrein? Það má í raun segja að foreldrar Hannesar hafi valið þessa búgrein og svo hafi búgreinin valið okkur í framhaldinu. Hannes hafði sem krakki ekkert endilega ætlað að verða bóndi þrátt fyrir mikinn áhuga á vélum og tækjum í æsku. Með árunum hafi áhuginn vaxið og með komu mjaltabjónsins á búið var ekki aftur snúið, en með komu hans breyttust vinnuhættir mikið. Eftir nám við Landbúnaðarháskóla Íslands á Hvanneyri þar sem við kynntumst fluttum við í Norðurgarð/Andrésfjós og höfum við verið í rekstrinum með foreldrum Hannesar síðan þá.

Hvernig gengur hefðbundinn vinnudagur fyrir sig á bænum? Dagurinn hefst á skutli í leikskóla og fjósastörfum. Kýr sem þarf að mjólka eru reknar í mjaltir, almennu eftirliti og þrifum sinnt, kálfum og geldneyti gefið og svo framvegis. Því næst er farið í morgunkaffi og verkefni dagsins rædd. Oftast þarf einhvers staðar að setja inn hey eða hálma, en svo eru líka verkefni eins og viðhald véla og vélavinna svo eitthvað sé nefnt. Reynt er að koma hádegismat einhvers staðar að þarna á milli verka, og svo þarf auðvitað að sinna einhverjum heimilistörfum líka. Síðan er strákurinn sóttur á leikskólann um fjögurleytið og svo er farið aftur í fjós.

Skemmtilegustu/leiðinlegustu bústörfin? Vorverkin og

Fjölskyldan, þau Hannes Orri, Marta, Ásmundur Helgi, þriggja ára og Elísa Hekla, sem er tveggja mánaða.

heyskapurinn eru þau bústörf sem maður hlakkar alltaf mest til að geta byrjað á. Ætli það séu ekki uppáhaldsbústörfin. Hins vegar er aldrei gaman að fá símtöl frá mjaltabjóninum að næturlagi og þurfa að bröla út og laga eitthvað. Það gerist sem betur fer ekki oft.

Hvernig er að búa í dreifbýli? Gætum ekki ímyndað okkur að búa neins staðar annars staðar en í dreifbýli. Það ríkir ákveðin friðsæld þó svo það sé mikið að gera hjá okkur og ef við þurfum að sækja þjónustu þá er það sjaldnast langt ferðalag sem maður þarf að leggja á sig.

Hvað er það jákvæða við að vera bóndi? Næstum því allt bara. Þetta er fjölbreytt og gefandi starf og alltaf nóg að gera.

Hverjar eru áskoranirnar? Það getur verið strembið að finna tíma til að gera allt sem maður ætlar sér. Eins og t.d. að fara í frí eða gera upp íbúðarhúsið.

Hvernig væri hægt að gera búskapinn ykkar hagkvæmari? Hagkvæmari lán myndu gera mikið gagn. En annars eru nýir og hagkvæmari húsakostir ofarlega á óskalistanum.

Hvernig sjáið þið landbúnað á Íslandi þróast næstu árin? Búin munu stækka, og fækka. Meiri sjálfvirkni.

Eftirminnilegasta atvikið við bústörfin? Okkur dettur strax í hug daginn, eða dagana, sem við vorum að kaupa Andrésfjós. Þetta var kannski ekki eitthvert eitt atvik við bústörf, en þetta voru vissulega mjög jákvæðir dagar. Þarna fengum við íbúðarhúsið sem við búum í núna og meira land sem opnar mikla möguleika fyrir okkur.

Svipmyndir frá bæjarlífinu.

Sérsviðin þjónusta að þínum þörfum

FAST EIGNASALA

Kristinn Sigurbjörnsson

Löggiltur fasteignasali og byggingafræðingur.

Sími: 560-5502

Netfang: kristinn@allt.is

Páll Þorbjörnsson

Löggiltur fasteignasali og fiskeldisfræðingur.

Sími: 560-5501

Netfang: pall@allt.is

Til sölu Cadillac Fleetwood árgerð 1961

Með glæsilegri fornbílum. Lítið ekinn og í góðu lagi.

Skoðaður 2026. Vél 8 cl. 390. Verð kr. 5.000.000.

Uppítaka hugsanleg.

Upplýsingar í s. 822-0571 eða netfang hris@internet.is

OSO

HOT WATER

OSO Hitakútar

Vörukaup ehf

Lausnir fyrir iðnað og heimili

516-2600

www.vorukaup.is

vorukaup@vorukaup.is

 vörukaup

Flytjum inn (og getum reist) iðnaðarhús af öllum stærðum og gerðum.

Upplýsingar á vegr.is og í síma 898-5463

Matarkrókurinn:

Fiskneysla fiskveiðipjóðar & stolinn karfi

Hafliði Halldórsson
hafliði@icelandiclamb.is

Þó að fiskur sé stór hluti af sjálfsmynd Íslendinga þá hefur fiskneysla dregist saman síðustu áratugi og þá sérstaklega meðal ungs fólks. Hrundi úr fimm fiskmáltíðum á viku í eina til tvær að meðaltali milli 1990–2000 og hefur haldist svipuð síðan.

Samkvæmt viðamikilli rannsókn sem gerð var á mataræði Íslendinga og gefin út 2021 kom t.d. í ljós að innan við eitt prósent ungra kvenna borðaði ráðlagðan skammt af fiski og að meðaltali borða Íslendingar einungis rúm 300 grömm af fiski á viku. Sama rannsókn sýnir að fólk neytir prótíns í síauknum mæli í gegnum gerunninn mat eins og prótínstykki og -drykki sem kann ekki góðri lukku að stýra. Eg ætla ekki að fabúlera um heilsufarsleg áhrif alls þessa, til þess eru aðrir betur fallnir en finnst áhugavert að velta upp pælingum um ástæður þess að Íslendingar snúi baki við fiskneyslu og hvort það sé okkur ekki áminning um að gæta að okkar menningu hvað þetta varðar.

Í fyrsta lagi má nefna að við erum afskaplega nýrík þjóð, sem birtist stundum í því að fólk skilgreinir sig sem nútímalega heimsborgara sem þurfi ekki að kannast við það sem fyrri kynslóðir lifðu af. Matur og matarmenning er eitt af þessu, sem í stað þess að þróast með okkur í nútíð og inn í framtíð, eins og í löndunum sem við berum okkur saman við, hefur af mörgum Íslendingum verið hafnað og skilið eftir í fortíðinni.

Íslendingar velja almennt frekar þægindi en gæði þegar kemur að matvörum, eru m.ö.o. samanborið við nágrannaþjóðir okkar ósköp lélegir neytendur með takmarkaða þekkingu á gæðum hráefna. Í fiskbúðum nútímans selst þess vegna mest af roðlausum og beinlausum fiski syndandi í heildsala-sósu. Enginn heill fiskur er sjáanlegur, sjaldnast sést roðið heldur og þess vegna er ógjörningur fyrir neytendur að læra að meta gæði á sjónrænan hátt.

Rof á markaði getur svo orðið þegar hið opinbera og fyrirtækin sem höndla með afurðirnar setja hindranir gegn aðgengi annarra en þeirra sem flytja fiskinn út. Sjávarútvegur nútímans er sko ekkert slor, heldur hátæknivædd grein sem fæst okkar þekjja til. Greinin hefur sl. áratugi lítið kært sig um að þjónusta innanlandsmarkaðinn. Birtingarmyndin er takmarkað aðgengi neytenda og veitingageirans að besta hráefninu, fjölbreytni tegunda og svarinu við fyrirspurnum og óskum um aðgengi að ákveðnum afurðum „þetta er sko bara útflutningsvara“.

Fæst okkar hafa þess vegna eldað allra besta íslenska saltfiskinn, handpillað sjófrystar rækjur, eldað heilan fisk á beini, nú eða steikt karfa eða grálúðu.

Viðhorf Íslendinga til fisks tekur þess vegna mið af þessu, og eftirspurnin getur bara minnkað með sama framhaldi.

Á veitingahúsum er takmarkað úrval og sjaldnast minnst á uppruna fisksins, sem er miður því að þar felast tækifæri. Stundum er innfluttur fiskur á borðum, jafnvel í sjávarplássum þar sem aðgengi neytenda og veitingahúsa að ferskum fiski landað á staðnum er varðað hindrunum.

Mér áskotnaðist karfi fyrir skemmstu eftir krókaleiðum, en ég hef ekki séð karfa í fiskbúð í nokkur ár. Karfi er afbragðsgóður fiskur, þéttur í sér, heldur vel forminu eftir eldun og er undurgóður með roðinu að því gefnu að hreistrið sé fjarlægt fyrir eldun. Synd og skömm að hann sjáist ekki oftar í verslunum og á veitingahúsum.

Pönnusteiktur karfi, bakað blómkál, epla- og lauksalat & Hollandaise sósa.

Byrjið á blómkálínu, svo sósunni og endið á að steikja fiskinn og gera salatið.

Steiktur karfi
4 karfaflok, um 150–200 g stk.
50 g brúnað smjör, til steikingar

Hitið pönnu og saltið fiskinn á báðum hliðum, steikið í smjörinu á meðalhita þar til fiskurinn er nánast eldaður í gegn og snúið þá og eldið í örstuttan tíma og takið af pönnunni.

Ofnbakað blómkál
1 blómkál
20 g smjör

Hreinsið laufin af kálinu og forsjóðið það heilt í saltvatni í stórum potti í 15 mínútur. Setjið í eldfast form og kryddið að vild og smyrjið með smjörü. Eldið á 180 °C í 10 mínútur.

Epla- og lauksalat
1 grænt epli
2 msk. sýrður laukur
1 tsk. matarolía
Skerið eplið í þunnar sneiðar og blandið saman við laukinn og olíuna, saltið órlítið og bætið e.t.v. ögn af sítrónusafa við.

Hollandaise sósa
150 g smjör
3 eggjarauður
2 msk. sítrónusafi

Bræðið smjórið, setjið eggjarauður í skál með sítrónusafa og þeytið viðstöðulaust yfir vatnsbaði þar til rauðurnar þykknar. Takið af og pískið smjörinu saman við og smakkið til með salti og sítrónusafa.

KROSSGÁTA

240

RÖLTIR

ÁSKORUN

ÞJÁLFUN

BERGMÁL

ÖTUL

VERMA

LYNG

LÉLEGUR

ÁRÉTTA

FAFIR

BÚ-STAÐUR

NÁUNGI

GORT

BEITI-LAND

HEIMUR

HELDUR

KEFLI

HÁTÍÐ

ÓHEFLAÐUR

BEIN

NÚMER

AMÆLA

NÆRD

KLASTRA

ÁÞJÁN

SPÝTA

DEILDI

ÞEYTT

GÓL

VENJA

MATJURT

PASSA

ADHAFAST

STAMPAR

BÓN

ÚTLIT

ÁTT

EGNI

STAFUR

KORNSTRÁ

SÓUN

STUTT-NEFNI

ELDSNEYTI

DRYKKUR

ÞESSI

MÖNDULL

KLÓK

VAGA

ÓLAGI

FUGL

DÆS

BIL

TVEIR EINS

ÓHRÓÐUR

ÁRA

TÆTA

VAND-LÁTUR

Lausn á krossgátu í síðasta blaði

239

LEIKA

BEGÐU

V

SJÓNOP

ALLUR

Ó

FLÆKJA

R

LITROTA

HÁBUR

SKI

LY

RT

UR

FRÍR

SKJÓÐA

PO

KI

HAR-MÓNÍUM

OR

GE

EL

ÓLAG

B

IL

UN

ÚLDNA

GNÆFA

F

Ú

L

N

A

TVEIR EINS

DANGL

EINBLÍNA

UM

HVERFIS

S

T

A

R

A

PÁLL

U

PILLA

G

GJÓSA

DUNDAR

BA

UK

AR

ROSI

TVEIR EINS

FINIRI

S

S

H

O

S

A

TVEIR EINS

RIKI

R

R

SLYS

Ó

H

A

P

P

ILSKÖR

KAMBUR

S

P

Ö

N

G

GJALDA

I

N

N

A

GÁLEYSI

SPOTTAR

R

A

S

LEIKFANG

VEGSEMD

D

Ú

K

K

A

KLIÐUR

N

SKRÆLA

BYLJAN

A

F

H

Ý

Ð

A

Æ

R

A

PRAUT-SEIGJU

KORN

HORFT

B

Y

G

G

MÁLREIF

DIGRAST

R

Æ

Ð

I

N

Y

VELÚR

GEYSAST

F

L

O

S

EFTIR-TEKJA

SKARK

Á

G

Ó

Ð

I

KRÚSI-DULLUR

D

EMJAN

K

V

E

I

N

PARTI

GHJLÖÐI

B

R

O

T

I

TÖNN

RENGJA

F

A

VARP

K

A

S

T

FJAR-STÆBA

Ó

R

A

R

KEIP

TVÍHLJÓÐI

R

E

L

L

R

U

S

T

I

BÓKA

P

A

N

T

A

ROTA

F

Ú

I

TRE

R

A

U

Ð

E

I

K

VESELAR

A

U

M

A

R

www.bbl.is

HUGARÍÐRÓTTIR

Sauðir og hafrar á Íslandsmóti

Briddssveitin sem bar sigur úr býtum í undankeppni Íslandsmótsins í sveitakeppni, sem fór fram skömmu fyrir páska, ber ljóðrænt nafn og sækir sér innblástur í höfundarverk Steins Steinars.

Björn Þorláksson.

Briddssveitin nefnist Tíminn og vatnið og hana skipa Jón Ingbórsson, Hlynur Garðarsson, Stefán Jóhannsson, Ómar Olgeirsson, Guðmundur Snorrason og Kjartan Ásmundsson. Sveit Grant Thornton varð í öðru sæti og InfoCapital í þriðja sæti. 12 sveitir komust áfram í úrslit sem verða spiluð síðar. Var mótið allt hið skemmtilegasta og fór vel fram.

Í spili dagsins fór eitt sterkasta kvennapar illa með umsjónarmann Briddspáttarins, sem gekk hníppinn og stigafár frá bardaganum. Þar munaði miklu um handbragð Hörpu Foldar Ingadóttur sem spilar við Maríu Haraldsdóttur Bender. Harpa virtist sjá yfir holt og hæðir þegar kom að því að landa vonlausum 3 hjörtum dóbldum.

Sagnir verða ekki tíundaðar af tillitssemi við lesendur!

Aðalsteinn Jörgensen á heiðurinn af þessari mynd af meðlimum Tímans og vatnsins.

En austur, vesalingurinn ég, spilaði út spaðadrottningu.

Harpa drap og spilaði laufi á gosann sem átti slaginn. Hún spilaði næst smáu hjarta að heiman, sauðurinn á vinstri hönd setti smátt og Harpa lét áttuna! Sem átti slaginn. En ekki var

	Norður	
	♠ 106	
	♥ AK963	
	♦ 104	
	♣ AQJ8	
Vestur		Austur
♠ KJ9532		♥ Q4
♥ 5		♦ J10742
♦ Q75		♥ A32
♣ K96		♣ 542
	Suður	
	♠ A87	
	♥ Q8	
	♦ KJ986	
	♣ 1073	

allt búið. Hún spilaði trompdrottningu og laufi aftur heim. Þá tígultíu. Dúkkað. En Harpa rauk upp með ás og 530 í húsi þar sem nú voru níu slagir öruggir. Hellingur af impum. Eitt núll fyrir stelpurnar sem sýndu og sönnuðu hvað aðgreinir sauðina frá höfrunum.

Umsjón: Björn Þorláksson, bjornthorlaksson@gmail.com

Erfinginn:

Elmar

Nafn: Elmar Bachmann Styrmisson.

Aldur: 7 ára að verða 8 á þessu ári.

Stjörnumerki: Meyja.

Búseta: Reykhólar/Króksfjarðarnes.

Skemmtilegast í skólanum: Fara í ferðir með skólanum.

Áhugamál: Mér finnst mjög gaman að hoppa á trampolíni, hjóla með vinum mínum og fara á hestbak.

Tómstundaiðkun: Hestar.

Uppáhaldsdýrið: Uppáhaldsdýrið mitt eru kindur.

Uppáhaldsmatur: Það er pítsa.

Uppáhaldslag: Róa með VÆB.

Uppáhaldslitur: Ljósblár.

Uppáhaldsmynd: Dalmatíuhundarnir.

Fyrsta minningin: Þegar fólk talaði öðruvísi en ég, og þá hugsaði ég, af hverju eru þau að tala svona skringilega?

Hvað ertu ánægð/ánægður með í fari þínu: Ég er ánægður að ég á marga vini.

Hvað er það skemmtilegasta sem þú hefur gert: Skemmtilegasta sem ég hef gert er að smala kindum.

Hvað langar þig að verða þegar þú verður stór: Þá langar mig að verða bóndi þegar ég verð stór.

Viltu taka þátt? Hafðu samband. sigrunpeturs@bondi.is

Fjölmennu Reykjavíkurskákmóti lokið

Dagana 9.–15. apríl fór Reykjavíkurskákmótið fram. Um er að ræða alþjóðlegt skákmót sem haldið er árlega, og undanfarið við glæsilegar aðstæður í tónlistarhúsinu Hörpu.

Gauti Páll Jónsson.

Mótið er elsti menningar- og íþróttaviðburður sem ber nafn borgarinnar, en mótið var fyrst haldið árið 1964. Meðþátttaka var í ár, 419 þátttakendur frá 51 landi.

Vinsældir mótsins virðast aukast með hverju árinu og færri komust að en vildu, keppnissalurinn var einfaldlega stappfullur.

Sigurvegari mótsins var Íraninn geðþekki Parham Maghsoodloo með sjö og hálfan vinning af níu. Efstur á oddastigum þeirra sem fengu sjö vinninga var enginn annar en goðsögnin Vasyil Ivanchuk frá Úkraínu. Hann er 56 ára gamall og eitt besta dæmi þess að skákmenn halda styrkleika

Myndin er frá verðlaunaafhendingu mótsins. Mynd / Þorsteinn Magnússon.

sínum miklu lengur en flestir aðrir íþróttamenn. Það kemur kannski ekki á óvart, skák er hugaríþrótt, en þó er mikill kostur að halda sér í góðu líkamlegu formi, enda er það mikið átak að tefla kappskák.

Árangur Íslendinga var undir væntingum en þrír Íslendingar fengu þó 6,5 vinning: Vignir Vatnar Stefánsson, Bragi

Þorfinnsson og Jón Viktor Gunnarsson. Bragi var nálægt því að vinna í síðustu umferð en varð að sætta sig við jafntefli. Þannig rann honum úr greipum skipt 2.–12. sæti. Þeir Vignir og Bragi fengu á dögnum úthlutun úr nýjum afrekssjóði í skák og munu tefla talsvert á næstunni. Gangi þeim vel!

Eftir mótið fór í gang lífleg og uppbyggileg umræða um fyrirkomulag mótsins, sem er algjörlega opið: Allir keppendurnir 419 tefla í sama flokki. Þetta er umdeilt kerfi sem kemur sér illa fyrir afreksmenn, nema auðvitað þeir standi sig mjög vel. En misstígi maður sig, getur tekið mikinn tíma að vinna sig upp aftur. Mótið hentar vel áhugamönnum og börnum, en ætti að mínu mati að gera það líka þótt það yrði tvískipt við ákveðinn fjölda elo-stiga, en það er kvarði sem sýnir styrkleika manna í skák. Skáksambandið brást við með því að senda út könnun til keppenda um fyrirkomulag mótsins. Það verður spennandi að sjá hvað kemur út úr könnuninni. Allavega er Reykjavíkurskákmótið komið til að vera, sem einn skemmtilegasti skákviðburður í heimi, á ári hverju.

Ef lesendur Bændablaðsins luma á áhugaverðum skákum geta þeir haft samband.

Umsjón: Gauti Páll Jónsson, gauti.pj@hotmail.com

SUDOKUÞRAUTIR

Létt

		5		7		9		4
	9			4		2	3	1
6		2		9	1			
5			4		3			8
	1	6	5		2			
	8			1		5	2	6
2	6						8	5
3			8		7		1	
8		9					4	2

Miðlungs

			1				8	
2	6							
			4				3	
					6	3		
1	7						4	
	2				4	7		
8					9			7
5		1	6					
6				8				9

Þung

				2	7	3	4	
7				5		9		
	4							
				1				
4		6		2			1	3
		8				9	4	
9				7				
				8				2
	8			3		5		

Þyngst

5	3		7					
				4			5	2
					7			
6	8				9			
	7			5	2		3	
9		3	6					4
		6						
			8			9		1

Setja skal inn tölur frá 1-9, í eyðurnar. Sama talan má ekki koma fyrir tvisvar í línu lárétt og lóðrétt og heldur ekki innan hvers reits sem afmarkaður er af sverari línun.

Stjörnuspá

Vatnsberinn má eiga von á spennandi dögum fram undan þegar kemur að málum hjartans. Þeir sem eru í sambandi eru nú meira samstiga en nokkru sinni fyrr en þurfa að hlusta aðeins betur á hvort annað. Einhleypir gætu kynnst einhverjum sem kveikir í þeim en einungis ef þeir eru opnir fyrir nýjum möguleikum. Happtölur 5, 13, 52.

Fiskarnir þurfa að gæta þess að halda um taumana þegar kemur að fjárhagnum en ekki láta tilfinningarnar stjórna eyðslunni. Fiskarnir ættu að velta fyrir sér nýjum leiðum til aukinna tekna og taka inn í dæmið það sem þeir hafa fram að færa með raunsæi að leiðarljósi. Happtölur 22, 17, 66.

Orka **hrútsins** er í hámarki og hann er nokkuð viss um að vera tilbúinn til að taka af skarið á ýmsum vígstöðvum. Ný verkefni eða ábyrgð blasa við þar sem hrúturinn ætti að virkja leiðtogaþæfileika sína. Hann veldur mun meiru en hann heldur og sérstaklega ef hann hugar að smáatriðunum — þau skipta máli næstu daga. Happtölur 11, 13, 32.

Nautið þarf að sýna þolinmæði því þrátt fyrir allt er ástarlífið á rétttri leið. Þau naut sem eru í sambandi ættu að sýna maka sínum nærgætni og gæta jafnvægis á öllum vígstöðvum. Einhleypir gætu fundið áhugaverða tengingu, en ef vel á að fara þarf fullkomið traust að ríkja. Happtölur 66, 46, 14.

Tviburinn finnur að eftir nokkurt álag er heilsan að skriða í jafnvægi, en með það í huga er gott að huga að algjörrí hvíld og endurheimt. Einhverjir tviburar þurfa að taka mataræðið í gegn og aðrir verða að vara sig á sjúkdómum tengdum mat. Ef til vill væri ráð að kanna blóðflokkaþæðið sem þótti hvað mest móðins á níunda aratugnum. Happtölur 2, 13, 14.

Krabbinn mun upplifa nú á fyrstu vikum sumars að eitthvað kviknar í tilfinningamálunum. Einhleypir krabbar ættu að hugsa 2-3 ár aftur í tímann og muna hver kitlaði huga þeirra á þeim tíma. Hafa svo samband. Heilt yfir þarf krabbinn að vera óhræddur við dýpri tengingar því það gerir manni svo gott. Happtölur 12, 55, 64.

Ferill **ljónsins** er að taka nýja stefnu þar sem það getur náð langt með ástríðu og hugrekki. Nú er tími nýrra áskorana þar sem leiðtogaþæfileikar ljónsins nýstast vel. Það þarf þó að hafa opinn huga og tilbúið til að taka á móti nýjum hugmyndum sem hjálpa því að vaxa. Framtíðin er björt ef hugurinn er opinn fyrir staðfestu og víðsýni. Happtölur 30, 31, 7.

Ástin fær **meyjuna** til að hugsa djúpt og íhuga næstu skref. Fyrir þær meyjur sem eru í sambandi og hafa hug á að taka næstu skref, er þetta góður tími til að yta undir frekari tengingar og bæta samskiptin. Einhleypir munu hnjóta um manneskju sem færir þeim gæfu og opnar huga þeirra, en ættu að vera þolinmóðir og leyfa hlutunum að þróast á náttúrulegan hátt. Happtölur 2, 11, 21.

Vogin gengur nú inn í tímabil þar sem henni gefst kjörið tækifæri til að skoða eigin lífsgildi og áhugamál. Með því að leggja áherslu á persónulegan vöxt getur hún náð nýjum hæðum og ætti að taka sér tíma til að hugsa um framtíðina og hvernig hún getur orðið besta útgáfan af sjálfri sér.

Sporðdrekin þarf að hafa varann á sér hvað varðar allar fjárfestingar. Nokkur áhætta er á tapi á einn hátt eða annan en að sama skapi réttur tími til að leita að nýjum fjárhagslegum tækifærum. Sporðdrekin þarf að ganga úr skugga um og meta allar áhættur áður en hann tekur ákvarðanir, bæði stórar eða smáar. Happtölur 17, 49, 15.

Ástir **bogmannsins** eru aldeilis á uppleið en nú opnast flóðgátt nýrra tækifæra eða möguleikar á styrkingu núverandi sambands. Þeir bogmenn sem eru í sambandi ættu að opna fyrir erfið samtal með nærgætni. Hjá þeim sem eru óbundnir virðist sem þeir hafi aldrei verið vinsælli. Í báðum tilvikum skal fara varlega en djarflega. Happtölur 26, 6, 79.

Steingeitin þarf að taka á honum stóra sínum og nýta þann styrk sem hún býr yfir ef hún ætlar að breyta því sem plagar hana. Einhverjir hnókrar virðast á málum sem standa steingeitinni nærri en með vandlegri ígrundun ætti hún að geta fundið lausnina. Happtölur 13, 12, 74.

Frá kúasýningunni Kyr 2003 sem haldin var samhliða handverkshátíðinni að Hrafnagili í Eyjafirði 7.–10. ágúst árið 2003. Keppendur komu víða að með sínar bestu kыр og var keppt í nokkrum flokkum. Sigurvegarinn í barnaflokki var Hjörtur 114 frá Fellshlíð og hér teymir Ingvi Guðmundsson, 6 ára, nautgripinn. Við hlið hans stendur Þórólfur Sveinsson frá Ferjubakka í Borgarfirði, en hann var formaður Landssambands kúabænda. /ál

Mynd / Bbl

Tíska:

Biblía allra tískuunnenda

Eitt áhrifamesta tískutímarit veraldar er án efa Vogue. Þetta eitt mest áberandi tímarit heims hefur haft mikil áhrif á þróun tiskublaðaiðnaðarins og heldur áfram að móta nútíma tiskustraua svo og vitund um betri veröld.

Ekki bara þegar kemur að tísku heldur einnig meðvitund um manneskjuna í heild sinni og svo vistkerfi jarðar.

Upphaflega, árið 1892, var Vogue stofnað sem vikurit ætlað hástétt New York-borgar undir ritstjórn Josephine Redding. Í því mátti skemmta sér við lestur um félagslíf borgarinnar, hefðir og siði hástéttar, hvað þótti móðins og hvað ekki. Einnig voru í því umfjallanir um helstu bókmenntir, leiksýningar og tónlist. Árið 1909 keypti Condé Nast Publications (sem í dag á m.a. House & Garden, GQ og The New Yorker) vikuritið Vogue og breytti því í tískutímarit fyrir konur, með áherslu á fegurð, útlit og innri mann.

Staðalímyndum steyp

Tímaritið varð fljótlega þekkt fyrir áberandi ljósmyndir og skemmtileg og fróðleg skrif ritstjórnar. Condé Nast réð bestu teiknara og ljósmyndara þess tíma sem og framleiddu fagaðar og stundum byltingarkenndari forsiður fyrir tímaritið en áður höfðu þekkt. Sem dæmi, árið 1932 varð Vogue eitt af fyrstu tímaritunum til að prenta litmynd á forsiðunni. Á sjöunda áratugnum endurskilgreindi þáverandi ritstjóri, Diana Vreeland, útlit kvenfyrirsæta — frá því að vera þéttvaxnar og lögulegar yfir í mun grennri og kynhlutlausari líkamsbyggingu, eitthvað sem fyrirsætan Twiggy var þekkt fyrir.

Forsiðu Vogue í ágúst 1974 prýddi svo fyrsta fyrirsætan sem var dökk á höfund, Beverly Johnson, en á þeim tíma voru höfundsdökkar fyrirsætur ekki beinlínis uppi á pallborðinu þegar kom að módelstörfum. Í kjölfar forsiðu Vogue tóku þó helstu blaðautgáfur við sér og þótti há móðins að birta svipaðar myndir í fjölmiðlum.

Tískumógúllinn Hubert de Givenchy bætti þó um betur og réði nær einungis til sín höfundsdökkar fyrirsætur fyrir sýningu sem fór fram

Janúarútgáfa ítalska Vogue 2020.

um þessar mundir. Má nærri geta hversu smart það þótti en þarna var verið að kollsteypa þeim staðalímyndum sem áður höfðu verið í fyrirrúmi.

Vistkeðja í jafnvægi

Vogue Scandinavia, sem fór í loftið nú 2021, hefur frá upphafi haft það að markmiði að gera fjölmiðlaiðnaðinn vistvænni. Þó augljóst sé að engin prentuð útgáfa geti nokkurn tíma verið fullkomlega sjálfbær, hafa yfirmenn Vogue Scandinavia gert allar mögulegar ráðstafanir til að tryggja að sú losun spilliefna og koltvísýrings sem verður til við framleiðsluna skili sem minnstum áhrifum á plánetuna.

Á vefsíðu þeirra kemur fram að fyrsta verkefni þeirra hafi verið að tryggja að við framleiðslu tímaritsins verði sem fæst vistfræðileg fótspor.

„Markmið okkar er að skila meira til baka en við neytum, að hafa kolefnisjöfnun að leiðarljósi með tilliti til allrar virðiskeðjunnar,“ segir Mariann Jacobsson, yfirmaður sjálfbærni Vogue Scandinavia. „Við vonumst til að hvetja hagsmunaaðila okkar, starfsfélaga og dygga lesendur til að gera litlar breytingar til góðs, því jafnvel lítil skref með vistkerfi jarðar í huga skapar hreyfingu á málunum.“

Kemur fram á vefsíðunni að það sé nokkuð háleitt markmið að vilja hrófla við hefðbundnu fjölmiðlalandslagi og eitthvað sem þurfti að íhuga vel.

Ef vel er að gáð má sjá fyrirsætu Vogue Scandinavia glugga í Bændablaðið ...

Forsvarsmenn sjálfbærnistefnu Vogue fóru því í samstarf við eitt elsta pappírsfyrirtæki heimsins, Stora Enso, sem hefur aðsetur í Helsinki, og hófu breytingu í átt að endurnýjanlegum pappír og umbúðum. Samvinnan tryggir að hvert skref framleiðsluferlisins sé gert með náttúruna og umhverfið í fyrirrúmi. M.a. var plastumbúðum tíma-rita skipt út fyrir endurnýjanlegar, kolefnishlutlausar, viðartrefja-umbúðir, prentað er á endurnýjanlegan pappír og tvær plöntur eru gróðursettar fyrir hvert tré sem notað er — til að tryggja að skilað sé meiru til baka en tekið er.

Ljósmyndalaust eintak

Á meðan Vogue Scandinavia hefur frá upphafi haft vistvæna stefnu að leiðarljósi hefur að sama skapi Vogue-veldið eins og það leggur sig verið vakandi fyrir því gegnum árin.

Áhuga vakti forsiða fyrsta tölublaðs ítalska Vogue árið 2020 — sem var teikning, auk þess sem áhugasamir lesendur komust að því að í blaðinu var ekki að finna eina einustu ljósmynd. Í yfirlýsingu frá þeim kom fram að með þessu móti væri ekki verið að notast við raunverulegan fatnað, notkun á myndavélum eða öðru sem skilur

Fyrsta forsiða Vogue í lit, árið 1932.

Fyrirsætan Beverly Johnsons prýðir forsiða Vogue 1974.

undantekningarlaust eftir sig slóð umhverfiskostnaðar.

Til viðbótar sparaðist heilmikill rekstrarkostnaður, en á bak við hverja tiskumynd eru fyrirsætur, ljósmyndarar, stílistar, förðunarfræðingar og áfram má lengi telja. Það þarf að ferðast í myndatökur, viðstaddir þurfa að borða, klæðast aðsendum tiskufatnaði og þar fram eftir götunum. Allir þessir þættir valda óvistvænum áhrifum á heiminn, einungis til þess að hægt sé að birta glansmynd á síðum tímarits ... sem fer svo í ruslið.

Taka skal fram að þeir peningar sem spöruðust við útgáfuna fóru í söfnun til styrktar fómarlömbum Feneyjaflóða þess árs. /sp

Við hjá Gróðrarstöðinni Ártanga leitum að hressu og skemmtilegu fólki til almennra garðyrkjustarfa. Íslenskukunnátta, góðmennska, sjálfstæð vinnubrögð og samviskusemi eru ofarlega á óskalistanum hjá okkur en auk þess væri gott að umsækjandi hafi aðgang að bifreið, húsnæði er á staðnum. Um framtíðarstörf gæti verið að ræða. Viðkomandi þarf að geta hafið störf sem fyrst en umsóknarfrestur er til 10. maí nk. Öllum umsóknum verður svarað eins fljótt og hægt er. Sendið endilega umsókn á artangi@artangi.is.

ERUM VIÐ AÐ LEITA AÐ ÞÉR?

Til þess að viðhalda góðri þjónustu við samfélagið óskar Dekk og smur í Stykkishólmi eftir fólki í tvær stöður. Föst vinna í boði fyrir rétt fólk!

- *Áhugasamur bifvélavirki á bilaverkstæði
- *Bóngóður starfskraftur á smur- og dekkjaverkstæði

Nánari upplýsingar veitir Atli í síma 8629971

Dekk og smur í Stykkishólmi óskar eftir fólki í tvær stöður, annars vegar áhugasömum bifvélavirkja á verkstæði og hins vegar bóngóðum starfskrafti á smur- og dekkjaverkstæði. Upplýsingar gefur Atli í s. 862-9971.

Einföldu fjárgrindurnar. Krækt án aukahluta. Breidd 180 cm x 90. Verð frá kr. 9.900 til 11.900 +vsk. S. 899-1776 og 669-1336. Aurasel.

Er með franska bolabíttshvolpa til sölu. Þeir eru fæddir 28.02.2025. Verða tilbúnir að fara á ný heimili í byrjun maí og verða með ættbók frá HRFÍ. Áhugasamir geta haft samband í s. 690-2602 eða á tölvupóstin elinhrainberg@gmail.com

Seljum vara- og aukahluti í flestar gerðir af kerrum. Sérpöntunarþjónusta. Sendum um land allt. Brimco ehf. s. 894-5111 www.brimco.is. Opið frá kl.13-16.30.

Smáauglýsingar

Skráning smáauglýsinga er á vefslóðinni: www.bbl.is/smaauglysingar

Verð: Textaauglýsing kr. 2.650 m. vsk (innan við 140 slög) og kr. 6.250 texti + mynd.

Skilafrestur: Fyrir kl. 15.00 á mánudegi fyrir útgáfu.

Sími: 563-0300 Netfang: augl@bondi.is

Tíu feta einangraður gámur, tilvalinn fyrir smáframleiðslu. Verð kr. 1.100.000. Nánari upplýsingar í s. 893-2789 og 862-2640.

Óska eftir mótörhjól, fjórhjóla eða rafstöðvar sem þarfnast smávægilegs viðhalds, gefins eða til sölu fyrir lítið. Skoða allt landið. S. 845-6292, Bjarki.

Er einhver sem veit um eða á Fiat Allis FE 18 LC eða O&K RH 5 beltagröfu? Mig vantar snúningsglirinn og rótorinn. Hafið samband í s. 894-0440, Gísli.

Man TGS 26.440 6x2, árgærd 2008 (28.12.2007) Sjálfskiptur, akstur 259.000 km. Kassi 8,5 metrar (tekur 21 Eurobretti) Hurðar á hlið, opnun 6,5 metrar. Hæð kassa 2,5 metrar. Kassi innanmál 2,55 m. (Breidd) Palfinger lyfta 2,5 tonn (árgærd 2015) með fjarstýringu. Framdekk síðan 2024 (Fulda). Afturdekk góð (Double Coin). Búkki með beygjum. Keyptur nýr hjá Krafti á sínum tíma Verð kr. 5.990.000 +vsk. Upplýsingar í s. 820-3883.

Ford Transit L3H3. Árgærd 2015. Akstur 175.000 Hliðarhurðir báðum megin. Beinskiptur 6 gíra. Cruise control. Nýleg heilsársdekk. Verð 2.250.000+vsk. Upplýsingar í s. 820-3883.

www.ljardalur.is Sérhæfir sig í innflutningi á gröfum og vinnutækjum sem henta sumarbústaðaeigendum, bændum og öðrum einstaklingum. Arnar@ljardalur.is

Ruslatunnupressa. Henta í flestar ruslatunnur. Tilvalið til að pressa pappa og plast. Er til á lager. Kynningarverð kr. 17.900, pöntun sendist á: iceoptic@simnet.is, Benedikt s. 868-6959.

Hús til sölu. 40 fm með öflugum stálramma undir. Rafmagnstafla og „skíði“ undir stálramma. Hægt að draga það og flytja á vörubíl. Upplýsingar í s. 772-0030.

Til sölu Shetland 570, með Mercury 150 hp. fjörgengismotor. Keyrður um 200 tíma. Bátur í toppstandi. Báturinn hefur alltaf verið geymdur inni á veturna. Vagn fylgir o.fl. Verð kr. 3.500.000 /skipti möguleg. Upplýsingar Bjarni s. 897-9857 eða þóður s. 863-4460.

Jesús sagði:

„Ég er ljós heimsins. Sá sem fylgir mér mun ekki ganga í myrkri heldur hafa ljós lífsins.“

Jóh. 8.12

biblion.is

Verslunar- og þjónusturými á jarðhæð í hjarta Austurlands

Til sölu eru tveir eignarhlutir í Miðvangi 8 á Egilsstöðum - húsið er í byggingu. Líklegur afhendingartími, miðað við tilbúið undir tréverk, er haust 2026.

Eignin er samtals 293 m2. og skiptist í tvo eignarhluta, 110 m2 og 183 m2. Hvorum eignarhluta fylgir eitt stæði í bílakjallara og hlutdeild í sameign.

Allar nánari upplýsingar hjá INNI fasteignasölu s.580 7905 eða inni@inni.is

Varmadælur Vörukaup ehf

- Loft í loft
- Loft í vatn
- Vatn í vatn

516-2600

vorukaup@vorukaup.is

Viðgerðir á kerrum og mikið úrval vara- og aukahluta.

Úrvalið hefur aldrei verið meira.

Hestakerrur fyrir 2, 3 og 5 hesta.

BRIMCO EFRIBRAUT 6 - 270 MOSFELLSBÆ
SÍMI: 894 5111 - www.brimco.is

LANDSTÓLPÍ

6.590.000 kr. + vsk.

HiSpec SA-R-3000

- 850/50x30.5 - Flotdekk
- Gleidhorna drifskaft
- 14.000 lítra dæla
- 8" sjálfáyllibúnaður
- Sjónrör
- Reiðubúin slöngubúnaði

STORTH
EXPERTS IN SLURRY MANAGEMENT
SCRAPE IT - PUMP IT - STORE IT - MIX IT - APPLY IT

STORTH- Haugdælur

- 6" dælur með þrítenngi
- Stillanleg lengd, 2,7-3,6m
- Að fullu galvaniseraðar

Frá: 1.430.000 kr. + vsk.

STORTH- Haughræur

- Tvær lengdir: 4,6m og 6,1m
- 650mm skrúfa

4,6m: 770.000 kr. + vsk.
6,1m: 815.000 kr. + vsk.

McCAULEY MAC
TRAILERS

2.590.000 kr. + vsk.

MCCAULEY- Taðvagn

- Galvaniseruð skjólborð
- Upphækkunar
- Kornluga
- Framlenging og stoppari fyrir rúllur, með ljósum, 1,2m

3.490.000 kr. + vsk.

MCCAULEY- Malarvagn

- 14 tonna
- 550/45x22.5 dekk
- 8mm hardox í botni
- 5mm hardox í hliðum og að framan
- Fjaðrandi beisli

LANDSTÓLPÍ

Gunnbjarnarholti, 804 Selfossi

480 5600

www.landstolpi.is

landstolpi@landstolpi.is

STARTARAR OG ALTERNATORAR Í MIKLU ÚRVALI

**RAFGEYMAR OG
RAFBÚNAÐUR
FYRIR DRÁTTAR-
OG VINNUVÉLAR.**

Glerárgata 34b, 600 Akureyri • S4611092 • asco@asco.is

ÁSCO
BÍLARAFAVN

Svört bílskúrshurð 260x220 til sölu. Sér ekki á henni (3 ára). Tilboð óskast. Upplýsingar í s. 860-2826.

Til sölu 40 feet High Cube Container 29 m². Ready to use. Plug and Play. More Info s. 787-0049 Andy eða e-mail andyselfoss@gmail.com Verð kr. 8.900.000.

Til sölu SsangYong Korando, dísil, árgærd 2017, sjálfskiptur, ekinn 146.000 km. Verð kr. 1.590.000 – notadur.benni.is – s. 590-2035.

Lincoln MK VII LSC 1986. Einstakt eintak, lítið ekinn, 16.000 km. Verð kr. 5.590.000. Upplýsingar í s. 893-6515.

Þessi Grand Cherokee Summit er til sölu. Ekinn 6.000 km. Upplýsingar í s. 899-5252.

Traktorsskóflur FK Machinery. Breidd 220 cm. Verð kr. 197.000 +vsk. Breidd 240 cm. Verð kr. 209.000 +vsk. H. Hauksson ehf. S. 588-1130.

Til sölu Toyota Yaris Hybrid, bensínrafmagn, árgærd 2017. Keyrður 225.000 km. Dekurbíll frá upphafi. Nýyfirfarinn af Heklu. Krókur og bogar á bílnum, tilbúið í allt aukasporið og aukafelgur fylgja með til að halda stælnum á veturna líka. Karlmaður hefur varla fengið að keyra bílinn frá byrjun. Bíllinn stendur á Bílasölu Selfoss.

Glæsilegt LMC EXQUISITE VIP hjólhýsi með Aldi ofnakerfi. Nýskráð maí 2024. Aldrei verið notað og plöst enn á dýnum. Verð kr. 10.500.000. Skipti á ódýrara skoðað. Hilmar s. 698-6688.

Ford Nobel Art T-7000 húsbíll. Árg. 2019. Ekinn 13.300 km. Beinskiptur, 6 girar og 130 hp. Tvær sólarcellur, klósett, sturta, stór ísskápur og sjónvarp. Bakkmyndavél. Svefnpláss fyrir 5-6. Ásett verð kr. 14.500.000. Skipti á ódýrara skoðað. S. 698-6688. hilmarhil@gmail.com

MAN 8.223 4x4 húsbíll árg 1996. Læst drif. Keyrður um 300.000 á motor. Heitt og kalt vatn, lithium rafgeymir, sólarcella. Gaseldavél. Skráður fyrir 6 manns, svefnpláss fyrir 4. Upplýsingar í s. 899-8757.

Stóraukið úrval af tækjum fyrir sveitina. Fáðu nýjasta blaðið sent eða kaktu á www.hardskafi.is – sala@hardskafi.is – S. 555-6520.

Lambheldu hliðargrindurnar. 420 x 110. Möskvar 15x10. Frá kr. 29.900 +vsk. Lamasett kr. 3.990 +vsk. S. 669-1336 og 899-1776, Aurasel.

Talsett Vinnuvélanámskeið á netinu

www.velaskolinn.is

Eigum á lager slatta af hleðslusteinum L/B/H 160x80x80 cm kr. 30.000 pr. stk +vsk. svavarh@istak.is / s. 840-2787.

Stelpu-veiðibíll til sölu. Mitsubishi L200 árgærd 2017. Keyrður 225.000 km. Dekurbíll frá upphafi. Nýyfirfarinn af Heklu. Krókur og bogar á bílnum, tilbúið í allt aukasporið og aukafelgur fylgja með til að halda stælnum á veturna líka. Karlmaður hefur varla fengið að keyra bílinn frá byrjun. Bíllinn stendur á Bílasölu Selfoss.

Landmælingar og drónþjónusta

Bjóðum upp á sérhæfða þjónustu í GPS landmælingum, útsetningum á lóðum og fl. Kortlagningu og eftirlit með dróna, 3D líkangerð, efnismælingar. Sérniðin og vönduð þjónusta eftir þörfum viðskiptavina. S. 620-8537. info@strata.is

Scania R500 árg. 2005 keyrð 1.050.000 km. 8x4 glussakerfi. verð kr. 2.800.000 +vsk. S. 847-1330.

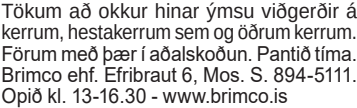
Vantar þig fagmenn í verkið? Við bjóðum upp á vandaða þjónustu í málningar- og múrverki. Hafðu samband í s. 777-2346 (Davið) eða á info@thakoghusamalun.is

Cat 314 f árg. 2016, keyrð 7.500 klst. Vél í flottu standi, hún er með engcon rodortilt s60. Verð kr. 13.000.000 +vsk. S. 847-1330.

Tökum að okkur hinar ýmsu viðgerðir á kerrum, hestakerrum sem og öðrum kerrum. Förm með þær í aðalskoðun. Pantíð tíma. Brimco ehf. Efribraut 6, Mos. S. 894-5111. Opíð kl. 13-16.30 - www.brimco.is

Timbur í fjárhúsgólf til sölu með 10% afslætti: Stærð 32 x 100. Verð áður kr. 390 Verð nú kr. 355 LM með vsk. H. Hauksson ehf. - S. 588-1130.

Buick Riviera 1969. Frábært eintak að sjá, hann er allt sem þarf. Verð kr. 5.998.000. Upplýsingar í s. 893-6515.

Vorum að fá taðklær frá FK Machinery á lager. Ásoðnar Euro festingar. Slöngur fylgja. - 120 cm, verð kr. 250.000 m/vsk. - 140 cm, verð kr. 310.000 m/vsk. - 160 cm, verð kr. 335.000 m/vsk. - 180 cm, verð kr. 350.000 m/vsk. H. Hauksson ehf. S. 588-1130.

Faðmgreip. Rúllugreip fyrir endastöflun. Ásoðnar Eurofestingar og slöngur fylgja. Verð kr. 235.000 m/vsk. (kr. 189.500 +vsk) H. Hauksson ehf. www.hhauksson.is S. 588-1130 hhauksson@hhauksson.is

Heflaður burðarviður, stærð 40x175. Lengd 5,4 m. Verð kr. 630 lm. H. Hauksson ehf. S. 588-1130.

Toyota Hiace árg. 2008, keyrður 302.000 km. 4x2 dísil, nýskoðaður, flottur vinnubíll. S. 847-1330.

Bretttagafflar með vökvafærslu. Burður 2,5 tonn. Ásoðnar Eurofestingar. Slöngur fylgja. Verð kr. 263.000 m/vsk. H. Hauksson ehf. www.hhauksson.is S. 588-1130 hhauksson@hhauksson.is

Stórsekkir úr góðu öndunarefni. Sér-saumaðir í Póllandi. Sterkir, margnota sekkir. Góð reynsla fyrir kartöflur á Íslandi. Erum að taka niður pantanir. Skóffum einnig aðrar gerðir af stórsekkjum. Hákonarson ehf. www.hak.is. hak@hak.is S. 892-4163.

Lyftaragafflar með snúningi. Burðargeta 2,5 tonn. Ásoðnar Eurofestingar. Slöngur fylgja. Verð kr. 360.000 +vsk. H. Hauksson ehf. www.hhauksson.is S. 588-1130. hhauksson@hhauksson.is

Buick Riviera 1969. Frábært eintak að sjá, hann er allt sem þarf. Verð kr. 5.998.000. Upplýsingar í s. 893-6515.

Eignatorg býður sérhæfða þjónustu við verðmöt og sölu á bújörðum og öðru landi, með eða án rekstrar.

Við byggjum á áralangri reynslu á því sviði.

Björgvin Guðjónsson, búfræðingur og löggiltur fasteignasali, s. 510-3500 eða 615-1020,
bjorgvin@eignatorg.is

Sliskjúr úr áli fyrir vinnuvélar, fjórhjól o.fl. Lengdir:1,6 m, 2 m, 2,1 m, 2,5 m, 3 m, 3,5 m, 4 m, 4,5 m, 5 m. Burður fyrir par-1,5 tonn til 80 tonn. Einnig gúmmíklæddar að ofan fyrir valtare. Mjög hagstæð verð. Hákonarson ehf. Netfang- hak@hak.is - s. 892-4163. www.hak.is

Háprýstidælur fyrir verktaka og bændur. Rafdrifnar, traktorsdrifnar, glussadrifnar, bensín eða dísil. Margar stærðir, allt að 700 bar. Einnig öflugir vatnshitara fyrir háprýstidælur. Vandaður búnaður frá Comet - www.comet-spa.com Hákonarson ehf. hak@hak.is www.hak.is s. 892-4163.

Nidaplast. Jarðvegsgrindur. Útileiktækí. Gervigras. Járnrimlagirðingar. Gúmmihellur og drenmottur. Básamottur. Gegnheilt endurunnið plast í fjár- og hesthúsið. Allt fyrir leik- og íþróttasvæðið. jh@johannhelgi.is s. 565-1048 johannhelgi.is Jóhann Helgi & Co ehf.

Gámarampar á lager. Heitgalvaniserað stál. Burðargeta 8.000 kg. Stærð 130 cm x 210 cm x 16 cm. Lykkjur í dekki fyrir lyftaragaffla. Hákonarson ehf. hak@hak.is s. 892-4163. www.hak.is

Prýstisett fyrir neysluvatn. Til á lager 230 V, 12 V, 24 V. Einnig dælur með 3 fasa. Mjög öflug sjálfsgandi dæla. Dæluhjól úr kopar og öxull úr ryðfriú stáli. 24 L eða 60 L tankur úr ryðfriú stáli. Stillanlegur þrýstingur. Hentar vel fyrir sumarhús, ferðaþjónustu og báta. Hákonarson ehf. S. 892-4163, netfang- hak@hak.is

Bílalyfta 3,2 tonn, vönduð evrópsk framleiðsla, mechanish gerð. Tilboðsverð kr. 990.000 m/vsk. Til afgreiðslu strax. Brimco ehf. Efribraut 6, Mosf. s. 894-5111 opið frá kl.13-16.30 www.brimco.is

Sjálfsogandi neyðardælur (Trash) 2", 3", 4". Öflugur búnaður með mikla dælugetu, fyrir mjög óhreint vatn og einnig skolp, soghæð allt að 8 m, dæluhæð allt að 30 m. Þessar dælur henta mjög vel til að eiga sem neyðardælur ef von er á miklum vatnsveðrum með theyrandi flóðum í kjallara o.fl. Tilvalinn búnaður fyrir sveitarfélög, slökkvilið, hjálparsevitir, verktaka o.fl. Getum skaffað dælubarka á góðu verði. Vélarnar eru af gerðinni Honda með smuruliúryggi. Framleiðandi: Koshin í Japan. Hákonarson ehf. S. 892-4163. hak@hak.is, www.hak.is

Vélavít ehf. er nú umboðsaðili fyrir HATZ dísilvélar á Íslandi. Sala, varahlutir og viðgerðarþjónusta hjá okkur í Skeiðarási 3, Garðabæ. Upplýsingar í s. 527-2600.

HAGKVÆM VÖKTUN

Fyrir allann búnað í matvælaframleiðslu

Auðvelt að vakta stöðu og ástand á öllum búnaði í kringum framleiðslu. Fáðu aðvörun í sms og í tölvupósti um leið og eitthvað fer úr skorðum eða bilar. Auðveld uppsetning og allir skynjarar eru þráðlausir með rafhlöðum og tengjast við 4G farsímanet. Hægt að keyra út gæðaskýrslur fyrir frysti - og kælibúnað.

Sala@fjarvoktun.is

Sími: 837 2727

Lífeyrissjóður bænda auglýsir eftir framboðum til setu í stjórn sjóðsins

- Eitt sæti í aðalstjórn til þriggja ára, karl eða konu.
- Þrjú sæti í varastjórn til eins, tveggja og þriggja ára.

Stjórnarkjör fer fram með rafrænum hætti. Um almennt hæfi stjórnarmanna til setu í stjórn lífeyrissjóðs fer samkvæmt 31. gr. laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.

Framboðsfrestur er til og með 14. maí 2025. Framboð skulu sendast á netfangið kjornefnd@lsb.is.

- Upplýsingar um stjórnarkjörið og hvaða gögnum beri að skila vegna framboðanna, má sjá á vef sjóðsins, www.lsb.is.
- Með framboði skal fylgja helstu upplýsingar um framboðanda ásamt mynd til birtingar á vef sjóðsins.
- Taka skal fram hvort framboð er aðeins til aðalmanns, er aðeins til varamanns eða aðalmanns og varamanns til vara.

Ársfundur Lífeyrissjóðs bænda verður haldinn miðvikudaginn 11. júní 2025 kl. 14 að Stórhöfða 23, 4. hæð, Reykjavík.

Á dagskrá eru venjuleg ársfundarstörf og niðurstöður rafræns stjórnarkjörs.

LÍFEYRISSJÓÐUR BÆNDA
Stórhöfða 23 – 110 Reykjavík – s. 563 1300
www.lsb.is – lsb@lsb.is

Glussadrifnar gólfhræur. Vinnudýpt 1,9 m. Stærð á skruflu 48 cm. Rotor 12 kW. Glussaflæði 75 L/mín. 20 m af glussa-slöngum fylgja. Mesta hæð frá gólfi 2 m. Burðarvirki. Heitgalv./SS stál. Hákonarson ehf. S. 892-4163. Netfang: hak@hak.is

Lyngur.is Fegraðu útsvæðið þitt með vönduðum handsmiðuðum garðhús-gögnum úr Douglasgreni eða eik. Útihúsgögnin okkar eru smíðuð af nákvæmni og úr hágæðaviði sem tryggir bæði styrk og fallegt útlit. Allar upplýsingar á vefsíðunni okkar - www.lyngur.is

Backhoe fyrir dráttarvélar og hjólaskóflur. Margar stærðir. Gröfudýpt 1,3 - 4,2 metrar. Margar stærðir af skóflum og öðrum aukabúnaði. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Mösch sveisifludreifistútarir hafa fengið DLG viðurkenningu fyrir að skila 20% meira köfnunarefni í grassvörðin, mun jafnari dreifingu og þar með betri nýtingu á búfjárbúrð. *Spennabúr strax.* Orkutækni ehf. S. 7930116.

Mösch sveisifludreifistútarir eru DLG viðurkenndir fyrir að skila meira köfnunarefni í grassvörðinn í forni stærri dropa og einnig fyrir sérlega jafna dreifingu, sem bætir áburðarýtingu verulega. S. 793-0116.

Nidaplast jarðvegsgrindur

Hágæða lausnir fyrir allar aðstæður, hestagerði, bílaplön, stíga, götur og torg.

Við bjóðum einnig upp á:

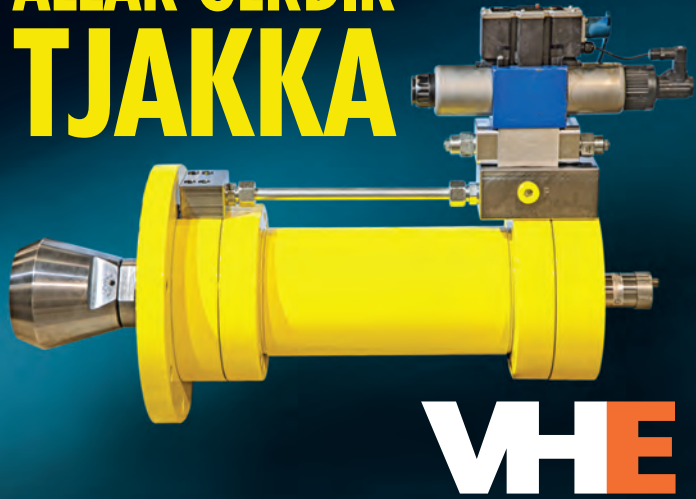
- Útileiktækí
- Gervigras
- Járnrimlagirðingar
- Gúmmihellur, drenmottur og básamottur
- Gegnheilt endurunnið plast fyrir fjárhús, hesthús garða og leiksvæði.

Jóhann Helgi & Co
jh@johannhelgi.is
565-1048
www.johannhelgi.is

SMÍÐUM FRÁ GRUNNI OG GERUM VIÐ

ALLAR GERÐIR TJAKKA

VHE • Melabraut 27 Hafnarfjörður • Hraun 5 Reyðarfirði
Sími 843 8804 • Fax 575 9701 • www.vhe.is • sala@vhe.is

**RAFSTILLING
REKI**

ÖRUGG OG ÞÆGILEG SÆTI
FYRIR ATVINNUBÍLA - JARÐVINNUVÉLAR - TRAKTORA
ATVINNUTÆKI - BÁTÁ - AFFREYINGARTÆKI

MIKIÐ ÚRVAL Á LAGER
BJÓÐUM UPP Á SÉRÞANTANIR

rafstilling.is
rafstilling@rafstilling.is
581-4991

Erum með varahluti og þjónustu fyrir allar JCB vélar

S: 527 2600

Sala - Þjónusta
www.velavit.is

Klaufskurðarbásar frá Póllandi. Margar útfærslur á mjög góðu verði. Hákonarson ehf. www.hak.is s. 892-4163. Netfang-hak@hak.is

Orkutækni ehf
S: 7930116

RECK virkar best í haughúsinu.

Reck haughrætur með liðtjakk fyrir nákvæma niðursetningu, með turbo-skrúfu og skurðarbúnaði fyrir 540 og 1.000 sn. PTO, mikil afköst, spara eldsneyti, afl 100-200 hestöfl. S. 793-0116.

Glussaknúnar vatnsdælar fyrir tankbíla og vinnuvélar. Sjálfsgandi dælar í mörgum stærðum sem dæla allt að 120 tonnum á klst. Einnig dælar með miklum þrýstingi, allt að 10 bar. Hákonarson ehf. www.hak.is S. 892-4163, hak@hak.is

Man TGA 26.440 kranabíll með sturtupalli, árg 2007. Ekinn 348.000 km. Sjálfskiptur, loft aftan og framan, gámalásar. Atlas krani 240.2E. 24 tm. 6 í glussa, 2 í hand. Rótor. Annar krani í varahluti fylgir. Nýskoðaður. Bíll í góðu standi. Verð kr. 9.700.000 +vsk. Upplýsingar í s. 892-3042.

Lyftaragafflar til að skrúfa fasta á skóflur. Burðargeta á pari: 680 kg. og 1500 kg. CE vottaðir og CE merktir. Öryggisstrappar fylgja. Passar á flestar skóflur. Til á lager. Hákonarson ehf. S. 892-4163 / netfang-hak@hak.is

Dísilhitarar 5kw. 12 til 24 volt. Verð kr. 53.900 - Orkubóndinn.is Tranavogi 3, 104 Reykjavík. S. 888-1185.

Glussadrifnir jarðvegsborar. Á traktora og allt að 60 tonna gröfur. Margar stærðir og gerðir af borum. Margar festingar í boði. https://www.diggaueurope.com/ Hákonarson ehf. www.hak.is S. 892-4163. Netfang hak@hak.is

Sólarsellur 50 til 370 w. Verð frá kr. 17.900.- Öll þjónusta. Orkubóndinn.is, Tranavogi 3, 104 Reykjavík s. 888-1185.

Sveitarfélög og verktafar. Mjög öflugur búnaður fyrir stífluhreinsun í skólprórum. Háprýstidælar frá www.comet-spa.com. Margar útfærslur í flæði og þrýstingi. Bensín, dísil, glussadrif eða drifskaft. Skóffum allan slöngu- og spissabúnað fyrir rörahreinsun. Gerum föst tilboð, mjög hagstætt verð og góð þjónusta. Hákonarson ehf. S. 892-4163, netfang hak@hak.is

Dísilhitarar 12 og 24 volt 5 kw ósamsettir. Verð kr. 53.900. Dísilhitarar 12,24 og 220 volt samsettir, verð kr. 58.900. Öll þjónusta. Orkubóndinn.is, Tranavogi 3, 104 Reykjavík, s. 888-1185.

Kornvalsar frá SIPMA í Póllandi. https://www.sipma.pl/produkt/zgniatacz-z-ziarna/ Frábærir valsar í mörgum útfærslum. Hákonarson ehf. www.hak.is S. 892-4163, netfang hak@hak.is

Rampar fyrir frysti/kæligáma á lager. Burðargeta 10 tonn. Dekkplata 10 mm, L- 170 cm x B- 200 cm x hæð- 21 cm. Heitgalvaniserað stál. Lyftaratakur á þrjá vegu. Eigum einnig rampa fyrir hefðbundna sjögáma. Hákonarson ehf. www.hak.is s. 892-4163 hak@hak.is

Til sölu SsangYong Rexton HLX, fjórhjóladrif, dísil, árg 2019, sjálfskiptur, ekinn 81.000 km. Verð kr. 6.790.000 – notadur.benni.is – s. 590-2035.

Traktorsdrifnar rafstöðvar (Argo-Watt) Með AVR spennujafnara eða án hans. AVR tryggir örugga keyrslu á öllum rafbúnaði. Mjög mörg, stór kúabú eru með þennan búnað. Hákonarson ehf. hak@hak.is www.hak.is s. 892-4163.

Gólfhiti, gólfraesing fyrir 16 mm rör. Ryklaug gólfhitafræsing, verð á fermetra kr. 4.000 +vsk. Mætum hvert á land sem er, en fer þó eftir stærð verkefnis. Tilboð og upplýsingar á https://www.golffraesing.is. 892-0808 - Oliver.

Klósettadælar fyrir kjallara. Inntak fyrir vask, sturtu og þvottavél. Mótur staðsettur fyrir utan votrymi. Margar stærðir sem henta fyrir íbúðar- og atvinnuhúsnæði. Mjög öflugur og vandaður búnaður. Frárennsli, 32 mm. Hákonarson ehf. S. 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Notuð bílalyfta 4 tonn. Vel með farin 2ja pósta lyfta. Lyftan er til sýnis hjá Brimco og seld með þeim kvðum að kaupandi taki hana niður. Verðtilboð kr.490.000.- m.vsk. Brimco ehf. Efribraut 6, Mosf. s.894-5111 opið frá kl.13-16.30, föstudaga til kl.16

Atvinna

Hæ, ég er 15 ára stúlka á 16. aldursári og er að leita að vinnu í sveit frá 28. júní til 13. ágúst. Ég er vön sveitavinnu og ýmsum gegningum kringum börn og dýr. Hafið endilega samband í s. 867-3027 eða gudjonsmidakennari@gmail.com

Óska eftir

Drápuhlíðargrjót. Er einhver að losa sig við Drápuhlíðargrjót? Langar að kaupa Drápuhlíðargrjót til að klæða hluta af vegg. Endilega hafið samband á netfang: magusta.1611@gmail.com

Kaupi vínýplötur. Staðgreiði stór plötusófn. Ólafur S. 784-2410, olisigur@gmail.com

Óska eftir að kaupa Chevrolet El Camion. Eftir árg 74. Má vera bílaður en öryðgaður undirvagn. Einnig með Powerglade sjálfskiptingu. Staðgreitt með peningum. Upplýsingar í s. 694-0987.

Óska eftir gömlum fulningahurðum. Skoða allt sem býðst. Væri ekki verra ef karmar fylgdu með. Þakklát fyrir alla aðstoð og ábendingar. Vilborg, s. 694-7899.

Massey Ferguson 4x4 eldri gerð óskast til uppgerðar, ástand skiptir ekki máli. Einnig óskast MF165/185 varahlutavél til að sameina annarri. Nánar í s. 855-1167.

Gæludýr

Einkar öflug veiðikl, 7 ára læða úr Vesturbænum óskar eftir að komast á gott sveitaheimili til frambúðar. Hraust og kelin auk þess að vera afar sjálfstæð. Frekari upplýsingar í síma 662-4124.

Sumarhús

Óska eftir að kaupa notað færanlegt sumarhús eða vinnuskúr sem er hægt að breyta í bústað. Lís Björk, lisabjork@gmail.com

Til sölu

Liebherr 32TT 2001 byggingarkrani, ásamt hjólastelli fyrir kranann. Krana steypumót frá Doka 2,7 m hæð, um 165 fm í tvöföldu, auk fylgihluta. Einnig tveir vinnuskúrar, 20 feta. Uppl. í s. 773-5600 eða solhof@solhof.is

ISUZU D-MAX - rauður. Sjálfskiptur, dísil, nýskráning des. 2016, ekin 298.000 km. Verð 3.000.000. Einnig WOLKSWAGEN CADDY - Ljósgrár, 7 manna, dísil, beinskiptur, nýskráning des. 2016, ekin 340.000 km. Verð kr. 1.000.000. einn eigandi. S. 895-2700.

Þjónusta

Vor í sveitinni. Fuglaskoðunarferð um Húnavatnssýslur, Strandir og Reykhólasveit. Fullt fæði og gisting. Akstur og leiðsögn. 25 ára reynsla í skipulagningu fuglaskoðunarferða. Verð kr. 165.000. Nánar á www.abbi-landi.is og í s. 893-0638.

**Smá-
auglýsingar
Skráning á
www.bbl.is**

HUGUM AÐ VORI MEÐ VORSÝNING - 8. MAÍ

8. MAÍ
VORSÝNING
KL. 19:00

VORSÝNING LANDSTÓLPA verður haldin í GUNNBJARNARHOLTI fimmtudaginn 8. MAÍ.
Á sýningunni munum við sýna hin ýmsu tæki. Svæðið opnar kl. 19 og verða léttar veitingar í boði.
Við hlökkum til að sjá sem flesta og tökum fagnandi á móti sumri.

MEIRI
SPARNAÐUR

BETRI
NÝTING

SKY DX20

Einfaldir dreifarar sem hafa
reynst afar vel.

SKY DX30+

Aukin nákvæmni í dreifingu með samspili
vigtar og GPS tengingar gegnum Isobus.

SKY DX40+ Econov

Með Econov tækninni frá Sky næst fram
umtalsverður sparnaður á áburði.

AFLVÉLAR

Víralausir slátturóbotar frá Mammotion

Öll verð og
upplýsingar á
heimasíðu Aflvéla

LUBA 2 AWD
3000 - 10000 m²

YUKA mini
600 - 800 m²

LUBA mini AWD
800 - 1500 m²

YUKA
2000 - 3000 m²

Sláttutraktórar og áhöld í öllum stærðum

Öll verð og
upplýsingar á
heimasíðu Aflvéla

Jarðvegstætari

Sláttuvélar

Hekklippur

Keðjusagir

GARÐABÆ | SELFOSSI | AKUREYRI | sími 480-0000 | www.aflvelar.is

